



Programmabegroting 2021-2024



gemeente
gouda

Inhoudsopgave

1	Introductie	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Begroting 2021 op hoofdlijnen	6
3	Beleidsbegroting: programma's	9
3.1	Economie, werk en onderwijs	10
3.2	Energie en klimaat	19
3.3	Wonen en leefomgeving	24
3.4	Sociaal domein	32
3.5	Cultuur, sport en recreatie	44
3.6	Leefbaarheid en veiligheid	51
3.7	Bestuur en organisatie	57
3.8	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	64
4	Beleidsbegroting: paragrafen	70
4.1	Lokale heffingen	71
4.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	78
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	88
4.4	Bedrijfsvoering	91
4.5	Financiering	97
4.6	Investerings	104
4.7	Verbonden partijen	105
4.8	Grondbeleid	117
5	Financiële begroting	119
5.1	Inleiding	119
5.2	Financieel beleid en indicatoren	119
5.3	Uiteenzetting van de financiële positie en toelichting	119
5.4	Grondslagen	133
5.5	Overzicht van baten en lasten	134
5.6	Incidentele baten en lasten	135
5.7	Concerninvesteringsplan	137
5.8	Financiering	137
5.9	Stand en verloop reserves	138
5.10	Stand en verloop voorzieningen	139
5.11	Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	139
6	Besluit bij Programmabegroting 2021-2024	140
7	Bijlagen	141
7.1	Concerninvesteringsplan 2021-2025	141
7.2	Specificatie per reserve en voorziening	145
7.3	Financiële onderbouwing taakvelden	150

1 Introductie

1.1 Inleiding

Voor u ligt de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024 (hierna: programmabegroting) van de gemeente Gouda. De programmabegroting bevat onder andere de uitwerking van de raadsinformatiebrief (versie september 2020) en maakt deel uit van de Planning & Controlcyclus. Gemeenten zijn volgens de [Gemeentewet](#) verplicht om ieder jaar een begroting, meerjarenraming, jaarverslag en jaarrekening binnen deze Planning & Controlcyclus vast te stellen.

In de begroting wordt het gemeentelijk beleid op hoofdlijnen toegelicht. De plannen zijn beschreven in zeven programma's, waarbij steeds drie vragen centraal staan:

- Wat wil Gouda bereiken?
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen?
- Wat gaat het kosten?

Met deze begroting legt het college van burgemeester en wethouders de voor 2021 geplande lasten en baten ter vaststelling aan de gemeenteraad voor. De begroting dient ter ondersteuning van de rol van de raad. In deze rol ligt de nadruk op kaderstelling, controle, sturing op hoofdlijnen, autorisatie en allocatie van middelen. De budgetten voor 2021 worden door het vaststellen van deze begroting door de raad op programmaniveau geautoriseerd. Daarnaast geeft de meerjarenraming de raad een beeld van de verwachtingen ten aanzien van de financiële ontwikkelingen in de drie daaropvolgende jaren.

1.2 Leeswijzer

De brede samenstelling van het gemeentelijk takenpakket maakt het lezen van een gemeentebegroting niet eenvoudig. Deze leeswijzer is bedoeld om u daarbij op weg te helpen.

De programmabegroting is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

De begroting op hoofdlijnen

Dit onderdeel bevat een samenvatting van de belangrijkste ambities uit de begroting en de bijbehorende financiële vertaling.

Programma's

Een (beleids-)programma is een samenhangende verzameling van taken, activiteiten en geldmiddelen, wat gericht is op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten. De burgers kunnen de raad aanspreken op de te realiseren prestaties van de programma's in de begroting.

Elk programma gaat in op de eerder aangehaalde drie W-vragen:

- Wat wil Gouda bereiken? (geeft inzicht in de gestelde doelen);
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen? (geeft een beschrijving van de doelen en prestaties en de bijbehorende beleidsindicatoren);
- Wat gaat het kosten? (bevat een overzicht van lasten, baten en investeringen).

Ieder programma wordt afgesloten met een overzicht van de verbonden partijen.

Verplichte overzichten

De overzichten Overhead en Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien zijn verplichte onderdelen van de programmabegroting. Het overzicht Overhead is verwerkt in programma 7 Bestuur en organisatie. Op algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt ingegaan in hoofdstuk 3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Paragrafen

In de paragrafen worden financiële en bedrijfsmatige onderwerpen (van belang voor het inzicht in de financiële positie) gebundeld en per thema gepresenteerd. De volgende paragrafen maken onderdeel uit van de begroting: Lokale heffingen, Risicobeheersing en Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Investeringen, Verbonden partijen en Grondbeleid. Het onderwerp Investeringen is wederom dit jaar toegevoegd om extra inzicht in de verwachte uitgaande geldstroom te creëren; de andere 7 onderwerpen zijn wettelijk verplicht.

Financiële begroting

Dit onderdeel bevat een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente Gouda. Met onder andere de geprognosticeerde balans in meerjarenperspectief, de meerjarige ontwikkeling van het EMU-saldo en een meerjarig overzicht van baten en lasten. Ook de investeringsplanning, een overzicht van de reserves en voorzieningen en de

grondslagen waarop de ramingen zijn gebaseerd worden gepresenteerd. De meeste overzichten in dit onderdeel zijn wettelijk voorgeschreven.

In de begroting zijn veel optellingen opgenomen. Voor deze tabellen geldt dat als gevolg van afronding de som der delen kan afwijken van het totaal.

Besluit en bijlagen

De begroting wordt gecompleteerd met het voorgestelde raadsbesluit en enkele bijlagen, waaronder een vertaaltabel met baten en lasten per programma / taakveld.

2 Begroting 2021 op hoofdlijnen

Begroting 2021 op hoofdlijnen

In het coalitieakkoord 2018-2022 'Nieuwe energie' is afgesproken te investeren in belangrijke thema's in de stad en in de samenleving. Ondanks corona gaan onze inspanningen in 2021 onverminderd door, zodat daarmee ook nieuwe energie in de stad ontstaat. Gouda kiest met beperkte middelen voor duidelijke prioriteiten in investeringen.

ECONOMIE, WERK EN ONDERWIJS

21,5
MILJOEN



- 1 Campus Gouda start Triple helix projecten
- 2 Onderwijsagenda
- 3 Bestrijden jeugdwerkloosheid
- 4 Opstellen nieuwe economische agenda
- 5 Uitvoeren projecten Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting

ENERGIE EN KLIMAAT

27,9
MILJOEN



- 1 Bodemdaling, o.a. toolbox, kenniscentrum (regiodeal)
- 2 Klimaatadaptatie: meer openbaar groen in de stad
- 3 Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
- 4 Energietransitie: transitievisie warmte
- 5 Energietransitie: inspireren inwoners en VVE's – Dit doen wij, wat doe jij?

OMGEVING, BOUWEN, WONEN EN MOBILITEIT inclusief participatie

50,6
MILJOEN



- 1 De woningbouw versnellen voor elke doelgroep
- 2 Met woningcorporaties aan de slag voor betaalbare woningen
- 3 Betere begeleiding van bouwinitiatieven onder de Omgevingswet
- 4 Verbeteren en veilig maken van snelle fietsverbindingen
- 5 Verminderen van doorgaand verkeer op singels en woonstraten

SOCIAAL DOMEIN

135,4
MILJOEN



- 1 Uitvoeringsagenda SamenLeven voor een inclusieve stad opstellen en uitvoeren
- 2 Ontwikkelen van de Gezonde Wijk, verbinden van fysiek en sociaal domein
- 3 Uitbreiden huisvestingsaanbod voor uitstroom uit beschermd wonen en opvang
- 4 Uitvoering programma Sturen op kosten (jeugdhulp en Wmo)
- 5 Verdere reductie van het aantal langdurige bijstandsgerechtigden

CULTUUR, SPORT EN RECREATIE

18,0
MILJOEN



- 1 Evaluatie cultuurnota
- 2 Nieuwe Nota sportaccommodaties
- 3 Uitvoeren Sportakkoord Gouda
- 4 Verbreding centrummanagement en Convenant binnenstad
- 5 Doorontwikkeling Chocoladefabriek

LEEFBAARHEID EN VEILIGHEID

10,2
MILJOEN



- 1 Minder woninginbraken
- 2 Afname van jeugd- en drugsriminaliteit
- 3 Tegengaan van overlast en ondermijning
- 4 Stadtoezicht houdt de leefomgeving schoon, heel en veilig

BESTUUR EN ORGANISATIE inclusief Toekomstvisie

29,1
MILJOEN



- 1 Ruimte voor bewonersinitiatieven
- 2 Samenwerking in de regio
- 3 Invulling geven aan Toekomstvisie "Gouda ligt goed"



INKOMSTEN

TOTALE INKOMSTEN: 293.158



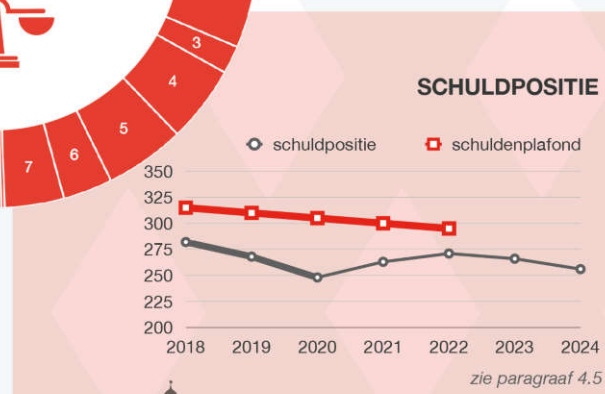
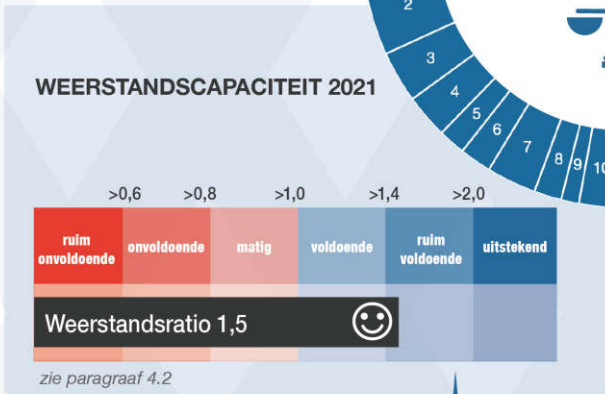
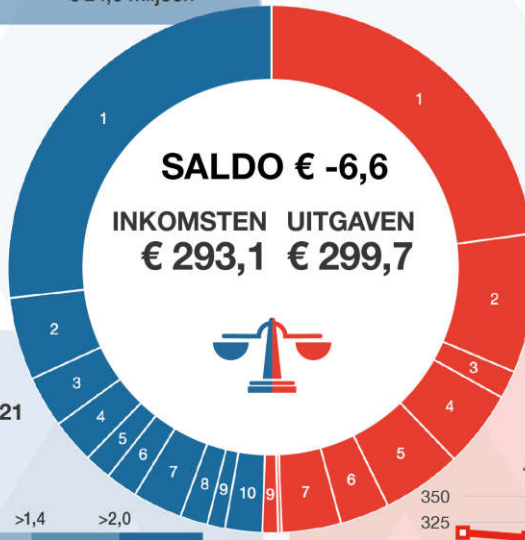
UITGAVEN

TOTALE UITGAVEN: 299.750

RIJK			
€	Gemeentefonds	€ 158,6 miljoen	1
€	Specifieke uitkeringen	€ 30,1 miljoen	2
	Rioolheffing	€ 18,8 miljoen	3
	OZB	€ 16,0 miljoen	4
	Huur en erfpacht	€ 9,9 miljoen	5
	Overig	€ 11,6 miljoen	6
	Grondexploitaties	€ 18,1 miljoen	7
	Afvalstoffenheffing	€ 10,0 miljoen	8
	Overige lokale heffingen	€ 6,5 miljoen	9
	Inzet van reserves	€ 13,5 miljoen	10

	Sociaal domein	€ 135,4 miljoen	1
	Wonen en leefomgeving	€ 50,6 miljoen	2
	Leefbaarheid en veiligheid	€ 10,2 miljoen	3
	Energie en klimaat	€ 27,9 miljoen	4
	Bestuur en organisatie	€ 29,1 miljoen	5
	Cultuur, sport en recreatie	€ 18,0 miljoen	6
	Economie, werk en onderwijs	€ 21,5 miljoen	7
	Algemene dekkingsmiddelen	€ 1,3 miljoen	8
	Toevoeging aan reserves	€ 5,7 miljoen	9

RIJK		
€	Claim Rijk	€ 24,6 miljoen



3 Beleidsbegroting: programma's

3.1 Economie, werk en onderwijs



Waar staat het programma voor?

Lasten in €
21.527.000

Baten in €
8.584.000

Percentage van totale uitgaven
7%

Het programma Economie, werk en onderwijs draait om het versterken van de economie, waarbij inwoners zoveel mogelijk meedoen. Dit vraagt om een stevige verbinding tussen de drie werkvelden economie, werk en onderwijs. Het programma draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, aan innovatie en aan een goed functionerende arbeidsmarkt. Tevens draagt dit bij aan een goed onderwijsaanbod, adequate onderwijshuisvesting en een goede verbinding tussen onderwijs en het sociaal domein. Circulair produceren en consumeren gelden in dit kader als uitgangspunt.

Wat wil Gouda bereiken?

Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en stimuleren innovatie

Gouda wil, vanuit een stimulerende rol, dat het aanbod van opleidingen aansluit op de vraag van het bedrijfsleven en de innovatie in Triple Helix-verband optimaliseren. Gouda stimuleert, onder andere vanuit Campus Gouda, dat jongeren opleidingen kiezen met een beroepsperspectief en de kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen en aan het werk te gaan. Met bedrijven en studenten wordt, via een regionale projectenagenda, gewerkt aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Sluitende aanpak jeugdwerkloosheid

Gouda wil jeugdwerkloosheid voorkomen. Gouda zet in op preventie jeugdwerkloosheid en een effectieve aanpak, opdat de jeugdwerkloosheid in de periode 2019-2022 met 100 jongeren structureel daalt.

Versterken vestigingsklimaat in Gouda en de regio

Gouda wil een aantrekkelijke stad zijn voor het midden- en kleinbedrijf en grote ondernemers. De gemeente rondt samen met Gouda Ondernemt de evaluatie van de economische agenda 2018-2020 af en stelt in samenwerking met Gouda Ondernemt een nieuwe agenda op. Ook het functioneren van het Ondernemersfonds Gouda wordt geëvalueerd en er wordt een voorstel gedaan voor vernieuwing van het convenant.

Versterken onderwijs en tegengaan schooluitval

Gouda wil dat jongeren zich tijdens hun schoolloopbaan zo optimaal mogelijk ontwikkelen. In 2021 brengt Gouda met schoolbesturen een onderwijsagenda tot stand, waarin wordt gewerkt aan een goed onderwijsaanbod, aan doorlopende leerlijnen en aan de voorwaarden opdat jongeren een startkwalificatie behalen. De nieuwe VSV-aanpak gaat in 2021 van start.

Kostenefficiënte onderwijshuisvesting met toekomstbestendige schoolgebouwen

In 2021 start de realisatie van de eerste IHP-projecten en wordt het verbouwde en uitgebreide pand van Ark-Gemiva aan de Clematislaan opgeleverd. Ook start de realisatie van de renovatie van De Goudse Waarden aan de Heemskerkstraat en vinden de voorbereidingen plaats voor het nieuw, definitieve gebouw voor het integraal kindcentrum in Westergouwe.

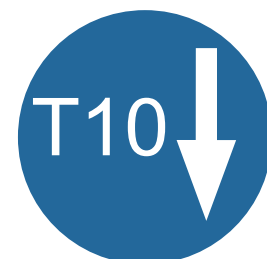
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?



Streefwaarde 2021: afname
aantal voortijdige schoolverlaters
tot 1,75% (= 100 jongeren)



Streefwaarde periode 2019-2022:
afname jeugdwerkloosheid met
100 jongeren structureel



Streefwaarde 2021: leegstand
kantoren buiten top 10
gemeenten met hoogste
leegstand

3.1.1 Doelen en prestaties

Dit programma heeft een sterke relatie met de opgave in hoofdstuk 4 Sociaal Domein, die zich richt op 'aan het werk en meedoen'.

Thema 1: Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en innovatie

Er wordt gewerkt aan een sterkere samenwerking in de 'Triple Helix', tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Met als doel om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken en innovatie aan te jagen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Triple Helix meerjarige projectenagenda

Met partners (gemeenten in de regio Midden-Holland, bedrijfsleven en onderwijs) wordt, op basis van een 'Triple Helix projectenagenda', gewerkt aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijke problemen en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Gouda doet dit vanuit een regierol en voert concrete projecten uit. Er wordt gewerkt aan de thema's zorg en technologie, green technology, bodemdaling en stadsdistributie. Op basis van de economische analyse van bureau Blaauwberg is in de regio een innovatieprojectenagenda opgesteld. Gemeenten in Midden-Holland, onderwijs en bedrijven hebben zich geëngageerd aan die agenda. Er wordt bezien of een MKB-deal met het rijk kan worden gesloten om die samenwerking te ondersteunen.

Campus Gouda in regionale samenwerkingsstructuur

In 2021 wordt verder ingezet op versterking van het hoger onderwijs in Gouda en de regio Midden-Holland. De start van de ICT Praktijk Academie in september 2019 was een eerste stap. Daarnaast wordt met de Haagse Hogeschool het Leven Lang Leren in Welzijn en Zorg opgezet, onder meer met hulp van de Human Capital Agenda van de provincie Zuid-Holland. Ook voor de thema's bodemdaling en stadsdistributie is interesse vanuit Hogescholen en wordt de samenwerking uitgewerkt naar nieuwe opleidingen en innovatieve projecten met studenten en ondernemers.

Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Smart Technology & Welzijn en Zorg

De gemeente Gouda bouwt de samenwerking in het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology (CIV ST) en het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Welzijn en Zorg (CIV WZ) verder uit. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de arbeidsmarkttekorten in de techniek- en zorgsector. Daarnaast dragen de CIV's bij aan innovatie. Gouda zet in 2021 in op een uitbreiding van (Goudse) projecten en labs binnen het CIV ST. Met het CIV WZ wordt een projectplan gemaakt voor een 'Living Lab zorg en tech', waarin samen met zorginstellingen, onderwijs en bedrijven geëxperimenteerd kan worden. Tevens kunnen mbo- en hbo-studenten hier onderzoek doen.

Techniekwerkplaats in de Chocoladefabriek (techniekakkoord)

Met onderwijspartners (incl. brede school en bibliotheek) en bedrijven wordt een 'Gouds' Techniekakkoord afgesloten. Dit akkoord zorgt voor een inbedding van en samenwerking rond de te realiseren Techniekwerkplaats in de Chocoladefabriek.

Kom Binnen bij Bedrijven (regionaal)

Het doel van 'Kom binnen bij Bedrijven' is dat bedrijven hun vacatures en stageplaatsen onder de aandacht brengen, bewoners kennis maken met het bedrijfsleven en werkzoekenden aan het werk komen. Het neveneffect voor de gemeente is dat het organiseren van dit evenement een manier is om een duurzaam netwerk met bedrijven en scholen op te bouwen en werkzoekenden te plaatsen. Dit evenement wordt samen met onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en andere gemeenten in de regio georganiseerd. De gemeente Gouda neemt zelf als werkgever ook deel. 'Kom Binnen bij Bedrijven' kon in 2020 vanwege de uitbraak van het COVID-19 virus helaas geen doorgang vinden. In 2021 wordt samen met de partners een besluit genomen over doorgang van het evenement en een vernieuwde opzet.

Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Match vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in relatie tot de energietransitie

Om de energietransitie te realiseren ontstaan bij bedrijven nieuwe vacatures en functies. Gouda wil dat het onderwijs hierop inspeelt via her- bij- en omscholing. Daarom stimuleert Gouda de onderwijspartners, waaronder mboRijnland en het Wellantcollege, om een 'mbo-opleiding Energie en Milieu' te starten. In dit kader heeft de gemeente een agenderende en faciliterende rol.

In 2021 wordt door het Werkgeversservicepunt, in nauwe samenwerking met werkgevers die actief zijn in de energietransitie, onderzocht of werkzoekenden opgeleid kunnen worden om vacatures in deze sector te vervullen.

Versterken samenwerking arbeidsmarktpartijen

In 2021 wordt in regionaal verband, met inzet van extra middelen (Perspectief op Werk en ESF) nauw samengewerkt met de arbeidsmarktpartners en uitzendbureaus. Hiermee worden garantiebannen voor arbeidsbepikten gerealiseerd en werkzoekenden, waaronder statushouders, richting werk geholpen. Daarnaast ontvangt de gemeente Gouda als centrumgemeente middelen om de regionale samenwerking in Midden-Holland rondom de werkgeversdienstverlening te optimaliseren en werkzoekenden naar werk te helpen (2020-2023: € 1.258.000). In samenwerking met de gemeenten, werkgeversvertegenwoordigers, Promen en het UWV wordt voor de verschillende geldstromen één plan opgesteld en uitgevoerd. De gevolgen van Corona worden hierin meegenomen.

Thema 2: Sluitende aanpak jeugdwerkloosheid

Ketenaanpak doorontwikkelen (extra aandacht i.v.m. corona)

Door binnen de gemeente in toenemende mate integraal te werken en door een intensieve samenwerking met de partners in de regio realiseert Gouda een 'sluitende aanpak jeugdwerkloosheid'. Als gevolg van Corona neemt de werkloosheid onder jongeren toe en zijn er problemen met de stage- en leerwerkplekken. Beide thema's worden gezamenlijk aangepakt en wordt, vanuit de regionale middelen, op ingezet (hoe precies wordt de komende periode uitgewerkt).

School@work

Gouda blijft het project School@work (een activiteit van het mboRijnland en Promen) financieel ondersteunen, omdat het voorkomt dat jongeren langdurig werkloos worden. Jongeren die niet binnen het reguliere onderwijs passen, behalen binnen School@work een diploma op niveau 1 (of een Praktijkverklaring). Jaarlijks maken ongeveer 15 jongeren gebruik van dit aanbod. Ook stathouders kunnen instromen. Zij krijgen extra taalonderwijs. School@work wordt meegenomen bij de vormgeving van het aanbod vanuit de nieuwe inburgeringswet die op 1 juli 2021 ingaat.

Praktijkverklaringen

Gouda heeft, vanuit de rol als penvoerder namens de arbeidsmarktregio, in 2019 toestemming gekregen om in een landelijk 'Pilot Praktijkverklaringen' te participeren. De pilot duurt twee jaar en het doel is om 150 werkzoekenden, in overleg met de werkgever, om te scholen voor erkende deeldiploma's. Hiermee draagt de pilot bij aan het terugdringen van de werkloosheid onder werkzoekenden zonder startkwalificatie en het invullen van werkgelegenheid. Werkzoekenden met inzet van Praktijkverklaringen naar werk toe leiden, is door Corona 'op een laag pitje komen te staan'. In 2021 wordt daarom een extra inspanning gepleegd om alsnog het doel te realiseren.

Stage- en leerwerkplekken mede in relatie tot discriminatie

Samen met het Samenwerkingsverband Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) zet Gouda in op voldoende stage- en leerwerkplekken en het oplossen van knelpunten. Hiermee draagt Gouda bij aan het voorkomen dat jongeren hun opleiding vroegtijdig onderbreken. Dit thema wordt op de onderwijsagenda geagendeerd. Daarnaast wordt het probleem discriminatie op de arbeidsmarkt aangepakt. Hiertoe stelt Gouda een integrale 'doe-agenda' op en voert de activiteiten uit.

Inzet jongerencoach 'Spookjongeren'

'Spookjongeren' zijn jongeren die buiten beeld zijn en niet bekend bij gemeenten, UWV, onderwijs, justitie enz. Via het ministerie wordt periodiek een overzicht aangeleverd. In Gouda zijn er ongeveer 100 'spookjongeren'. Er is per 1 juli een extra werkcoach aangesteld die deze groep benaderd en zoveel mogelijk toe gaat leiden naar werk en/of school. Dit in nauwe samenwerking met jongerenwerk en andere partners. Er zijn ongeveer 50 jongeren kansrijk.

Versterken vestigingsklimaat in Gouda en de regio

Om het vestigingsklimaat in Gouda en de regio te versterken is een Economische Agenda 2018-2020 opgesteld. In deze agenda zijn negen thema's benoemd die het vestigingsklimaat beïnvloeden, waaronder stadsmarketing en toerisme, programma binnenstad, mobiliteit en bereikbaarheid en duurzaamheid. Deze thema's worden uitgewerkt in andere onderdelen van de programmabegroting.

Daar waar nodig en mogelijk vindt samenwerking met andere gemeenten in de regio plaats om de circulaire economie vorm te geven, de energietransitie mogelijk te maken en uitvoering te geven aan de Triple Helix samenwerking. Zie ook bij het thema Duurzaamheid in de programmabegroting.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Ontwikkelstrategie Goudse Poort met als doel versterken van de vitaliteit van de Goudse Poort

De Goudse Poort is een belangrijk bedrijventerrein voor Gouda. Samen met betrokken partijen heeft de gemeente in de Versnellingskamer Goudse Poort een ontwikkelstrategie voor het gebied opgesteld. In 2019 evalueert de gemeente samen met de partijen de uitvoering van de ontwikkelstrategie. Ook zet de gemeente stappen in de uitvoering van de ontwikkelstrategie. De gemeente werkt met de eigenaar van de detailhandelsvoorziening op Kromme Gouwe aan een gebiedsdeal om deze commerciële voorzieningen te verplaatsen naar de Goudse Poort om het PDV-cluster (de GoStores) daar te versterken. Hiervoor is medewerking nodig van de provincie waarvoor de gemeente zich inspant.

De gemeente wil, samen met de eigenaren en gebruikers van de Goudse Poort (EVGP en BVGP) en het parkmanagement van de Goudse Poort, meer werk maken van het verhogen van de kwaliteit van het bedrijventerrein en het profileren van de Goudse Poort als aantrekkelijke plek om te ondernemen.

De entree van de Goudse Poort via de afrit van de A12 (de Shell-entree) wordt aangepakt. Gemeente en betrokken partijen zoeken naar een variant, waarbij een goede bereikbaarheid van het bedrijventerrein en de ecologische waarde/kwaliteit van dit gebied samengaan. De gemeente spant zich in om een nieuwe invulling van de Engeltaartlocatie te faciliteren. Een oplossing voor het Goudse Poort gebouw is lastig te realiseren. De gemeente wil daarom samen met de partijen van de Versnellingskamer Goudse Poort een aantal scenario's hiervoor ontwikkelen, met als doel de urgentie op het dossier aan te jagen.

Thema 3: Versterken vestigingsklimaat

De gemeente werkt samen met Gouda Onderneemt aan de uitvoering van de Economische Agenda. In 2020 is de evaluatie van de Economische Agenda opgestart. In 2021 wordt deze evaluatie afgerond en een nieuwe economische samenwerkingsagenda opgesteld, met name gericht op elementen die de economische structuur versterken en met verbinding naar de regionale Triple Helix uitvoeringsagenda. De gemeente zet daarnaast in op het accountmanagement voor bedrijven in Gouda.

Regionale en Goudse bedrijventerreinvisie

In 2020 is door de regio Midden-Holland een bedrijventerreinvisie opgesteld met een kwantitatieve insteek (wat is de ruimtebehoefte van bedrijven en op welke manier kan de regio hierin voorzien). In 2021 wordt een vervolgvisie opgesteld met een kwalitatieve insteek (typering van bedrijventerreinen, juiste bedrijf op juiste plek, kansen voor verduurzaming). In 2020 is een lokale bedrijventerreinvisie opgesteld. Deze geldt als input voor de regionale visie en voor de op te stellen omgevingsvisie voor Gouda. De regionale en Goudse bedrijventerreinvisies worden ter informatie aangeboden aan de gemeenteraad.

Onderzoek stadsdistributie

In de Green Deal is afgesproken om in 2020 een besluit te nemen over de invoering van ZES (Zero Emission Stadslogistiek; emissievrije stadskernen) in 2025, zodat de markt tijd heeft zich voor te bereiden. In het kader van flankerend beleid wordt een onderzoek uitgevoerd naar het realiseren van een stadsdistributiehubs. Dit onderzoek wordt zoveel mogelijk uitgevoerd als Triple Helix project.

Circulaire economie

De circulaire economie geldt als uitgangspunt. Afval is grondstof. In ons beleid en de uitvoering neemt Gouda kansen voor circulariteit mee in de afwegingen die worden gemaakt. In het kader van het opstellen van een 'Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid' inventariseert de gemeente de huidige activiteiten in het kader van Groene Hart Werkt, de regionale agenda Midden-Holland en de activiteiten van het Duurzaamheidsplatform Gouda. Waar nodig en mogelijk participeert de gemeente in deze activiteiten.

Thema 4: Versterken onderwijs en tegengaan schooluitval

Gouda wil dat jongeren zich tijdens hun schoolloopbaan zo optimaal mogelijk ontwikkelen. Met het onderwijs werkt Gouda aan een goed onderwijsaanbod, aan doorlopende leerlijnen en aan de voorwaarden opdat jongeren een startkwalificatie behalen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Onderwijsagenda

In 2021 wordt een onderwijsformateur ingezet om met de schoolbesturen (samenwerkings)afspraken vast te leggen ten aanzien van het Goudse onderwijs. Het gaat daarbij om lopende afspraken en nieuwe afspraken. Onderwerp is bijvoorbeeld de doorlopende leer- en ontwikkellijnen en de koppeling met techniek. Deze onderwijsagenda wordt door de gemeente Gouda en de schoolbesturen ondertekend en is richtinggevend document voor de toekomst.

Doorlopende leer en ontwikkellijnen

De overgang tussen voorschools onderwijs, basisonderwijs en voortgezet onderwijs (vo) wordt in 2021 doorontwikkeld. Tevens wordt ingezet op een soepele overgang van vmbo naar middelbaar beroepsonderwijs (mbo) om uitval te voorkomen. Jongeren worden vroegtijdig in aanraking gebracht met techniek en 21-eeuwse vaardigheden. Dat doet Gouda door de realisatie van een techniekwerkplaats in de Chocoladefabriek en het afsluiten van een Gouds Techniekakkoord. Vanuit het vmbo wordt gestimuleerd om voor een technisch beroep te kiezen. Via het regionaal plan Sterk Techniekonderwijs worden de mogelijkheden gecreëerd voor een doorlopende leerlijn techniek in de Goudse regio.

Voor- en vroegschoolse educatie, onderwijsachterstandenbeleid en samenwerking Brede school en Weekendschool

Gouda zet in op het bestrijden van onderwijsachterstanden, binnen de landelijke kaders, ingevuld met gemeentelijk beleid. De rijksuitkering onderwijsachterstandenbeleid (OAB) wordt via gemeentelijke subsidieregelingen doorgezet naar kinderopvangorganisaties, schoolbesturen, Brede school en Weekendschool.

Activiteiten zijn:

- Voorschoolse educatie op de peuteropvang; vanaf augustus 2020 van 10 naar (gemiddeld) 16 uur per week (nieuw rijksbeleid);
- Vroegschoolse educatie, schakelklassen en onderwijstijdverlenging op de scholen;
- Stadsbrede collectieve voorzieningen via de Brede School en de Weekendschool.

De uitvoerende organisaties werken, waar mogelijk, wijkgericht samen aan een afgestemd en doorlopend OAB-aanbod voor de doelgroep.

Versterken samenwerking jeugdhulp aansluiting op passend onderwijs

Gemeenten in Midden-Holland hebben, samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, thema's vastgesteld

binnen de 'Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp'. In 2021 wordt deze agenda opgeschoond. Er wordt, met de samenwerkingsverbanden onderwijs, een nieuwe toekomstvisie op passend onderwijs en de aansluiting met jeugdhulp vastgesteld.

Daarnaast werken deze partijen aan een verbeterde inzet van zorg op het passend onderwijs, zowel regulier als speciaal, zodat dit ten goede komt aan de kwaliteit, efficiëntie en effectiviteit. Als gevolg van de sluiting van de Regenboogschool medio 2019, heeft de realisatie van een nieuwe vorm van cluster 4 onderwijs in de regio Midden-Holland prioriteit.

Aanpak Laaggeletterdheid

Gouda is centrumgemeente voor de regio Midden-Holland. Samen met de regiogemeenten zoekt Gouda naar de beste manieren om laaggeletterden te bereiken. De regio Midden-Holland wil hen ondersteunen bij het verbeteren van hun taal-, reken-, en digitale vaardigheden. Voor de periode tot en met 2024 wordt een plan van aanpak gemaakt, waarin op een brede manier wordt samengewerkt met alle partijen die bij de aanpak laaggeletterdheid betrokken zijn.

In het plan van aanpak wordt aandacht besteed aan het:

- Vinden van NT1-ers en voor hen geschikte trajecten;
- Versterken van het netwerk en de samenwerking in het sociale domein, zowel lokaal als regionaal;
- Optrekken met werkgevers voor het bereiken van laaggeletterde werknemers;
- Voorkomen van laaggeletterdheid en digivaardigheid als steviger onderdeel van gemeentelijk beleid;
- Bereiken van de doelgroep door in te zetten op het herkennen en doorverwijzen van inwoners met een achterstand op de basisvaardigheden.

Gouda werkt met de Bibliotheek aan een vernieuwing van het Taalakkoord. Hierin is veel aandacht voor werkgevers. Gouda ontvangt naast de jaarlijkse rijksbijdrage voor Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB-middelen) ook een bijdrage uit Rijksmiddelen via het programma Tel Mee met Taal 2020-2024. Bij de aanbesteding voor trajecten vanaf 2021 zoekt Gouda, samen met de regio, naar samenwerkingspartners om een zo groot mogelijk bereik te realiseren (bij voorkeur in samenwerking met trajecten voor inburgeraars).

Reductie schooluitval en bieden van kansen aan jongeren die een startkwalificatie willen behalen

Vanuit het Regionaal Meldpunt Schoolverlaters en door Leerplicht wordt voortdurend gewerkt aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (vsv). Jongeren die niet terug naar school kunnen, worden toegeleid naar werk. Tevens wordt meer integraal gewerkt met het zorgdomein. Ook eerdere schoolverlaters worden zoveel mogelijk toegeleid naar werk en/of school.

De coronacrisis heeft grote impact op de omvang en aard van vsv en de benodigde oplossingen. Studenten raken hun stageplek of leerbaan kwijt. Afstandsonderwijs is voor sommige jongeren prettig, anderen raken eerder buiten beeld. Juist onder jongeren neemt de werkloosheid snel toe. Werk vinden en behouden is minder vanzelfsprekend voor veel jongeren, voor jongeren in een kwetsbare positie is dit extra uitdagend. Oud-vsv'ers raken hun baan kwijt en willen weer terug naar school.

Vanaf schooljaar 2020-2021 starten scholen en gemeenten in de regio met een nieuw vierjarig programma voor de reductie van schooluitval. Dit wordt gecoördineerd door de contactschool (mboRijnland) en de contactgemeente (Gouda).

In 2021 wordt ingespeeld op de gevolgen van Corona en ingezet op de volgende thema's:

- Jongeren die geen leerbaan of werk kunnen vinden, krijgen extra begeleiding;
- Gezamenlijke Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) door vo-mbo en bedrijven. Gezamenlijke initiatieven worden ondersteund;
- Inzet van (informele) mentoren / coaches die jongeren bijstaan in het bepalen van doelen en het maken van keuzes (bijvoorbeeld door bestaande initiatieven zoals mentorprojecten en coaching door hbo studenten uit te breiden);
- Ondersteuning van jongeren die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen;
- Overstapbegeleiding van vo naar mbo (met name leerlingen uit vo basisberoepsgericht met leerwegondersteuning, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs).

Bemiddelen maatschappelijke stages

Bemiddeling rond maatschappelijke stages is primair de verantwoordelijkheid van de vo-scholen. De gemeente faciliteert in het kader van de maatschappelijke diensttijd (mbo / hbo) het netwerk 'Samen voor Goud'.

Thema 5: Kosten efficiënte onderwijshuisvesting met duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

Uitgangspunt is een goede balans tussen kosten én duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen, onder andere gebaseerd op een clustering van scholen.

Uitvoeringsplan 1e tranche IHP 2020-2024

De gemeenteraad is op 19 februari 2020 akkoord gegaan met het Uitvoeringsplan 1^e tranche IHP en het daarvoor benodigde budget. Dit Uitvoeringsplan is gebaseerd op de eerder vastgestelde bouwstenen en strategische (inhoudelijke)

uitvoeringskaders en is samen met de betrokken schoolbesturen opgesteld. Meteen daarna is gestart met de voorbereidingen van de realisatie van een aantal van de benoemde huisvestingsprojecten uit de 1^e tranche.

Dit betreft omvangrijke bouwprojecten, met een lange doorlooptijd waarbij de gemeente via de betreffende stuurgroepen de IHP-doelstellingen inclusief budgetten bewaakt.

Concreet lopen de volgende projecten in 2021 en is de rol van de gemeente:

- Verdere planvorming en voorbereiding van de nieuwbouw voor de clustering Auris Taalplein en De Triangel aan de Coniferensingel, waarbij de gemeente op verzoek van de twee schoolbesturen bouwheer is.
- Monitoring van de voortgang en projectbegeleiding van de planvorming, bouwvoorbereidingen en start uitbreiding en renovatie van het Kesper College aan de Nansenstraat; schoolbestuur Horizon is de bouwheer.
- Monitoring voortgang en projectbegeleiding planvorming, bouwvoorbereidingen en start uitbreiding van de Calvijnsschool aan De Dreef; schoolbestuur CNS is de bouwheer.
- Monitoring en projectbegeleiding planvorming, bouwvoorbereidingen en start uitbreiding Al Qalam aan de Calslaan.

In 2021 zullen de uitkomsten van de marktconsultatie (najaar 2020) rondom de concrete toepassing van alternatieve financiering worden betrokken bij de verdere realisatie. De voortgang van de huisvestingsprojecten wordt via een voorgangsrapportage aan de raad gerapporteerd.

Andere huisvestingsopgaven onderwijs

Planvorming en uitvoering van reeds in gang gezette huisvestingsopgaven die niet onder het Uitvoeringsplan 1^e tranche IHP vallen:

- Projectbegeleiding oplevering verbouwd en uitgebreid pand Ark-Gemiva aan de Clematislaan; schoolbestuur Stichting Klasse is samen met Gemiva bouwheer.
- Projectleiding planvorming en voorbereidingen voor de nieuwbouw van integraal kindcentrum De Ontdekkingsreizigers (inclusief sportvoorzieningen) in Westergouwe; gemeente is bouwheer op verzoek van de betrokken schoolbesturen.
- Monitoring voortgang en projectbegeleiding planvorming, bouwvoorbereidingen en start uitvoering renovatie De Goudse Waarden aan de Heemskerkstraat; schoolbestuur De Goudse Waarden is de bouwheer.

Bezien wordt of en op welke wijze een ESCO voor het Groen van Prinsterercluster gerealiseerd kan worden, waar ook De Goudse Waarden-locatie Heemskerkstraat beoogd onderdeel van is.

3.1.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Aantal banen	36.300	Behoud van het aantal banen
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Aantal bedrijfsvestigingen	6.449	Behoud van het aantal bedrijfsvestigingen
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Leegstand kantoren als positie van gemeente met hoogste leegstand (Bron Cushman & Wakefield)	plek 11 (C&W, jan 2018)	Plek buiten top 10
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Afname aantal jongeren zonder werk t/m 27 jaar	201	In de periode 2020-2023 daling realiseren van 100 jongeren

3.1.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2019	134,4	151,6	Gouda stuurt niet op deze indicator
3. Economie	Funciemenging	%	2019	52,1	53,2	Gouda stuurt niet op deze indicator
4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2018	2	1,9	Afname naar 1,75 (100 jongeren)
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	1,7	1,9	Gelijk blijven
4. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	47	23	Afname

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Indicator	Toelichting
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.

3.1.4 Wat gaat het kosten?

3.1.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	21.527	19.993	20.306	20.623
Baten	-8.584	-7.889	-7.143	-7.145
Saldo van lasten en baten	12.943	12.104	13.163	13.478
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-1.022	-36	-37	-37
Saldo mutaties reserves	-1.022	-36	-37	-37
Resultaat	11.921	12.068	13.126	13.441

3.1.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2020 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	93	13	42	-82
2.4 Economische havens en waterwegen	64	42	60	44
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	16	16	16	16
3.4 Economische promotie	-83	-192	-152	-254
4.2 Onderwijshuisvesting	36	31	31	30
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	60	115	87	82
2e ijkmoment 2020 voortgang CIP	0	0	-510	6
4.2 Onderwijshuisvesting	0	0	-510	6
2e ijkmoment 2020 doorschuifbudgetten	360	0	0	0
3.4 Economische promotie	160	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	200	0	0	0
Budgetneutraal	-7	-7	-7	-7
2.4 Economische havens en waterwegen	-7	-7	-7	-7
Meicirculaire 2020	0	0	1	1
3.4 Economische promotie	0	0	1	1
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord baten	-170	-170	-170	-320
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	-50
3.4 Economische promotie	-170	-170	-170	-270
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord lasten	30	30	130	395
3.4 Economische promotie	0	0	100	285
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	30	30	30	110
Raadsinformatiebrief 2020 nieuw beleid	325	250	50	50
3.4 Economische promotie	100	50	50	50
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	225	200	0	0
Raadsinformatiebrief 2020 ombuigingen	-117	-132	-182	-182
3.4 Economische promotie	-72	-87	-87	-87
4.2 Onderwijshuisvesting	-45	-45	-45	-45
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	0	-50	-50
Totaal	515	-15	-647	-139

3.1.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2.4 Economische havens en waterwegen	1.028	1.150	1.311	1.244
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	57	56	55	53
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	42	42	42	42
3.4 Economische promotie	1.930	1.518	1.365	1.447
4.2 Onderwijshuisvesting	7.306	6.791	8.121	8.377
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.580	2.547	2.269	2.315
Totaal	12.943	12.104	13.163	13.478

3.1.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Vernieuwbouw De Ark	5.654	0	0	0
Vorbereiding, niet-commerciële voorzieningen Westergouwe (2007) gesloten deel	0	0	518	0
De Goudse Waarden renovatie Heemskerkstraat (2020)	0	20.684	0	0
IHP 2021 (Calvijn)	1.526	0	0	0
IHP 2022 (Triangel)	0	0	10.746	0
IHP 2022 (Kesper)	0	9.993	0	0
IHP 2022 (Al Qalam)	0	1.381	0	0
IHP 2024 (Livingstone)	0	0	0	6.341
IHP 2024 (Casimir)	0	0	0	3.605
Totaal	7.180	32.059	11.263	9.946

3.1.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Een prettige woon- en leefomgeving voor medewerkers is een aspect dat voor bedrijven een belangrijke rol speelt bij de keuze voor een vestigingsplaats. Met haar historische binnenstad en aantrekkelijke omgeving met gevarieerde recreatieve mogelijkheden biedt Gouda deze prettige woon- en leefomgeving. De recreatiegebieden van Groenalliantie Midden-Holland in Gouda en de bredere regio zijn hierin ook van groot belang. Deze gebieden zijn de afgelopen periode verder ontwikkeld, waarbij de Groenalliantie inspeelt op verschillende doelgroepen: actieve recreatie, beleven en gebruiken. Op die manier voegen de recreatiegebieden meerwaarde toe aan het grotere maatschappelijk en economische perspectief van Gouda.

De Groenalliantie wil ook in 2021 blijven investeren in nieuwe projecten die recreatieve meerwaarde bieden. Dit gebeurt binnen de kaders van het Ontwikkel- en beheerplan (2020). In 2021 start ook het nieuwe regionale recreatieprogramma 'Groene Hart 2021', een samenwerkingsverband met andere gebiedspartijen en terreinbeheerders aan de zogenaamde Landschapstafel.

Bedrijvenschap Regio Gouda

Het Bedrijvenschap Regio Gouda is een zelfstandige organisatie waarin de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas op gelijkwaardige basis samenwerken. Het bedrijvenschap ontwikkelt het regionale bedrijventerrein Gouwe Park van 45 ha netto om zo ruimte te bieden voor de vestiging van bedrijven en daarmee werkgelegenheid te behouden of te verbeteren. In de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat deze wordt opgeheven nadat (zo goed als) alle bedrijfskavels zijn verkocht; nu is dat voorzien in 2022. De inzet in 2021 zal zijn voor eind 2022 uitgeven van de resterende bedrijfsgronden en realiseren van de hiermede verband houdende civieltechnische werken. Op 4 december 2019 heeft het Algemeen Bestuur van het Bedrijvenschap ingestemd met deze beleidslijn; de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Regio Gouda uiterlijk 31 december 2022 op te heffen. De administratieve en organisatorische afwikkeling van de opheffing zal vermoedelijk in 2022 zijn beslag krijgen. Het financiële eindresultaat wordt dan gelijkelijk verdeeld over de deelnemende gemeenten.

Grondbank RZG Zuidplas

Door de deelname in de Grondbank met 6% heeft Gouda invloed op de regionale woningbouwopgave. De gemeente Zuidplas heeft besloten om in 2020 samen met de partners tot een ontwikkelingsvisie voor het Middengebied van de Zuidplaspolder te komen voor de realisatie van ten minste 4000 woningen. In het Middengebied liggen ruim 95% van de gronden van de Grondbank.

Het door de gemeente Zuidplas gevolgde proces is om te komen tot onomkeerbare besluiten voor de ontwikkeling van het Middengebied:

- Een definitieve ontwikkelingsstrategie, waaronder een definitieve ontwikkelingsvisie, voor het Middengebied;
- Duidelijkheid over de organisatie van de (plan)ontwikkeling en –realisatie;
- Een bestuurlijke set van eenduidige afspraken over de ontwikkeling van het Middengebied die worden onderschreven door de provincie Zuid-Holland, de gemeenten Rotterdam, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas en het Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard. Ook worden er afspraken gemaakt met de Grondbank één van de belangrijkste grondeigenaren in het Middengebied.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de marktgeden en toeristenbelasting als algemeen dekkingsmiddel.

3.2 Energie en klimaat



Lasten in €
27.888.000

Baten in €
30.348.000

Percentage van totale uitgaven
9%

Waar staat het programma voor?

Het klimaat verandert. Steeds vaker zijn er weersomstandigheden die droogte, hitte en wateroverlast veroorzaken. Dit heeft consequenties voor de woon- en leefomgeving. Dit programma beschrijft de inzet van de gemeente op het gebied van klimaatadaptatie, groen en water, bodemdaling en energietransitie. Hiermee wil de gemeente werken aan een toekomstbestendige stad voor onze kinderen en kleinkinderen. De gemeente handhaaft het ambitieuze doel om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. Ook is 2040 de streefdatum voor een aardgasvrije stad.

Wat wil Gouda bereiken?

Klimaatadaptatie: water en groen

De gemeente wil de kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen en de stad leefbaar en aantrekkelijk houden voor mens en dier. Samen met inwoners zorgt de gemeente voor het behouden en uitbreiden van het groen in de stad. De inzet op meer en kwalitatief beter groen draagt bij aan het tegengaan van overlast van water, hitte en droogte. Zo bereidt Gouda zich beter voor op de verandering van het klimaat.

Bodemdaling

Gouda ligt in een gebied met sterke bodemdaling. De gemeente werkt samen met partners aan innovatieve maatregelen. De kennis, oplossingsrichtingen en instrumenten dragen bij aan een toekomstbestendige stad en regio.

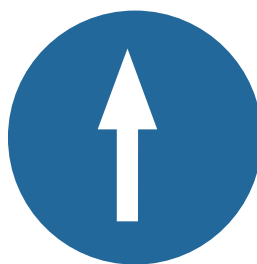
Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

De gemeente wil de stad voorbereiden op de energietransitie. De energietransitie vraagt aanpassingen aan elke woning en elk pand in Gouda. Keuzes kunnen daarom alleen met inwoners worden gemaakt. In een uitgebreid participatieproces kunnen inwoners meedenken over de regionale energiestrategie en de transitievisie warmte.

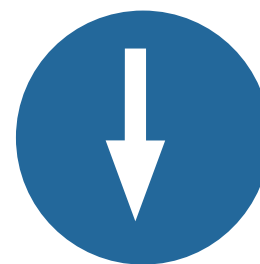
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?



Huishoudelijk restafval in kg per inwoner in 2016; streefwaarde 100 kg per inwoner in 2020



Toename van het aantal m² openbaar groen



CO₂ uitstoot omlaag

3.2.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Klimaatadaptatie: water en groen

De kwetsbaarheden van de stad voor klimaatverandering zijn in beeld gebracht. Op basis hiervan is de klimaatadaptatiestrategie opgesteld. Naast klimaatadaptief bouwen als uitgangspunt, komt er meer en beter groen voor verkoeling en voor het vasthouden van regenwater. Bovendien heeft groen een positief effect op de biodiversiteit, luchtkwaliteit, stikstofconcentraties, gezondheid en welzijn. Daarom blijft Gouda samen met haar inwoners op verschillende manieren werken aan het behouden en uitbreiden van (openbaar) groen in de stad.

Projecten in de openbare ruimte

Het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte bij rioleringsprojecten (GRP) is de nieuwe standaard. Er zijn normen voor wat de riolering moet bergen en afvoeren en voor (openbaar) groen. Het is belangrijk dat de gemeente het goede voorbeeld geeft. Zo zorgt zij voor het toevoegen van openbaar groen bij projecten. In 2021 gebeurt dit onder meer bij de locaties 'het Spinnewiel' en 'Achter de Waag'.

Initiatieven vanuit het Groenfonds

Daarnaast stimuleert de gemeente vanuit het Groenfonds groene ideeën en initiatieven van inwoners. Zo maakte stichting Singelpark al een groot deel van de openbare ruimte langs de Goudse singels groener. Het laatste deel van hun project is de Houtmansgracht, wat in 2021 gereed is. Daarnaast faciliteert het Groenfonds 'Grijs wordt Groen-initiatieven', waarbij inwoners ideeën kunnen indienen om hun straat groener te maken. De focus ligt hierbij op de wijk Korte Akkeren omdat deze wijk door een gebrek aan groen, overlast van water en hitte kent. Met geld uit het Groenfonds creëert Gouda ook meer groen in de overige mindere groene wijken: Binnenstad, Kadebuurt, Kort Haarlem, Gouda Noord en Goverwelle. Ten slotte is er de mogelijkheid voor (groot)ouders om een boom te laten planten in het Gouds geboortebos in de Oostpolder.

Groen bij bouwplannen

De Structuurvisie Groen geeft randvoorwaarden voor groen bij planontwikkelingen. Op grond van de structuurvisie is groen een vast onderdeel van bouwplannen. Bij nieuwbouw, verbouwing of transformatie is het uitgangspunt dat minimaal 15% van het totale projectgebied openbaar groen is. Als alternatief zijn onder meer groene daken en groene gevels mogelijk. De eerste evaluatie van de Structuurvisie Groen in 2020 bracht enkele dilemma's naar voren. Bij de tweede evaluatie in 2021 volgt een voorstel hoe de gemeente deze dilemma's wil aanpakken.

Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie

De effecten van klimaatverandering zijn voor elke plek anders. De opgaven en de vereiste maatregelen zijn locatie-specifiek. De klimaatadaptatiestrategie geeft aan hoe Gouda zich kan aanpassen om minder kwetsbaar te zijn voor wateroverlast, hitte en droogte. De klimaatadaptatiestrategie benoemt kwetsbaarheden, maar ook kansen voor de leefomgeving en biodiversiteit. Op basis van stresstesten, klimaatateliers en risicodialogen is een uitvoeringsagenda opgesteld voor Gouda. Ook in 2021 werkt de gemeente aan de acties en maatregelen uit de uitvoeringsagenda. Naast de eerdergenoemde inzet op groen betreft dat onder meer voortzetting van deelname aan Operatie Steenbreek. Met de hulp van de Tuinambassadeurs spoort de gemeente inwoners aan tegels te vervangen door groene beplanting. Bij bouwplannen geldt het programma van eisen uit het Convenant Klimaatadaptief Bouwen. De gemeente zelf zorgt voor zwarte aarde in plaats van zand bij gemeentelijke bouwprojecten. Hierdoor is het voor inwoners makkelijker om hun tuin groen in te richten.

Subsidie groenblauwe daken

Gouda werkt aan een gemeentelijke subsidieregeling 'Groen(-blauw)e daken'. Met deze regeling wil de gemeente inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren om maatregelen te treffen die bijdragen aan het tegengaan van wateroverlast.

Bodemdaling

In Gouda is de afgelopen jaren veel ervaring en kennis opgedaan over bodemdaling. Het verdiepen van die kennis is nodig om de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden. De gemeente deelt de kennis met woningeigenaren, scholieren, bedrijven en overheden.

Coalitie Stevige Stad en Platform Slappe Bodem

In 2021 start de uitvoering van het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad. Dit plan is na jaren van onderzoek in constructieve samenwerking met de Coalitie Stevige Stad opgesteld. De aanpak in Gouda is aanleiding voor de coalitie om verbreding te zoeken en als coalitie Stevige Steden onder de vlag van het Platform Slappe Bodem (PSB) verder te gaan. De komende jaren zet de gemeente haar inzet in het Platform Slappe Bodem voort. Partijen zorgen ervoor dat bodemdaling niet alleen op de agenda blijft maar dat er ook structureel middelen komen voor innovatie en wetenschappelijk onderzoek.

In mei 2021 host Gouda samen met Delft een groot internationaal bodemdalingscongres: Tenth International Symposium on Land Subsidence (TISOLS).

Regiodeal Bodemdaling Groene Hart

Met de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart geven rijk en regio samen een impuls aan de brede welvaart, door in te zetten op het ontwikkelen van nieuwe handelingsperspectieven voor bewoners, bedrijven en overheden voor het omgaan met de gevolgen van bodemdaling in het Groene Hart. Een van de regiodealprojecten is de Toolbox historische binnensteden. Deze toolbox is gebaseerd op de beleidsinstrumenten en handelingsperspectieven die in Gouda zijn ontwikkeld. Historische steden in Nederland kunnen deze toolbox gebruiken bij hun aanpak van aan bodemdaling gerelateerde problemen.

Een ander regiodealproject betreft een kennis- en informatiecentrum bodemdaling. Er wordt gewerkt aan een businesscase om in Gouda een kennis- en informatiecentrum over bodemdaling te vestigen. Besluitvorming over de haalbaarheid van dit kennis- en informatiecentrum vindt medio 2021 plaats.

Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

Het programma energietransitie kent twee sporen, aardgasvrij en aardgasvrij ready.

Beleidskeuzes aardgasvrij

Het spoor aardgasvrij is gericht op beleidskeuzes. Gezien de impact van de energietransitie op de stad maakt de gemeente de keuzes samen met inwoners. In 2021 liggen twee belangrijke documenten voor. In de regionale energiestrategie (RES) komen afspraken over duurzame opwek en de verdeling van warmtebronnen. De lokale transitievisie warmte (TVW) geeft aan welke buurten voor 2030 aardgasvrij worden. Daarnaast geeft de TVW voor deze buurten aan wat de mogelijke alternatieven zijn voor aardgas. Voor de rest van de stad wordt een doorkijk gegeven hoe de energietransitie er uit zou kunnen zien.

Inspiratie voor aardgasvrij-ready

Inspiratie is een belangrijk element van het spoor aardgasvrij-ready. Inwoners hebben handelingsperspectief en aansprekende voorbeelden nodig om hun woning te verduurzamen. De communicatiecampagne 'Dit doen wij, wat doe jij?' loopt ook in 2021 door. In deze campagne komen inwoners aan het woord die al stappen hebben gezet. Daarnaast is er ook ondersteuning voor initiatieven van inwoners, buurtcoöperaties en VVE's. De gemeente biedt laagdrempelig en concreet advies via energiecoaches, Duurzaam Bouwloket en Klimaatroute. Daarnaast krijgen inwoners korting om via lokale ondernemers de eerste duurzame maatregelen te treffen. De gemeente vraagt subsidie bij het Rijk om deze lijn voort te kunnen zetten. Als de subsidie niet lukt, dan past de gemeente de campagne aan.

Regiegroep en raads werkgroep

De gemeente houdt samen met woningcorporaties, Duurzaamheidsplatform Gouda en Stedin regie op het proces van de energietransitie. Ook de raads werkgroep energietransitie is nauw betrokken. Daarnaast laat de gemeente zich adviseren en inspireren door actieve bewonersgroepen, zoals het Energie Netwerk in het Groene Hart (ENiGH).

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

De gemeente is aan de slag met de eerste fase van verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. De eerste fase ziet op 20% energiebesparing en 25% CO2-reductie. Per object is een maatregelenpakket samengesteld. Gekozen is voor de meest effectieve maatregelen. Dat betekent dat de benoemde maatregelen het hoogste rendement tegen de laagste kosten hebben. Met de huurders van 26 panden die de gemeente verduurzaamt, zijn afspraken gemaakt. Zij leveren een bijdrage aan de investeringen door middel van het inzetten van het energiekostenvoordeel.

Vijf gebouwen zijn aangemerkt als 'showcases' voor verduurzaming. Twee van de vijf projecten zijn in 2020 opgeleverd: Cultuurhuis Garensplannerij en Buurtservicecentrum Lekkenburg 1. In 2021 wordt verder gewerkt aan het verduurzamen van De Goudse Schouwburg, de Chocoladefabriek en de kinderboerderij. De panden worden geïsoleerd en bijvoorbeeld voorzien van zonnepanelen. De verduurzaming van de drie 'showcases' wordt in 2021 afgerond.

3.2.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Het dashboard Duurzaamheid biedt aanvullend op deze eigen indicatoren een overzicht van diverse indicatoren op het gebied van duurzaamheid. Dit dashboard verschijnt elk jaar rond mei. Daarnaast bevat de evaluatie van de Structuurvisie Groen en het Groenfonds, die in dezelfde periode verschijnt, indicatoren op het gebied van groen.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
7. Volksgezondheid en milieu	Bomenbalans	22.500	Minimaal 22.500 bomen in openbaar gebied (peil 2017)
7. Volksgezondheid en milieu	Groenbalans	2.067.000	Minimaal 2.067.000 m2 groen (peil 2016)
7. Volksgezondheid en milieu	Groenherstel	10.000	Toename aantal m2 openbaar groen in bestaande stad, exclusief Westergouwe

3.2.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
7. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2018	104	172	100 kg in 2021
7. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	2,9	18,5	in 2021 10% toename t.o.v. 2018

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Hernieuwbare elektriciteit	Het CBS hanteert de volgende definitie: Hernieuwbare elektriciteit is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. Kernenergie valt niet onder hernieuwbare elektriciteit.

3.2.4 Wat gaat het kosten?

3.2.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 2 Energie en klimaat

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	27.888	28.363	28.258	28.789
Baten	-30.348	-30.703	-30.803	-30.903
Saldo van lasten en baten	-2.460	-2.340	-2.545	-2.114
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-2.460	-2.340	-2.545	-2.114

3.2.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2020 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	102	69	-98	289
7.2 Riolering	8	8	8	8
7.3 Afval	12	12	12	12
7.4 Milieubeheer	81	50	-119	269
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord lasten	0	0	0	240
7.4 Milieubeheer	0	0	0	240
Raadsinformatiebrief ombuigingen	-75	-75	0	0
7.4 Milieubeheer	-75	-75	0	0
Totaal	27	-6	-98	529

3.2.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
7.2 Riolering	-2.490	-2.303	-2.307	-2.061
7.3 Afval	-2.304	-2.339	-2.340	-2.339
7.4 Milieubeheer	2.334	2.302	2.102	2.286
Totaal	-2.460	-2.340	-2.545	-2.114

3.2.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Rioleringkrediet	9.515	7.772	8.603	7.793
Totaal	9.515	7.772	8.603	7.793

3.2.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, en advisering, ontwikkeling en uitvoering van milieu- en duurzaamheidsbeleid. Jaarlijks gaat het bij Gouda onder meer om 150 milieuvergunningen, meldingen en ontheffingen en 300 toezichtstaken. De ODMH adviseert ook over milieu- en duurzaamheidsaspecten bij ruimtelijke plannen. Daarnaast blijft in 2021 de implementatie van de Omgevingswet en de 'warme overdracht' van bodemtaken aandacht houden binnen de ODMH en de gemeente.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Klimaatadaptatie is belangrijk om Gouda toekomstbestendig te maken en de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden voor mens en dier. Naast het aanwezige groen in de stad zijn de omliggende recreatiegebieden van de Groenalliantie Midden-Holland hiervoor van groot belang. Deze gebieden dragen bij aan de vermindering van hittestress, geven inwoners van Gouda ruimte om de warme stad voor een paar uur te 'ontvluchten' en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. Inwoners van Gouda recreëren onder andere in het Krimpenerhout, Loetbos, Reeuwijkse Hout, Goudse Hout, 't Weegje, Twaalfmorgen, Oostpolder, Gouwebos en Elfhoeven

Naast gebiedsgerichte investeringen wil de Groenalliantie in 2021 positief bijdragen aan opgaven als gezondheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Daarnaast zet de Groenalliantie het onderzoek naar de mogelijkheden voor verduurzaming in 2021 voort.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel.

3.3 Wonen en leefomgeving



Lasten in €
50.560.000

Baten in €
23.275.000

Percentage van totale uitgaven
17%

Waar staat het programma voor?

Het bieden van voldoende woningen voor elke doelgroep is een belangrijke doelstelling voor de gemeente Gouda. Daarom is een versnelling nodig van woningbouw op diverse locaties. Duurzame mobiliteit moet de bereikbaarheid van de stad verbeteren en bijdragen aan een gezonde leefomgeving. Initiatiefnemers weten door duidelijke regelgeving en efficiënte procedures sneller waar ze aan toe zijn. De opgaven en keuzes voor de fysieke leefomgeving worden integraal vastgelegd in het Omgevingsbeleid.

Wat wil Gouda bereiken?

Versneld ontwikkelen woningbouw voor elke doelgroep:

Op diverse plaatsen in de stad worden nieuwe woningen gebouwd. In Westergouwe wordt fase 2 afgerond en gestart met de uitvoering van 900 woningen in fase 3. Voor diverse woningbouwlocaties in de bestaande stad worden overeenkomsten gesloten en plannen voorbereid. In overleg met initiatiefnemers en samenwerkende overheden worden mogelijkheden benut om de woningbouw te versnellen. Met woningcorporaties en marktpartijen wil de gemeente Gouda zorgdragen voor een breed woningaanbod voor alle doelgroepen. Daaronder wordt ook het huisvesten van kwetsbare doelgroepen in bijzondere woonvormen verstaan.

Implementatie Omgevingswet:

De implementatie van de Omgevingswet is gericht op het beter begeleiden van initiatieven, onder meer door integrale besluitvorming en inzichtelijk omgevingsbeleid. Ook initiatieven met betrekking tot woningbouw kunnen beter worden begeleid, zodat een bijdrage wordt geleverd aan de versnelling van de woningbouw. Strategische opgaven en keuzes voor de stad worden opgenomen in de Omgevingsvisie, zoals de woningbouwopgave. De eerste stappen worden gezet naar overzichtelijke regelgeving voor de fysieke leefomgeving; het Omgevingsplan.

Stimuleren duurzame mobiliteit: De gemeente Gouda werkt aan een transitie naar schone mobiliteit, met het stimuleren van fietsgebruik, OV en deelmobiliteit. Door het verbeteren en veilig maken van snelle fietsverbindingen binnen Gouda en de regio, wordt een alternatief geboden voor de auto. Met het opstellen van het nieuwe Verkeerscirculatieplan wordt gewerkt aan het verminderen van doorgaand verkeer en verkeersdruk op singels en in woonstraten, inclusief de binnenstad.

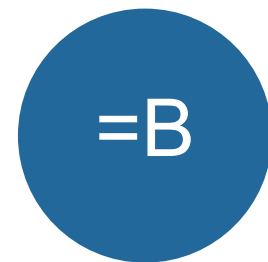
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?



In 2021 worden 50 extra sociale
50 extra middeldure
huurwoningen toegevoegd



In 2021 worden 6 knelpunten
aangepakt voor een betere
bereikbaarheid



De gemiddelde kwaliteit van de
openbare ruimte blijft minimaal op
het niveau B(CROW)

3.3.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Ontwikkeling Woningbouw

Realisatie Westergouwe

In 2021 wordt gestart met de uitvoering van fase 3 van Westergouwe. In deze fase zullen in totaal circa 900 woningen worden gebouwd, een basisschool met sportvoorzieningen voor de hele wijk en andere maatschappelijke voorzieningen. Bij de voorbereiding worden ook de mogelijkheden onderzocht voor een project met collectieve warmte. Parallel wordt voor fase 4 aan planvorming en strategie gewerkt. Diverse ontwikkelingen en nieuwe inzichten worden verwerkt in een nieuwe versie van het Masterplan. Daarnaast wordt in 2021 fase 2 afgerond. In deze fase worden 500 woningen gerealiseerd.

Gebiedsgerichte aanpak transformatie Spoorzone

Op basis van het vastgestelde Ontwikkelperspectief Spoorzone worden vervolgstappen gezet in de ontwikkeling van de diverse deellocaties met een gemeentelijke grondpositie.

Dit omvat onder meer het sluiten van overeenkomsten en planbegeleiding van woningbouw op de volgende locaties:

- Spoorzone A1-locatie (westelijk deel van de Spoorzone): circa 400 woningen
- Spoorzone C1-kavel 2 (tussen de bioscoop en Rabobank): circa 150 woningen
- Winterdijklocatie: circa 60 flexwoningen (realisatie in 2021)

Ook worden initiatieven voor deellocaties met een particuliere grondpositie begeleid, bijvoorbeeld voor de Blokker-locatie. Bij een haalbaar plan zal hiervoor in 2021 een bestemmingswijziging worden gestart

Binnenstedelijke woningbouw

Alhoewel in Westergouwe en de Spoorzone grote aantallen woningen kunnen worden gerealiseerd, blijft de gemeente Gouda ook initiatieven voor woningbouw elders in de stad faciliteren, in de vorm van planbegeleiding en het sluiten van overeenkomsten. Dit draagt bij aan het creëren van een divers woningaanbod, en slim ruimtegebruik in de compacte stad Gouda. Voorbeelden hiervan zijn de Noothoven van Goorstraat, Huize Bloemendaal, Kattensingel, St. Jozeflocatie en de Van Loonlocatie.

Wijkontwikkeling door verbetering woningaanbod

De gemeente Gouda werkt met de woningcorporaties aan projecten in de wijken Korte Akkeren en Gouda oost:

- In 2021 worden 34 appartementen gerealiseerd in het project Oostvogel;
- De bouw van 18 eengezinswoningen en 34 appartementen in het project Van Heuven Goedhartsingel wordt voorbereid;
- In de De Rijkestraat worden 20 appartementen en 20 eengezinswoningen gerealiseerd;
- In 2021 start de bouw van 47 eengezinswoningen en 62 appartementen in het Zuidelijk Stempel Oost;
- Op de locatie van de Gunningmavo worden 63 appartementen gerealiseerd;
- Voor de locatie Jan Ligthart wordt een bestemmingsplanwijziging in procedure gebracht om de bouw van circa 30 sociale huurappartementen mogelijk te maken.

Aan de slag in kwetsbare buurten

In de Woonvisie 2015 - 2020 en in de Raamovereenkomst Prestatieafspraken (2017) zijn drie kwetsbare buurten benoemd waar gemeente en corporaties met voorrang aan de slag willen gaan: Oud-Achterwillens, Burgen & Lusten en Polderbuurt. In 2021 wordt in samenwerking met de corporaties een onderzoek opgeleverd, om in beeld te brengen hoe en waar de "wijkontwikkeling" van de toekomst gestalte kan krijgen. Daarbij zal niet alleen gekeken worden naar de onderlinge spelregels, maar ook naar wat aan investeringen nodig is, opdat de reserve Wijkontwikkeling adequaat kan worden gevuld en benut.

Goudse Poort

De gemeente Gouda werkt actief mee aan initiatieven die passen binnen de Ontwikkelstrategie voor de Goudse Poort. De nadruk ligt hierbij op de transformatie van leegstaande kantoren. Locaties gelegen in de omgeving van de Antwerpseweg en Harderwijkweg worden meegenomen in de gebiedsontwikkeling van de Spoorzone. Panden die op den duur worden getransformeerd of in een gebiedsontwikkeling worden betrokken, kunnen op basis van de Leegstandswet worden benut voor tijdelijke woonvormen.

Wonen kwetsbare groepen

De gemeente Gouda zet zich in voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen in bijzondere woonvormen en maatschappelijke opvang, onder meer door het realiseren van plekken voor beschermt wonen. Dit gebeurt bijvoorbeeld op de Boerderijkavel in Westergouwe en door transformatie van de voormalige Bernardhof naar wonen voor verschillende doelgroepen.

Samenwerking met de woningcorporaties en marktpartijen voor sociale woningbouw

Met de woningcorporaties verkent Gouda concrete kansen om sociale woningbouw te realiseren. De Raamovereenkomst zal in 2021 worden geëvalueerd en herzien. Ook worden prestatieafspraken gemaakt met betrekking tot Wonen en Zorg.

Speerpunt voor 2021 is om corporaties vroeg te betrekken bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties, volgens de "Goudse Standaard". Dit moet bijdragen aan het vergroten van het aanbod sociale huurwoningen in de stad.

Actualiseren woonbeleid

In 2021 wordt de bestaande woonvisie vervangen, en wordt een uitvoeringsagenda opgesteld. Er wordt uitvoering gegeven aan de borging van het woningsegment 'middenhuur' in het gemeentelijk beleid. Het beleid voor kamer- en vakantieverhuur wordt geïmplementeerd in thematische bestemmingsplannen (paraplubestemmingsplan) en de huisvestingsverordening.

Regionale strategie en afspraken woningbouw

De gemeente Gouda draagt bij aan een regionale verstedelijkingsvisie en legt nieuwe afspraken over de regionale woningbouwprogrammering vast in de Regionale agenda wonen (RAW), met daarbij het regionaal afsprakenkader woningbouw. Andere overheden worden actief betrokken bij de woningbouwkansen zoals verkend in de verstedelijkingsagenda.

Gezonde wijk

In 2021 wordt onderzocht wat nodig is voor het stimuleren van een gezonde leefomgeving. Dit wordt gedaan in samenwerking met het maatschappelijk domein.

Implementatie Omgevingswet

Omgevingsvisie

In 2021 zal de Omgevingsvisie gereed zijn voor besluitvorming. Daarbij wordt tevens besloten over het intrekken van beleid dat met de Omgevingsvisie overbodig raakt, en de wijze waarop de Omgevingsvisie zal worden doorvertaald in het overige omgevingsbeleid. Het beleid voor de fysieke leefomgeving wordt hierdoor meer integraal en eenvoudig raadpleegbaar. De verschillende instrumenten van de Omgevingswet maken onderdeel uit van de beleidscyclus.

Samenwerking en besluitvorming onder de Omgevingswet

Gelet op de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2022, worden in 2021 afspraken vastgelegd over samenwerking en besluitvorming.

Dit omvat ten minste de volgende zaken.

- Nieuwe afspraken over de rol en bevoegdheden van het college en de gemeenteraad onder de Omgevingswet;
- Het implementeren van de nieuwe participatiestrategie met betrekking tot initiatieven uit de samenleving;
- Het maken van nieuwe samenwerkingsafspraken met de Omgevingsdienst Midden Holland;
- Regionale en landelijke afstemming van Omgevingsbeleid en de verschillende implementatiewerkzaamheden.

Regels voor de leefomgeving integraal en efficiënt

De eerste stappen worden gezet naar overzichtelijke regelgeving voor de fysieke leefomgeving; het Omgevingsplan. In 2021 wordt het casco opgeleverd, dat als basis dient voor het verder vormgeven van het Omgevingsplan de komende jaren. Voor een bestaande woonwijk zal een pilot Omgevingsplan worden opgesteld, met als doel om bekend te raken met de nieuwe manier van werken. In het kader van de pilot Goudasfalt wordt in 2021 het 'bestemmingsplan met verbrede reikwijdte' opgeleverd.

Digitale toegang tot informatie over de leefomgeving verbeteren

In aanloop naar de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2022, zal in 2021 het Digitaal Stelsel Omgevingswet operationeel zijn voor Gouda. Nieuw beleid voor de fysieke leefomgeving wordt zo opgesteld, dat er vanuit het beleid een koppeling is met de werkingsgebieden op de digitale kaart. Er wordt geoefend met opstellen van toepasbare regels. Dit wil zeggen dat initiatiefnemers door middel van een digitale vragenlijst zelf duidelijkheid kunnen krijgen, of het initiatief past in het gemeentelijk beleid.

Snellere en betere besluitvorming

Er wordt in de geest van de Omgevingswet per 1 januari gestart met de adviescommissie Omgevingskwaliteit, waar de ARK en de commissie Cultuurhistorie in samenkomen. Verder wordt er gewerkt met het nieuwe initiatievenproces. Aan een intaketafel en omgevingstafel wordt een integrale beoordeling van initiatieven gedaan. Met personeelsopleidingen en coaching wordt bijzondere aandacht besteed aan de nieuwe manier van werken en de cultuurverandering.

Bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen

Gouda stelt bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen op ten behoeve van (particuliere) plannen en projecten.

In het bijzonder is er aandacht voor:

- Het beschermen van de beschikbaarheid van middeldure huurwoningen;
- Gemengde wijken;
- Voldoende groen;
- Het reguleren van particuliere kamer- en vakantieverhuur;
- Het bevorderen van multifunctionaliteit op locaties, door middel van brede bestemmingen.

Opstellen gebiedsvisies cultuurhistorische omgevingskwaliteit

In gebiedsvisies cultuurhistorische omgevingskwaliteit wordt omschreven welke kwaliteiten in verschillende delen van de stad aanwezig zijn, met als doel deze te beschermen in het gemeentelijk omgevingsbeleid.

Uitvoeren van het mobiliteitsplan

Stimuleren duurzame mobiliteit

Door het stimuleren van fietsgebruik, OV en deelmobiliteit wordt een bijdrage geleverd aan een transitie naar schone mobiliteit. In 2021 worden voorbereiden getroffen op het bereiken van "zero-emissie stadsdistributie" in 2025. Voor het verbinden van Westergouwe met de stad aan de oostzijde van de Gouwe, wordt een verdere uitwerking gedaan van het voorstel voor een fietsverbinding. In totaal worden voor vier regionale snelfietsroutes nadere verkenningen en uitwerkingen gedaan, in samenwerking met de provincie en regiogemeenten. De aanpak van fietsknelpunten en het verbeteren fietsparkeervoorzieningen bij de stations en in de binnenstad zal in 2021 worden voortgezet. Er zal uitvoering worden gegeven aan het Regionaal Mobiliteitsplan (Klimaatkoord), onder meer door het faciliteren van e-laadplekken.

Verminderen verkeersdruk door betere doorstroming

In 2021 zal op basis van een participatietraject het Verkeerscirculatieplan (VCP) ter besluitvorming worden voorgelegd. Het doel van het VCP is het verminderen van doorgaand verkeer en verkeersdruk op singels en in woonstraten, inclusief de binnenstad. Daarnaast moet het bijdragen aan het verbeteren van de doorstroming op het hoofdwegennet, voor goede bereikbaarheid van de bedrijventerreinen en grote parkeerlocaties. Diverse "no-regretmaatregelen" (incl. schoolzones en fietsmaatregelen) worden voorbereid voor uitvoering in 2021.

Daarnaast heeft de gemeente Gouda een adviserende rol in provinciale en landelijke mobiliteitsprojecten. In 2021 is dit van toepassing voor de verbreding van de A12 en A20, het project beter bereikbaar Gouwe (agendalid), en de verbetering van de N228, N457, N207 door de Provincie Zuid-Holland.

Verbeteren verkeersveiligheid

Ten behoeve van het verminderen van slachtoffers in het verkeer wordt gewerkt aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Potentieel onveilige situaties in de openbare ruimte, bijvoorbeeld door kapotte bestrating, kunnen snel worden doorgegeven via de nieuwe applicatie Slim Melden. In 2021 zal het Strategisch Plan Verkeersveiligheid worden opgesteld en uitgevoerd, door aan te haken bij landelijke en regionale veiligheidscampagnes en het uitbreiden van 30km zones.

Beter benutten parkeerplaatsen

In 2021 wordt verder uitvoering gegeven aan het Parkeerplan, onder andere door het verkennen van de mogelijkheden voor gereguleerd parkeren binnen een afgebakend gebied. Ook wordt een verkenning gedaan naar het verbeteren van de bereikbaarheid van de stad -inclusief parkeren- en naar de mogelijkheden om het fietsparkeren in de binnenstad beter te faciliteren.

OV-bereikbaarheid

Ter bevordering van het gebruik van openbaar vervoer wordt gewerkt aan de verbetering van de OV-bereikbaarheid van Gouda. In samenwerking met het sociaal domein wordt een verkenning gedaan voor de toekomst van het doelgroepenvervoer, waarbij de inzet van Vervoerspunt Gouda en de buurtbus nader moet worden bepaald. De gemeente Gouda zal een bijdrage leveren aan de nieuwe concessie voor het busvervoer in Zuid-Holland Noord. Daarnaast wordt aangesloten bij strategische overleggen met betrekking tot de toekomst van het OV in de regio, met als doel het versterken van de positie van station Gouda als regionaal OV-knooppunt. Daarnaast wordt met een lobby ingezet op hoogwaardig openbaar vervoer voor Westergouwe en omliggende regionale woningbouwlocaties.

Duurzaam beheer openbare ruimte

Ecopark

In 2021 zal worden gewerkt aan de realisatie van het Ecopark. Het doel is een aantrekkelijk milieupark met aandacht voor circulariteit. Er wordt ruimte gereserveerd voor het rondleiden en opleiden van scholieren op het Ecopark op het gebied van afval, duurzaamheid en circulaire economie.

Uitvoeringsleidraad openbare ruimte (LIOR -> DIOR)

Middels een voorbeeldproject worden kansen voor duurzaamheid geïnventariseerd en waar mogelijk direct geïmplementeerd. Deze kansen worden direct beschreven in het LIOR.

Herinrichting Korte Vest en Agnietenstraat

De Korte Vest en Agnietenstraat worden opnieuw ingericht. De reden hiervoor is dat in de straat vele nieuwe winkels en voorzieningen (o.a. de Cheese Experience en een supermarkt) gehuisvest worden en tevens de damwand aan de Korte Vest vervangen moet worden. De toename van het aantal voorzieningen zal vermoedelijk leiden tot grotere verkeersstromen. Ook moeten sommige delen op beeldkwaliteit A- plus worden gebracht. Het project wordt fasegewijs uitgevoerd. In 2021 wordt de damwand vervangen. Tevens wordt een nieuwe steiger aangelegd.

3.3.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	De gemiddelde kwaliteit van de verschillende onderdelen van de openbare ruimte (Wegen, Groen, Meubilair etc.)		Blijft minimaal niveau B(CROW). Dit m.u.v. elementenverharding
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	Het aantal speelplekken in Gouda		151
8.3 Wonen en bouwen	Sociale huurwoningen		+50 per jaar
8.3 Wonen en bouwen	Middeldure huurwoningen		+50 per jaar
8.3 Wonen en bouwen	Sociale huur in grote nieuwbouwprojecten (+60 woningen)		33%
Mobiliteit	Aanpak knelpunten mobiliteit		6

3.3.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
8. VHROSV	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2020	1032	700	Hier wordt niet op gestuurd.
8. VHROSV	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2020	1048	773	Hier wordt niet op gestuurd.
8. VHROSV	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2015	173	206	Hier wordt niet op gestuurd.
			2016	176	209	Hier wordt niet op gestuurd.
			2017	179	216	Hier wordt niet op gestuurd.
			2018	188	230	Hier wordt niet op gestuurd.
			2019	206	248	Hier wordt niet op gestuurd.
8. VHROSV	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2019	4	9,2	Hier wordt niet op gestuurd.
8. VHROSV	Demografische druk	%	2020	71,4	70	Hier wordt niet op gestuurd.

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

3.3.4 Wat gaat het kosten?

3.3.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	50.560	42.602	40.555	40.547
Baten	-23.275	-15.945	-14.517	-14.605
Saldo van lasten en baten	27.285	26.657	26.038	25.942
Toevoegingen aan reserves (lasten)	4.089	2.434	1.741	1.453
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-1.245	-2.347	-40	-40
Saldo mutaties reserves	2.844	87	1.701	1.413
Resultaat	30.129	26.744	27.739	27.355

3.3.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2020 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	750	622	804	580
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	76	76	76	76
2.1 Verkeer en vervoer	496	398	484	468
2.2 Parkeren	-14	-18	-18	-25
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	-158	-170	-160	-165
8.1 Ruimtelijke ordening	91	125	176	61
8.3 Wonen en bouwen	259	211	245	165
2e ijkmoment 2020 voortgang CIP	-636	-508	-532	-728
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-168	3	3	3
2.1 Verkeer en vervoer	-468	-511	-534	-730
2e ijkmoment 2020 doorschuifbudgetten	190	170	0	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	170	0	0
8.1 Ruimtelijke ordening	190	0	0	0
Budgetneutraal	322	1.143	7	7
2.1 Verkeer en vervoer	7	7	7	7
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	315	1.136	0	0
College- en raadsbesluiten	83	106	109	164
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	109	109	113	168
2.2 Parkeren	0	22	22	21
8.1 Ruimtelijke ordening	-26	-26	-26	-26
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord baten	0	0	0	-560
2.1 Verkeer en vervoer	0	0	0	-300
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	-220
8.1 Ruimtelijke ordening	0	0	0	-40
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord lasten	0	0	0	100
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	-40
8.3 Wonen en bouwen	0	0	0	140
Raadsinformatiebrief 2020 bijstelling huidig beleid	300	300	300	300
2.1 Verkeer en vervoer	300	300	300	300
Raadsinformatiebrief 2020 nieuw beleid	225	250	275	299
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	180	180	180	180
2.1 Verkeer en vervoer	0	25	50	74
8.3 Wonen en bouwen	45	45	45	45
Raadsinformatiebrief 2020 ombuigingen	-594	-1.045	-296	-297
2.1 Verkeer en vervoer	-138	-99	-100	-101
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	-311	-761	-11	-11
8.1 Ruimtelijke ordening	-60	-100	-100	-100
8.3 Wonen en bouwen	-85	-85	-85	-85
Totaal	639	1.037	666	-136

3.3.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.275	1.038	759	757
2.1 Verkeer en vervoer	14.035	14.952	16.040	15.854
2.2 Parkeren	1.217	1.192	1.200	1.188
2.5 Openbaar vervoer	112	110	109	108
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	5.678	6.485	5.106	5.407
8.1 Ruimtelijke ordening	1.954	1.658	1.709	1.594
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	-1	0	0	-1
8.3 Wonen en bouwen	3.015	1.222	1.115	1.035
Totaal	27.285	26.657	26.038	25.942

3.3.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Doorontwikkeling 2de verdieping Chocoladefabriek	702.855	0	0	0
Herinrichting Sportlaan	0	235.000	0	0
Herinrichting Agnietenstraat	0	400.000	0	0
Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	4.057.000	0	0	0
Maatregelen knelpunten verkeer en VCP 2020-2021	0	5.824.300	0	0
Mobiliteitsplan js 2021	280.000	0	0	0
Verduurzaming Vastgoed 2018	860.594	0	0	0
Verduurzaming Vastgoed 2019	752.173	0	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2021 10jr	505.896	0	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2021 15jr	632.166	0	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2021 20jr	5.679.420	0	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2021 40jr	851.920	0	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2022 10jr	0	318.733	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2022 15jr	0	557.149	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2022 20jr	0	6.842.144	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2022 40jr	0	1.261.534	0	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2023 10jr	0	0	278.701	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2023 15jr	0	0	613.427	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2023 20jr	0	0	2.709.570	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2023 40jr	0	0	3.343.383	0
Verv.invest. Openbare Ruimte 2024 10jr	0	0	0	457.238
Verv.invest. Openbare Ruimte 2024 15jr	0	0	0	240.622
Verv.invest. Openbare Ruimte 2024 20jr	0	0	0	3.722.104
Verv.invest. Openbare Ruimte 2024 40jr	0	0	0	48.686
Vervangen computers best. Selectief Toegangssysteem Binnenstad (zakpalen)	0	0	0	350.000
Vervanging Kade- en walmuren 2023	0	0	0	3.500.000
Vervanging VRI Goejanverwelledijk - Fluwelensingel - Haastrechtsebrug, nr 24 (2017)	0	0	395.000	0
Vervanging VRI Graaf Florisweg - Zwarteweg - Steijnpad, nr 40 (2018)	180.750	0	0	0
Kwaliteitsverhoging binnenstad. Js 21	345.000	0	0	0
Kwaliteitsverhoging binnenstad. Js 22	0	345.000	0	0
Kwaliteitsverhoging binnenstad. Js 23	0	0	345.000	0
Kwaliteitsverhoging binnenstad. Js 24	0	0	0	360.000
Parkeerplan Gouda 2020	100.000	0	0	0
Onderhoudsinvesteringen 2022 Overig	0	36.225	0	0
Onderhoudsinvesteringen 2023 Schouwborg	0	0	759.000	0
Onderhoudsinvesteringen 2024 Schouwborg	0	0	0	472.190
Totaal	14.244.920	15.820.084	8.444.081	9.150.840

3.3.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT-deel)

De afdeling Bouw- en woningtoezicht (BWT) van de ODMH ziet namens de aangesloten gemeenten toe op de veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Zij doet dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening. Voor 2021 gaat het daarbij bij Gouda onder meer om circa 1000 afhandelingen van aanvragen omgevingsvergunningen en meldingen, 600 toezichtstaken, 175 juridische procedures vergunningen en 150 handhavingzaken. In 2021 en verder zal ook de implementatie van de omgevingswet ruime aandacht krijgen binnen de ODMH, waaronder ook advisering richting gemeenten. Ten slotte is de ODMH verantwoordelijk voor de implementatie van het project "Pandenaanpak Gouda 750".

Grondbank RZG Zuidplas

Door de deelname in de Grondbank met 6% heeft Gouda invloed op de regionale woningbouwopgave. In 2021 zullen de gronden van de Grondbank worden getaxeerd na de bestuurlijke besluitvorming over de ontwikkelingsvisie van het Middengebied. De verwachting is dat in 2021 ten opzichte van 2020 een positieve wijziging van de waarde van de voorraden zal plaatsvinden. Voor de meerjarenbegroting wordt verwacht dat de verliesvoorziening in de jaren 2022 en 2023 grotendeels ingelopen zal worden.

Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing in de invordering van de leges bouwvergunningen ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag en het verstrekken van een dergelijke vergunning.

Cyclus N.V.

Op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst met Cyclus NV heeft Cyclus een vijfjarig contract voor Afval (inzameling / verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding. Cyclus opereert op het snijvlak van markt en overheid en biedt haar klanten een marktconforme prijs en dienstverlening. Als zodanig levert zij een bijdrage aan schoon en duurzaam leefmilieu.

Coöperatie ParkeerService U.A.

ParkeerService ondersteunt en ontzorgt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid. ParkeerService ondersteunt bij het maken van een vertaalslag tussen strategische visies en tactisch parkeerbeleid. Daarnaast geeft de coöperatie adviezen over verordeningen, tarifiering, parkeerexploitaties etc.

3.4 Sociaal domein



Lasten in €
135.467.000

Baten in €
27.882.000

Percentage van totale uitgaven
45%

Waar staat het programma voor?

De grote verantwoordelijkheid en de (zorgen over de) omvang van de middelen voor de sociale opgaven in de stad vragen om een gerichte integrale aanpak binnen het programma sociaal domein. Wat is ieders rol in de inclusieve stad; hoe kunnen we stimuleren dat zoveel mogelijk mensen meedoen in de samenleving; hoe kunnen mensen worden gestimuleerd om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en gebruik te maken van hun eigen kracht; voor welke kwaliteit van zorg en ondersteuning staan we; hoe kunnen we onze dienstverlening inrichten naar de taken en opgaven in het sociaal domein; en hoe zorgen we voor normalisatie en demedicalisering; hoe zorgen we ervoor dat kinderen veilig opgroeien en doorbreken we de cirkel van opgroeien in armoede. Dit is een greep uit de vraagstukken die in dit programma aan bod komen.

Wat wil Gouda bereiken?

Sturing op kosten jeugdhulp

Het beschikbaar blijven van goede zorg en ondersteuning voor hen die het echt nodig hebben, én zorgen dat het geheel betaalbaar blijft. Daarvoor is een lange termijn inspanning nodig, gericht op het realiseren van de doelstelling in 2024: "Het verlagen van het relatieve aantal inwoners onder de 18 jaar dat een maatwerkvoorziening ontvangt van 1 op de 7 naar 1 op de 8. Het stabiliseren van de gemiddelde uitgaven per cliënt. Deze doelstellingen zullen stapsgewijs worden gerealiseerd, waarbij in 2021 nog een stijging van de kosten worden verwacht."

Innovatie in de opvang

Het aantal dak/thuislozen verminderen door te werken aan (1) Preventie, (2) Vernieuwing van de opvang en (3) Wonen met begeleiding. Recht op huisvesting staat centraal. Medische zorg is daarnaast helpend in herstel.

Programma 'naar een nieuwe sociale dienst'

Meer inwoners participeren in de samenleving, bij voorkeur door te werken.

In het bijzonder: "Inwoners met een bijstandsuitkering die als gevolg van de coronacrisis hun werk zijn kwijtgeraakt, zo snel mogelijk weer aan het werk helpen; een blijvende reductie van minimaal 200 inwoners die langdurig (2 jaar of langer) afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering; deze ambitie heeft betrekking op de looptijd van het programma van medio 2018 tot medio 2022."

Een duurzaam verbeterde dienstverlening aan cliënten van de sociale dienst. Een betere dienstverlening aan werkgevers. Continuering van de experimenten met ondernemen met bijstand.

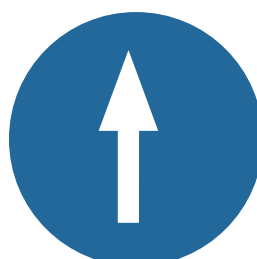
Integrale uitvoeringsorganisatie sociaal domein vanaf 1 januari 2021 van start

Vanaf 1 januari 2021 is er voor inwoners één toegang voor alle gemeentelijke ondersteuning op basis van de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. De ondersteuningsvraag van de inwoners staat centraal; eerst kijken wat nodig is en pas daarna hoe dit te realiseren onder welke wet. Rechtvaardig, creatief en met een positieve bejegening. De integrale benadering is hierbij de basis. Waar nodig pakt de gemeente de regie om in afstemming met andere organisaties tot de beste oplossing te komen.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren



Beheersen kosten jeugdzorg



Aantal gerealiseerde wooneenheden voor groepen



Structurele afname aantal langdurig bijstandsgerechtigden vanaf medio 2018

3.4.1 Doelen en prestaties

Wat wil Gouda bereiken?

De thema's waarop ingezet wordt, zijn:

- Een inclusieve en tolerante stad;
- Preventie (inclusief aanpak armoede);
- (Thuis) wonen in de wijk;
- Kwaliteit van zorg en ondersteuning & samenwerking in de keten;
- Programma 'integrale uitvoeringsorganisatie';
- Aan het werk en meedoen & programma 'naar een nieuwe sociale dienst'.

Thema: Een inclusieve en tolerante stad

Gouda is een diverse, inclusieve en tolerante stad, waarin iedereen zichzelf kan zijn binnen de rechten en plichten van burgerschap. Wanneer inwoners van Gouda elkaar allereerst zien als mede-Gouwenaar en pas daarna als een bijzondere Gouwenaar, met een bepaalde afkomst, beperking, religie, status, geartheid, een goed idee, of bepaalde principes, zal er meer onderling begrip en verdraagzaamheid zijn.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Samen met organisaties en initiatiefnemers in de stad werkt de gemeente aan de inclusieve samenleving.

De volgende activiteiten hebben in 2021 prioriteit:

VN Verdrag Handicap

- Mensen met een beperking voelen zich welkom in de samenleving;
- Opstellen lokale inclusie agenda.

Tegengaan discriminatie en ongelijkheid

In stadsgesprekken met Gouwenaars verkennen waar discriminatie en ongelijkheid worden ervaren en wat daartegen te doen. Meer aandacht op scholen voor discriminatie en racisme. Beter zichtbaar maken meldpunt Discriminatie.

Burgerschap / Respect

Vergroten van kennis over de democratie en de rechten en plichten van burgerschap bij de inwoners van Gouda, en van respect en tolerantie tussen Gouwenaars onderling;

Activiteiten rondom de Week van Respect; Afstemmen gastlessen PO en VO; gezamenlijke activiteiten met Libertum.

Verder wordt ingezet op:

Regenboogstad

- Vergroten van de zichtbaarheid, acceptatie en veiligheid van LHBTI-personen;
- Uitvoeren Regenboogplan.

Thema: Preventie

Meedoen op school, werk en in de samenleving mogelijk maken door versterking van de eigen kracht en het probleemoplossend vermogen, het sociale netwerk, normalisatie en gerichte interventies die de kwaliteit van leven beschermen en bevorderen. Er is specifieke aandacht voor de gezonde wijk, het preventieakkoord, de samenhang van faciliteiten voor jeugd en gezondheid in brede zin.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2021 prioriteit:

Preventie en gezondheidsbeleid

Vanuit diverse data/analyses wordt de prioriteit bepaald voor de thema's in dit domein. Vanuit het perspectief van positieve gezondheid het stimuleren van gezondheidsbevorderende en gezondheidsbeschermende interventies in de fysieke leefomgeving (omgevingsvisie).

Preventieve ondersteuningsstructuur jeugd

Vormgeven van een nieuwe ondersteuningsstructuur voor de jeugd in de wijk en op school gericht op een effectieve samenwerking tussen jeugdpartners in de stad zoals de Brede school en de jeugdgezondheidszorg. Samen met partners richten we nieuwe netwerken in gericht op resultaat voor inwoners, meebewegend met wat er nodig is. Daarmee maken we de verbinding met andere gerelateerde programma's zoals de Gezonde Wijk en Kansrijke Start en de aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdhulp (programma 1).

Verder wordt ingezet op:

Jongerenwerk

Met het jongerenwerk in Gouda wordt beoogd (kwetsbare) jongeren die opvallen door overlastgevend en risicovol gedrag op positieve wijze mee te laten doen in de samenleving door hen aan te spreken op kwaliteiten, talenten en verantwoordelijkheden, door grenzen te stellen en perspectief te bieden. Op deze wijze hopen we een ontwikkeling richting criminaliteit te voorkomen.

In 2019 is het jongerenwerk geëvalueerd. De uitkomst hiervan is dat de opdracht aan het jongerenwerk de afgelopen jaren te uitgebreid was geweest. Het advies is om meer focus aan te brengen in de leeftijd. Hierop is de kerndoelgroep van het jongerenwerk aangepast naar jongeren van 11-17 jaar met risicovol gedrag en/of beginnende problematiek. Er blijft specifiek aandacht voor meiden/meidengroepen van 11-17 jaar. Voor jongeren met zwaardere problematiek heeft het jongerenwerk een beperktere taak. De doelstellingen van het jongerenwerk zijn aangescherpt, waarbij er aandacht is voor monitoring/verantwoording van resultaten en samenwerking met ketenpartners en een duidelijkere regierol voor de gemeente. Dit alles is meegenomen in een nieuwe aanbesteding en opdracht vanaf 2021, dit zal nauwkeurig gevolgd worden vanuit de gemeente.

De Gezonde Wijk

We maken met de Gezonde Wijk een verbinding tussen het sociaal en fysiek domein. Doel is om in 2021 een integrale aanpak te ontwikkelen en uit te voeren om zo concrete gezondheidswinst te boeken. Er wordt één specifieke wijk aangewezen op basis van de gezondheidsgegevens.

Kansrijke start

Met het programma Kansrijke Start richten we ons op een goede start voor elk kind. Het gaat hier om de doelgroep -9 maanden tot de eerste 1000 dagen. Met het programma zetten we in op de zorg en ondersteuning van kwetsbare gezinnen. In 2021 wordt de lokale coalitie hiervoor gevormd en samenwerkingen verstevigd. Vanuit deze coalitie wordt onderzocht welke interventies mogelijk nog nodig zijn of extra aandacht vragen.

Armoede en schulddienstverlening

De volgende activiteiten hebben in 2021 prioriteit:

Preventie aanpak Schulden

In 2019 is het convenant Goudse Standaard getekend waarmee partners zich hebben verbonden aan intensieve samenwerking om inwoners met schulden te ondersteunen. Deze aanpak wordt in 2021 geïntensiveerd. De verwachting is dat in 2021 meer inwoners te maken zullen hebben met financiële problemen als gevolg van de Corona crisis. Dit kan ertoe leiden dat een groter beroep wordt gedaan op schuldhulpverlening.

In 2020 wordt al ingezet op het informeren van inwoners over de mogelijkheden om hulp bij betalingsachterstanden en schulden te krijgen. Doel is om inwoners te bewegen vroegtijdig hulp te zoeken. Om preventie van schulden verder vorm te geven, wordt in 2021 de volgende actie uitgevoerd: inwoners met achterstanden op de betaling van vaste lasten ontvangen van de gemeente informatie over mogelijkheden om ondersteuning te krijgen.

Verder wordt ingezet op:

Uitvoeren armoedenota

Het beleid gericht op de aanpak van armoede is in 2020 ongewijzigd en ook voor 2021 worden geen intensiveringen voorzien. In 2020 is ten tijde van de Corona-maatregelen tijdelijk extra ingezet op het vergoeden van laptops ten behoeve van kinderen in het basisonderwijs. Met het weer volledig openen van de basisscholen is deze regeling komen te vervallen en gezien de noodzaak voor stringenter financieel beleid wordt de laptopregeling voor leerlingen in het voorgezet onderwijs aangepast. Daarbij zal worden ingezet op de verstrekking in natura in plaats van een financiële tegemoetkoming voor de aanschaf van een nieuwe laptop. Hierdoor wordt een besparing gerealiseerd terwijl het voor kinderen uit minimagezinnen wel mogelijk blijft om de beschikking te hebben over een (refurbished) laptop voor school.

Ook in 2021 is armoedebelief primair gericht op het bestrijden van de gevolgen van armoede onder kinderen en hen in staat te blijven stellen om mee te doen en wordt ingezet op het blijven bieden van voorzieningen ten behoeve van deze kinderen. De gevolgen van de corona-crisis zijn op dit moment nog niet goed te overzien. Er zijn signalen van toenemende werkloosheid en een toename van het aantal huishoudens dat te maken krijgt met een teruggang in inkomen en toename van schulden. Dit kan leiden tot een hoger aantal inwoners dat gebruik maakt van de minimavoorzieningen.

Herijken bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand is een belangrijk instrument voor de aanpak van armoede. Deels zijn de kosten waarvoor bijzondere bijstand kan worden verleend, scherp afgebakend door het wettelijk kader en de jurisprudentie maar in 2021 wordt opnieuw gekeken naar de invulling van de gemeentelijke beleidsvrijheid, waarbij expliciet zal worden ingezet op doelmatigheid van de bijstandverlening en het bieden van maatwerkoplossingen waar nodig. Ook hier speelt dat de economische gevolgen ook van invloed zullen zijn op de uitvoering van de bijzondere bijstand.

Thema: (Thuis) wonen in de wijk

De ambitie is dat onze inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen wonen met de juiste ondersteuning. We streven naar verschillende woonvormen met flexibele intensieve begeleiding.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2021 prioriteit:

Gewoon Thuis, transformatie maatschappelijke zorg en decentralisatie beschermd wonen

- De transformatie van de maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen, voor wie dat mogelijk is, naar zelfstandig wonen en (beschutte) woonvormen met flexibele ambulante (intensieve) begeleiding;

- Uitvoeren samenwerkingsafspraken in de regio, toekomstplan zorglandschap (verbinding Wmo, Jeugd en Wlz), project innovatie in de opvang;
- Inhoudelijke en financiële afspraken over het aanbod van BW en MO in de regio MH (Norm voor opdrachtgeverschap)

Innovatie in de opvang

Doel is het aantal dak/thuislozen te verminderen en snel bieden van passende zorg. Onder dit programma vallen drie thema's. Het principe van "wonen eerst" staat centraal.

(1) Preventie

- Voorkomen huisuitzettingen
- Aansluiting met armoedebeleid
- Aansluiten bij aanpak huiselijk geweld (vrouwenopvang)
- Aansluiten bij preventie complexe scheidingen

(2) Vernieuwing van de opvang

Inrichten van sociaal-medische intake en medische zorg aan dak/thuislozen. Bestaansonzekerheid en gezondheidsproblemen vergroten risico op dakloosheid (RVS, 2020). De intake gaat in op sociale en medische onderwerpen. Er wordt een medisch inloopsprekuur georganiseerd. Het sociaal medisch team wordt gehuisvest op een centrale locatie in de stad.

De visie op de opvang wordt opnieuw gemaakt en vastgesteld. Hierbij worden scenario's voor opvang, doorstroom en uitstroom uitgewerkt. Ervaringen van opvang tijdens corona worden meegenomen. Structureel herstel door opzetten van begeleiding tijdens en na de opvang.

(3) Wonen met begeleiding

Recht op huisvesting centraal. Incidenteel huisvestingsmogelijkheden creëren voor uitstroom grote groep dak/thuislozen. Structureel betere doorstroom naar huisvesting realiseren. Prestatieafspraken met woningcorporaties maken.

Gewoon Thuis Jeugd

Zoveel mogelijk kinderen veilig in een (t)huis situatie laten opgroeien. We voeren samen met de regio, aanbieders, verwijzers en onderwijs het plan van aanpak Gewoon Thuis Jeugd (actielijn 2 van het transformatiefonds jeugd) uit. Hiervoor zijn middelen beschikbaar uit het landelijk Transformatiefonds jeugd.

Wat gaan we doen:

- Inzet op alternatief van verblijfszorg in de thuissituatie door de innovatie van een intensief integraal ambulante team over de domeinen heen (lichtverstandelijk beperkt, ggz en jeugd en opvoedondersteuning), met inzet van het eigen netwerk;
- Naast het expertteam (doorbraken in vastlopende complexe zorgcasussen door het bieden van passend(maatwerk)traject met perspectief) starten we met een centrale coördinatie van verblijfszorg jeugd, zodat de plaatsing sneller en beter verloopt en doorplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen worden;
- Verdere uitrol van de projecten rond versterking van de pleegzorg, beschut wonen voor jongeren en zelfstandig wonen met begeleiding voor jongeren;
- Afbouw van de gesloten plaatsingen met het project doorontwikkeling jeugdzorg+

Verder wordt ingezet op:

Langer Thuis Wonen

Goede ondersteuning en zorg thuis van kwetsbare ouderen. We richten ons hierbij op een passende woningvoorraad, nieuwe woonvormen, de woonomgeving en zorg en ondersteuning thuis; Plan van aanpak opstellen en uitvoeren van één actielijn binnen dit plan van aanpak.

Participatie in de Buurt 3.0

Een infrastructuur van ondersteunende (accommodatiegebonden) voorzieningen die bijdragen aan sociale cohesie; voorkomen van sociaal isolement en ontlasting van mantelzorgers; Binnen het kader van het Programma Sturen op subsidies wordt de regeling Participatie in de Buurt herijkt op inhoudelijke doelen en werkwijze.

Mantelzorg

Verbeteren mantelzorgondersteuning waar mogelijk. Het gaat daarbij om individuele mantelzorgondersteuning en respijtzorg (ook voor jeugd).

Thema: Kwaliteit van zorg en ondersteuning & samenwerking in de keten

Het doel is zo goed mogelijke kwaliteit van zorg en ondersteuning leveren. Dit uit zich in goed contractmanagement en het kunnen monitoren van gegevens, waardoor op aspecten van kwaliteit van zorg gestuurd kan worden.

De gemeente en de zorgaanbieders zijn niet de enige actoren in en rond het zorgdomein. De relatie met andere 'schakels in de keten', onder meer vanwege de raakvlakken tussen de Wet Langdurige Zorg (Wlz), de Zorgverzekeringswet (ZvW), de Wmo en Jeugdwet is belangrijk om te komen tot een sluitende aanpak en gezamenlijk nieuwe initiatieven te kunnen opzetten.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2021 prioriteit:

Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Kinderen groeien kansrijk op in een veilige omgeving, daar waar dat kan thuis. We voeren samen met de regio het plan van aanpak actielijn 5 van het transformatiefonds uit (dit wordt financieel ondersteund met middelen uit het landelijke Transformatiefonds jeugd).

In 2020 zijn er diverse onderzoeken en inventarisaties geweest. Onderwerpen waren, onder meer, het effectiever samenwerken in de jeugdbeschermingsketen, interviews met cliënten over hun ervaringen met jeugdbescherming/hulpverlening en hoe dit beter kan, het (hulpverlenings)aanbod op het gebied van scheiden. Deze resultaten worden gebruikt om concrete (verbeter)afspraken te maken waarbij samenwerking, samen met en transparant naar de cliënt, en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor veiligheid centraal staan.

Vanuit de bovenregionale verbeteragenda voor de Gecertificeerde instellingen (GI) wordt een caseloadverlaging gerealiseerd en zijn concrete afspraken gemaakt over de inzet in lokale teams, betrokkenheid van gemeenten bij (eerdere) afronding Jeugdbeschermingsmaatregelen en inzet jeugdhulp door de GI.

Aanpak Huiselijk Geweld

Met alle gemeenten in Hollands Midden is een Regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis 2019-2023 vastgesteld. De ambities zijn om huiselijk geweld eerder en beter in beeld te krijgen, duurzaam te stoppen en aandacht te besteden aan specifieke doelgroepen. Het uitvoeringsplan is gericht op de thema's: Meldcode, Ouderenmishandeling, Mensenhandel, versterken lokale samenwerking, doorontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis en van de MDA++-aanpak bij complexe casuïstiek. Prioriteiten voor 2021 zijn: innovatie in de Vrouwenopvang, ontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis en versterken van de lokale samenwerking tussen ketenpartners.

Programma volumebeheersing SGGZ

We formuleren concrete doelen, richten het zorglandschap anders in passend bij wat de behoefte is, en monitoren en sturen op meetbare waarden. Daarbij wordt samenwerking en samenhang met andere contractmanagementteams gezocht. Het doel is inzichtelijk te maken welke factoren zorgen voor groei van de kosten, welke rol de SGGZ heeft t.o.v. de totale jeugdzorg, en hoe wij hier beter op kunnen sturen zodat de kosten en omvang van de SGGZ beter onder controle zijn.

Onderdeel hiervan is de Pilot huisartsen

Met een klein aantal praktijken die een percentage groot aantal kinderen uit Gouda zien, starten we een pilot om ondersteuners te plaatsen. De ondersteuners vragen de zorgvraag breed uit, en hebben meer tijd en kennis van het zorglandschap en bestaande wachtlijsten waardoor er naar meer passende hulp wordt doorverwezen. Dit draagt bij aan beheersing van de wachtlijsten en zorgaandelen bij zorgaanbieders, en n.a.v. landelijke ervaringen brengt dit het beroep op dure jeugdhulp naar beneden.

Verder wordt ingezet op:

Ontwikkeling zorg en veiligheidshuis

In 2021 zal het Zorg- en Veiligheidshuis van start gaan als nieuwe organisatie, door samenvoeging van de sector Maatschappelijke Zorg en Veilig Thuis (GGD) en het Veiligheidshuis Hollands Midden. Door koppeling van de zorg- en veiligheidsketen is er betere afstemming tussen deze domeinen en kan complexe casuïstiek efficiënter en effectiever worden aangepakt. De nieuwe organisatie zal binnen de RDOG worden gepositioneerd.

Analyse en monitoring

Vanaf 2021 wordt de gemeenteraad via een 'Notitie sturen op het Sociaal Domein' twee maal per jaar geïnformeerd over de resultaten van programma 4. Hierin wordt ingegaan op de financiële resultaten, belangrijke (externe) ontwikkelingen, worden de resultaten gepresenteerd met behulp van prestatie-indicatoren en wordt een beeld gegeven van de stand van zaken van de activiteiten in programma 4. Hierbij wordt aangesloten bij de 'Nota Sociaal Domein' en de reguliere Planning & Controlcyclus. De prestatie-indicatoren worden ook opgenomen in de Programmabegroting 2021 opdat vergelijking mogelijk is. De indicatoren en de voortgangsinformatie beogen een gedegen informatievoorziening aan de raad. Daarmee wordt een gezamenlijke beeldvorming van de opgaven en realisatie van doelen van het sociaal domein bereikt. Daarom zullen deze in overleg met de raad tot stand komen. Daarnaast ontvangt de raad 4x per jaar de 'Nieuwsbrief Sociaal Domein'. Dit met als doel de raad te informeren over belangrijke projecten/activiteiten en ontwikkelingen.

Sturen op subsidies

Het meerjarig programma Sturen op Subsidies geeft uitvoering aan de ambitie om de subsidieverlening in het sociaal domein te vernieuwen. De uitgangspunten voor deze vernieuwing zijn:

- vereenvoudiging in de procedure voor kleinere (vrijwilligers)organisaties;
- de ambitie van de gemeente vertalen in inhoudelijke doelen;
- gemeentelijke regie en sturing op inhoudelijke doelen en resultaten;
- samenhang en samenwerking in het gesubsidieerd lokaal maatschappelijk veld;
- ruimte bieden aan nieuwe initiatieven; en
- gedeelde verantwoordelijkheid in plaats van concurrentie bij de gesubsidieerde partners

Hiermee wordt betere afstemming en meer samenwerking tussen partijen in het veld gestimuleerd en naar verwachting meer effect bereikt voor onze inwoner voor de subsidie-euro. De subsidieverlening voor de thema's Participatie in de Buurt en Preventieve ondersteuningsstructuur Jeugd hebben prioriteit binnen dit programma.

Programma: sturen op kosten Jeugdhulp en Wmo

Er is een forse toename zichtbaar in de uitgaven voor jeugdhulp en Wmo. Om de doelstellingen op het gebied van met name de Jeugdhulp maar ook de Wmo te realiseren wordt een programma gestart met als doel de zorg en ondersteuning beschikbaar te houden voor wie dat echt nodig heeft én te zorgen dat dit betaalbaar blijft.

Opgave Jeugdhulp

Ten aanzien van de uitgaven voor maatwerkvoorzieningen Jeugdhulp is gekozen voor het formuleren van richtinggevende doelstellingen op het aantal jeugdigen met een maatwerkvoorziening en op de gemiddelde kosten per cliënt. Aanneمة bij deze reeks is het aantal jeugdigen dat een beroep doet op jeugdhulp (nu 1 op 7) terug te brengen naar 1 op 8. Daarnaast is hier uitgegaan van het 'keren' van de stijging van de gemiddelde zorgzwaarte per jeugdige. Uitgangspunt is het tij van de kostenstijgingen van de afgelopen jaren te keren.

Om deze doelstellingen te realiseren wordt een programmatische aanpak vormgegeven, waarin de doelen centraal staan en de maatregelen steeds aangepast aan de realisatie van de doelen.

Op dit moment worden de volgende maatregelen voorzien of verkend:

- Het aanscherpen van de toegang: hiertoe wordt het juridisch kader voorzien van een strakkere afbakening en scherpere keuzes. Cruciaal is daarbij vervolgens aandacht voor de implementatie daarvan in het indicatiestellingsproces. Hierbij hoort ook het goed equiperen van de gemeentelijke medewerkers voor jeugdhulp, die per 1 januari 2021 overkomen naar de gemeentelijke organisatie. Het voeren van een maatschappelijk debat over normalisatie is nodig: Samen houden we de jeugdhulp betaalbaar.
- Datagedreven werken om beter zicht te krijgen op wat er speelt.
- Afstemming met de autonome verwijzers zoals huisartsen en de gecertificeerde instellingen wordt geïntensiveerd. De pilot met huisartsen die in najaar van 2020 is gestart wordt op basis van evaluatie bijgesteld en indien succesvol verder verspreid.
- Het versterken van de grip op aanbiederszijde door het versterken en differentiëren in het contractmanagement.
- Waar nodig worden voorstellen gedaan om de huidige tarieven en productenstructuur aan te passen als blijkt dat dit upcoding in de hand werkt.
- Een bredere inzet van maximale zorgaandelen waardoor meer stabiliteit in het zorglandschap ontstaat en een mogelijkheid te sturen op de totale omvang van de ondersteuning. Het college houdt hierbij natuurlijk de wettelijke zorgplicht in ogenschouw, maar geeft ook een sterk boodschap af aan aanbieders.
- Daarnaast zal er aandacht zijn voor de aansluiting en afbakening van jeugdhulp op het passend onderwijs.

Het actiever opvolgen van signalen uit de uitvoering, van cliënten(organisaties) en het maatschappelijk veld is een aandachtspunt, omdat deze juist vaak in op regionaal niveau samengebracht en aangekaart moeten worden. Een deel van deze activiteiten kunnen namelijk alleen in regionaal verband plaatsvinden, daar we de inkoop en contractmanagement op regioniveau doen. Op basis van het draagvlak dat hiervoor is opgebouwd, zal de gemeente zich ook in 2021 inspannen om deze veranderingen en aanscherpingen in de regio te realiseren.

Opgave Wmo maatwerk

Ook de kosten voor de Wmo zijn de afgelopen jaar sterk gestegen, onder meer vanwege de verplichte invoering van het abonnementstarief. Voor de Wmo zijn er concrete bezuinigingen en taakstellingen voorzien: 5% minder begeleiding, 1% minder hulp bij het huishouden en daarnaast een aantal gerichte bezuinigingen. Met oog op het open-einde karakter en de gezamenlijke inkoop worden ook die meegenomen in de sturingsopgave. Zo zijn een aantal maatregelen voor de Wmo ook mogelijk voor Jeugdhulp toepasbaar: het omzetten van individuele begeleiding naar een groepsbegeleiding, en het ombuigen van een inkooprelatie naar subsidierelatie voor onderdelen van de dagbesteding zullen mogelijk voor zowel Jeugd als Wmo zinvol zijn om de kostenstijgingen terug te dringen. Met dit laatste kiest het college voor een stop op de open-einde regeling. Dit dwingt aanbieders om selectief te zijn voor wie het echt nodig hebben.

Regiovisie

Op 26 juni 2020 hebben de leden van de VNG ingestemd met de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) voor de jeugdwet en (in minder concrete vorm) beschermd wonen/maatschappelijke opvang. In regionaal verband zal de implementatie ter hand worden genomen, waarbij er conform de NvO gestreefd wordt naar vaststelling van een regiovisie in de gemeenteraden uiterlijk in juni 2021.

Vorbereiden nieuwe inkoop/verlenging maatwerk

De contracten voor de maatwerkvoorzieningen jeugd en Wmo hebben een looptijd tot eind 2022. Deze contracten kunnen nog een keer verlengd worden tot eind 2024. Eind 2021 is duidelijk of hier (regionaal) gebruik van gemaakt gaat worden of dat een nieuw inkooptraject gestart wordt.

Gedeelde zorg

Binnen de organisatie van Gedeelde zorg - een samenwerkingsverband van de 5 gemeenten in Midden-Holland, zorgverleners en Medis – vallen verschillende projecten. Hier worden twee projecten uitgelicht, te weten de Juiste zorg op de juiste plek en het project Samen in de Buurt. Met de Juiste zorg op de juiste plek wordt met behulp van data een analyse gemaakt van (toekomstige) knelpunten in de zorg en het sociaal domein. Om data op een (juridisch) verantwoorde manier te kunnen verwerken wordt een dataplatform opgericht. Met de analyse kunnen gerichte interventies worden ingezet. Het project Samen in de Buurt is een traject om het sociaal domein en de (niet door de gemeente gefinancierde) zorg (Wlz en ZvW) dichter bij elkaar te brengen. Doelen zijn 'meer gezondheid in de wijk' en '(toekomstige) kosten beheersen'. Dit wil men bereiken door een verandering in gedrag van inwoners en professionals en het versterken van buurtcohesie. De focus ligt op de groep ouderen (75+) en psychisch kwetsbaren (gebruikers GGZ, beschermd wonen en maatschappelijke opvang). Gestart wordt in de buurten Kort Haarlem en Kadenbuurt.

Thema: Programma Integrale uitvoeringsorganisatie sociaal domein

Per 1 januari 2021 gaat de integrale uitvoeringsorganisatie van start. Vanaf dan is er voor inwoners één toegang voor alle gemeentelijke ondersteuning op basis van de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. In de gemeentelijke toegang staat de ondersteuningsvraag van de inwoners centraal. Eerst kijken wat nodig is en pas daarna hoe dit te realiseren onder welke wet. Rechtvaardig, creatief en met een positieve bejegening. Bij de uitvoerende afdelingen staat niet de wet centraal, maar de levensfase en situatie waarin een inwoner zich bevindt. De integrale benadering is hierbij de basis. Waar nodig pakt de gemeente de regie om in afstemming met andere organisaties tot de beste oplossing te komen.

Het doel is dat inwoners de ondersteuning krijgen die past bij de soms complexe problemen op diverse levensterreinen en daarbij streven we ernaar dat de dienstverlening naast efficiënt ook snel en toegankelijk is, zodat mensen niet het gevoel hebben dat zij in een woud aan (soms tegenstrijdige) regels zijn beland, waardoor zij door de bomen het bos niet meer zien. Het gaat niet alleen om het herinrichten van de organisatie. De benodigde aanpak is breder en gaat over eenduidige dienstverlening, inrichting van werkprocessen en ICT zodat deze faciliterend zijn, samenwerking over afdelingen heen plus ontwikkeling en opleiding van medewerkers.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2021 prioriteit:

Sociaal teams 3.0

In 2021 starten de sociaal teams 3.0. De drie teams zijn er voor inwoners van 0 tot 100+ en leveren laagdrempelige en beschikingsvrije individuele en collectieve basishulp en onafhankelijke cliëntondersteuning. De teams gaan een nieuwe fase in waar de toegang tot maatwerkvoorzieningen en zorgcoördinatie is verlegd naar de gemeentelijke organisatie. Daarmee is ook de omvang van de teams met een derde gekrompen. Voor de teams ligt de nadruk op het leveren van (praktische) kortdurende hulp gericht op zelfredzaamheid en betekenisvolle participatie en het op orde krijgen en herstellen van regie in het gezin. De sociaal teams werken gebiedsgericht vanuit de drie buurtservicecentra (NMC, De Walvis en Van Noord), maar vooral ook outreachend in verbinding met de wijk, lokale partners en wijkinitiatieven en vrijwilligersorganisaties. Daarbij zoeken zij steeds naar vernieuwende oplossingen voor de inwoners.

Verder wordt ingezet op:

Overgang 18- / 18+

Bij de overgang van 17 naar 18 jaar komt een jongere van het ene op het andere moment in een ander wettelijk kader. Met de nieuwe organisatiestructuur en de integrale gemeentelijke uitvoeringsorganisatie is de inzet om deze overgang soepeler te laten verlopen. De gemeente gaat erop toezien dat aanbieders voor 17-jarigen een plan van aanpak maken en afspraken uitvoeren met als doel eventuele knelpunten op te lossen. Daarnaast worden alle regelingen en voorzieningen die leeftijdsafhankelijk zijn inzichtelijk gemaakt en gecommuniceerd.

Thema: Aan het werk en meedoen & programma 'naar een nieuwe sociale dienst'

De gemeente wil bereiken dat meer inwoners participeren in de samenleving, bij voorkeur door te werken. In het bijzonder wil Gouda een blijvende reductie realiseren van minimaal 200 inwoners die langdurig (2 jaar of langer) afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering; deze ambitie heeft betrekking op de looptijd van het programma van medio 2018 tot medio 2022.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De dienstverlening aan cliënten van de sociale dienst duurzaam verbeteren. De dienstverlening aan werkgevers verbeteren. Verdere professionalisering van personeel. En de experimenten met ondernemen met bijstand (deeltijd ondernemen vanuit de bijstand en de sociale coöperatie) voorzetten.

De volgende activiteiten hebben in 2021 prioriteit:

Bijstandsgerechtigden (duurzaam) aan het werk

Verder verbeteren van de dienstverlening aan cliënten. Dat houdt in: cliënten in beeld houden; inzicht behouden in de talenten en mogelijkheden van cliënten en daarmee cliënten ondersteunen bij het vinden van werk of om anderszins te participeren. Hierbij wordt samengewerkt met de partners in de arbeidsmarktregio (gemeenten, Promen en UWV).

Speciale aandacht bij het vinden van werk is er voor die inwoners die een beroep moet doen op een bijstandsuitkering als gevolg van de coronacrisis. Dit aantal is sinds maart 2020 flink toegenomen. Gouda wil hen zo snel mogelijk weer aan het werk helpen. Daarnaast blijft er specifieke aandacht op maat voor het vinden van werk voor: langdurig uitkeringsgerechtigden, cliënten met GGZ-problematiek, arbeidsbeperkten, statushouders en jongeren. Voor de arbeidsbeperkten werkt Gouda samen met Promen (via de DVO Pro Work) aan het realiseren en behouden van garantiebannen en Beschut Werken. Het verbeteren van de dienstverlening bij de overgang naar flexibel werken. Met name voorlichten over de financiële gevolgen.

Verbeteren van de werkgeversdienstverlening

Verbeteren van de samenwerking in de arbeidsmarktregio vanuit het bindend project en regionaal budget "Perspectief op Werk". Doorontwikkelen van het Werkgeversservicepunt in nauwe samenwerking met Promen, gemeenten uit de arbeidsmarktregio Midden-Holland en het UWV.

Regionaal harmoniseren van de re-integratie voorzieningen voor werkgevers.

In gebruik nemen van een online matchingsplatform (Hallo Werk!) voor werkzoekende en werkgevers. Werkzoekende en werkgevers worden direct met elkaar in contact gebracht. De werkzoekende presenteert zichzelf, zoekt vacatures en kan direct reageren. Werkgevers zoeken zelf naar in hun ogen geschikte werknemers op basis van de presentaties van de werkzoekenden. Waar nodig kan de gemeente met persoonlijke dienstverlening ondersteunen.

Ruimte voor experimenten

Voortzetten van de experimenten "deeltijd werken vanuit de bijstand" en "ondernemen met een bijstandsuitkering in de sociale coöperatie" en eind 2021 evalueren.

Beter en sneller integreren van statushouders in de samenleving

Op 1 juli 2021 wordt de nieuwe inburgeringswet van kracht. In de wet komt de regie op de inburgering bij gemeenten te liggen. Gouda bereidt zich in regioverband voor op deze nieuwe taak. De bestaande begeleiding en ondersteuning van statushouders wordt voortgezet en interne en externe werkprocessen worden gestroomlijnd en aangepast op de nieuwe taken. Er wordt nauw samengewerkt met Vluchtelingenwerk en andere maatschappelijke organisaties (sociaal teams, vrijwilligersorganisaties) met als doel om de integratie van de doelgroep te verbeteren en hen zoveel mogelijk in de samenleving te laten deelnemen, het liefst met betaald werk. Statushouders met een bijstandsuitkering krijgen daarom maatwerkbegeleiding richting school, werk of vrijwilligerswerk. In aanloop naar de invoering van de wet wordt er in pilots voor de nieuwe wet gewerkt aan verhoging van het taalniveau van de huidige groep inburgeraars met projecten in de geest van de wet.

Duurzaam samenwerken met UWV

De samenwerking met het UWV (en andere partners in de arbeidsmarktregio) wordt verder geïntensiveerd. Dit gebeurt binnen het Werkgeversservicepunt, rondom het realiseren van garantiebannen en rondom de GGZ-doelgroep. In 2021 wordt deze samenwerking op de fysieke locatie in het Huis van de Stad verder uitgebouwd. Verder wordt zoveel mogelijk gebruikt gemaakt van elkaars dienstverlening, wordt kennis gedeeld, worden gezamenlijke communicatie-uitingen georganiseerd en worden werkgevers vanuit één werkwijze bediend.

Social Return

In 2021 worden 60 werkzoekenden via Social Return (SR) aan werk geholpen. De huidige aanpak wordt voortgezet en verder doorontwikkeld.

Er wordt ingezet op het stimuleren van subsidierelaties en contractpartners (zoals WMO-, Jeugd- en Beschermd Wonen organisaties) met als doel om inspanning te blijven plegen om de SR-verplichting in te vullen. Tevens wordt ingespeeld op sectoren met personeelstekorten. In nauw overleg worden werkgelegenheidstrajecten ontwikkeld passend bij de doelgroep. Tot slot worden de woningcorporaties gestimuleerd om gebruik te blijven maken van SR-mogelijkheden van de gemeente.

Promen

Voor de Participatiewet (PW) dienstverlening is binnen Promen een aparte BV opgericht: ProWork. Om de PW dienstverlening vorm te geven en ook vast te leggen, is met ProWork een dienstverleningsovereenkomst (DVO) opgesteld. De looptijd van deze DVO is, na een positieve evaluatie verlengd tot eind 2022. Uit de evaluatie is gebleken dat de samenwerking wederzijds als positief ervaren is. Met het oog op de nieuwe uitvoeringsorganisatie zijn ook al vast nieuwe afspraken gemaakt en verantwoordelijkheden toebedeeld.

De grondslag van deze DVO blijft de productportfolio 'Modules voor Re-integratie Participatiewet'. Hierin staan de eenheidsprijzen van de verschillende aangeboden re-integratiemodules (Diagnose, Leren Werken, Werken naar Werk, Vakvaardigheden en Proefplaatsingen) vermeld. Tevens zijn afspraken gemaakt voor diverse arbeidscontracten (Beschut Werk, Garantiebanaan en Regulier contract). Jaarlijks worden er afspraken gemaakt over de minimale omvang van de af te nemen re-integratiemodules en arbeidscontracten. De jaarlijkse afspraken tussen Gouda en Promen worden mede als gevolg van de evaluatie wel meer omvattend dan de oude afspraken. Mede omdat de dienstverlening van Promen zich ook steeds verder ontwikkeld (School@work, School@work voor statushouders, praktijkverklaringen).

Voor 2021 wordt er met het oog op de nieuwe uitvoeringsorganisatie een overzicht gemaakt van alle te behalen/na te streven doelen. Op deze manier is ook de sturing op de doelen voor medewerkers en leidinggevendenden in de nieuwe uitvoeringsorganisatie te borgen.

JobOn (voorheen Broekriem)

In 2021 maakt de gemeente Gouda wederom (6de jaar op rij) gebruik van de diensten van 'Stichting JobOn'. Deze organisatie organiseert, met behulp van tot eventmanager opgeleide vrijwilligers, gratis (online) bijeenkomsten voor werkzoekenden. Hier worden zij geactiveerd en handvatten gegeven met als doel om versneld een geschikte baan te vinden.

3.4.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Inclusie: % inwoners dat tevreden is over deelname aan de samenleving	68%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 65-70%
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Tolerantie: % inwoners dat tevreden is met de mate van respect in de buurt	79%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 75-80%
6.2 Wijkteams	kinderen: % kinderen met een gezond gewicht	77%	Afname
6.2 Wijkteams	Eenzaamheid: % ouderen (65+) dat zich ernstig eenzaam voelt	12%	Afname
6.2 Wijkteams	Gebruik kindpakket: % van doelgroep dat gebruik maakt van regelingen uit het kindpakket	79%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 50-100%
6.2 Wijkteams	Schuldhelpverlening: % geslaagde trajecten schuldhelpverlening	n.n.t.b.	Toename
6.2 Wijkteams	Bekendheid: % inwoners dat aangeeft bekend te zijn met het sociaal team	31%	Toename
6.2 Wijkteams	Toegang: % inwoners dat aangeeft dat het sociaal team de problematiek goed begrijpt	76%	Toename
6.3 Inkomensregeling	Bijstand: afname aantal inwoners dat 2 jaar of langer een bijstandsuitkering ontvangt	338	Minimale afname 200 in 4 jaar vanaf 1 juli 2018
6.5 Arbeidsparticipatie	Sociale dienst: cijfer waardering sociale dienst	7,0	Toename
6.6 Maatwerkvoorziening	Wmo: % inwoners dat tevreden is met de kwaliteit van de ondersteuning	81%	Toename
6.6 Maatwerkvoorziening	Wmo: % inwoners die tevreden zijn met de manier waarop er geluisterd werd tijdens het (keuken)gesprek	85%	Toename
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Kwaliteit zorg: % jeugdigen dat aangeeft goed geholpen te zijn bij vragen en problemen	80%	Toename
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdzorg: % ambulante jeugdzorg	91%	Toename
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Beschermd wonen: aantal cliënten in beschermd wonen	291	Afname
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Veilig thuis: % meldingen Veilig Thuis waar binnen 5 werkdagen triage plaatsvindt	84,60%	Toename
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Veilig thuis: % onderzoeken Veilig Thuis dat binnen 10 werkdagen is afgesloten	42,30%	Toename
7.1 Volksgezondheid	Voorzieningen: % ouderen dat tevreden is over voorzieningen in de buurt	16%	Toename

3.4.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2019	764,9	792,1	Indirecte sturing op behoud of toename
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2019	68,9	68,8	Monitoring Goudse waarde t.o.v. landelijke waarde
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2019	392,7	381,7	Afname
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2019	74,2	207	Geen doel op zich (maatwerk)
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2019	710	670	Geen; aantal is geen doel
6. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	7	7	Geen

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
6. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2018	2	2	Hier wordt niet op gestuurd.
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2018	1	1	Geen
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	15,7	12,2	Afname of gelijk
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	2019	1,7	1,2	Afname of gelijk
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	2019	0,6	0,4	Afname of gelijk

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

3.4.4 Wat gaat het kosten?

3.4.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 4 Sociaal domein

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	135.467	126.232	122.797	120.887
Baten	-27.882	-29.069	-29.069	-27.782
Saldo van lasten en baten	107.585	97.163	93.728	93.105
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-7.914	-2.772	-735	-735
Saldo mutaties reserves	-7.914	-2.772	-735	-735
Resultaat	99.671	94.391	92.993	92.370

3.4.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2020 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	3.635	2.232	1.619	1.559
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	22	5	-27	-52
6.2 Wijkteams	120	115	107	103
6.3 Inkomensregelingen	628	487	477	472
6.4 Begeleide participatie	38	39	39	39
6.5 Arbeidsparticipatie	170	163	151	146
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	123	108	101	98
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	45	158	150	146
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.218	1.019	507	501
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	25	14	2	-3
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	157	33	24	19
7.1 Volksgezondheid	88	88	88	88
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1	1	1	1
2e ijkmoment 2020 doorschuifbudgetten	1.885	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	1.685	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	200	0	0	0
Budgetneutraal	3.251	357	357	357
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	331	313	303	303
6.3 Inkomensregelingen	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	118	152	162	162
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	2.802	-109	-109	-109
Meicirculaire 2020	-5.354	-5.225	-5.290	-5.244
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	17	17	17	17
6.4 Begeleide participatie	186	308	240	283
6.5 Arbeidsparticipatie	34	37	41	44
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	2	2	2	2
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-1.131	-1.131	-1.131	-1.131
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-4.337	-4.333	-4.333	-4.333
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	-126	-126	-126	-126
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord lasten	0	0	0	35
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	35
Raadsinfobrief keuzevraag huidige beleid	9.707	9.660	10.044	10.455
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	2.098	1.903	1.894	1.894
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.609	7.757	8.150	8.561
Raadsinformatiebrief ombuigingen	-1.651	-4.222	-7.063	-9.172
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-90	-490	-435	-435
6.2 Wijkteams	-500	-500	-500	-500
6.3 Inkomensregelingen	-49	-133	-133	-133
6.4 Begeleide participatie	-250	-250	-250	-250
6.5 Arbeidsparticipatie	-80	-80	-80	-80
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-15	-15	-30	-50

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-245	-585	-605	-605
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-177	-1.924	-4.785	-6.874
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-245	-245	-245	-245
Totaal	11.473	2.801	-333	-2.010

3.4.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.421	6.886	6.668	6.642
6.2 Wijkteams	6.007	6.002	5.994	5.990
6.3 Inkomensregelingen	7.780	7.564	7.556	7.555
6.4 Begeleide participatie	10.457	10.479	10.214	9.957
6.5 Arbeidsparticipatie	5.294	3.680	3.780	3.880
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.975	2.951	2.922	2.894
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	13.238	12.873	12.854	12.852
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	26.926	22.268	19.302	18.906
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	20.462	17.779	17.767	17.762
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	3.826	3.677	3.667	3.663
7.1 Volksgezondheid	3.151	2.971	2.971	2.971
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	48	33	33	33
Totaal	107.585	97.163	93.728	93.105

3.4.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Promen

Met Promen is het 'Hoofdlijnenbesluit 2018-2025' afgesloten. Hiermee is een financiële en juridische knip ingevoerd tussen de Sociale Werkvoorziening en de BV die Participatiewet (PW) dienstverlening uitvoert.

De BV die de PW dienstverlening uitvoert (re-integratiemodules, diverse arbeidscontracten zoals 'Beschut Werk', Garantiebaan en Regulier contract) heet ProWork. Jaarlijks maakt de gemeente Gouda maatwerkafspraken met Prowork.

Voor de WSW, die wordt uitgevoerd door Promen, zal de kostprijs per WSW-fte de komende jaren stijgen. Daarnaast neemt het aantal WSW-ers af. Om te voorkomen dat de exploitatietekorten toenemen, wordt continue de formatie van leiding en staf teruggebracht en worden de bedrijfskosten verlaagd.

Beide onderdelen (Promen en ProWork) zorgen ervoor dat - buiten onverwachte wijzigingen in wet- en regelgeving - er geen grote begrotingstekorten te verwachten zijn. Voor de wetswijzigingen die mogelijk leiden tot begrotingstekorten kan in dit verband genoemd worden de af te sluiten CAO voor nieuw beschut werk en mensen die vallen onder de banenafpraak en door Promen gedetacheerd worden.

De economische schade door de coronacrisis is groot, Promen verwacht een negatief resultaat tussen de 1 en 1,5 miljoen euro. Hoewel het Rijk erkent dat ook de voormalige SW-bedrijven zwaar getroffen zijn en er compensatieregelingen worden opgesteld, is het de vraag of dit voldoende zal zijn om het negatieve resultaat te compenseren.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidsdienst Hollands Midden (RDOG HM)

De meest omvangrijke taak van de RDOG HM is de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar. Het betreft o.a. over- en ondergewicht, kindermishandeling, internetgebruik en school-/ziekteverzuim/schooluitval. De RDOG HM voert werkzaamheden uit voor Veilig Thuis, het Meldpunt Zorg en Overlast, Basiszorg Kwetsbare Kinderen (BKK) en draagt bij aan het op gang brengen van de hulpverlening bij een huisverbod. Ook ondersteunt de RDOG HM gemeenten in de ontwikkeling van beleid voor kwetsbare burgers. De RDOG heeft een belangrijke taak in coördinatie en uitvoering van verschillende activiteiten rond het Covid-19 virus.

3.5 Cultuur, sport en recreatie



Lasten in €
17.969.000

Baten in €
2.677.000

Percentage van totale uitgaven
6%

Waar staat het programma voor?

Gouda is een bruisende, vitale en authentieke stad, waar de historie volop wordt beleefd. Goede voorzieningen en toonaangevende evenementen zijn cruciaal voor Gouda als aantrekkelijke stad om te wonen en werken. Mede daarom investeren we in cultuur voor al onze inwoners. Het beleid uit de nieuwe cultuurnota wordt de komende jaren uitgevoerd en de relatie tussen cultuur en het sociaal domein en tussen cultuur en economie wordt versterkt.

Bewegen en sporten brengt mensen dichterbij elkaar. Dat geldt voor jong en oud, via het sporten zelf maar ook via het verenigingsleven. In een stad met voor iedereen toegankelijke sportvoorzieningen is het goed en gezond leven. Toerisme is van wezenlijk belang voor Gouda.

Wat wil Gouda bereiken?

Cultuurnota

In 2021 evalueren we de Cultuurnota en stellen we uitgangspunten op voor de nieuwe cultuurbeleidsperiode. We beraden ons ook op verlenging van de urban curator. In 2021 wordt de uitbreiding van de Chocoladefabriek met Libertum en de Techniekwerkplaats gerealiseerd.

Uitvoeren Gouds Sportakkoord en Nota sportaccommodaties

Samen met Goudse inwoners en organisaties concrete activiteiten en projecten uitvoeren en realiseren die het belang van sport en bewegen onderstrepen. In 2021 leggen we in een nieuwe nota vast hoe Gouda de komende jaren gaat zorgen voor voldoende en kwalitatief goede sportaccommodaties en ruimte voor sport.

Gouda 750 jaar en Instandhouding Erfgoed

In aanloop naar de viering van 750 jaar stadsrechten in 2022 gaan we in 2021 samen met het fondsbestuur activiteiten ontwikkelen en zorgt de gemeente dat het erfgoed er goed bij staat. Gouda ondersteunt eigenaren bij het planmatig onderhoud van hun gemeentelijk monument. Dit voorkomt kostbare restauraties, is beter voor het monument en voor het milieu.

Kaas

De Cheese Valley samenwerking wordt doorontwikkeld tot een publiek - privaat partnerschap.

Toerisme

We zetten de aanpak Zakelijk toerisme voort. In 2021 gaan we monitoren hoeveel aanbod aan vakantieverhuur er is. Daartoe is de huisvestings-verordening in 2020 gewijzigd.

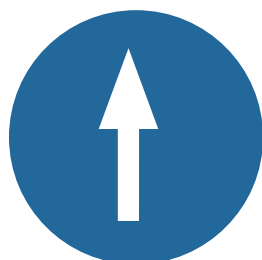
Watertoerisme en -recreatie

In samenwerking met de regio gaan we onderzoeken hoe we de vaarverbinding tussen Gouda en Reeuwijk kunnen verbeteren. Ook wordt de "kaassteiger" bij de Korte Vest gerealiseerd.

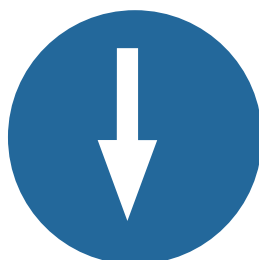
Uitvoeren Programma Binnenstad

Wij streven naar het sluiten van een breed binnenstadsconvenant om hernieuwde, wederzijdse samenwerkingsafspraken te maken met de winkeliers en sectoren zoals de horeca, cultuur, evenementen en vastgoed.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren?



Bijdragen uit de stad in het kader van Gouda750



Dalende leegstand binnenstad (disclaimer: lange termijn (na-ijl) effecten corona nog onbekend)



Percentage niet-sporters

3.5.1 Doelen en prestaties

Cultuur

Wat wil Gouda bereiken?

We blijven uitvoering geven aan de uitgangspunten en ambities uit de cultuurnota “het culturele vermogen van Gouda”. Samen met onze culturele partners werken we aan een verbreding van cultuurparticipatie en –educatie voor al onze inwoners in de stad. Dit draagt bij aan een gezonde, toekomstbestendige culturele infrastructuur. Om de infrastructuur verder te verstevigen, zijn onze grote culturele organisaties continu in ontwikkeling om alle doelgroepen te blijven aanspreken en prikkelen. Naast de reguliere activiteiten, is de C4 ook een belangrijke partner voor Gouda750. Samen pakken zij in 2022 uit met drie mijlpalen in het feestjaar, waarvoor de voorbereidingen al in volle gang zijn. Ook veel andere culturele organisaties starten de komende periode met het maken en ontwikkelen van plannen voor Gouda750.

Verder zet Gouda in op kennismaking met cultuur in het onderwijs door middel van het vernieuwde programma Cultuureducatie met Kwaliteit. De relatie met het sociaal domein wordt verder doorontwikkeld om deze specifieke doelgroepen te bereiken en te helpen met bijvoorbeeld het bouwen en houden van een sociaal netwerk en zelfexpressie.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Evaluatie cultuurnota en opstellen uitgangspunten voor toekomstige beleidsperiode

De cultuurnota “het culturele vermogen van Gouda” is in 2017 vastgesteld voor de periode 2018-2022. Om ook na 2022 een stevige basis te hebben voor cultuurbeleid gaan we in 2021 de cultuurnota evalueren en uitgangspunten vaststellen. Zo maken we een solide start voor een nieuwe cultuurbeleidsperiode. Daarbij zal ook aandacht zijn voor de corona-effecten. Aan de hand van deze uitgangspunten, wordt een nieuwe cultuurnota opgesteld of de bestaande nota herijkt.

Coronamaatregelen Cultuur

Gouda is trots op haar culturele voorzieningen, groot en klein. Zij maken de stad levendig, bruisend en aantrekkelijk. Op het moment van schrijven is nog niet te voorspellen hoelang de huidige coronamaatregelen gelden en wanneer we weer samen volop, zonder beperkingen, van cultuur in al haar vormen kunnen genieten. Ook in 2021 zal de gemeente, passende maatregelen blijven nemen om de culturele sector te ondersteunen, mits dit past binnen het huidige financiële kader waarbij Rijksmiddelen voor cultuur worden meegenomen.

Urban curator

In 2020 is de Urban Curator aan de slag gegaan. Juist de Urban Curator moet geworteld zijn in de wijken en de verschillende organisaties waar hij/zij mee samenwerkt om succesvol projecten op te zetten. Daarom zetten we ook in 2021 de Urban Curator door en wordt aan het einde van 2021 geëvalueerd en besloten over het verder verlengen.

Cultureel ondernemerschap

De Goudse culturele organisaties hebben cultureel ondernemerschap in een hoog vaandel en spannen zich in om eigen inkomsten te verwerven en kostenefficiënt te werken. In het verdienmodel worden zij gefaciliteerd waar mogelijk. Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, zorgt op termijn voor lagere lasten, net als het goed uitvoeren van MJOP's.

Na de opleveren van het 2de etage van de Chocoladefabriek worden de mogelijkheden voor activiteiten en verhuringen vergroot voor verschillende culturele organisaties. Ook de schouwburg maakt werk van zakelijk toerisme.

Onderhoud kunst openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte wordt periodiek onderhouden door Kunstwacht. Er wordt gestreefd naar een goede balans tussen tijdig en kwalitatief goed onderhoud en beheersbaarheid van de kosten.

Museum Gouda

Museum Gouda is gehuisvest in een monumentaal pand dat eigendom is van de gemeente. Het pand kent een aantal knelpunten die belemmerend (kunnen) werken voor de uitvoering van de museale taken conform landelijke richtlijnen. Denk hierbij aan de klimaatbeheersing ten behoeve van de museumstukken en toegankelijkheid. In 2021 wordt een concreet beeld opgesteld van welke acties noodzakelijk en rendabel zijn om uit te voeren.

Project zuidelijk Stationsgebied

In het project Zuidelijk Stationsgebied is ruimte (fysiek en budgettair) voor een nieuw kunstwerk in de openbare ruimte. De aangewezen kunstcommissie verzorgt in afstemming met het project de volledige opdracht uitvraag en –verstrekking. Het moment van de plaatsing van het uiteindelijke kunstwerk wordt gekozen in overleg met de projectleider.

Sport

Wat wil Gouda bereiken?

Sport en bewegen leveren een bijdrage aan de bevordering van maatschappelijke participatie en betrokkenheid, van een actieve, gezonde levensstijl en van (het behoud van) een goede gezondheid. We geven verdere uitvoering aan de uitgangspunten en ambities uit de sportnota “Sport en bewegen in Gouda 2022”. Samen met uitvoeringspartner Sport.Gouda werken we aan een toekomstbestendig aanbod van sportvoorzieningen, vitale sportverenigingen, het stimuleren van sport in de buitenruimte en de inzet van sport en bewegen voor het sociaal domein en kwetsbare doelgroepen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Uitvoering Gouds Sportakkoord

De opening van de SportakkoordPOT in 2020 moet in 2021 gaan leiden tot concrete activiteiten, projecten en sportvoorzieningen die goed zichtbaar zijn voor de inwoners van Gouda. Het Gouds Sportakkoord kwam eerder tot stand in samenwerking met Sport.Gouda, sportverenigingen, sport- en andere ondernemers en Goudse organisaties uit het welzijnswerk, de gezondheidszorg en het onderwijs. In 2020 is ingezet op netwerkvorming en het opbouwen van een communicatiestructuur met een website en een nieuwsbrief. Er wordt in 2021 ook aansluiting gezocht bij het in ontwikkeling zijnde Preventieakkoord.

Opstellen en uitvoeren Nota sportaccommodaties

Diverse ontwikkelingen maken het noodzakelijk de beleidsuitgangspunten ten aanzien van ruimte en accommodaties voor sport te herformuleren. Recent is een nieuw meerjaren investerings- en onderhoudsplan voor de sportaccommodaties opgesteld en is de behoefte aan sportaccommodaties voor de komende vijftien jaar in kaart gebracht. Er wordt steeds meer in de openbare ruimte gesport en de eigendomssituaties met betrekking tot opstallen op sportparken zijn in de loop der jaren uiteen gaan lopen. Bovendien is het nodig om het tarievenstelsel onder de loep te nemen en is duurzaamheid ook in de sport een thema van belang geworden. De uit 2009 stammende Nota Sportaccommodaties wordt daarom geactualiseerd en in 2021 vastgesteld.

Evaluatie DVO

De bestaande dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen gemeente en Sport.Gouda loopt tot en met 2022. In 2021 wordt de DVO geëvalueerd waarna ook een start gemaakt kan worden met de voorbereidingen voor een herijking van die DVO. Het geactualiseerde beeld van de benodigde investeringen en onderhoudsuitgaven voor de sportaccommodaties zal bijvoorbeeld verankerd moeten worden in een nieuwe DVO.

Doorontwikkeling Sportraad

In 2020 is een werkgroep gestart met de voorbereidingen voor de oprichting van een Goudse Sportraad, deze wordt in 2021 geïnstalleerd. De Goudse Sportraad wordt de opvolger van de VGSO en gaat de gemeente adviseren bij strategische kwesties. De sportraad vertegenwoordigt daarbij niet alleen de belangen van sportverenigingen, maar ook van anders of niet-georganiseerde sporters.

Sport en bewegen in Westergouwe

Een sportzaal en een multifunctioneel sportveld maken onderdeel uit van de plannen voor de inrichting van Westergouwe. In 2021 wordt verder gewerkt aan hoe deze voorzieningen er concreet uit komen te zien.

Toerisme en stadsmarketing/ Gouda 750

Toerisme

De corona crisis heeft grote impact op de vrijetijdsector. We ondersteunen de sector onder andere door in 2020 en 2021 geen toeristenbelasting te heffen. In 2021 gaat de gemeente verder met het uitvoeringsplan toerisme. De focus ligt op regionale bezoekers en in samenwerking met partners in de stad pakken we ook mogelijkheden voor landelijke aandacht op. Op welke wijze de internationale markt benaderd kan worden, ligt aan de verdere ontwikkelingen rondom corona. De buurlanden blijven een belangrijke prioriteit hierin.

De samenwerking rondom zakelijk toerisme wordt in 2021 voortgezet. Na de opzet van de basis zoals de website, wordt er verder samengewerkt aan aandacht op social media en gezamenlijke marktwerking.

In 2021 gaan we monitoren hoeveel aanbod aan vakantieverhuur er is, via platforms zoals AirBNB. Daartoe is de huisvestingsverordening in 2020 gewijzigd.

Kaas

Cheese Valley is een succesvolle manier om Gouda als kaasstad, en als attractieve poort naar de regio, te profileren. Gouda is de plek waar kaas bij de historie hoort, maar ook waar je kaas culinair kan beleven. De betrokken gemeenten zetten de samenwerking voort in de vorm van een stichting en verstevigen de samenwerking met private partners.

In 2020 heeft de kaasmarkt niet kunnen plaatsvinden door de corona maatregelen. In 2021 blijft de vernieuwing van de Gouda Kaasmarkt, in organisatie en programmering, belangrijk voor de toekomst van de kaasmarkt.

Watertoerisme

In 2021 zal er onderzoek gedaan worden naar het optimaliseren van de vaarverbinding tussen Gouda en Reeuwijk. Dit onderzoek is een vervolgstap op de succesvolle vaarproeven in de zomer van 2018 en 2019 tussen Gouda en Reeuwijk.

In 2021 wordt gestart met de aanleg van een nieuwe aanlegsteiger aan de Korte Vest. De steiger is vooral gericht op bezoekers van Landal De Reeuwijkse Plassen met elektrische sloepen en georganiseerde groepsvaartritten naar de Gouda Cheese Experience en de Gouda Kaasmarkt.

Gouda750

Het feestjaar nadert. In 2021 gaan we verder met de organisatie van de feestperiode Gouda750. Hierbij is het uitgangspunt dat het een feest voor en door de stad is. Hiertoe worden met alle relevante stakeholders gesprekken gevoerd en worden organisaties en individuen ondersteund bij de uitwerking van hun plannen. Deze ondersteuning vindt plaats door het programmateam en door een team van vrijwilligers dat is geformeerd.

Alle plannen worden in nauwe samenwerking met de stuurgroep Gouda750 en het fonds Gouda750 besproken waarbij de stuurgroep de kaders en hoofdlijnen vaststelt en het fonds de middelen werft in de stad, daarbij ondersteund door het programmateam. Het fondsbestuur heeft een inspanningsverplichting om de door de gemeente beschikbaar gestelde middelen te verdubbelen. Het fondsbestuur beoordeelt aanvragen voor middelen en kent deze toe.

Vanuit Gouda750 leggen we verbinding met het initiatief van de "1572-gemeenten". Op 19 juli 1572 vond de eerste vrije Statenvergadering plaats in Nederland waarmee het huidige Nederland werd geboren. We zullen met dit landelijke initiatief samenwerken en de festiviteiten inpassen in het programma Gouda750.

Binnenstad Gouda

Wat wil Gouda bereiken?

Vanuit het perspectief om een aantrekkelijke woonstad te zijn én vanuit economisch perspectief willen we bereiken dat Gouda een levendige en bruisende binnenstad heeft. Dit doen we o.a. door het vormgeven van een bestendige samenwerking met de ondernemers en culturele sector in de stad, de leegstand te bestrijden, de panden op te knappen (ook in verband met het feestjaar Gouda 750) en waar mogelijk de openbare ruimte op te waarderen (bijvoorbeeld autoluwe binnenstad, fietsparkeren en groen in de stad). 2021 is vanwege de geldende maatregelen in het kader van het bestrijden van de verspreiding van het COVID-19 virus een spannend jaar voor het al dan niet in gewijzigde vorm doorgaan van evenementen in de binnenstad.

Sinds maart 2020 heeft Nederland te maken met de coronapandemie. Als gevolg van corona zijn er ingrijpende maatregelen genomen om de verspreiding van het coronavirus in Nederland tegen te gaan. De intelligente lockdown bracht met zich mee dat grote delen van diverse branches een aantal maanden geen omzet hadden. Bepaalde sectoren mochten gedurende langere tijd niet open en daar liepen de omzetverliezen op. Dit betrof bijvoorbeeld de horeca, evenementen, de gehele toeristische industrie en alle toeleveranciers van deze bedrijven. In juni werden de maatregelen versoepeld, maar door de maatregelen was het nog niet mogelijk om een volledige omzet te halen.

De gemeente heeft de ondernemers in de getroffen sectoren gesteund door de mogelijkheid te geven om de terrassen tijdelijk uit te breiden. Daarnaast is besloten om over 2020 en 2021 geen toeristenbelasting en geen precario voor terrassen en uitstallingen te heffen. De uitwerking hiervan wordt behandeld tijdens de Begrotingsraad op 11 november 2020. Dan wordt voorgesteld de Verordening precariobelasting 2020 met terugwerkende kracht aan te passen, en deze wijziging in 2021 te continueren en om de Verordeningen toeristenbelasting 2020 aan te passen en voor 2021 geen nieuwe verordening toeristenbelasting vast te stellen.

Evenementenorganisatoren hebben reeds gemaakte kosten vergoed gekregen en ook voor 2021 zal de gemeente coulance betrachten ten aanzien van niet vermijdbare kosten.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Programma binnenstad

In 2020 zijn verkennende gesprekken gevoerd met de partners in de binnenstad die gericht zijn op het verder intensiveren van de samenwerking in de binnenstad. Het functioneren van de binnenstad staat onder druk als gevolg van onder andere veranderend winkelgedrag. Dit wordt nog versterkt door de gevolgen van de coronacrisis. Alle partijen in de binnenstad hebben elkaar juist in deze tijd hard nodig om de aantrekkelijkheid van de binnenstad te behouden, kansen voor samenwerking te benutten en bedreigingen samen het hoofd te bieden. Verbreding van de samenwerking is hiervoor nodig, waarbij naast winkeliers ook sectoren zoals de horeca, cultuur, evenementen en vastgoed betrokken zijn. Ook de centrummanager heeft hierin een rol. De gemeente neemt het initiatief om de partners samen te brengen en projecten te benoemen om het functioneren van de binnenstad te versterken. Wij streven naar het sluiten van een binnenstadsconvenant om hernieuwde, wederzijdse, samenwerkingsafspraken vast te leggen.

Horecavisie

De horecasector is in ontwikkeling waardoor een actualisatie van de horecanota nodig was. In 2020 is een nieuwe horecavisie tot stand gebracht, die een bouwsteen is voor de omgevingsvisie. Tevens is in 2020 de APV aangepast. De horecaondernemers spelen een belangrijke rol in de gastvrijheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad. We blijven in gesprek met de horecaondernemers in de binnenstad over actuele ontwikkelingen en werken aan een convenant om wederzijdse afspraken vast te leggen.

Aanpak achterstallig onderhoud via subsidieregeling

De aanpak van het achterstallig onderhoud van panden in de binnenstad heeft prioriteit in het kader van Gouda 750. We voeren de subsidieregeling die gericht is op het herstel van geïnventariseerde panden in de binnenstad uit. 2021 is hét jaar waarin hier uitvoering aan moet worden gegeven, om in het feestjaar 2022 zichtbaar effect te hebben gegenereerd.

Leegstand bestrijden en continueren uitvoering wonen boven winkels

De uitvoering van de leegstandsverordening wordt gecontinueerd. Twee keer per jaar vindt een schouw plaats om de leegstand te monitoren. Ook de regeling Wonen boven winkels wordt gecontinueerd. Beide regelingen worden vaak in combinatie opgepakt.

In 2021 leggen we nadruk op het versterken van de contacten met vastgoedeigenaren en makelaars, bij voorkeur door het instellen van een vastgoedtafel.

Autoluwe binnenstad & Fietsen in de binnenstad

De binnenstad van Gouda moet op termijn autoluwer worden. De ambities hiervoor staan in het concept Verkeerscirculatieplan. Het realiseren van toekomstbestendige stadsdistributie is hier een belangrijk onderdeel van. Bij een aantrekkelijke binnenstad horen ook goede fietsvoorzieningen. De bereikbaarheid van de binnenstad voor fietsers is goed en bij vrijwel alle bestemmingen kan de fiets in de directe nabijheid worden gestald. Er is sprake van enkele knelpunten (overvolle stallingsplekken op zaterdag, onduidelijkheid tussen fiets-/voetgangersgebied, onbruikbaarheid van fietsrekken en de aanwezigheid van fietswrakken/weesfietsen). Om hiertoe oplossingen te bieden zal 2021 zal de huidige pilot worden voortgezet. Deze pilot richt zich op het gebied achter de Hema/Nieuwe Marktpassage en Achter de Waag. Daarbij gaat het om een betere inrichting van de stallingsmogelijkheden voor fietsers (duidelijk/herkenbaar/veilig) die beter in de openbare ruimte passen, rekening houdend met overige functies en gebruikers. We stimuleren bezoekers aan onze stad om met de fiets op pad te gaan in Cheese Valley en het Groene Hart. Zo houden we bezoekers langer in onze stad en regio.

Meer groen in de binnenstad

Groen in de stad is belangrijk voor een positieve beleving van de bezoekers aan de binnenstad en draagt bij aan het woongenot van inwoners. Daarnaast draagt meer groen in de stad bij aan de doelstellingen van het programma klimaatadaptatie. We onderzoeken welke kansen er zijn om in aanvulling op eerdere ingrepen zoals het vergroenen van boomspegels in de Zeugstraat en Achter de Waag nog meer te doen.

Evenementenbeleid

De gevolgen van de maatregelen die de overheid heeft genomen in het kader van de bestrijding van het COVID-19 virus zijn zeer ingrijpend voor de evenementenorganisatoren. Veel evenementen konden geen doorgang vinden of de organisatoren moesten hun creativiteit ten volle aanspreken om de evenementen in aangepaste vorm te organiseren. In 2021 zal dit naar verwachting ook nog van toepassing zijn. Wij gaan met evenementenorganisatoren in gesprek over de huidige situatie en het toekomstperspectief.

Cultuurhistorie

Dat Gouda haar authentieke historische stad koestert en versterkt, moet in 2022 (tijdens Gouda 750) en de jaren erna duidelijk blijken uit het feit dat de stad er verzorgd bijstaat. Daarom geeft het college prioriteit aan de aanpak van achterstallig onderhoud en de gevelaanpak Gouda 750.

Daarnaast werkt het college aan de volgende belangrijke zaken:

- Stimuleren van duurzaamheid van het erfgoed met de inwerkingtreding van het nieuwe beleid voor concrete maatregelen voor verduurzaming van erfgoed per 1/1/2021;
- Uitvoering en implementatie van de Visie op Historische Linten en het uitwerken van omgevingsbeleid voor cultuurhistorie door verdere invulling van de cultuurhistorische basiskaart (CHBK);
- Het verder tot stand brengen van de Goudse visie op religieus erfgoed (Kerkenvisie) via onderzoek en begeleiding van kerkgenootschappen en andere stakeholders, evenals het bevorderen van de onderlinge samenwerking; en
- De uitvoering van de subsidieverordening voor planmatig onderhoud van gemeentelijke monumenten.

3.5.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
5. Sport, cultuur en recreatie	Bijdragen uit de stad in het kader van Gouda750		Stijging
5. Sport, cultuur en recreatie	Bestedingen bezoekers	2019: € 40,70 per persoon	Stijgende trend vanaf 2010
5. Sport, cultuur en recreatie	Leegstand winkels gemeten in vloeroppervlak		Doel in 2023 (eind van collegeperiode) het leegstandspercentage in het kernwinkelgebied: 7% Doel in 2020: 8,6%
5. Sport, cultuur en recreatie	Cultuurdeelname bij de gesubsidieerde culturele organisaties (zowel actief en als receptief)		Stijging
5. Sport, cultuur en recreatie	Aantal inwoners van 19 jaar en ouder dat voldoet aan de landelijke, recent aangescherpte, Beweegrichtlijn	50,40%	52,5%

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
5. Sport, cultuur en recreatie	Planmatig onderhoud gemeentelijke monumenten op basis van meerjarig onderhoudsplan	2021: ca € 150.000	Ca. 15 panden met planmatige aanpak per jaar

3.5.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	2016	50,4	48,7	minder dan 50

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

3.5.4 Wat gaat het kosten?

3.5.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	17.969	17.594	18.025	17.972
Baten	-2.677	-2.677	-2.637	-2.637
Saldo van lasten en baten	15.292	14.917	15.388	15.335
Toevoegingen aan reserves (lasten)	31	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-2.342	-8	0	0
Saldo mutaties reserves	-2.373	-8	0	0
Resultaat	12.919	14.909	15.388	15.335

3.5.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2020 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	711	814	224	182
2.3 Recreative havens	7	7	-10	-10
5.1 Sportbeleid en activering	639	701	112	112
5.2 Sportaccommodaties	-39	-39	-39	-39
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	39	39	39	38
5.4 Musea	93	82	91	71
5.5 Cultureel erfgoed	-64	-13	-5	-23
5.6 Media	35	36	36	33
2e ijkmoment 2020 voortgang CIP	5	5	5	5
5.2 Sportaccommodaties	5	5	5	5
2e ijkmoment 2020 doorschuifbudgetten	25	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	25	0	0	0
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord lasten	0	0	725	985
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	725	725
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	0	0	0	90
5.6 Media	0	0	0	170
Raadsinformatiebrief 2020 ombuigingen	-516	-582	0	0
5.1 Sportbeleid en activering	-516	-582	0	0
Raadskeuzes	180	180	180	180
5.5 Cultureel erfgoed	180	180	180	180
Totaal	405	417	1.134	1.352

3.5.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2.3 Recreatieve havens	162	162	144	144
5.1 Sportbeleid en activering	6.042	6.036	6.749	6.749
5.2 Sportaccommodaties	313	247	268	271
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	3.785	3.771	3.518	3.505
5.4 Musea	2.267	2.256	2.264	2.245
5.5 Cultureel erfgoed	731	411	411	393
5.6 Media	1.992	2.034	2.034	2.028
Totaal	15.292	14.917	15.388	15.335

3.5.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Sportvelden (2023)	0	0	305	0
Sportvelden (2024)	0	0	0	305
Renovatie hoofdveld sportveld Ona (2021)	459	0	0	0
Renovatie sportveld Ona (2021)	107	0	0	0
Renovatie sportveld Ona (2022)	0	458	0	0
Totaal	566	458	305	305

3.5.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

De gebieden van de Groenalliantie zijn van groot recreatief belang voor Gouda en haar directe omgeving. De Groenalliantie werkt aan goed ingerichte en beheerde recreatiegebieden die bijdragen aan een actieve en gezonde samenleving. De aanleg van een natuurspeelplaats in de Goudse Hout is inmiddels afgerond en nodigt ouders en kinderen uit om naar buiten te gaan en te wandelen, fietsen en spelen.

In 2021 start in de Goudse Hout de verbetering van het padenstelsel en tevens de bospercelen en graslanden. Ook start het vernieuwen van de informatievoorzieningen door het gebied. Daarnaast werkt de Groenalliantie in 2021 aan het bevorderen van de bereikbaarheid van 't Weegje voor de inwoners van Gouda. Door deze verbetering gaat de Oostpolder een belangrijker rol spelen als groengebied voor de omwonenden.

Streekarchief Midden-Holland

Het Streekarchief Midden-Holland (SAMH) is het cultuurhistorisch 'geheugen' van Midden-Holland. SAMH behoudt en beheert relevante publicaties uit Gouda en de regio. SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.

De grote uitdaging voor 2021 is de doorvoering van de Woo (Wet open overheid). In 2020 bereidt het Streekarchief zich voor op de effecten van deze nieuwe wetgeving om zodoende in 2021 de gemeenten te kunnen ondersteunen bij het oplossen van complexe vraagstukken die Woo met zich meebrengt.

Een tweede uitdaging is de dienstverlening aan de burger constant te monitoren op betrouwbaarheid in een deels onbetrouwbaar digitaal informatielandschap.

Een derde en laatste uitdaging is het voeling houden en actief ondersteunen van lokale initiatieven rond historie en erfgoed.

Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de haven- en liggelden als algemeen dekkingsmiddel.

Sport.Gouda

Sport.Gouda zorgt voor de instandhouding van het aanbod aan sportvoorzieningen, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en sportvelden. Daarnaast stimuleert Sport.Gouda actieve sportbeoefening, o.a. door het ondersteunen van sportverenigingen en het organiseren van buitenschoolse activiteiten en sportevenementen.

3.6 Leefbaarheid en veiligheid



Lasten in €
10.281.000

Baten in €
124.000

Percentage van totale uitgaven
3%

Waar staat het programma voor?

Het programma Leefbaarheid en veiligheid omvat een breed scala aan onderwerpen, van jeugdcriminaliteit en radicalisering tot de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Veel energie is gericht op de aanpak woninginbraken.

Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel. Stadstoezicht ondersteunt de uitvoering van het beleid met toezicht en handhaving.

Wat wil Gouda bereiken?

Door de aanpak van jeugdcriminaliteit de woninginbraken verder laten dalen

De inzet op jeugdcriminaliteit bestaat uit zowel preventieve als repressieve maatregelen. In de Kadernota Veiligheid 2019-2022 staat de aanpak van jeugdcriminaliteit centraal, met een intensieve samenwerking tussen de domeinen van veiligheid en zorg. In 2021 worden de eerste resultaten van de TopX aanpak verwacht. De aanpak van het aantal woninginbraken blijft prioriteit houden in 2021. Het aantal inbraken is in 2020 gestabiliseerd.

Aanpak van drugscriminaliteit

Door analyse van informatie en het gezamenlijke optrekken met partners wordt de aard en omvang van drugscriminaliteit in Gouda in kaart gebracht.

Voorkomen van radicalisering en polarisatie

De nadruk ligt in 2021 op het versterken van het netwerk, het verkleinen van de voedingsbodem van radicalisering en jihadisme en het bieden van tegenwicht aan radicalisering.

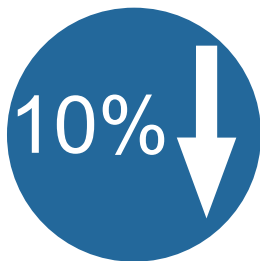
Tegengaan van ondermijning

Het is een maatschappelijk probleem wanneer de onderwereld en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Voor het tegengaan van ondermijnende criminaliteit wordt een integrale aanpak gehanteerd.

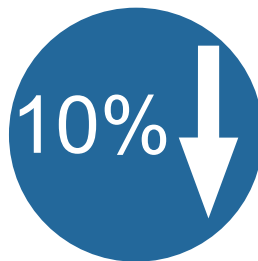
Afname sociale overlast: focus op woonoverlast en personen met verward gedrag

De zorg- en veiligheidspartners streven naar een hanteerbare mate van overlast op straat en in de buurt. Bij escalatie kunnen bestuurlijke instrumenten uitkomst bieden.

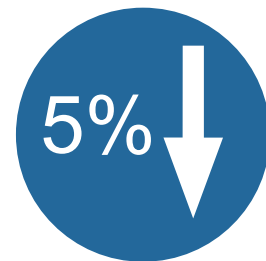
Wat zijn de belangrijkste indicatoren



Streefwaarde afname aantal woninginbraken in 2021



Streefwaarde afname aantal meldingen jeugdoverlast in 2021



Streefwaarde afname aantal meldingen burenruijze en conflictbemiddeling in 2021

3.6.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Door de aanpak van jeugdcriminaliteit de woninginbraken verder omlaag brengen

Persoonsgerichte aanpak van daders

De TopX aanpak richt zich met een persoonsgerichte aanpak op personen die verdacht worden van meerdere misdrijven. Deze aanpak is in 2020 gestart en zal in 2021 nader vorm krijgen. Op die manier werkt het Veiligheidshuis samen met de aanpak van structurele aanpak van daders van onder meer woninginbraken. De inzet van bestuurlijke maatregelen zoals de last onder dwangsom voor vervoer van inbrekerswerktuigen en de aanpak van heling zijn hierbij effectief

Aanpak overlast en inzet op risicjongeren

Op de locaties in Gouda waar sprake is van overlast op straat worden snel en gericht (bestuurlijke) maatregelen getroffen. Opvallend is de laatste tijd dat veel overlastgevers ouder zijn dan 18 jaar. Dit vraagt een andere aanpak en dit wordt in 2021 verder voortgezet. De stadsmarinier (met name voor 18+) en het jongerenwerk (met name voor 18-) investeren in relaties met jeugdige en oudere overlastgevers. Zij pakken samen met de partners binnen de aanpak (jeugd)veiligheid ook door als dat nodig is. In 2021 start een nieuwe partij met de uitvoering van het jongerenwerk. Voor ondersteuning van risicjongeren en jongvolwassenen is trajectbegeleiding beschikbaar.

Vroegtijdig signaleren en preventie

In diverse actieoverleggen worden vroegtijdige signalen van overlast en risicogedrag in de wijken gedeeld en nemen de partners hierop maatregelen. Ook het onderwijs speelt hier een steeds grotere rol in.

Inbraakpreventie

Met name in nieuwe hotspots (straten waar in korte tijd meerdere inbraken plaatsvinden) wordt ingezet op voorlichting door de buurtvoorlichters en het geven van anti-inbraaktips aan bewoners. Ook via de ruim 100 WhatsApp groepen worden tips met bewoners gedeeld. In acute situaties worden matrixborden geplaatst voor extra bewustwording.

De omgevingsgerichte aanpak bestaat uit het beter verlichten van straten en achterpaden en de aanpak van vluchtroutes door het plaatsen van poorten of compartimentering en het weghalen van begroeiing waarbij het zicht wordt ontnomen. Inwoners van Gouda kunnen gebruik maken van de vakantieservice en melden dat zij op vakantie gaan. Extra surveillance wordt dan ingezet in buurten en wijken waar relatief veel mensen op vakantie zijn. Daarnaast worden bestuurlijke maatregelen ingezet om inbrekers te weerhouden om in te breken, zoals bijvoorbeeld de last onder dwangsom voor het vervoer van inbrekerswerktuigen.

In het laatste kwartaal van 2020 wordt een onderzoek uitgevoerd naar de weerbaarheid van inwoners tegen cybercriminaliteit. De uitkomsten daarvan zullen in 2021 gebruikt worden om eventuele maatregelen te nemen.

Analyse aard en omvang drugscriminaliteit

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek dat in 2020 is uitgevoerd door bureau Beke en bureau Bervoets wordt de aanpak op drugscriminaliteit in 2021 vormgegeven. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de verbanden tussen jeugdcriminaliteit, TopX en de aanpak van ondermijning. Binnen preventie wordt ook meer aandacht gegeven aan de koppeling tussen drugsgebruik en criminaliteit en ondermijning.

Voorkomen van radicalisering en polarisatie

Netwerk en preventie

De gemeente onderhoudt een breed netwerk in de stad om polarisatie en radicalisering tegen te gaan. De netwerkregisseur werkt samen met de gemeenschappen aan initiëren van activiteiten die onderlinge verbinding stimuleren. Ouders van opgroeiende kinderen kunnen waar nodig weerbaarheidstraining ontvangen vanuit Oumnia works. Voor professionals worden trainingen op links-, rechts- en islamitisch extremisme georganiseerd.

Persoonsgerichte aanpak

Vanuit casusregie worden contacten onderhouden met (mogelijk) radicaliserende personen. De samenhang tussen de verschillende activiteiten van de partners (zoals de gemeente, politie, Openbaar Ministerie, zorg) wordt bewaakt om te komen tot een aanpak op maat. Dit geldt ook voor eventuele terugkeerders.

Tegengaan van ondermijning

Het doel van het Programma Ondermijning is het (zoveel mogelijk) verhinderen van criminele activiteiten door het verstoren van hun 'bedrijfsproces'. Onder de vlag van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) wordt ingezet op drugscriminaliteit, criminele families en netwerken, Outlaw Motorcycle Gangs, malafide bedrijven(terreinen), witwassen en (vastgoed)fraude en mensenhandel.

Malafide bedrijven(terreinen)

Om te voorkomen dat criminelen gebruik maken van gemeentelijke vergunningen wordt ingezet op de Wet Bibob, hiermee kan worden voorkomen dat vergunningen worden gebruikt voor het faciliteren van criminele activiteiten of om crimineel geld wit te wassen. Het toezicht op bedrijven(terreinen) wordt geïntensiveerd door intensiever samen te werken met het Haags Economisch Interventieteam (HEIT) en het Bestuurlijk Ondersteunings Team (BOT).

Drugscriminaliteit

De meest voorkomende criminele activiteiten in Gouda spelen zich af in de drugscriminaliteit. Bij het aantreffen van drugs in woningen en bedrijven, wordt door de politie een bestuurlijke rapportage opgesteld. Aan elke rapportage wordt door de gemeente opvolging gegeven met een bestuurlijke maatregel zoals een last onder dwangsom of een sluiting. Door criminelen worden veel juridische procedures gevoerd om te voorkomen dat de gemeente woningen en bedrijven onttrekt aan het drugscircuit. Voor de ondermijningsaanpak betekent dit een verdere kwalitatieve impuls van de juridische besluiten en het beschikbaar hebben van voldoende capaciteit om de juridische procedures te kunnen voeren.

Criminele netwerken en families

Doel is het beperken van de instroom en het bevorderen van uitstroom uit de criminele netwerken en families. Met de extra aangetrokken analysecapaciteit wordt een meer dynamisch beeld gemaakt van de ontwikkelingen binnen een familie. Welk effect hebben de interventies? Veranderen de onderlinge verhoudingen? Welke familieleden stromen er uit? Is er sprake van nieuwe aanwas? Verder gaat er meer gewerkt worden met impactanalyses waarbij de criminogene factoren beter in beeld worden gebracht. Hiermee kunnen interventies succesvoller worden ingezet omdat er beter kan worden ingespeeld op mogelijke contra indicaties zoals bv. een licht verstandelijke beperking.

Mensenhandel

Gemeenten worden in 2022 geacht een aanpak op mensenhandel te hebben. Hiervoor wordt o.a. een regionaal ketenregisseur mensenhandel aangetrokken bij het Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV). Binnen Gouda wordt vanuit de domeinen veiligheid, zorg en het sociaal domein ingezet op het voorkomen en tegengaan van mensenhandel. Voor de controles op illegale prostitutie en mensenhandel wordt samengewerkt met het HEIT.

Afname van sociale overlast: focus op woonoverlast en personen met verward gedrag

Tegengaan woonoverlast

De gemeente werkt integraal aan de aanpak van woonoverlast. Woonoverlast is vaak een combinatie van zorgmijding, een psychische stoornis, agressief gedrag, vervuiling en /of geluidsoverlast. Voor burens en omwonenden kan dit langdurig tot heel vervelende situaties leiden. Het Meldpunt Zorg en Overlast van de GGD is het eerste aanspreekpunt voor dergelijke meldingen en dat coördineert vervolgens de benodigde inzet. Bij escalatie kunnen bestuurlijke instrumenten soms uitkomst bieden.

Buurtbemiddeling

Het aantal meldingen rondom burenruzie en overlastgevende personen is gestegen sinds de lockdown-periode. Wanneer deze stijging aanhoudt is er meer inzet van buurtbemiddeling nodig. Buurtbemiddeling wordt ingezet om escalatie te voorkomen. Zij bemiddelt en leert inwoners, die conflicten met burens hebben, deze met enige ondersteuning zelf op te lossen.

Toezicht en handhaving

Het team Stadstoezicht werkt aan een schone, hele en veilige leefomgeving. Dit doet zij onder meer door toezicht te houden op parkeren, afval, jeugd, evenementen en horeca. Handhavers zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor inwoners in de wijken. Daarbij werkt Stadstoezicht samen met de politie, de omgevingsdienst en met organisaties in de wijk. De leefbaarheid in de openbare ruimte staat daarbij centraal. Daarnaast zorgt Stadstoezicht voor het cameratoezicht, de brugbediening, de Havendienst en voor de beveiliging Huis van de Stad. Toezicht en handhaving werkt informatiegestuurd, waardoor leefbaarheidsvraagstukken sneller in beeld zijn en adequaat aanpak kunnen worden.

Ontwikkelingen in 2021:

1. Er wordt een scanauto ingezet voor het fiscaal handhaven van het betaald parkeren. Er wordt een controle uitgevoerd en indien nodig een naheffing opgelegd. Om de scanauto operationeel te krijgen moet de gehele stad ingeregeld worden en soft- en hardware hierop ingesteld worden.
2. Door de inzet van gebiedsboa's sluit het toezicht beter aan bij de vraagstukken uit die wijk.
3. De ontwikkeling van een dashboard om direct inzicht te hebben in de inzet en de vraagstukken.
4. De buitengewoon opsporingsambtenaren worden in de komende periode opgeleid om integraal te gaan werken.
5. De camera's en software gebruikt bij cameratoezicht worden in 2021 opnieuw aanbesteed.
6. Komend jaar wordt een gedeelte van de meldkamer ingericht om bediening op afstand te realiseren bij de brugbediening.

N.B. De mate van verspreiding van het coronavirus heeft invloed op de uitvoering van de taken van Stadstoezicht. Indien er veel controlewerkzaamheden door Stadstoezicht uitgevoerd dienen te worden vanwege Covid-19, heeft dat gevolgen voor de reguliere taken van Stadstoezicht. Dit kan inhouden dat er 30% minder uren aan reguliere taken kan worden besteed. Er wordt voor zover mogelijk wel opvolging gegeven aan meldingen. Binnen de taken zullen nieuwe prioriteiten worden gesteld en/of wordt de capaciteit, voor zover beschikbaar, uitgebreid.

3.6.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
Openbare orde en veiligheid	Afname aantal woninginbraken	276	-10% per jaar
Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen jeugdoverlast	708	-5% per jaar
Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen gestoord/ overspannen persoon	774	-5% per jaar
Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen burenruzie en conflictbemiddeling	657	-5% per jaar

3.6.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
1. Veiligheid	Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2018	2,2	2,2	Hier wordt niet op gestuurd in het Integraal Veiligheidsbeleid
1. Veiligheid	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2018	5	2,5	4,1
1. Veiligheid	Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2018	5,7	4,9	Hier wordt niet op gestuurd in het Integraal Veiligheidsbeleid
1. Veiligheid	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2018	7,8	5,8	Hier wordt niet op gestuurd in het Integraal Veiligheidsbeleid
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2015	180	134	Hier wordt niet op gestuurd in het Integraal Veiligheidsbeleid
			2016	117	137	idem
			2017	136	131	idem
			2018	97	119	idem
			2019	135	132	idem

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Misdrijven - Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straft. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

3.6.4 Wat gaat het kosten?

3.6.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	10.281	10.027	9.816	9.780
Baten	-124	-124	-124	-124
Saldo van lasten en baten	10.157	9.903	9.692	9.656
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-226	-1	0	1
Saldo mutaties reserves	-226	-1	0	1
Resultaat	9.931	9.902	9.692	9.657

3.6.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2020 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	608	606	498	494
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	270	270	270	258
1.2 Openbare orde en veiligheid	338	336	228	236
2e ijkmoment 2020 doorschuifbudgetten	225	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	225	0	0	0
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord lasten	0	0	0	523
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	0	0	523
Raadsinformatiebrief 2020 nieuw beleid	80	80	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	80	80	0	0
Raadsinformatiebrief 2020 ombuigingen	-155	-155	-155	-155
1.2 Openbare orde en veiligheid	-155	-155	-155	-155
Totaal	758	531	343	862

3.6.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.177	5.167	5.167	5.155
1.2 Openbare orde en veiligheid	4.980	4.736	4.525	4.501
Totaal	10.157	9.903	9.692	9.656

3.6.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Vervanging camera toezicht js 2021	45	0	0	0
Vervanging camera toezicht js 2022	0	42	0	0
Vervanging camera toezicht js 2023	0	0	42	0
Vervanging camera toezicht js 2024	0	0	0	42
Vervanging randapparatuur Meldkamer STZ	0	40	0	0
Vervanging Video management systeem Stadtoezicht	125	0	0	0
Totaal	170	82	42	42

3.6.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)

Het GGD Rampenopvangplan houdt het volgende in: ten tijde van crises en rampen zorgdragen voor de bescherming en bewaking van de gezondheid van burgers en wel in nauwe samenwerking en afstemming met ketenpartners. Na een crisissituatie wordt zo snel mogelijk herstel van (psychosociale) gezondheid en een veilige leefomgeving gerealiseerd, zoals die vóór de crisis aanwezig was.

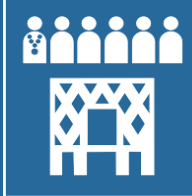
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast realiseert het een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering de leges voor de uitvoering van bijzondere wetten ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag en het verstrekken van bijv. een terrasvergunning of het houden van een evenement.

3.7 Bestuur en organisatie



Lasten in €
29.147.000

Baten in €
3.616.000

Percentage van totale uitgaven
10%

Waar staat het programma voor?

De gemeente Gouda staat met twee benen in de stad, werkt volop samen met bewoners en biedt initiatieven de ruimte. Daarom wordt actief gewerkt aan het stimuleren van bewonersinitiatieven en (burger-)participatie.

Naast de samenwerking met de inwoners van de stad, behartigt Gouda haar belangen ook samen met de omliggende gemeenten, onder meer in de regio Midden-Holland en in samenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden.

Wat wil Gouda bereiken?

Ruimte voor initiatieven

De gemeente wil aansluiten bij wat de stad vraagt en bewonersinitiatieven krijgen daarom de ruimte. De Goudse wijkteams worden ondersteund in hun samenbindende rol. GoudApot krijgt de kans zich verder te ontwikkelen en zo breed mogelijk initiatieven te honoreren.

Regionale samenwerking

Steeds meer maatschappelijke vraagstukken vragen om een aanpak die de gemeentegrenzen overstijgt, denk aan opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, duurzaamheid, economie, natuur en toerisme of de inkoop van zorg. In de regio Midden-Holland is sprake van netwerksamenwerking tussen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas. In 2019 hebben zij een nieuwe agenda voor regionale samenwerking opgesteld onder de noemer 'De kracht van Midden-Holland: de regio van verbinding'. In 2021 en de daaropvolgende jaren wordt deze agenda uitgevoerd.

Ook in de netwerksamenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden wordt gewerkt aan een nieuwe stip op de horizon: een meerjarige samenwerkingsagenda. Bovendien zal de uitvoering van de regiodeal bodemdaling de komende jaren een belangrijk thema zijn in de samenwerking. Regionale samenwerking is tevens een belangrijk aspect in de toekomstvisie die in 2019 is vastgesteld ('Gouda ligt goed'). In 2021 zal geïnvesteerd worden in een nadere concretisering van de paragraaf, die zich richt op de positie van Gouda in de regio.

Tot slot is regionale samenwerking belangrijk voor de versterking van kaas als streekproduct. Samen met Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard en Woerden en private partijen willen we Cheese Valley doorontwikkelen.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

€ 220

GoudApot volledig benut

4

Raadsbrede samenwerking op 4 onderwerpen

3.7.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Ruimte voor initiatieven

Participatie

Bewoners en andere belanghebbenden worden in een vroeg stadium betrokken bij nieuwe ontwikkelingen. Hierbij wordt duidelijk gecommuniceerd over de kaders en regels die laten zien wat de mogelijkheden zijn. De mogelijkheden – of het gebrek eraan - bepalen in belangrijke mate de trede van participatie. Het communicatiedoel is om met het juiste participatieniveau, de juiste boodschap en de juiste middelen met alle belanghebbenden in contact te komen. De gemeente staat open voor challenges in het kader van het Right to Challenge. Ook worden bewonersinitiatieven ondersteund vanuit de verschillende vakafdelingen. Om participatie te bevorderen wordt gezocht naar kansen om fysieke en sociale projecten met elkaar te verbinden, de betrokkenheid van bewoners te vergroten en de sociale samenhang in een wijk te stimuleren. De Omgevingswet kent een belangrijk participatie-element. De organisatie werkt er hard aan om dat goed in te bedden.

Goudse wijkteams

De Goudse wijkteams ontvangen jaarlijks € 3.000 als werkbudget voor communicatie en kleine uitgaven. De inzet van het extra budget, wat beschikbaar was voor activiteiten die bijdragen aan de maatschappelijke opgaven op het gebied van veiligheid, leefbaarheid, energietransitie en groen, zal na 2020 geëvalueerd worden.

Doorontwikkeling GoudApot

De gemeente bekijkt in goed overleg met GoudApot hoe het concept ieder jaar verder kan worden ontwikkeld. GoudApot bereikt een brede groep van oude en nieuwe initiatiefnemers. Het budget van € 240.000 wordt jaarlijks nagenoeg volledig besteed aan zeer diverse activiteiten. Het bestuur van GoudApot zoekt naar een goede manier om ruimte te geven aan zowel terugkerende activiteiten als aan nieuwe initiatieven. In de aanloop naar de viering van Gouda 750 jaar zal er afstemming plaatsvinden tussen GoudApot en met het nog op te richten fonds Gouda750.

Samenwerking met Gouda Bruist

Gouda Bruist biedt een platform en een netwerk aan iedereen die in de stad actief is. Ongeveer 2.000 leden zijn actief op goudabruist.nl en maken gebruik van de activiteitenagenda, de sociale kaart en het platform. Voor de gemeente ontwikkelt Gouda Bruist op een aantal thema's nieuwe ideeën en methoden om participatie te bevorderen.

Regionale samenwerking

Samenwerking Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden

De gemeenten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden werken al geruime tijd samen in een netwerkconstructie. Eind 2016 verankerden zij diverse samenwerkingsafspraken in een bestuursakkoord met de provincie Zuid-Holland, onder meer op het terrein van bodemdaling, toerisme en vervoer en een jaar later vonden alle partijen elkaar bij de aanpak van diverse projecten in het kader van Gebiedsgericht werken. In 2018 is de samenwerking verder geïntensiveerd en is een aanvraag ingediend, samen met nog vijf andere overheden, voor een regiodeal rondom bodemdaling en 2019 heeft onder meer in het teken gestaan van de invulling en ondertekening van deze deal.

In 2021 en verder zetten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden weer volgende stappen. In elk geval werken ze aan een nieuwe, meerjarige agenda, als basis voor de samenwerking. Dit gebeurt in nauwe afstemming met de omliggende gemeenten.

Daarnaast zal de uitvoering van de regiodeal de komende jaren een belangrijk speerpunt blijven. Vanuit Gouda zijn twee specifieke projecten aangedragen, met als doel deze onder de vlag van de regiodeal uit te voeren, namelijk (1) het opzetten van een kennis- en expertisecentrum bodemdaling, waarbij de eerste stap is om een (sluitende) businesscase te maken en (2) het vervaardigen van een toolbox voor historische steden met een zakkende bodem. Over de voortgang in de uitvoering van alle projecten onder de regiodeal vindt periodiek overleg plaats met de Rijksoverheid.

Tot slot werken Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden in 2021 aan een bidbook met als doel om het VNG-congres in 2023, in deze regio te organiseren (vanwege corona is dit een jaar verschoven). In de kadernota 2021 (die medio 2020 wordt vervaardigd) zal nader ingegaan worden op de benodigde financiële middelen, mocht de VNG besluiten het congres in het AGW-gebied te laten plaatsvinden. Het besluit van de VNG zal bekend worden gemaakt op het VNG-congres in 2021.

Samenwerking Cheese Valley

Ook voor versterking van kaas als streekproduct is regionale samenwerking belangrijk. Samen met Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard en Woerden en private partijen willen we Cheese Valley doorontwikkelen.

Samenwerking in de regio Midden-Holland

In de regio Midden-Holland staat in 2021 de verdere uitvoering van de nieuwe strategische agenda centraal 'De kracht van Midden-Holland: regio van verbinding'.

In deze agenda is een aantal inhoudelijke accenten en speerpunten benoemd, namelijk:

1. Op weg naar 2050: regio Midden-Holland energieneutraal. Onder deze noemer wordt onder meer ingezet op een regionale energiestrategie, waarbij opgaven als de energietransitie, de ruimtelijke impact daarvan, klimaatadaptatie, duurzame opwekking van energie, circulaire economie alsmede een duurzame bebouwde omgeving en duurzame mobiliteit invulling krijgen.
2. Vitale regio en bereikbare woon- en werklocaties. Hierbij gaat het onder meer om het efficiënt verbinden van verschillende vervoerssystemen via openbaar vervoer, auto en fiets. In samenwerking met andere relevante partners, onder meer bij de provincie Zuid-Holland, wordt ingezet op diverse investeringen. Eén van de wensen is om een HOV-punt met P&R te realiseren (NS-station Gouweknoop) aan de westkant van Gouda, een traject dat een lange adem vergt, de samenwerking van veel partijen en genoeg financiële middelen. Ook zijn er ambities om te investeren in wegen om (ontwikkel)locaties goed bereikbaar te houden en in de versterking van de fietsinfrastructuur.
3. Toekomstbestendige economie. Een toekomstbestendige economie vraagt onder meer om een aantrekkelijk vestigings-, ondernemers- en kennisklimaat, de benodigde aandacht voor innovatie en goede samenwerkingsverbanden binnen en tussen de private en de publieke sectoren. Randvoorwaarden om dit te realiseren zijn onder meer een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en een regionale aanpak gericht op de detailhandel, bedrijventerreinen en kantoorpanden.
4. Voldoende en passende woningen van goede kwaliteit. In de regio Midden-Holland liggen kansen om een substantiële bijdrage te leveren aan de regionale, maar ook bovenregionale woningbouwopgave van de provincie Zuid-Holland. De inzet is de woningvoorraad dusdanig te vergroten dat deze voorraad in 2050 op orde is, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen. Het gaat daarbij niet alleen om een kwantitatieve opgave, maar ook in kwalitatieve zin met passende woningen die betaalbaar zijn voor starters, duurzaam, geschikt voor de combinatie wonen-zorg en waar ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen, en dat in een kwalitatief hoogwaardige woon- en leefomgeving.

Toekomstvisie

In 2018 besloot de gemeenteraad van Gouda tot de start van een traject om te komen tot een toekomstvisie voor Gouda, een beeld van Gouda in 2030, bedoeld om te inspireren, richting te geven en als basis te dienen voor toekomstig handelen. In 2019 is deze visie opgeleverd en vastgesteld, onder de noemer 'Gouda ligt goed'. De Toekomstvisie is een leidraad in de strategische keuzes die de gemeente maakt. In deze visie is ook een paragraaf opgenomen over regionale samenwerking (paragraaf 5 van deel II), met als titel 'groter denken en positie kiezen'. In 2021 zal deze paragraaf nader geconcretiseerd worden. Dat betekent onder meer dat een verkenning plaatsvindt naar nieuwe mogelijke strategische allianties op grond van inhoudelijke opgaven.

Raadsbrede samenwerking

De volgende onderwerpen worden in 2021 raadsbreed opgepakt:

- Energietransitie (bestaande bouw);
- Klimaatadaptatie (water en groen);
- Omgevingswet en omgevingsvisie;
- Gouda 750 jaar.

Samen met de raad wordt gewerkt aan raadsbreed werken in de stad Gouda volgens de door de raad vastgestelde startnotitie met de doelen en uitgangspunten. De intentie van raadsbreed werken is om meer betrokkenheid en draagvlak voor het democratisch proces en de besluitvorming te creëren en als college en raad samen met de stad op te trekken.

De onderwerpen die betrekking hebben op de gemeentelijke organisatie zijn ondergebracht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Aanpassing in jaarlijkse verslaglegging over de informatiehuishouding

De Archiefwet 1995 verplicht gemeenten en intergemeentelijke organen om archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te houden. Over de uitvoering van de Archiefwet dient het college van B en W zich in de eerste plaats te verantwoorden aan de gemeenteraad. De provincies maken van de verantwoordingsinformatie voor de raad gebruik bij het uitoefenen van het interbestuurlijk toezicht.

De afgelopen jaren gebeurde deze verslaglegging jaarlijks middels een KPI-rapportage. Momenteel zijn er meerdere aanleidingen om het rapporteren in het kader van interbestuurlijk toezicht tegen het licht te houden. Allereerst is er een nieuwe uitgave van de VNG-handreiking uitgekomen in april 2020. Een tweede aanleiding is een professionalisering van het archieftoezicht door het Streekarchief Midden-Holland, welke als input kan dienen voor de KPI-rapportage. Tot slot is er de wens om de frequentie van rapporteren te verlagen.

Naar aanleiding daarvan zijn de volgende veranderingen in werking getreden:

- Het KPI-verslag niet eenmaal per jaar, maar eenmaal per twee jaar op te stellen. Deze frequentie te zijner tijd aan te passen in de gemeentelijke archiefverordening.
- De inhoudelijke aanpassingen vanuit de VNG-handreiking over te nemen in toekomstige rapportages.
- In de rapportages meer ruimte te geven aan bevindingen vanuit het geprofessionaliseerde archieftoezicht.

3.7.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
	Wettelijke indicatoren op basis van eigen bronnen					
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2019	n.v.t.		Hier wordt niet op gestuurd.
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2019	6,23		Hier wordt niet op gestuurd.
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2019	€ 596		Hier wordt niet op gestuurd.
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2019	22%		20%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	2019	7,4%		Hier wordt niet op gestuurd.

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar (Het is niet gebruikelijk de werkelijke bezetting voor een toekomstig begrotingsjaar in te schatten. Voor de begroting 2021 wordt gerekend met de bezetting van 1 januari 2020).
Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winst oogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

3.7.3 Wat gaat het kosten?

3.7.3.1 Overzicht exploitatie

Programma 7 Bestuur en organisatie

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	29.147	28.892	28.755	28.695
Baten	-3.616	-3.616	-3.616	-3.616
Saldo van lasten en baten	25.531	25.276	25.139	25.079
Toevoegingen aan reserves (lasten)	557	557	557	557
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-743	-568	-565	-565
Saldo mutaties reserves	-186	-11	-8	-8
Resultaat	25.345	25.265	25.131	25.071

3.7.3.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2020 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	120	163	433	487
0.1 Bestuur	180	180	180	180
0.2 Burgerzaken	237	237	237	237
0.4 Overhead	-296	-254	17	70
2e ijkmoment 2020 voortgang CIP	-42	46	107	89
0.4 Overhead	-42	46	107	89
Budgetneutraal	150	0	0	0
0.2 Burgerzaken	-8	-8	-8	-8
0.4 Overhead	158	8	8	8
College- en raadsbesluiten	-108	-94	-95	-96
0.4 Overhead	-108	-94	-95	-96

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Raadsinformatiebrief 2020 bijstelling huidig beleid	300	300	300	300
0.4 Overhead	300	300	300	300
Raadsinformatiebrief 2020 ombuigingen	-280	-280	-309	-340
0.1 Bestuur	-15	-15	-15	-15
0.2 Burgerzaken	-60	-60	-60	-60
0.4 Overhead	-205	-205	-234	-265
Raadskeuzes	80	80	80	80
0.1 Bestuur	80	80	80	80
Totaal	220	215	516	520

3.7.3.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
0.1 Bestuur	4.377	4.375	4.373	4.370
0.2 Burgerzaken	1.310	1.292	1.292	1.294
0.4 Overhead	19.844	19.609	19.474	19.415
Totaal	25.531	25.276	25.139	25.079

3.7.3.4 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Automatisering 2021	480	0	0	0
Automatisering 2022	0	600	0	0
Automatisering 2023	0	0	480	0
Automatisering 2024	0	0	0	387
Werkplek-concept aanpassing HvdS	475	0	0	0
Onderhoudsinvesteringen 2021 HvdS	207	0	0	0
Totaal	1.162	600	480	387

3.7.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Regio Midden-Holland (RMH)

In de Regio Midden-Holland werken de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen. Daar ligt een formele gemeenschappelijke regeling aan ten grondslag, maar in de praktijk heeft de samenwerking een netwerk-karakter.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten.

3.7.5 Overhead

3.7.5.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting 2019-2022 onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.5.2 Toelichting op de overhead

Voorbeelden van kosten die tot de overhead worden gerekend zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma's en niet apart inzichtelijk gemaakt.

De overheadkosten (inclusief het bedrag dat is toegerekend aan externe kostendragers) bedragen in het jaar 2021 € 19,8 miljoen en zijn daarmee 6,75% van de totale begroting.

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda een indeling in elf onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Directie	Kosten van de 3 directieleden en de bijbehorende management ondersteuning.
Primair proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistentes en administratieve medewerkers).
Bestuursondersteuning en Communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concern brede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/ kantine, en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.
Inkoop	Kosten die worden gemaakt t.b.v. inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische Zaken	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.

In het BBV is voor de grondexploitatie, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoord van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen. De overhead die door wordt berekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 2,6 miljoen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven

Doordat de overhead sinds de BBV wijziging op een apart overzicht wordt verantwoord en niet worden doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat een beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt (voor 2021: 6,75%; was 2020: 7,67%). De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.7.5.3 Specificatie overhead

De specificatie van de lasten en baten van overhead leidt tot de volgende overzichten.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beheer openbare ruimte	88	89	89	88
Bestuurs- en managementondersteuning	1.320	1.320	1.320	1.320
Centraal juridische afdeling	1.468	1.467	1.459	1.457
Concernstaf	620	620	620	620
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	2.425	2.440	2.434	2.435
Directie algemeen	295	295	292	292
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	263	263	263	263
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	160	160	160	160
Facilitaire Zaken	2.392	2.435	2.571	2.569
Financiën	585	585	585	585
Human resource management	2.292	2.292	2.260	2.260
Informatievoorziening en automatisering	6.287	6.072	5.887	5.866
Inkomen	173	173	170	169
Maatschappelijk beleid	328	192	188	188
Projecten openbare ruimte	372	372	372	373
Regionale dienstverlening sociaal domein	1.222	1.072	1.072	1.072
Ruimtelijk beleid en advies	113	364	364	363
Services	1.006	1.006	1.006	1.006
Stadstoezicht	94	94	92	92
Veiligheid en wijken	147	147	148	147
Werk en Participatie	259	259	259	258
Zorg en welzijn	269	226	197	166
Progr.org. Control en Info Soc. Domein	331	331	331	331
Totaal lasten	22.509	22.274	22.139	22.080

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Centraal juridische afdeling	-74	-74	-74	-74
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	-168	-168	-168	-168
Facilitaire Zaken	-541	-541	-541	-541
Informatievoorziening en automatisering	-963	-963	-963	-963
Maatschappelijk beleid	-18	-18	-18	-18
Regionale dienstverlening sociaal domein	-799	-799	-799	-799
Veiligheid en wijken	-102	-102	-102	-102
Totaal baten	-2.665	-2.665	-2.665	-2.665

3.7.5.4 Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moeten worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

Bedragen x 1.000	2021	2022	2023	2024
Totale overheadkosten (programma totaal)	22.509	22.274	22.139	22.080
Toerekening externe kostendragers	-2.665	-2.665	-2.665	-2.665
Totale overheadkosten (incl toerekening)	19.844	19.609	19.474	19.415
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	294.092	277.471	273.598	275.011
Berekend overheadpercentage	6,75%	7,07%	7,12%	7,06%

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen



Lasten in €
6.911.000



Baten in €
203.252.000



Percentage van totale uitgaven
2%



Waar staat het programma voor?

In de zeven programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, onvoorzien uitgaven en stelposten en ook de vennootschapsbelasting. Deze maken deel uit van Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

3.8.1 Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Voorbeelden zijn de uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten van gemeentelijke belastingen (OZB, precariobelasting etc.). Binnen de algemene dekkingsmiddelen wordt geen directe koppeling gelegd tussen middelen en doelstellingen. Daarom bevat dit onderdeel van de begroting geen overzicht met indicatoren.

De toelichting is opgebouwd aan de hand van de diverse taakvelden die binnen dit onderdeel worden verantwoord. In lijn met voorgaande jaren worden de volgende algemene dekkingsmiddelen onderscheiden:

- financiering/treasury;
- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkering uit het gemeentefonds;
- overige baten en lasten.

3.8.2 Toelichting op financiering

Treasury

Op het taakveld treasury worden het renteresultaat en het resultaat op deelnemingen verantwoord.

Het renteresultaat wordt ook wel aangeduid als het saldo van de financieringsfunctie. Dit geeft het saldo weer tussen enerzijds:

- de betaalde rente (last) over de aangegane langlopende leningen en over de aangetrokken kortlopende middelen zoals kasgeld en middelen in rekening courant en
- de ontvangen rente (baten) over de uitzettingen, zoals deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen en anderzijds de rente die wordt doorberekend aan de producten, de investeringen en de grondexploitaties.

Het resultaat op deelnemingen bestaat uit ontvangen dividend van aandelen BNG. Cyclus en Oasen keren geen dividend uit. Naast dividend worden op deze post ook de ontvangen garantiepremies op verstrekte borgstellingen verantwoord.

Tot slot worden de kapitaallasten (rentelasten) voor deelnemingen in het aandelenkapitaal van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Cyclus N.V. en Oasen hier verantwoord.

Per saldo resteert een voordelig resultaat op het taakveld treasury van ongeveer € 3,5 miljoen in de jaren 2021 en 2022. In de daaropvolgende jaren daalt dit voordelig resultaat naar ongeveer € 2,5 miljoen als gevolg van de verlaging van het rentepercentage waartegen mag worden doorberekend aan producten, investeringen en grondexploitaties. In de paragraaf Financiering is een uitgebreide toelichting opgenomen.

3.8.3 Toelichting op algemene dekkingsmiddelen

Mutaties reserves

De bij dit onderdeel geraamde onttrekkingen zijn grotendeels een gevolg van de besluitvorming over de aanwending van de reserve sociaal domein en de algemene reserve. Zie verder hoofdstuk 5.3 Uiteenzetting van de financiële positie en hoofdstuk 5.9 Stand en verloop reserves. In de bijlagen zijn de reserves verder uitgesplitst.

Resultaat van de rekening (baten/lasten)

Dit taakveld toont in feite het begrotingssaldo, na alle toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Het begrotingssaldo kent het volgende meerjarige verloop.

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo	-6.616	-1.251	-480	925

Een toelichting op de totstandkoming van dit resultaat is te vinden in het hoofdstuk Financiële begroting en meer specifiek in 5.5 Overzicht van baten en lasten. Het saldo wordt administratief technisch in 2021-2023 onttrokken en in 2024 toegevoegd aan de algemene reserve.

Onroerende zaakbelasting (woningen en niet-woningen)

De onroerende zaakbelasting (OZB) is een belasting die gemeenten mogen heffen over woningen en niet-woningen. De OZB maakt onderdeel uit van de groep lokale heffingen (rioolheffing, OZB, afvalstoffenheffing, leges, parkeeropbrengsten, precariobelasting, hondenbelasting, havengelden, staangelden, marktgelden en toeristenbelasting) en genereert voor de gemeente Gouda binnen de lokale heffingen de op een na hoogste belastingopbrengst. De OZB kan worden gesplitst in een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. De aanslagen OZB worden berekend op basis van de waarde van de onroerende zaken. Deze waardering dient de gemeente uit te voeren op grond van de [Wet waardering onroerende zaken](#) (Wet WOZ).

Het tarief voor de heffing van de OZB wordt jaarlijks gewijzigd. De aanslag OZB wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van de Wet WOZ wordt vastgesteld. Voor het jaar 2021 worden de onroerende zaken gewaardeerd naar waardepeildatum 1 januari 2020. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Aan de lastenkant worden kosten geraamd voor het innen van de opgelegde belastingen, de zogenaamde perceptiekosten. Feitelijk zijn dit alle personele en materiële kosten die verband houden met de oplegging, inning, afhandeling bezwaarschriften en de kosten van de uitvoering van de Wet WOZ.

Parkeerbelastingen

Tot dit taakveld behoren de heffing en invordering van parkeerbelasting, de opbrengsten van parkeerfaciliteiten en de opbrengsten uit boetes. In Gouda zorgen met name het betaalde straatparkeren rondom de binnenstad en de stationsparkeergarage voor jaarlijkse inkomsten. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Overige belastingen

Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals de precariobelasting en de hondenbelasting. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Door de coronamaatregelen hebben diverse ondernemers het financieel zwaar. Deze ondernemers kunnen onder andere worden ondersteund door minder belasting te betalen. Daarom is voorgesteld om voor 2021 de tarieven voor toeristenbelasting en precario voor terrassen en het uitstellen van goederen op 0,00 vast te stellen.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De hoogte van de uitkering wordt bepaald op basis van objectieve maatstaven zoals bij voorbeeld het aantal inwoners, het aantal woonruimten en andere sociale en fysieke kenmerken van de gemeente.

De hoogte van raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de periode 2021-2024 is gebaseerd op informatie uit de meicirculaire gemeentefonds 2020 van het ministerie van BZK. De raad is met de raadsinformatiebrief van 26 juni 2020 geïnformeerd over onder andere de uitkomsten van deze circulaire. In hoofdstuk 5.3 van deze begroting is de financiële uitwerking opgenomen.

De ingangsdatum voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds is door de fondsbeheerders verschoven naar 1 januari 2022. Doelstelling daarbij is onder andere een kwaliteitsverbetering in de techniek van de verdeelmodellen voor zowel het sociaal domein als voor de klassieke taken van de gemeenten. Dit laat onverlet dat niet elke gemeente tevreden zal zijn met de uitkomsten en (opnieuw) herverdeeleffecten zullen ontstaan.

Over de resultaten van de septembercirculaire 2020 wordt de raad afzonderlijk geïnformeerd. De uitkomsten worden bij de eerstvolgende begrotingswijziging verwerkt.

Overige baten en lasten

Binnen dit taakveld presenteert de gemeente de algemene lasten en baten, de post onvoorziene uitgaven algemeen en de stelposten voor nog toe te wijzen middelen. Binnen dit taakveld staan ook de loonkosten voor bovenformatief personeel dat niet meer aan het werk is en de lasten en baten van gedetacheerd personeel.

Onvoorziene uitgaven

Wettelijk is voorgescreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen. Er zijn geen voorschriften, of normen, over de omvang hiervan. Het is aan de raad om aan te geven welke omvang zij nodig acht. De raming voor 2021 bedraagt € 151.000. Dit is het totaalbedrag dat beschikbaar is voor alle programma's tezamen, dat onder voorwaarden (onvoorzien, onvermijdbaar, onuitstelbaar) kan worden aangewend. De hoogte van de onvoorziene uitgaven is in basis overigens niet bedoeld om omvangrijke afwijkingen binnen de begroting op te vangen. Daarvoor dient de beschikbare weerstandscapaciteit. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Stelposten

Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemeen beeld, maar nog niet zijn uitgewerkt of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies plaatsvindt. Het is wenselijk zo min mogelijk met stelposten te werken. Een positieve stelpost is nog toe te wijzen budget en een negatieve stelpost een nog in te vullen taakstelling.

Binnen de begroting van Gouda zijn de volgende stelposten verwerkt:

- Stelposten loon- en prijscompensatie: De inkomsten uit het gemeentefonds worden weergegeven in zogenaamde lopende prijzen. Dat betekent dat rekening is gehouden met de verwachte toekomstige cumulatieve loon- en prijsstijgingen. De loon- en prijsgevoelige budgetten in de Goudse begroting worden in 2021 verhoogd met de 2,6% voor loongevoelige budgetten en 1,8% voor prijsgevoelige budgetten; zie ook het onderdeel Grondslagen in het hoofdstuk Financiële begroting.
- Stelpost taakmutaties algemene uitkering: De taakmutaties die genoemd worden in circulaire van het gemeentefonds worden in afwachting van nadere inhoudelijke en financiële onderbouwing geraamd op een afzonderlijke post in de begroting. Voor 2021 en verder kunnen nog middelen worden bestemd met betrekking tot onder andere versterking arbeidsmarktregio's, wet inburgering en rijksvaccinatieprogramma.
- Stelpost uitbreiding Westergouwe: Een van de uitgangspunten voor de uitbreiding van Westergouwe is budgetneutraliteit ten aanzien van de gemeentelijke voorzieningen. De lasten van deze voorzieningen die te worden gedekt ten laste van de toename van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en van de OZB als gevolg van de nieuwbouw in Westergouwe.

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stelpost loon- en prijscompensatie	0	2.308	4.572	6.669
Stelpost taakmutaties algemene uitkering	552	812	739	739
Stelpost uitbreiding Westergouwe	18	404	404	380
Totaal	570	3.524	5.715	7.788

Binnen dit taakveld is ook de verwachte winstuitkering geboekt van het Bedrijvenschap Regio Gouda (BRG) met betrekking tot Gouwepark. De BRG heeft besloten tot een fysieke winstuitkering aan de drie deelnemende gemeenten in de jaren 2020 (€ 1 miljoen), 2021 (€ 1 miljoen) en 2022 (€ 1,9 miljoen). De betreffende bedragen zijn ingeboekt. Onzekerheid bestaat of de uitkeringen van 2021 en 2022 als gevolg van de coronacrisis en de verwachte temporisering van de resterende kavelerkopen in het aangegeven ritme zullen plaatsvinden.

Vennootschapsbelasting

Overheden vallen onder de vennootschapsbelastingplicht. Over de winst die zij met ondernemingsactiviteiten hebben behaald, moeten zij vennootschapsbelasting (VPB) betalen.

Uit een inventarisatie die gebaseerd is op de jaarrekeningen 2015 t/m 2019 en de (concept)begroting 2020 verwacht de gemeente Gouda bij de belastingaangifte over 2019 op basis van de huidige inzichten dat de clusters Straatparkeren en Parkeergarage door de ondernemerspoort gaan:

- voor het Straatparkeren kan een vrijstelling worden toegepast, waardoor geen VPB-druk ontstaat;
- voor de cluster Parkeergarage geldt geen vrijstelling en is de geraamde vennootschapsbelasting € 139.000 over de periode 202

Claim Rijk

Tot slot, landsbreed is er sprake van een forse toename in de uitgaven voor Jeugdhulp en Wmo. Ook Gouda wordt geconfronteerd met sterk oplopende kosten die niet meer eenvoudig opgevangen kunnen worden binnen de begroting. Sinds april is het college hierover in gesprek met de raad. In juli heeft het college de raad het fundamentele vraagstuk voorgelegd of er in de programmabegroting sprake kan zijn van het opnemen van een claim Rijk. Door het opnemen van deze claim Rijk wordt verwacht dat het Rijk financieel bijspringt ter dekking van de structurele tekorten op Jeugdzorg en Wmo. Immers, de compensatie die vanuit het Rijk gegeven wordt, benadert de stijging in de Jeugdzorg niet. Naar aanleiding van dit gesprek heeft het college gekeken naar de wijze waarop de claim Rijk vorm kan krijgen. In de onderbouwing is gekeken naar het totale tekort op de Jeugdzorg (bij benadering cumulatief € 61 miljoen) en de eigen verantwoordelijkheid van het college om alles in het werk te stellen de tekorten terug te dringen. Er wordt voorgesteld om een incidentele claim bij het Rijk in te dienen van € 24,6 miljoen. Dit voorstel is in lijn met de raadsnotie 'Claim Rijk voor tekorten Jeugdzorg'.

3.8.4 Wat gaat het opleveren?

3.8.4.1 Overzicht exploitatie

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Lasten	1.234	3.761	5.081	7.705
Baten	-189.760	-186.494	-186.601	-188.823
Saldo van lasten en baten	-188.526	-182.733	-181.520	-181.118
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.000	1.800	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	1.000	1.800	0	0
Resultaat	-187.526	-180.933	-181.520	-181.118

3.8.4.2 Toelichting op de exploitatie

Uit de 2e begrotingswijziging 2020 zijn de volgende mutaties opgenomen (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
2e ijkmoment 2020 voortgang 2020	-2.870	-3.144	-2.451	-2.417
0.10 Mutaties reserves	-153	-146	-138	-39
0.5 Treasury	82	-103	76	-11
0.61 OZB woningen	22	22	22	22
0.62 OZB niet-woningen	5	5	5	5
0.63 Parkeerbelasting	5	5	5	5
0.64 Belastingen overig	133	2	-2	-2
0.8 Overige baten en lasten	-2.963	-2.929	-2.418	-2.397
2e ijkmoment 2020 doorschuifbudgetten	-2.685	-170	0	0
0.10 Mutaties reserves	-2.685	-170	0	0
Budgetneutraal	-3.716	-1.493	-357	-357
0.10 Mutaties reserves	-3.375	-1.136	0	0
0.8 Overige baten en lasten	-341	-357	-357	-357
Meicirculaire 2020	6.161	5.497	6.829	8.088
0.61 OZB woningen	5	27	50	61
0.62 OZB niet-woningen	4	25	46	57
0.64 Belastingen overig	0	2	3	4
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	4.703	3.369	4.113	5.088
0.8 Overige baten en lasten	1.448	2.075	2.617	2.878
Raadsinformatiebrief 2020 coalitieakkoord baten	-50	-50	-50	-250
0.5 Treasury	0	0	0	-150
0.63 Parkeerbelasting	-50	-50	-50	-100
Raadsinformatiebrief 2020 nieuw beleid	250	250	0	0
0.10 Mutaties reserves	250	250	0	0
Raadsinformatiebrief 2020 ombuigingen	-2.194	-1.844	-1.844	-1.844
0.10 Mutaties reserves	-1.135	-735	-735	-735
0.61 OZB woningen	-1.009	-1.009	-1.009	-1.009
0.63 Parkeerbelasting	-50	-100	-100	-100
Resultaat 2e raadswijziging 2020	-8.933	-4.027	-3.709	-4.200
0.11 Resultaat vd rekening baten/lasten	-8.933	-4.027	-3.709	-4.200
Totaal	-14.036	-4.980	-1.580	-979

3.8.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit onderdeel van de begroting. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
0.10 Mutaties reserves	-7.815	-941	921	634
0.11 Resultaat vd rekening baten/lasten	-6.616	-1.251	-480	925
0.5 Treasury	-1.389	-1.815	-2.679	-3.050
0.61 OZB woningen	-7.581	-7.700	-7.825	-7.956
0.62 OZB niet-woningen	-7.523	-7.640	-7.764	-7.895
0.63 Parkeerbelasting	-3.864	-3.914	-3.924	-3.924
0.64 Belastingen overig	-2.342	-435	-448	-456
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	-159.129	-161.950	-164.462	-166.898
0.8 Overige baten en lasten	-82	1.972	6.062	8.136
Totaal	-196.341	-183.674	-180.599	-180.484

3.8.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting, de precariobelasting en de naheffingsaanslagen parkeerbelasting als algemeen dekkingsmiddel.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De gemeente Gouda heeft 82.446 aandelen BNG à € 2,50 nominaal van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en er zijn geen jaarlijkse bijdragen aan de BNG. De betrokkenheid van de BNG bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen beperkt zich tot de dividenduitkering die als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt. Voor 2021 en verder wordt uitgegaan van een jaarlijkse dividenduitkering van € 100.000.

Oasen

De gemeente Gouda heeft 72 aandelen Oasen à € 455,00 nominaal van de in totaal 2.500 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en er zijn geen jaarlijkse bijdragen aan Oasen. De betrokkenheid van Oasen bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen is gering. Oasen keert geen dividend uit en levert in dit verband geen bijdrage aan de algemene dekkingsmiddelen.

4 Beleidsbegroting: paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Inleiding

Lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten. Gouda kent de onroerende zaakbelastingen (OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting, Parkeerbelasting en precariobelasting. Tevens wordt een aantal rechten geheven; de rioolheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsrechten, leges, marktgelden, havengelden en staangelden.

Deze paragraaf geeft informatie over het beleid en de ontwikkeling van de tarieven van de diverse lokale heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners en bedrijven. Ook wordt in deze paragraaf ingegaan op de kostendekking van de diverse gemeentelijke heffingen; de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges.

De consequenties van het beleid voor de belastingverordeningen worden nader uitgewerkt in het belastingvoorstel dat in de raadsvergadering van december wordt behandeld.

4.1.2 Beleid en belangrijkste wijzigingen in 2021

De uitgangspunten voor de tarieven zijn gebaseerd op het Coalitieakkoord 2018-2022. Zoals in het coalitieakkoord aangegeven zijn diverse mogelijkheden onderzocht om de lokale lasten voor alle inwoners te verlichten. Conclusie van dit onderzoek is dat de OZB-tarieven voor huiseigenaren onder het landelijk gemiddelde liggen. Dit tarief wordt met ingang van 2021 opgetrokken naar het landelijk gemiddelde. De gemiddelde woonlasten stijgen daarentegen niet omdat het tarief voor rioolheffing vanaf 2021 lager kan worden vastgesteld.

Bij het bepalen van de opbrengsten 2021 wordt rekening gehouden met een inflatiepercentage van 1,8% (in 2020 betrof dit percentage 1,5%). In regionaal verband wordt een financiële kaderstelling gehanteerd voor zowel de eigen begroting als voor de begrotingen van verbonden partijen en/of gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast is voor het bepalen van het tarief voor OZB woningen aansluiting gezocht bij het landelijke gemiddelde. De meeropbrengst van € 1 miljoen die deze tariefverhoging met zich meebrengt kan worden ingezet ter dekking van de extra kosten voor jeugdhulp en Wmo. De rioolheffing daalt als gevolg van minder kosten. Er worden minder projecten uitgevoerd en er zijn geen rioolkredieten meer nodig. De rioolheffing voor eigenaren daalt met 6,4% en de rioolheffing voor gebruikers daalt ook met 6,4%. Het vaste tarief voor afvalstoffenheffing wordt opgehoogd met het inflatiepercentage van 1,8%. De woonlastenstijging als gevolg van de verhoging van de OZB-tarieven wordt meer dan gecompenseerd door de verlaging van de rioolheffing. In 2021 dalen de woonlasten voor de eigenaar-gebruiker van een woning met een WOZ-waarde van € 223.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2020) met 0,2%. De woonlasten voor de huurder dalen in 2021 met 2,3%.

4.1.3 Beleidsuitgangspunten gemeentelijke heffingen in 2021

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De heffingsmaatstaf van de onroerende zaakbelastingen is de WOZ-waarde van de woning/niet-woning. Er wordt belasting geheven naar een percentage van deze vastgestelde WOZ-waarde. De WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Zodra de nieuwe WOZ-waarden voor 2021 (peildatum 1-1-2020) bekend zijn zal bij het tarievenvoorstel na vaststelling van de begroting het definitieve belastingtarief hierop worden aangepast.

Bij het bepalen van het tarief voor 2021 wordt naast een extra opbrengstverhoging van € 1 miljoen voor OZB woningen rekening gehouden met het inflatiepercentage van 1,8%. Gouda volgt daarmee de financiële kaderstelling die in regionaal verband voor zowel de eigen begroting als voor de begrotingen van verbonden partijen en/of gemeenschappelijke regelingen wordt gehanteerd.

Bij de Raadsinformatiebrief 2020, behandeld in de raad van 8 juli 2020, is als bijlage het onderzoek naar lokale lasten opgenomen. Gouda heeft een OZB-tarief voor huiseigenaren dat onder het landelijk gemiddelde ligt. Landsbreed is er sprake van toenemende uitgaven voor jeugdhulp en Wmo. Er moet worden bijgestuurd en daarom is er onderzocht welke mogelijkheden er liggen voor ombuigingen. Het optrekken van de OZB-tarieven voor huiseigenaren naar het landelijk gemiddelde van 2020 levert € 1 miljoen extra op. Daarmee wordt een deel van de toenemende uitgaven gecompenseerd.

Voor de huiseigenaren betekent dit een gemiddelde stijging van 13,5% van hun OZB-aanslag ten opzichte van 2020. Daarbij is dan nog geen rekening gehouden met de waarde en areaaleffecten. De werkelijke OZB-tarieven 2021 worden nog gecorrigeerd op basis van de hertaxatie met als peildatum 1 januari 2020. In 2018 is de OZB-opbrengst voor woningen verlaagd met € 2 miljoen. Door toenemende uitgaven voor jeugdhulp en Wmo is de handremprocedure uit het coalitieakkoord in werking gesteld, omdat extra OZB-opbrengst in 2021 noodzakelijk is. Het tarief voor rioolheffing kan naar beneden worden bijgesteld. Dat zorgt ervoor dat verhoging van de OZB-tarieven geringe gevolgen heeft voor de woonlasten van huiseigenaren.

Reinigingsheffingen

De reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) worden bepaald op basis van actuele berekeningen van kosten en opbrengsten met als uitgangspunt kostendekkende tarieven. In 2020 zijn de tarieven opgehoogd als gevolg van hogere kosten, verbrandingsbelasting en minder opbrengst voor aanbieden afval door goed afval scheiden. Voor 2021 kan

worden volstaan met slechts een ophoging van het vaste tarief met het inflatiepercentage. De tarieven zijn dan niet volledig kostendekkend. Voor het tekort wordt een beroep gedaan op de egalisatie voorziening afvalstoffenheffing. In 2022 is hoogstwaarschijnlijk weer een tariefsverhoging noodzakelijk als gevolg van stijgende kosten voor afvalverwerking, hogere verbrandingsbelasting en stijgende personeelskosten.

Afvalstoffenheffing is een belasting voor huishoudens waar de gemeente de plicht heeft om huisvuil op te halen. Het tarief voor afvalstoffenheffing bestaat uit een vast tarief (voor 2021 bepaald op € 261,00) en een variabel tarief. Het variabele tarief van de afvalstoffenheffing 2021 is afhankelijk van het aantal maal door huishoudens aangeboden restafval in 2020. Het aanvragen van kwijschelding is mogelijk. Tevens is er evenals de voorgaande jaren een mogelijkheid tot vrijstelling indien als gevolg van een medische aandoening sprake is van extra veel afval. Bij de vaststelling van de Verordening Reinigingsheffingen 2021 (raadsbehandeling in december 2020) worden de definitieve tarieven 2021 vastgesteld.

Rioolheffingen

Rioolheffing is een belasting voor huishoudens en bedrijven die water direct of indirect op de gemeentelijke riolering afvoeren. De heffing bestaat uit 2 soorten belasting; een eigenaren- en een gebruikersbelasting.

Eigenaren betalen een vast bedrag per perceel. Gebruikers betalen een bedrag op basis van het aantal kubieke meters water dat vanuit een perceel wordt afgevoerd. Het gebruikersdeel wordt vermeerderd indien meer dan 400 m³ water vanuit een perceel wordt afgevoerd. De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op het GRP 2019-2023. De rioolheffing wordt bepaald op basis van actuele berekeningen met kosten en opbrengsten met als uitgangspunt kostendekkende tarieven. In 2014 heeft de raad besloten tot een nieuwe en toekomstbestendige financiering van de rioleringssystematiek.

De tarieven zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Hierdoor is het mogelijk gemaakt om vanaf 2021 alle uitgaven rechtstreeks uit de exploitatie te voldoen. Rioolkredieten zijn niet meer nodig. Daarnaast worden er minder projecten uitgevoerd wat minder kosten tot gevolg heeft. Gebaseerd op de actuele berekening wijzigen de rioolheffingen 2021 als volgt: een daling van het eigenarentarief met 6,4% (inclusief 1,8% inflatie) en een daling van het gebruikerstarief met 6,4% (inclusief 1,8% inflatiecorrectie).

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor alle week- en dagmarkten in de gemeente. Er zijn tarieven voor een vaste standplaats en een dagplaats gedifferentieerd naar een tarief voor de zaterdagmarkt en een tarief voor de dinsdag-, woensdag- of donderdagmarkt. De tarieven van de marktgelden worden opgehoogd met het inflatiepercentage van 1,8%.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is een belasting voor uitbaters van overnachtingsmogelijkheden zoals hotels, pensions en campings. De opbrengsten van deze belasting worden ingezet voor stadsmarketing en toerisme.

De toeristen- en horecabranche heeft het financieel moeilijk als gevolg van de coronamaatregelen. Het college en de raad willen zich inspannen om de financiële pijn enigszins te verzachten. Daarom heeft het college op 23 maart besloten om de Goudse ondernemers te ondersteunen. In de raad van 28 oktober is een voorstel opgenomen om de belastingtarieven toeristenbelasting 2020 én 2021 op 0 vast te stellen. Het bedrag van de aanslag toeristenbelasting 2019, die in maart van 2020 is opgelegd wordt niet volledig gecompenseerd uit het bedrag van de aanslag 2020. In 2020 is er door de lockdown en overige maatregelen veel minder sprake van overnachtingen dan in 2019. Daarom wordt voorgesteld om de belastingverlaging te continueren in 2021.

De dekking van de lagere opbrengst (€ 128.000) vindt plaats uit de algemene reserve. Het effect voor 2021 is meegenomen in deze begroting.

Mogelijk treedt in 2021 de wet toeristische verhuur van woonruimte in werking. Het voorstel ligt op dit moment bij de Eerste kamer. De wet toeristische verhuur van woonruimte regelt een invoering van een registratieplicht voor vakantieverhuur. Hierdoor zal meer zicht ontstaan op het aanbod waardoor de heffing van toeristenbelasting wordt vergemakkelijkt.

Precariobelasting

Precariobelasting is een belasting voor personen of bedrijven die voorwerpen hebben onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorwerpen waarvoor de gemeente Gouda precariobelasting heft zijn onder andere bouwmaterialen, terrassen, winkelluitstallingen en kabels en leidingen.

De tarieven worden verhoogd met het inflatiepercentage van 1,8%. Het tarief voor kabels en leidingen blijft ongewijzigd, omdat verhoging hiervan niet meer is toegestaan.

Gemeenten mogen uiterlijk tot 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken blijven heffen. 2021 is dus het laatste jaar dat het precariotarief voor kabels en leidingen mag worden opgenomen in de precarioverordening. De opbrengsten zijn vanaf 2022 dan ook niet meer opgenomen in de begroting. Voor onze gemeente betekent het een lagere structurele baat van € 2 miljoen. Deze inkomsten zijn opgevangen in het financieel perspectief. Er is geen rekening gehouden met het verhogen van lokale heffingen ter compensatie.

Om de horecaondernemer tijdens de coronamaatregelen te ondersteunen is het mogelijk gemaakt om tijdelijk de terrassen uit te breiden. Het is niet wenselijk om de ondernemer tegemoet te komen door hem de gelegenheid te geven het terras te vergroten en hem daarvoor vervolgens een hogere aanslag precariobelasting op te leggen. Daarom is in het raadsvoorstel van 28 oktober tevens voorgesteld om de belastingtarieven precario voor terrassen op 0 vast te stellen. Tevens wordt het tarief voor het uitstallen van goederen op 0 vastgesteld. Daarmee wordt de winkelier gesteund die ook te maken heeft met financiële problemen als gevolg van de coronamaatregelen. Het voorstel is om deze tariefaanpassingen ook voor 2021 door te voeren. Daarmee voorkomen we dat bij het uitlopen van de 1,5 meter samenleving naar 2021 extra hoge precariobelasting moet worden betaald. Tevens zijn de financiële problemen van dien aard dat het ook in 2021 moeilijk zal zijn voor bovengenoemde bedrijfsgroepen om te kunnen blijven bestaan.

De dekking van de lagere opbrengst vindt plaats uit de algemene reserve. Het effect voor 2021 is meegenomen in deze begroting.

In 2019 zijn nieuwe beleidsregels buitenreclame gemeente Gouda vastgesteld als voorbereiding voor een aanbesteding van de A0 reclameborden, borden aan de lichtmasten en de aanbesteding vanabri's en mupi's. De aanbesteding heeft geleid tot hogere reclame-inkomsten voor de gemeente. Naar aanleiding hiervan is hoofdstuk 8 (Automaten en reclames) van de verordening precariobelasting 2020 aangepast. Gebleken is dat een aantal tarieven in dit hoofdstuk nog wel van toepassing zijn. Daarom wordt in het raadsvoorstel belastingverordeningen die in december in de raad wordt behandeld, voorgesteld om de verwijderde tarieven 8.03 t/m 8.07 met betrekking tot reclame-uitingen (anders dan bevestigd aan een gebouw) en spandoeken weer op te nemen.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een belasting voor houders van honden. De opbrengsten gaan in de algemene middelen. Voor belastingjaar 2021 wordt het tarief verhoogd met het inflatiepercentage van 1,8%.

Havengelden

Havengelden worden betaald voor vaartuigen, die in gemeentewater aanleggen of verblijven. De tarieven van de havengelden worden verhoogd met het inflatiepercentage van 1,8%.

Staangelden

Staangeld wordt opgelegd aan de hoofdbewoner van een woonwagen voor het hebben van een standplaats voor een woonwagen. De staangelden worden verhoogd met het percentage van de maximale jaarlijkse huurverhoging voor woonwagenstandplaatsen van 4,1%.

Leges

Leges zijn vergoedingen voor een product die bij de gemeente wordt aangevraagd of voor een dienst die door de gemeente op verzoek wordt uitgevoerd.

In algemene zin worden de legestarieven verhoogd met het inflatiepercentage van 1,8%. Waarschijnlijk zullen enkele nieuwe belastbare feiten worden opgenomen c.q. bestaande belastbare feiten worden gewijzigd in relatie tot onder meer gewijzigde regelgeving. Enkele tarieven worden aangepast om een betere aansluiting te krijgen tussen tijdsbesteding van de behandeling van de aanvraag en de hoogte van het tarief. Verder moet rekening worden gehouden met de door de hogere overheid vastgestelde maximum tarieven.

Conform het collegebesluit van 15 september 2020 wordt een kortingsregeling opgenomen voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen bij een monument. Er wordt 50 procent korting berekend op de leges voor de activiteit monument (artikel 2.3.7.1 van de legesverordening). Dit zijn de zogenaamde groene monumentenleges.

In het najaar van 2020 wordt de nieuwe APV aan de raad aangeboden. Daarbij wordt de categorie van horeca-inrichtingen verruimd tot afhaal- en bezorgzaken. In de legesverordening 2021 wordt een vrijstelling voor het betalen van leges exploitatievergunning opgenomen indien er naast het aanvragen van een bestemmingswijziging ook een exploitatievergunning moet worden opgevraagd.

In 2022 treden naar verwachting de Omgevingswet en de wet kwaliteitsborging in werking. Momenteel heeft de implementatie van deze wetten ruime aandacht bij de gemeente en de ODMH. Als gevolg van gewijzigde processen zullen de legestarieven veranderen: bepaalde leges mogen niet meer worden geheven en er kunnen nieuwe tarieven worden geheven. Wat dit precies betekent voor de legesverordening is momenteel nog niet bekend. Duidelijk is wel dat de belastingverordening 2022 op bovengenoemde wetten is aangepast. De belastingverordening 2022 wordt in de raadsvergadering van december 2021 aangeboden.

Met de voorbereidingen op de Omgevingswet wordt gebouwd aan een overzichtelijk planproces om initiatiefnemers op een heldere manier van een globaal plan tot aan een vergunning te faciliteren. Daarbij worden ook de leges, die Gouda nu in rekening brengt voor alle diensten, opnieuw tegen het licht gehouden. De gemeentelijke faciliterende rol is op die manier meteen juist verwerkt in het verplicht verhalen van kosten. Daartegenover staat een veel betere risico-inschatting voor initiatiefnemers wat voor hen kosten verlagend werkt. Naar verwachting zijn begin 2021 de producten en overeenkomsten

die bij dit alles horen inzichtelijk. Dan volgt een voorstel om een aantal posten toe te voegen aan de legesverordening. Zo is niet alleen het planproces meer maatwerk maar ook de wel of niet te rekenen leges.

Parkeerbelastingen

Parkeerbelasting wordt betaald voor het parkeren van een voertuig op plaatsen die door het college zijn aangewezen als betaald parkeerplaatsen. Tevens wordt parkeerbelasting geheven voor het verlenen van een parkeervergunning. De opbrengsten gaan naar de algemene middelen.

Het kostenelement dat gemeenten in rekening mogen brengen bij de naheffingsaanslag parkeerbelasting voor 2021 is aangepast aan de consumentenprijsindex. En mag met € 0,80 worden verhoogd. De kosten van de naheffingsaanslag komen daarmee op € 65,30.

4.1.4 Overzichten

In deze paragraaf staan de volgende overzichten:

1. overzicht lokale heffingen;
2. overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder.

1. Overzicht lokale heffingen

In het onderstaande overzicht staan de geraamde opbrengsten voor 2021:

Belasting	Geraamde opbrengst 2021	Geraamde Kwijtschelding 2021	Geraamde opbrengst 2020	Tarieven 2021
OZB eigenaar woning	8.296.804	7.878	7.154.100	0,1050%
OZB eigenaar niet-woning	4.516.903		4.441.576	0,3277%
OZB gebruiker niet-woning	3.190.238	3.060	3.132.254	0,2613%
Afvalstoffenheffing	9.995.000	725.000	9.777.000	306,00
Rioolheffing eigenaren	8.577.324		8.645.277	252,70
Rioolheffing gebruikers	9.172.470	696.654	9.273.718	247,40
Subtotaal	43.748.739	1.432.592	42.423.925	
Hondenbelasting	250.862		246.343	77,85
Parkeerbelasting	3.411.000		3.876.000	div
Toeristenbelasting	0		126.123	0
Precariobelasting	2.181.660		2.307.487	div
Leges bouwvergunningen	1.400.000		1.681.500	div
Leges burgerzaken	857.101		778.649	div

De geraamde opbrengsten zijn bruto-opbrengsten zonder aftrek van geraamde kwijtscheldingen.

De OZB-tarieven zijn nog gebaseerd op de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2019 en moeten dus nog worden gecorrigeerd op basis van de hertaxatie met peildatum 1 januari 2020.

De OZB-tarieven van een niet-woning zijn inclusief een opslag van 7% ten behoeve van het Ondernemersfonds Gouda (OFG). Het OFG ontvangt jaarlijks een subsidie van 7% van de OZB-inkomsten van niet-woningen van twee jaar daarvoor. In de begroting 2021 is voor deze subsidie een bedrag van € 541.072 opgenomen.

De afvalstoffenheffing is de som van het vaste tarief (€ 261) en het gemiddelde variabele tarief (€ 45). De geraamde opbrengst afvalstoffenheffing is exclusief de reinigingsrechten bedrijven.

2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder

In onderstaande tabel is de lastendruk in Gouda in het jaar 2021 voor zowel een eigenaar-gebruiker als een huurder vermeld. Voor de berekening van de OZB is uitgegaan van een woning met een WOZ-waarde van € 223.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2020). Voor het bepalen van het tarief voor afvalstoffenheffing is uitgegaan van het vaste tarief vermeerderd met 30 aanbiedingen van 60 liter zakken.

	2020		2021		verschil in %	
	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder
OZB eigenaar	206,24		234,15		13,53%	
Afvalstoffenheffing	302,00	302,00	306,00	306,00	1,32%	1,32%
Rioolheffing eigenaar	270,00		252,70		-6,41%	
Rioolheffing gebruiker	264,30	264,30	247,40	247,40	-6,39%	-6,39%
Totaal	1.042,54	566,30	1.040,25	553,40	-0,22%	-2,28%

Kwijtschelding

De gemeente verleent kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing. De kwijtscheldingsnorm is 100%. Dat betekent dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij hij of zij vermogen heeft.

4.1.5 Kostenonderbouwing tarieven

De gemeente Gouda hanteert bij de vaststelling van de tarieven voor 2021 een rechtvaardige en kostendeekkende tarifiering als uitgangspunt.

Onderstaand zijn de kostprijsonderbouwingen van de tarieven voor leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor 2021 weergegeven.

Titel 1 Algemene dienstverlening

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
1.1 Burgerlijke stand	280.273	20.824	4.651	305.748	111.090	111.090	36,3%
1.2 Reisdocumenten en NL ID-kaart	610.111	45.331	11.969	667.412	246.392	246.392	36,9%
1.3 Rijbewijzen	304.323	22.611	7.898	334.833	315.283	315.283	94,2%
1.4 Verstrekking Basisreg Personen	446.665	33.187	458	480.310	47.530	47.530	9,9%
1.5 Publiekszaken ov	215.807	16.034	1.858	233.700	127.547	127.547	54,6%
1.7 Gemeentearchief	7.812	665	0	8.478	4.121	4.121	48,6%
1.9 Geluidshinder	1.128	84	0	1.212	354	354	29,2%
1.11 Huisvestingswet	15.723	1.168	0	16.891	0	0	0,0%
1.13 Verkeer en Vervoer	87.769	6.521	18.431	112.722	38.612	38.612	34,3%
1.14 Leegstandwet	601	41	0	642	130	130	20,2%
1.16 Kansspelen	2.185	162	0	2.347	1.129	1.129	48,1%
1.17 Telecommunicatie	52.615	3.909	0	56.524	36.925	36.925	65,3%
1.18 Diversen	66.000	4.904	0	70.904	58.639	58.639	82,7%
Totaal titel 1	2.091.015	155.443	45.265	2.291.723	987.753	987.753	43,1%

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Totaal titel 2	1.516.126	112.648	283.058	1.911.832	1.486.330	1.486.330	77,7%

De lasten en baten binnen titel 2 (fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning) worden niet op hoofdstukniveau begroot maar op titelniveau. Het totaal van titel 2 heeft daarom betrekking op de totalen van hoofdstuk 2.1 tot en met hoofdstuk 2.10.

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
3.1 Horeca	96.362	7.160	0	103.522	21.751	21.751	21,0%
3.2 Organiseren evenementen of markten	120.453	8.950	0	129.403	24.168	24.168	18,7%
3.3 Prostitutiebedrijven	2.409	179	0	2.588	1.208	1.208	46,7%
3.4 Winkeltijdenwet	2.409	179	0	2.588	604	604	23,3%
Totaal titel 3	221.634	16.467	0	238.101	47.731	47.731	20,0%

Recapitulatie

Titel	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Titel 1	2.091.015	155.443	45.265	2.291.723	987.753	987.753	43,1%
Titel 2	1.516.126	112.648	283.058	1.911.832	1.486.330	1.486.330	77,7%
Titel 3	221.634	16.467	0	238.101	47.731	47.731	20,0%

Kostenonderbouwing legestarieven uit de Legesverordening

Voor de berekening van de kostendeekkendheid van de legestarieven uit de legesverordening worden aan de kostenkant alle directe lasten die op de betreffende taakvelden staan, betrokken in de berekening. Het gaat hierbij om de taakvelden Burgerzaken, Openbare orde en veiligheid, Parkeren, Openbaar groen en (openlucht) recreatie, Milieubeheer en Wonen en

bouwen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de kosten voor opdrachten van rijksleges voor rijbewijzen en reisdocumenten, inzet van de medewerkers van de Omgevingsdienst, maar ook aan automatiseringskosten en uren van medewerkers die direct kunnen worden toegerekend aan de betreffende producten.

De indirecte overheadlasten worden buiten de begroting om toegerekend op basis van de omvang van de taakvelden. De systematiek van toerekenen aan de hand van de omvang van het taakveld verdeelt de overhead over alle kosten. Het voordeel van deze systematiek is de eenvoud. Ten slotte wordt buiten de begroting om een deel van de btw op de legesgerelateerde kosten toegerekend.

Aan de batenkant worden de geraamde inkomsten in beeld gebracht. Wanneer de baten worden afgezet tegen de lasten resulteert de kostendekkendheid. Een kostendekkendheid van minder dan 100% impliceert dat de geraamde lasten de geraamde baten overschrijden.

Uit de tabel met betrekking tot de kostenonderbouwing van de leges blijkt dat de geraamde baten van de verordening niet uitgaan boven de totale geraamde lasten van de verordening. Dit geldt ook wanneer de drie titels in de legesverordening individueel worden bekeken. Kruissubsidie binnen een titel van de legesverordening is toegestaan en leidt niet tot problemen.

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing 2021

Uitgangspunt bij de bepaling van de hoogte van de afvalstoffenheffing 2021 is 100% kostendekking. Alle kosten die op het taakveld Afval staan, worden betrokken bij de berekening van de heffing. Het betreft hier zowel de kosten van afvalinzameling als van afvalverwerking. Daarnaast worden de kapitaallasten van reeds uitgevoerde investeringen (bijvoorbeeld ondergrondse containers) en de kosten van de kwijtscheldingen afvalstoffenheffing meegenomen. Een correctie wordt gemaakt voor de kosten en baten van het inzamelen van bedrijfsafval: deze posten worden buiten de heffingsberekening gehouden.

Ook kosten vanuit andere taakvelden die aan de afvalstoffenheffing dienen te worden toegerekend, tellen mee. Aan de hand van de capaciteitsraming worden kosten Handhaving (in dit geval reinigingsinspectie) toegerekend aan de afvalstoffenheffing. Op het taakveld Belastingen worden de perceptiekosten (kosten van aanslagoplegging en invordering van alle heffingen) verzameld. Op basis van het aantal aanslagregels afvalstoffenheffing vindt de toerekening aan Afval plaats. Vanuit het taakveld Verkeer en wegen wordt een deel van de kosten voor straatreiniging aan Afval toegerekend. Ook de kwijtscheldingen nemen we mee in de kostenonderbouwing.

De directe uurkosten van medewerkers worden toegerekend op basis van de raming van de directe uren. In de uiteindelijke hoogte van de afvalstoffenheffing wordt (buiten de begroting om) een deel van de btw op afval-gerelateerde kosten toegerekend. Sinds de introductie van het btw-compensatiefonds (per 1 januari 2003) hanteren gemeenten deze werkwijze. We vangen schommelingen in kosten zoveel mogelijk op in de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Zo voorkomen we dat de afvalstoffenheffing voor de burger sterk fluctueert.

Afval op basis begroot 2021

Omschrijving	
Kosten taakveld Afval	8.941.287
Inkomsten, excl. heffingen	-1.184.000
Netto kosten	7.757.287
Toe te rekenen kosten	
Overhead	93.053
Kwijtschelding	725.000
Compensabele btw	1.577.713
Totaal kosten	10.153.053
Opbrengst afvalstoffenheffing	10.060.000
Dekking	99,1%

Kostenonderbouwing rioolheffing 2021

Voor de berekening van de hoogte van de rioolheffing verzamelen we alle lasten die op het taakveld Riolering staan. Bij Riolering realiseert de gemeente 100% kostendekking. Grote kostencomponenten binnen Riolering zijn de kapitaallasten van de historische investeringen (rioolvervanging). Daarnaast vormen de kosten van dagelijks- en groot onderhoud belangrijke kostencomponenten. Ook kwijtscheldingen van het opgelegde gebruikersdeel van de rioolheffing worden betrokken in de kosten van Riool.

Op het taakveld Belastingen worden de perceptiekosten (kosten van aanslagoplegging en invordering van alle heffingen) verzameld. Op basis van het aantal aanslagregels rioolheffing vindt de toerekening aan Riool plaats. Vanuit het taakveld Verkeer en vervoer wordt een deel van de kosten straatreiniging aan Riool toegerekend. Het betreft het deel dat betrekking heeft op het voorkomen van de vervuiling van het riool en de rioolkolken. Het deel van de kosten baggeren sloten en watergangen dat betrekking heeft op de verbetering van de waterkwaliteit, wordt toegerekend aan Riool.

De directe uurkosten van medewerkers worden toegerekend op basis van de raming van de directe uren. In de uiteindelijke hoogte van de rioolheffing wordt, buiten de begroting om, een deel van de btw op riool-gerelateerde kosten toegerekend. Sinds de introductie van het btw-compensatiefonds hanteren gemeenten deze werkwijze. Met ingang van het jaar 2020 is de spaarvoorziening vervangingsinvesteringen riolering van voldoende omvang om vanuit deze voorziening de vervangingsinvesteringen riolering te bekostigen. Investeringsbudgetten die we over 40 jaar afschrijven zijn dan niet meer nodig.

Riool op basis begroot 2021

Omschrijving	
Kosten taakveld Riolering	16.361.164
Inkomsten, excl. heffingen	0
Netto kosten	16.361.164
Toe te rekenen kosten	
Overhead	71.367
Kwijtschelding	696.654
Compensabele btw	1.795.619
Totaal kosten	18.924.804
Opbrengst rioolheffing	18.853.437
Dekking	99,6%

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken van een zestal financiële kengetallen: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de nota risicomanagement en weerstandsvermogen en de nota reserves en voorzieningen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inzichten die vanuit het ministerie van BZK worden aangereikt (Financiële Regelgeving en Toezicht Decentrale Overheden).

4.2.2 Belangrijkste conclusies

De ratio van de weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2020 / begin 2021 1,53. Dit betekent dat het weerstandsvermogen de kwalificatie "ruim voldoende" krijgt om de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen.

De Goudse schuldquote wordt door BZK als neutraal bestempeld.

De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten meerjarig uiteindelijk volledig worden gedekt door structurele baten.

De woonlasten van de gemeente zijn in 2020 aan een nader onderzoek onderworpen. Op basis van dit onderzoek wordt in deze begroting voorgesteld de OZB te verhogen naar een landelijk gemiddelde en de rioolheffing te verlagen.

4.2.3 Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit : Benodigde weerstandscapaciteit

4.2.3.1 Beschikbaar weerstandsvermogen

Het beschikbaar weerstandsvermogen bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om financiële risico's (niet begrote kosten of tegenvallende opbrengsten) op te vangen. Dit is de som van de algemene reserve, de reserve sociaal domein en het saldo van mutaties in de exploitatiesfeer, voor zover dit saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve of de reserve sociaal domein.

De ontwikkeling van het beschikbaar weerstandsvermogen fluctueert met de jaarlijkse inkomsten en uitgaven van de gemeente Gouda. Het traceren van het beschikbaar weerstandsvermogen is begin 2019 aangescherpt, opdat een beter beeld wordt verkregen van dit beschikbaar weerstandsvermogen.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven. Aangezien het niet zeker is dat de begrote resultaten ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden en aangezien de bestemming van het rekeningresultaat voorbehouden is aan de gemeenteraad, kan het beschikbare weerstandsvermogen wijzigen als gevolg van het daadwerkelijk gerealiseerde resultaat en van besluitvorming in de gemeenteraad.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2021 na resultaat / 1e begr.wijz. 2020	2022	2023	2024
	stand per 1 januari			
Algemene reserve	26.652	26.961	30.207	33.936
Reserve sociaal domein	1.807	1.207		
Beschikbaar weerstandsvermogen	28.459	28.169	30.207	33.936

De startpositie per 1 januari 2021 correspondeert met de jaarstukken 2019, voordat besluitvorming ten aanzien van het rekeningresultaat heeft plaatsgevonden. Vervolgens is de resultaatbestemming verwerkt. In 2020 heeft ook al besluitvorming met betrekking tot de eerste begrotingswijziging plaatsgevonden, zodat ook deze in de bovenstaande tabel is opgenomen. Dit leidt dan tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 28.459.000 ultimo 2020.

In de oorspronkelijke meerjarenraming waren al mutaties in de algemene reserve en in de reserve sociaal domein opgenomen. Deze zijn eveneens in de bovenstaande tabel opgenomen per jaar, opdat een meer zuiver beeld van de ontwikkeling van het beschikbaar vermogen wordt weergegeven. Daarnaast zijn de mutaties die worden voorgesteld in deze programmabegroting meegenomen. Uiteindelijk leidt dit tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 33.936.000 begin 2024. Hierbij zij nadrukkelijk vermeld, dat de tweede begrotingswijziging en de besluitvorming ten aanzien van deze begroting zelf, nog niet in het bovenstaande beeld is meegenomen. Naar verwachting zal het beschikbare weerstandsvermogen dalen, als deze twee onderdelen worden meegenomen.

4.2.3.2 Benodigd weerstandsvermogen

Het benodigd weerstandsvermogen is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van het benodigd weerstandsvermogen maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen risico's verbonden aan grondexploitaties en overige risico's. De risico's verbonden aan grondexploitaties worden gekwantificeerd met behulp van de IFLO-methode. Daarbij wordt een risico-opslag van 10% gehanteerd met betrekking tot de toekomstige opbrengsten en de toekomstige kosten. De overige risico's (going concern) worden gekwantificeerd met behulp van een Monte Carlo simulatie. Beide methoden zijn begin 2019 verder verfijnd om in deze begroting een zo goed mogelijk beeld te geven van het benodigd weerstandsvermogen.

In onderstaand tabel worden de risico's met de grootste financiële impact toegelicht.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Grondexploitaties		
Bouwplannen en projecten	Westergouwe	In september 2018 heeft de raad fase 3 toegevoegd aan fase 1 en 2 van de grondexploitatie Westergouwe. Fase 1 is zo goed als gereed en bevat nagenoeg geen risico's meer. Ook de risico's bij fase 2 nemen steeds verder af omdat er stap voor stap meer zekerheid komt over kosten en opbrengsten. Fase 2 is in aanbouw en voor het merendeel van de te realiseren opbrengsten zijn contracten gesloten of zijn de opbrengsten al gerealiseerd. Voor fase 3 fase drie bestaat meer onzekerheid over kosten en opbrengsten. Het stedenbouwkundig plan is nagenoeg gereed, de voorbereidingen voor de gronduitgifte worden getroffen en de gronden worden op dit moment voorzien van de benodigde voorbelasting.
	Spoorzone	Het risico is beperkt. De kavel tussen de Rabobank en de Bioscoop is grotendeels bouwrijp en moet nog worden verkocht. Een Goudse woningcorporatie is voornemens het bouwkaavel aan te kopen voor het realiseren van sociale huurwoningen. De wijziging van het bestemmingsplan is in voorbereiding.
	Materiele Vaste Activa	Gouda bezit een voorraad potentiële bouwgronden langs de spoorzone en rondom Westergouwe fase 1 die in de toekomst geschikt zijn voor bebouwing. Deze gronden worden gefaseerd in exploitatie genomen. De omvang van de ontwikkellocatie en daadwerkelijke bestemming volgt de actuele marktvrage. De percelen langs de spoorzone hebben een kantoorbestemming. De vraag naar nieuwbouwwoningen is momenteel groot. De VON prijzen van woningen stijgen – helaas stijgen ook de bouwkosten. Dit kan in combinatie met de beperkte bouwcapaciteit de grondwaardes onder druk zetten. De waarde van toekomstige bouwgronden hangt samen met het gekozen bouwprogramma. Ambities en aanvullende eisen bepalen de daadwerkelijke grondprijzen. Dergelijke eisen zijn grotendeels gemeentelijke keuzes. Marktrisico's zijn moeilijker te beïnvloeden – wel kan door de gekozen fasering en kleinschalige deelgebieden snel worden ingespeeld op veranderingen in de vraag.
	Grondbank	Voor de Grondbank heeft de gemeente Gouda een voorziening getroffen. Het risico bestaat dat deze voorziening niet hoog genoeg is. De gemeente Zuidplas heeft besloten om in 2020 samen met de partners tot een definitieve ontwikkelingsvisie voor het Middengebied van de Zuidplaspolder te komen voor de realisatie van ten minste 4000 woningen. In 2021 zullen de gronden van de Grondbank worden getaxeerd na bestuurlijke besluitvorming over deze ontwikkelingsvisie van het Middengebied. De verwachting is dat in 2021 ten opzichte van 2020 een positieve wijziging van de waarde van de gronden zal plaatsvinden. Medio 2021 wordt dan ook duidelijk of de voorziening toereikend is.

	Omschrijving	Risicogebied
Going Concern		
Frauderisico	<p>Fraude is het bevoordelen van jezelf of een ander middels opzettelijk wederrechtelijk handelen. Bepalend voor fraude zijn dus de elementen bevoordeling en opzettelijke strijdigheid met wet- en regelgeving. Iedere organisatie loopt het risico om slachtoffer te worden van fraude. Om tegen dit risico te wapenen worden beheersmaatregelen getroffen. Desondanks is het risico op fraude niet uit te sluiten. Het frauderisico bestaat uit drie elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • incentive/druk: er is een druk ontstaan voor een individu of een organisatie om te gaan frauderen. • gelegenheid: onvoldoende beheersmaatregelen in de organisatie kunnen zorgen dat het voor een persoon of een organisatie (onderdeel) mogelijk is om te frauderen; • houding/rechtvaardiging: de frauderende persoon of organisatie moet het voor zichzelf kunnen rechtvaardigen dat het plaatsvindt <p>Het risico op fraude is niet verzekerd en is daarom opgenomen in de weerstandsparagraaf. Door de ToZo-regeling is het risico op misbruik en fraude toegenomen.</p>	Risk & Compliance / Control

	Omschrijving	Risicogebied
Niet voldoen aan Privacy Wetgeving (AVG)	Gemeenten verwerken voor de uitvoering van hun taken persoonsgegevens. Op grond van de op 25 mei 2018 in werking getreden Europese Algemene Verordening Persoonsgegevens zijn gemeenten ertoe gehouden om zorgvuldige verwerking van deze gegevens aantoonbaar te waarborgen. De nieuwe wetgeving is stevig, onder andere door het stellen van hoge boetes. Daarnaast zijn de inhoudelijke eisen streng, zoals het aanstellen van een data protection officer, het uitvoeren van risico-analyses, zogenoemde privacy impact assessments (PIA's) en het hebben van een actueel verwerkingenregister. Het risico blijft altijd aanwezig dat persoonsgegevens onzorgvuldig worden verwerkt, waaruit datalekken kunnen ontstaan. Dit kan leiden tot financiële schade, zoals opgelegde boetes. Ook kunnen datalekken of incidenten betrokkenen ernstig schaden en kan imagoschade ontstaan voor de organisatie als een lek of incident bijvoorbeeld in de media veel aandacht krijgt.	AVG-Privacy
Vorderingen op personen/ bedrijven zijn niet te innen	Het toepassen van bestuursdwang (artikel 5.3.1 Awb) is een van de handhavinginstrumenten die gemeenten hebben tegen overtredingen van de wet en illegale situaties. Het risico bestaat dat de dwangsom vervolgens niet geïnd kan worden. Dit geldt ook voor andere vorderingen die de gemeente heeft op personen of bedrijven.	Financiën
Aansprakelijkheid en nadeelcompensatie	Niet of onvoldoende nakomen van contractuele afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig handelen of onjuiste toepassing van regelgeving kan ertoe leiden dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor schade. Deze schade kan ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, evenementen etc.) of door handelen/nalaten gemeente (onterecht weigeren/verlenen vergunning, werken in de openbare ruimte). Het gaat hierbij om grotere schades die niet worden gedekt door de verzekering (contractuele aansprakelijkheid) of boven de dekking uitgaan. De gemeente kan ook aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van op zichzelf rechtmatig handelen, bv. door werkzaamheden in het openbaar gebied doordat winkels en of bedrijven moeilijk bereikbaar zijn (gederfde winst). De drempel om in aanmerking te komen voor nadeelcompensatie is relatief hoog zodat de kans van optreden laag wordt ingeschat en het risico niet wordt meegenomen in het berekenen van de weerstandscapaciteit.	Bestuur & Management
Geheugen van Gouda	Het Geheugen van Gouda is een groots opgezet programma waarbij een centraal organisatiegeheugen wordt opgezet met een focus op zaakgericht werken en centrale opslag van documenten. Belangrijkste risico's zijn: De capaciteit/ bemensing van het programma. Digivaardigheid van de organisatie, risico dat niet alle medewerkers mee kunnen of willen. Samenhang/ afhankelijkheden met andere programma's (bijv. Omgevingswet, sociaal domein). Verantwoordelijkheid/ eigenaarschap van het management, bij overdracht van de taken naar de lijn. Afhangelijkheid van leveranciers met vertragingen als gevolg.	ICT
Beroep op borgstellingen	Het risico van borgstellingen is dat de betreffende instelling waarvoor de gemeente borg staat zijn financiële verplichtingen uit de lening niet meer kan nakomen. In dat geval wordt door de bank aanspraak gemaakt op de borgstelling. Om deze risicopositie te mitigeren vestigen we zo veel mogelijk zekerheden. Hoogste risico zijn de borgstellingen waar de minste zekerheden zijn gesteld. De boekwaarde van het totaal aan borgstellingen met hoger/hoog risicoprofiel is € 7.902.000 en het totaal aan borgstellingen met een lager risicoprofiel € 22.665.000. Hoogste risico's betreffen de borgstellingen op een door de Stichting Cheese Experience Gouda bij BNG Bank gesloten geldlening tot een maximaal borgstellingsbedrag van € 3 miljoen en de borgstelling op een door de Stichting Schouwburgcomplex bij ABNAMRO gesloten geldlening tot met een huidige schuldrest van € 4 miljoen. Op beide borgstellingen zijn gevestigde zekerheden van toepassing. Voor de Stichting Cheese Experience Gouda bestaan deze uit gevestigde pandrechten. Voor Stichting Schouwburgcomplex bestaan deze uit een recht van 1e hypotheek op het pand van de Cinema en gevestigde pandrechten.	Treasury
Stijgende bouwrijzen	De economische groei leidt tot toenemende druk op de bouwkosten. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de toenemende vraag, tekort aan capaciteit en daarmee samenhangende hogere (loon)kosten. Deze toenemende druk vormt met name een financieel risico voor investeringsprojecten die nog aanbesteed worden of in uitvoering komen.	Aanbesteding
Langdurige stroomuitval	Langdurige stroomuitval brengt de continuïteit van de dienstverlening in gevaar. De kans dat de elektriciteit langdurig uitvalt, wordt klein geacht. Ook zijn de nodige waarborgen ingebouwd (bijvoorbeeld noodaggregaat; noodaggregaat ondersteunt overigens niet alles, alleen meldkamer bestuurscentrum en enkele andere voorzieningen). Het kan voor komen dat één of meerdere ict-voorzieningen (langdurig) niet beschikbaar zijn. Hierdoor kunnen problemen ontstaan. Het kan bijvoorbeeld zijn dat bepaalde producten of diensten niet kunnen worden afgegeven of dat beveiligingssystemen niet werken. Hoewel de kans op uitval klein wordt geschat, kan de impact groot zijn. Bijkomend risico is dat de ict ondersteuning van andere gemeenten mogelijk niet kunnen worden uitgevoerd. Dit kan weer leiden tot mogelijke schade claims. Daarnaast kan imagoschade optreden. Risico is dat je aansprakelijk gesteld wordt door burgers/ bedrijven die daardoor persoonlijke schade hebben opgelopen.	Facilair

	Omschrijving	Risicogebied
Bedrijfsvoering overig	De overige risico's inzake bedrijfsvoering (BDV) zijn de risico's waardoor de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komt zoals uitval, langdurige ziektes, grote uitstroom en problemen met invullen vacatures.	Bestuur & Management
Informatieveiligheid en Cybercrime	<p>Cybercrime is een vorm van digitale criminaliteit waarbij internetcriminelen inbreken op bijvoorbeeld een computer, telefoon of het complete netwerk van een organisatie. ICT is bij deze vorm van criminaliteit het doel én het middel. 'Malware', 'ransomware' en 'phishing' zijn de meest voorkomende vormen van cybercriminaliteit. Cybercriminelen gebruiken daarvoor onder meer computervirussen of kwaadaardige en schadelijke software. Bij ransomware worden bestanden ontoegankelijk gemaakt totdat het slachtoffer betaalt. Dit soort aanvallen worden steeds groter en vernuftiger, waarbij bedrijven en organisaties bewust worden aangevallen (in december 2019 de Universiteit van Maastricht). Dit kan leiden tot langere uitval van ICT systeem of zelfs financiële schade door het betalen van losgeld.</p> <p>Door het uitvoeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid wordt via 103 controls en bijbehorende verplichte maatregelen de gemeentelijke informatievoorziening beschermt. Hoe een maatregel wordt ingezet hangt af van risico-analyse en kosten/baten analyse waarbij de proceseigenaar nu kan kiezen uit 3 niveaus van beveiligen op basis van het onderkende belang. Ondanks dat gestreefd wordt naar optimale informatieveiligheid is 100% een illusie.</p> <p>Ten aanzien van beschikbaarheid kan het voorkomen dat een kritieke enkelvoudige glasvezel verbinding wordt verbroken waardoor ICT-voorzieningen niet of beperkt beschikbaar zijn totdat de verbinding is hersteld (backups en recovery). Continuïteit van de dienstverlening komt daardoor in gevaar (burgerservicezaken, handhaving, uitkeringen, vergunningen, enz).</p> <p>Gemeente Gouda verzorgt ook de ICT voor de gemeentes Waddinxveen en Zuidplas. Bij incidenten bestaat hierbij de kans op claims omdat wij de gevraagde dienstverlening niet kunnen leveren.</p>	ICT
Open einde regeling WMO	<p>De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een open-einde regelingen en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. Wmo doet de gemeente zelf.</p> <p>Voor de voorzieningen Wmo is een abonnementstarief ingevoerd. Door het invoeren van een abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen worden minder eigen bijdragen ontvangen en extra kosten gemaakt door de mogelijke toenemende vraag naar Wmo-maatwerkvoorzieningen. Invoering van het abonnementstarief kan een aanzuigende werking hebben.</p>	WMO
Verzakkingen woonwagenlocaties	<p>Risico is dat de gemeente extra kosten moet maken om verzakkingen van de woonwagenlocaties tegen te gaan. Aantal van de woonwagenlocaties in eigendom van de gemeente hebben te maken met verzakkingen. Als verhuurder zijn wij verantwoordelijk voor een goede woonplek en dus ook een goed ondergrond. Om verzakkingen tegen te gaan worden betonplaten geplaatst of walmuren versterkt. Kosten hiervan zijn circa € 100.000 per plek.</p> <p>De gemeente heeft vier woonwagenlocaties in bezit. Met name de locatie aan Goudkade is het meest urgent. De onderhoudsmiddelen zijn mogelijk niet toereikend.</p>	Beheer Openbare Ruimte
Einde economische levensduur civieltechnische kunstwerken	Een aantal van de civieltechnische kunstwerken (bruggen, viaducten, tunnels en walmuren) zijn bijna aan het einde van de economische levensduur. Deze bouwwerken worden normaal in 80 jaar afgeschreven. Dan moet besloten worden of deze worden vervangen of groot onderhoud moet worden gepleegd. Het risico is dat de kosten groter zijn dan het budget wat daarvoor beschikbaar is. Op dit moment vinden de inspecties plaats. Meeste kosten zitten in het beheerplan wat aan het eind van 2020 wordt herijkt.	Beheer Openbare Ruimte
Specifieke Uitkeringen (SiSa)	<p>De gemeente ontvangt allerlei specifieke uitkeringen welke verantwoord dienen te worden via de systematiek van Single Information Single Audit (SISA). Indien de verantwoording niet of onvoldoende invulling krijgt, loopt de gemeente het risico dat de uitkering niet als een rechtmatige besteding wordt aangemerkt en terugbetaald moet worden. Naast het risico van terugbetaling, bestaat er een financieel risico als gevolg van extra werkzaamheden door de accountant en/of ambtelijke inzet.</p> <p>Als indicator kan het accountantsverslag dienen. Indien er een onzekerheid optreedt, wordt het gehele bedrag teruggevorderd.</p>	Control
Saldo financieringsfunctie valt lager uit dan begroot	<p>Betreft het taakveld treasury:</p> <p>Volumerisico is het risico dat er een mismatch is tussen de werkelijke en de begrote financieringsbehoefte. Als het werkelijk investeringsniveau lager uitvalt dan ingeschat leidt dit tot een intern rentenadeel, doordat er minder doorbelast kan worden aan het betreffende project. Voor het onttrekken van geld, betaalt de gemeente een vergoeding (rente). De rente wordt vervolgens intern doorbelast aan het betreffende project of dienstonderdeel. Voor het doorbelasten wordt vanaf 2018 een omslagrente gehanteerd en gefixeerd in de begroting. Dit brengt financiële en beheerstechnische risico's met zich mee. Omslagrente is als gevolg van hetgeen het BBV voorschrijft aangepast van 4% vanaf 2017 naar 2,75% in 2019 en ingaande 2020 naar 2,25%.</p>	Treasury

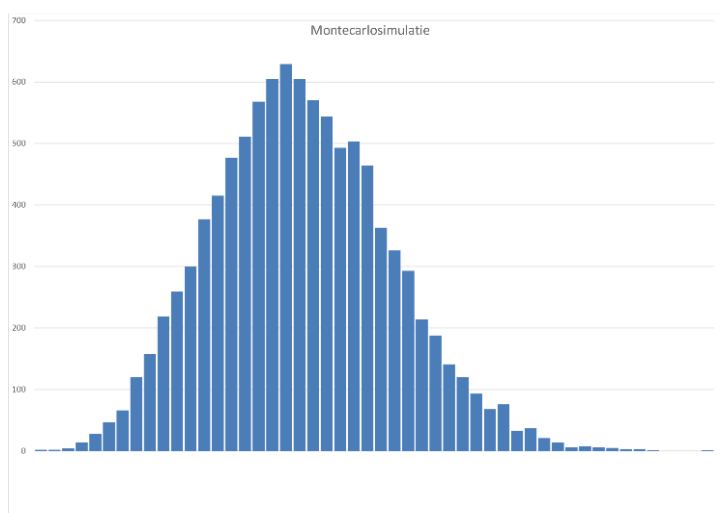
	Omschrijving	Risicogebied
Lagere uitkeringen vanuit het Rijk	<p>Risico is dat de inkomsten uit het Rijk lager uitvallen dan in de begroting is geraamd. Algemene en specifieke uitkeringen bepalen voor 63% van onze inkomsten zijn we hiervan afhankelijk (bron: jaarrekening 2018). Lagere inkomsten leiden tot een tegenvaller in de begroting. Om structurele tegenvallers op te vangen moeten inkomsten worden verhoogd of kosten worden verlaagd.</p> <p>De Algemene Uitkering kan lager uitvallen door ontwikkelingen in het accres (het fonds is via de normeringssystematiek gekoppeld aan de ontwikkeling van de accres relevante uitgaven (ARU) van het Rijk; ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven (bijvoorbeeld aantal inwoners / woonruimten); effecten van taakmutaties (bijvoorbeeld bij nieuwe taken voor gemeenten).</p>	Financiën
Rampen en crises	<p>Dit risico is de verzameling van alle veiligheidsrisico's: overstromingen, ordeverstoringen, treinongevallen, terrorisme. Hieronder worden per categorie de belangrijkste risico's genoemd.</p> <p>Natuur en Milieu: - Overstromingen (omdat Gouda een laaggelegen gebied is en aan een grote rivier ligt) - Extreme weersomstandigheden (droogte, extreme neerslag, windhozen)</p> <p>Voorzieningen: - Verstoring gasvoorziening - Verstoring elektriciteitsvoorziening - Verstoring drinkwatervoorziening</p> <p>Gebouwde omgeving: - Grote branden - Instorting</p> <p>Vervoer - Spoorvervoerincidenten (vervoer gevaarlijke stoffen) - Wegvervoerincidenten</p> <p>Gezondheid: - Pandemie</p> <p>Publieke veiligheid: (dat veroorzaakt de hogere kans) - Extreem geweld (grotere kans door Covid19) - Verstoring openbare orde (grotere kans door Covid19)</p>	Openbare Orde en Veiligheid
Prijsstijging tarieven Jeugd en WMO	<p>Conform de Wmo en Jeugdwet is de gemeente verplicht reële tarieven te rekenen voor de ingekochte maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd. Op basis van recente jurisprudentie en klachten van aanbieders vindt er momenteel een herijking van de tarieven plaats in overleg met aanbieders. Het risico is dat dit gaat leiden tot prijsstijgingen van de tarieven. Voor Hulp bij het huishouden heeft dat in maart 2020 al tot een eerste prijsstijging geleid. Ook de CAO ontwikkeling is hierbij van belang, maar die zijn nog niet allen bekend.</p>	Jeugdzorg
Open einde regeling Jeugd	<p>De Wet jeugdzorg is een open-einde regelingen en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. Jeugd advisering wordt door de Sociaal Teams uitgevoerd. Er wordt met lokale en regionale partners samengewerkt, waarbij gemeente Gouda maatwerkvoorzieningen levert en optreedt op als financier.</p> <p>Extra groei, bovenop de geraamde groei, van de jeugdzorguitgaven blijft een risico. Als de zorgvraag hoger ligt dan geraamd is de gemeente wettelijk verplicht deze te leveren.</p>	Jeugdzorg
Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) en WSW-borgstellingen voor woningcorporaties	<p>Dit risico betreft aan particulieren en aan woningcorporaties verstrekte geldleningen waarvoor waarborgfondsen optreden als borg; de gemeente fungeert als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid). De gemeente zal pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling.</p> <p>De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt zeer klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiebedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.</p>	Treasury

	Omschrijving	Risicogebied
Integraal Huisvestingsplan (IHP)	<p>De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. Een deel van de schoolgebouwen is aan het eind van hun levensduur en voldoet zowel functioneel als technisch niet meer aan de eisen van deze tijd. Samen met de schoolbesturen en een extern adviesbureau is een integraal huisvestingsplan (IHP) opgeleverd voor de komende vijftien jaar. Op basis van gezamenlijke uitgangspunten en een quickscan van gebouwen zijn verschillende scenario's voor herschikking, nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen uitgewerkt.</p> <p>Het organiseren en bouwen van veel schoolgebouwen levert een aantal risico's op. Belangrijkste zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het risico dat kredieten onderwijshuisvesting overschreden worden en dat als gevolg daarvan de kapitaallasten voor de gemeente toenemen, eventueel in combinatie met een stijging van de schuldquote. • Het risico dat schoolbesturen (bijvoorbeeld door onvoorziene omstandigheden) tijdens de rit uitstappen en zich niet meer committeren aan het IHP. • Het risico dat de implementatie van het IHP vertraging oploopt als gevolg van onvoorziene omstandigheden. • Het risico dat de sturing en governance tekort schiet, waardoor de gemeente zijn grip op het programma verliest en het college en de raad niet meer tijdig kunnen bijsturen. 	Onderwijs
Open einde regeling Participatiewet (Pw-budget)	<p>Het PW-budget (v/h WWB BUIG-budget) is voor de gemeente Gouda sinds 2011 onvoldoende gebleken om de uitkeringen in het kader van de Participatiewet te betalen. Kenmerkend voor dit budget is dat deze een open einde regeling is. Vooraf is niet duidelijk hoe de bijstandsvraag zich zal ontwikkelen en in hoeverre het budget wordt overschreden. Gemeenten moeten een tekort op hun budget voor de Participatiewet zelf opvangen.</p> <p>Negatieve effecten objectief verdeelmodel (impact is groter als gevolg van cumulatieve regelingen en niet-beïnvloedbare indicatoren). Vangnetregeling: er blijft een eigen risico van 7,5% op het tekort; van 7,5%-12,5% is het risico 50% en bij een hoger tekort dan 12,5% wordt 100% gecompenseerd door het Rijk. Drie momenten van vaststelling budget door het Rijk: voorlopige budget, nader voorlopig budget en definitief budget.</p>	Werk en inkomen
MO overig (geen kaart)	Overige risico's in het sociaal domein.	
Covid-19		
Lagere opbrengsten uit heffingen en leges	Substantieel lagere inkomsten uit heffingen en leges. Minder bezoekers aan de stad, waardoor parkeeropbrengsten achter blijven. Minder toeristen en bezoekers. Horeca zwaar getroffen door sluiting en beperkende maatregelen. Risico is dat opbrengsten structureel achterblijven.	Covid19
Lagere inkomsten uit verhuur of exploitatie	Vanuit de gemeente zijn maatregelen getroffen om huurders van gemeentelijk vastgoed waar nodig tegemoet te komen, dit betreft o.a. huurkorting en huuropschorting. Dit geeft ondernemers meer ruimte in hun liquiditeit, waardoor hun kaspositie meer op peil blijft. Het risico van uitstel is dat er betalingsachterstanden en invorderingsproblemen kunnen ontstaan. College heeft besloten zich in te zetten voor enigerlei compensatie in cultuur en sportsector.	Covid19
Cultuurinstellingen die in financiële nood komen	Na een periode van sluiting, kunnen culturele organisaties weer opstarten met beperkende maatregelen. Door de sluiting, de beperkingen qua publieksaantallen en de extra kosten die de maatregelen met zich meebrengen, komen culturele organisaties, groot en klein, in de problemen door het wegvallen van en vermindering van inkomsten. Meerdere organisaties benaderen de gemeente voor (financiële) steun. Indien de effecten van Covid19 meerjarig aanhouden, is de verwachting dat het verdienmodel van de cultuursector structureel onder druk komt te staan. Dit kan effecten hebben op het subsidiebeleid.	Covid19
Toename bijstand	De landelijke werkloosheid loopt sterk op vanaf medio maart en dit zien we ook in Gouda. Dit heeft gevolgen voor de instroom in de reguliere bijstand. Toenemend beroep op bijstand in de eerste maanden al merkbaar. Dit is een landelijk beeld wat je ook bij andere gemeenten ziet.	Covid19
Extra kosten afvalverwerking	Landelijk beeld is dat tussen de 20 en 25 procent meer afval ontstaat bij huishoudens. Extra verwerkingskosten zijn over het algemeen niet begroot. De ophaalkosten zullen naar verwachting beperkt hoger zijn. Vooral de ingezamelde hoeveelheid, de verwerkingskosten, zullen hoger worden.	Covid19
Extra financiële steun verbonden partijen/deelnemingen	Risico op discontinuïteit van verbonden partijen en maatschappelijke instellingen. Verwachting is dat extra financiële steun nodig is. Voorbeeld Veiligheidsregio: stijging kosten deels vanuit het Rijk. Deel meerkosten verwacht later bij gemeenten. Promen verwacht een tekort voor de gehele GR tussen de 1 en 1,5 miljoen euro. Promen heeft aan de opbrengstenkant een verlies van € 300.000 per maand en aan de kostenkant extra uitgaven (o.a. extra vervoer van medewerkers naar hun externe werkplek). RDOG houdt rekening met omzetting van 1,5 tot 2 miljoen euro en daar bestaat het risico dat algemene reserve door gemeenten moet worden aangevuld.	Covid19
Toename beroep op borgstellingen en garanties	Gemeenten staan borg voor de rente- en aflossingsverplichtingen van organisaties zoals culturele instellingen, voetbalclubs, bibliotheek, etc. Als een partij niet kan voldoen aan de verplichting jegens de bank dan zal de bank de gemeente aanspreken de betalingsverplichting over te nemen of de schuld over te nemen bij een faillissement (afhankelijk van de gevestigde zekerheden).	Covid19

	Omschrijving	Risicogebied
	De boekwaarde van het totaal aan borgstellingen met hoger/hog risicoprofiel is € 7.900.000 en het totaal aan borgstellingen met een lager risicoprofiel € 22.700.000.	
Extra uitgaven stimulering lokale economie	Door de crisis zullen meerdere ondernemers en winkels failliet gaan. Dit leidt tot meer leegstand in het centrum, minder activiteiten, etc waardoor de gemeente extra beleid ontwikkeld met bijbehorende kosten om de lokale economie weer een zwengel te geven.	Covid19

De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leveren per definitie risico's op. Opbrengsten kunnen tegenvallen, terwijl ook de kosten hoger kunnen uitvallen. Deze risico's kunnen worden gekwantificeerd, waarbij ervan uit wordt gegaan dat er een kans bestaat dat opbrengsten en kosten met 10% tegenvallen. Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties komt dan uit op € 5.302.000.

Voor de going concern risico wordt een Monte Carlo simulatie uitgevoerd. De resultaten kunnen als volgt worden weergegeven:



De simulatie die is uitgevoerd met betrekking tot de overige procesrisico's (going concern) levert een benodigd weerstandsvermogen op van € 13.274.000. Daarbij wordt het gebruikelijke zekerheidspercentage van 90% gehanteerd.

Het benodigd weerstandsvermogen voor 2020 en verder bedraagt dan bij het opmaken van deze begroting € 18.577.000. Hierbij zij gesteld dat dit beeld een momentopname betreft uit september 2020. Gedurende 2020 kan het risicoprofiel wijzigen en kan ook de stand van de algemene reserve veranderen.

4.2.3.3 Beoordeling ratio weerstandsvermogensontwikkeling weerstandscapaciteit

Door het beschikbaar weerstandsvermogen te delen door het benodigd weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen van de gemeente verkregen.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2021 na resultaat / 1e begr.wijz. 2020	2022	2023	2024
	stand per 1 januari			
Beschikbaar weerstandsvermogen	28.459	28.169	30.207	33.936
Benodigde weerstandscapaciteit:				
Going concern	13.274	13.274	13.274	13.274
GREX	5.302	5.302	5.302	5.302
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	18.577	18.577	18.577	18.577
Weerstandsratio	1,53	1,52	1,63	1,83

Aangezien de inschatting van het benodigd weerstandsvermogen een momentopname betreft, terwijl het beschikbare weerstandsvermogen meerjarig wordt berekend, rijst de vraag in hoeverre het juist is, om de ratio meerjarig weer te geven. Over een jaar zal het benodigd weerstandsvermogen immers lager zijn, omdat met name de grondexploitaties dan verder zijn gevorderd (met een navenante risicoreductie als gevolg). Overwogen kan worden om in komende begrotingen de ratio enkel voor het begrotingsjaar te presenteren, een werkwijze die in steeds meer gemeenten gevolgd wordt.

Door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen met de benodigde weerstandscapaciteit kan een kwalificatie worden gegeven over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit.

Hiervoor wordt onderstaande tabel gehanteerd:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Het beschikbaar weerstandsvermogen moet minimaal gelijk zijn aan het benodigd weerstandsvermogen om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich daadwerkelijk voordoen.

De weerstandsratio kan voor Gouda primo 2021 als volgt worden berekend: $28.459.000/18.570.000 = 1,53$ en kwalificeert dan ook als ruim voldoende.

4.2.4 Kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt ook de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de provincie Zuid-Holland wordt gehanteerd.

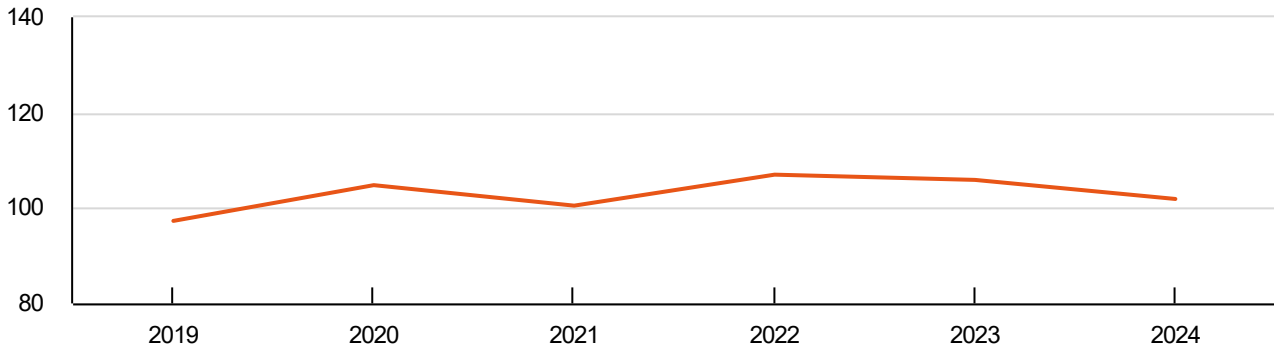
Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 gaat gelden. In het GTK 2020 zijn de volgende signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen:

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 100%	> 105%

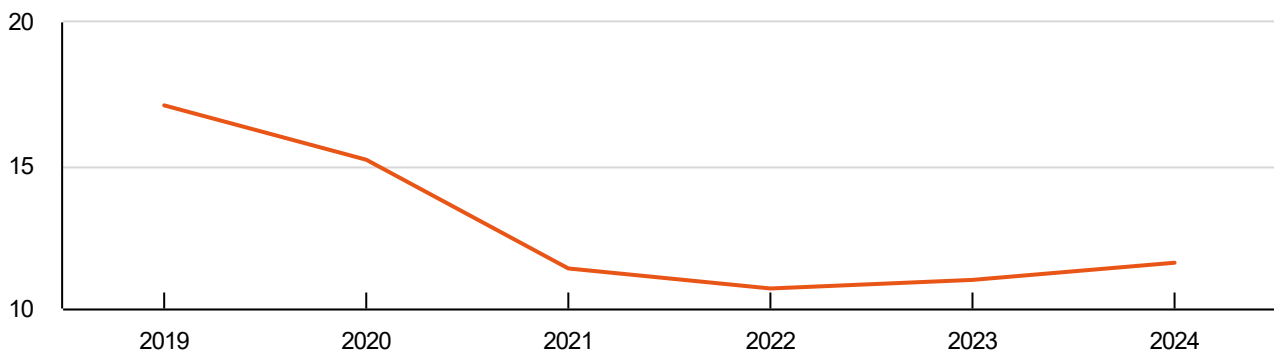
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de jaarrekening en begroting:

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	normering GTK
Netto schuldquote	97,3%	104,8%	100,5%	107,0%	105,9%	101,9%	90% - 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	96,9%	104,2%	100,0%	106,5%	105,5%	101,4%	90% - 130%
Solvabiliteitsratio	17,1%	15,2%	11,4%	10,7%	11,0%	11,6%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	7,0%	0,4%	-4,3%	-0,8%	-0,4%	0,1%	< 0%
Grondexploitatie	8,7%	7,0%	4,3%	3,8%	2,5%	0,9%	< 20%
Belastingcapaciteit	136,5%	144,5%	142,2%	142,2%	142,2%	142,2%	> 105%

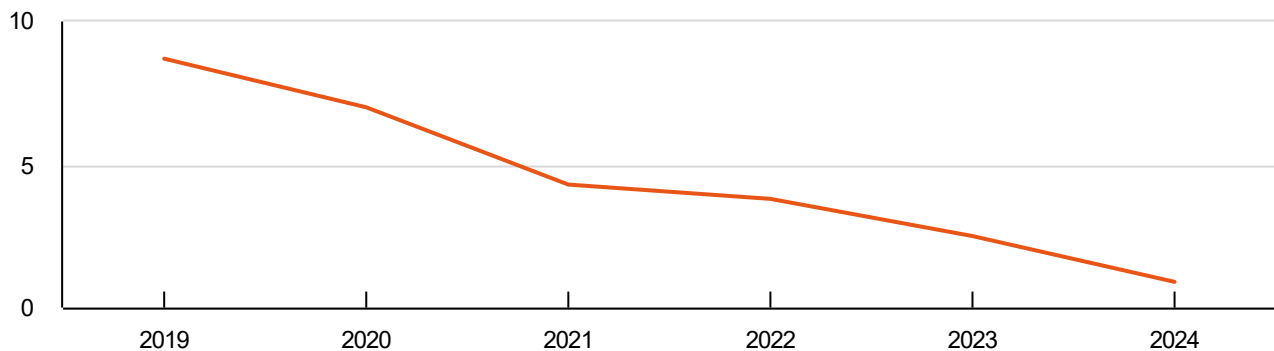
Netto schuldquote



Solvabiliteitsratio



Grondexploitatie



4.2.4.1 Toelichting

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. Het GTK van de provincie Zuid-Holland adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

De schuldquote van de gemeente Gouda vertoont de komende jaren een dalende tendens en beweegt zich rond de 100%.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Solvabiliteitsrisico

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

In de periode 2021 tot en met 2024 fluctueert de solvabiliteit rond de 11%. Het GTK hanteert een norm van 20% als minimum.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Dit is van belang om te beoordelen in welke mate de gemeente om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. De begroting 2021-2024 van de gemeente Gouda laat zien dat structurele lasten in 2021 niet volledig sluiten. Dit is een gevolg van de onttrekkingen uit de Algemene Reserve in 2021. In de jaren erna neemt het negatieve percentage af en wordt positief (0,1%) in 2024.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren betreft. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt door het GTK beschouwd als kwetsbaar.

In de periode 2021 tot en met 2024 ligt dit kengetal van de gemeente Gouda 'veilig' onder de door het GTK gestelde richtlijn van 10%.

Belastingcapaciteit

Het kengetal 'belastingcapaciteit' geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de burger. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen.

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een percentage boven de 100% betekent dat de woonlasten per huishouden hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente Gouda worden de hoge woonlasten enerzijds veroorzaakt door het relatief hoge aanslagbedrag voor OZB op woningen. Aan de andere kant wordt dit deels gecompenseerd door een verlaging bij de rioolheffing.

4.2.4.2 Conclusie

De Goudse schuldquote wordt als neutraal bestempeld, omdat deze onder de GTK-norm van 130% zit. De schuldquote laat meerjarig een stabiele lijn zien. De solvabiliteitsratio beweegt zich rond de 11% en valt onder risicovol.

De schuldquotes blijven in de periode 2021-2024 stabiel, zo rond de 100%. De solvabiliteitsratio daalt in de periode 2021 - 2023 naar circa 11%. En in 2024 is een stijging zichtbaar naar 11,6%. De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten (waaronder die samenhangend zijn met de schuldenlast van de gemeente (rente en aflossing)), in de periode 2021-2023 niet volledig worden gedekt door structurele baten, onder andere als gevolg van de ombuigingen die in gang worden gezet. Maar in het jaar 2024 is wel sprake van structurele dekking van de lasten door de baten.

De woonlasten zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan de hoge kant. De woonlasten zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan de hoge kant. De woonlasten van de gemeente zijn in 2020 aan een nader onderzoek onderworpen. Op basis van dit onderzoek wordt in deze begroting voorgesteld de OZB te verhogen naar een landelijke gemiddelde en de rioolheffing te verlagen.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

In deze paragraaf geven we een dwarsdoorsnede van de meerjarige uitgaven voor het onderhoud. We maken onderscheid in kapitaalgoederen in de openbare ruimte (bijvoorbeeld wegen, openbare verlichting, bruggen, openbaar groen en riolering) en gemeentelijke gebouwen (bijvoorbeeld Huis van de Stad, Schouwburg, Cultuurhuis De Garenspinnerij).

De uitgaven zijn opgenomen in de verschillende programma's van de begroting.

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de onderstaande nota's die door de raad zijn vastgesteld:

Nota	Datum vaststelling
Uitvoeringsplan 1 ^e tranche IHP 2020-2024	Vastgesteld op 19-02-2020
Verordening Voorzieningen Huisvesting onderwijs gemeente Gouda 2020	Vastgesteld op 19-02-2020
Kadernota Vastgoed 2012	Vastgesteld op 12-12-2012
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie in 2018 (ter kennisname) aan de raad aangeboden
Nota lange-termijn-investeringen (LTI)	Vastgesteld op 25-05-2011
Nota beheerplan groot- en vervangingsonderhoud (GoVo)	Vastgesteld op 10-11-2012, actualisatie (ter kennisname) in 2018 aan de raad aangeboden
Klimaatadaptatiestrategie	Vastgesteld op 08-12-2019
Nota verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)	Vastgesteld op 06-03-2019
Nota onderhoud sporthallen en zwembaden	Vastgesteld op 27-06-2005

In totaal geeft Gouda jaarlijks rond de € 32 miljoen uit aan onderhoud van kapitaalgoederen. Omdat de onderhoudsbehoefte per jaar kan verschillen, kunnen de uitgaven ook jaarlijks verschillen. Daarom worden kostenegalatievoorzieningen gebruikt waaraan jaarlijks een bedrag wordt gedoteerd. In een jaar dat er minder wordt uitgegeven dan begroot, groeit de voorziening, en de middelen uit de voorziening zijn beschikbaar in een jaar waarin er meer wordt uitgegeven dan wordt toegevoegd aan de voorziening.

4.3.2 Onderwijsgebouwen

4.3.2.1 Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor adequate onderwijshuisvesting van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Overigens zijn de schoolbesturen sinds 2015 zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud aan hun schoolgebouwen. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding van het Rijk. De gemeentelijke gymnastiekzalen zijn in de dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda ondergebracht. Sport.Gouda voert hier het beheer en onderhoud voor uit.

De gemeente stelt jaarlijks een programma Onderwijshuisvesting vast waarin de huisvesting- (en daaraan gerelateerde) aanvragen van de schoolbesturen zijn opgenomen. Daarnaast heeft de Raad in februari 2020 het Uitvoeringsplan 1^e tranche IHP 2020-2024 vastgesteld, waarin voor zes locaties een concrete nieuwbouw/ levensduurverlengende renovatie voor veertig jaar is bepaald. Uitgangspunt voor al het gemeentelijk beleid voor onderwijshuisvesting is de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Gouda, deze is in 2020 geactualiseerd en opnieuw vastgesteld.

4.3.2.2 Financiële middelen

Dagelijks onderhoud

Voor het groot en dagelijks onderhoud van de bruikleenscholen (waar de gemeente wel eigenaar van is, maar die zonder huurvergoeding ter beschikking worden gesteld) en gymzaal blijft nog wel budget nodig, evenals voor het meerjarig onderhoud aan de Burgemeester Martenssingel 15 (vanwege gebruik door de GSG).

4.3.3 Gemeentelijke gebouwen en objecten

4.3.3.1 Beleid

Het Meerjarig OnderhoudsPlan (MOP) 2019-2058 is opgesteld op basis van de onderhoudsbehoefte per object. Het uit te voeren onderhoud wordt per jaar binnen het beschikbare budget geprioriteerd op basis van de conditie van een pand en de daarmee samenhangende risico's.

De Goudse Schouwburg en het Huis van de Stad kennen een afzonderlijke onderhoudsvoorziening. Ook voor deze gebouwen is een meerjarig onderhoudsplan opgesteld. De onderhoudsbehoefte van de Schouwburg is over de hele onderhoudscyclus groter dan de jaarlijkse dotatie aan de voorziening. Het overschot op de voorziening onderhoud gemeentelijke objecten en voorziening Huis van de Stad wordt gebruikt om de voorziening Schouwburg te voeden.

4.3.3.2 Financiële middelen

Planmatig / groot onderhoud

Het planmatig en groot onderhoud wordt verrekend via een aantal onderhoudsvoorzieningen (Schouwborg, Huis van de Stad, Stationsgarage en gemeentelijke objecten). Vanuit de exploitatie vinden dotaties plaats aan deze onderhoudsvoorzieningen. In de begroting wordt rekening gehouden met het volgende verloop van deze voorzieningen:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand 1 januari	1.303	1.546	1.232	1.027	1.004	622
Dotatie	743	1.457	1.466	1.458	1.459	1.459
Uitputting	500	1.771	1.671	1.481	1.841	1.872

Dagelijks onderhoud

Voor dagelijks onderhoud (contract- en klachtenonderhoud) is € 225.000 begroot. Het dagelijks onderhoud voor de Schouwborg en het Huis van de Stad wordt via de eigen onderhoudsvoorziening afgewikkeld. Investerings van voldoende omvang die levensduurverlengend zijn, worden aangemeld voor het concerninvesteringsplan.

4.3.4 Openbare ruimte (wegen, kunstwerken, water en groen)

4.3.4.1 Beleid

Voor het dagelijks beheer van de stad wordt gewerkt de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus' gebaseerd op de landelijke beeldsystematiek op basis van het CROW.

Vanaf 2019 stuurt Gouda zelf het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte aan. Het onderhoud is aanbesteed en gegund aan een aantal marktpartijen. De gemeente controleert de kwaliteit van het uitgevoerde onderhoud door maandelijks op 100 willekeurige punten kwaliteitsmetingen uit te voeren en via dagelijks toezicht op de uitgevoerde werkzaamheden.

Het groot- en vervangingsonderhoud wordt uitgevoerd wanneer dit technisch noodzakelijk is op basis van door de raad vastgestelde normen. In het beheerplan is een lange termijn doorkijk gemaakt van de noodzakelijke onderhouds- en vervangingswerkzaamheden met een prognose van de benodigde financiële middelen. De nota Beheerplan Groot- en vervangingsonderhoud, waarin de staat van de openbare ruimte wordt beschreven met een meerjarige doorkijk, is ter informatie in november 2018 aan de raad aangeboden. Dit proces volgt een tweejaarlijks cyclus. Indien de financiële middelen op de middellange termijn niet toereikend zijn, worden keuzes voorgelegd aan de raad.

4.3.4.2 Financiële middelen

Groot- en vervangingsonderhoud openbaar gebied

De kosten van groot onderhoud komen ten laste van de voorziening "Groot Onderhoud Openbare Ruimte" (GO-OR). Vanuit de exploitatie vinden dotaties plaats aan deze voorziening. Met ingang van 2017 is de nieuwe wetgeving Besluit Begroting en Verantwoording van kracht. Vanaf dat jaar is er de verplichting om investeringen met maatschappelijk nut te activeren (op investeringsbudgetten te verantwoorden en in meerdere jaren af te schrijven). Daartoe is er een reeks investeringsbudgetten opgenomen met, afhankelijk van de levensduur van de investering, verschillende afschrijvingstermijnen. Dekking van de afschrijvingslasten vindt plaats uit de egaliseringsreserve afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut openbare ruimte. Voor de totaal beschikbare middelen voor Onderhoud Openbare Ruimte (zowel de voorziening groot onderhoud als de investeringsbudgetten) geldt dat de beschikbare middelen zijn afgestemd op de onderhouds- en investeringsbehoefte.

Vervangingsinvesteringen openbare ruimte worden op basis van het beheerplan openbare ruimte geprogrammeerd en komen ten laste van de investeringsbudgetten VervangingsInvesteringen Openbare Ruimte (VI-OR).

In de begroting wordt rekening gehouden met het volgende verloop van deze voorziening groot onderhoud. Daarnaast is een reeks investeringsbudgetten VervangingsInvesteringen Openbare Ruimte opgenomen.

Bedragen * € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand 1 januari	6.184	6.706	5.565	4.621	5.424	6.333
Dotatie	3.780	3.581	3.441	3.441	3.441	3.441
Uitputting	3.258	4.722	4.385	2.638	2.532	2.532
Investeringsbudgetten Vervangingen Maatschappelijk Nut Openbare Ruimte	3.451	5.061	8.775	9.656	8.143	5.667

De vervangingsinvesteringen worden, conform de regeling Besluit begroting en Verantwoording, geactiveerd. De meerjaren kapitaallasten worden in de begroting verwerkt. De benodigde investeringsbudgetten worden opgenomen op het concern investeringsplan

Herstel zakkende bodem

Ook de ophoogprojecten worden vanuit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte betaald. Daarnaast worden in de Rioleringsprojecten ook de noodzakelijke ophogingen mee genomen.

Dagelijks onderhoud

Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud zijn de volgende middelen beschikbaar:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
2.1 Wegen / Kunstwerken - dagelijks onderhoud	4.063	4.602	4.374	4.472	4.571	4.575
2.4 Water - dagelijks onderhoud	270	264	238	238	238	238
5.7 Groen - dagelijks onderhoud	2.842	3.017	3.261	3.311	3.311	3.311

Het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door diverse gespecialiseerde marktpartijen waarbij de selectie van partijen via aanbestedingen plaatsvindt.

4.3.5 Riolering

4.3.5.1 Beleid

In maart 2019 is het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2019-2023 (inclusief een doorkijk en planning over de lange termijn) door de gemeenteraad vastgesteld. Met ingang van 2020 zijn er, door de nieuwe financieringssystematiek, geen investeringsbudgetten Riolering opgenomen. Alle lasten worden direct uit de rioolheffing gedekt. De opbouw van de meerjarige kapitaallasten stopt daarmee, een verdere stijging van de rioolheffing is niet meer voorzien. Binnen de GRP projecten worden (in het projectgebied) ook de noodzakelijke ophogingen meegenomen en gefinancierd vanuit het GRP. Ook is ruimte gecreëerd voor het uitvoeren van de in december 2019 vastgestelde klimaatadaptatie strategie om de stad weerbaarder te maken tegen de effecten van klimaatverandering

4.3.5.2 Financiële middelen

Gebaseerd op het GRP 219 -2023 is de planning voor de jaaruitgaven en de inkomsten voor de komende jaren als volgt:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand voorziening per 1 januari	13.545	18.024	21.069	17.311	16.065	14.347
Totaal onderhoud incl. saldo BTW, kostentoe rekening en kwijtscheldingen	12.999	18.425	18.854	18.818	19.358	18.864
Opbrengst rioolheffing	17.494	18.425	18.853	19.358	19.358	19.358
Dotatie aan voorziening	4.479	6.466	5.467	6.526	6.886	7.362
Onttrekking aan voorziening	0	3.421	9.224	7.772	8.603	7.793

4.3.6 Sportgebouwen

4.3.6.1 Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de sporthallen, gymnastieklokalen en het Groenhovenbad in Gouda. De onderhoudsniveaus zijn vastgelegd in de Nota Sport en Bewegen in Gouda 2017-2022.

Sport.Gouda verzorgt voor de gemeente de uitvoering van het groot- en dagelijks onderhoud. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de sportclubs. De sportclubs onderhouden zelf hun eigen accommodaties.

De dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda is in 2017 met een periode van vijf jaar verlengd. Na deze periode kan, op basis van de evaluatie, besloten worden om nogmaals met vijf jaar te verlengen.

4.3.6.2 Financiële middelen

Groot onderhoud

Het meerjarenonderhoudsplan is in 2020 opgesteld en loopt tot en met 2029. Tussentijds wordt het geactualiseerd wanneer daar aanleiding toe is.

Dagelijks onderhoud

Het contractonderhoud (jaarlijkse onderhoudsbeurten van installaties, schilderwerk, servicecontracten) en het klachtenonderhoud maakt deel uit van de meerjarenonderhoudsplannen.

4.4 Bedrijfsvoering

4.4.1 Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft als doel het zo optimaal mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. In de praktijk moet dit tot uiting komen in het goed bedienen van de klanten van onze gemeente (inwoners, ondernemers en bezoekers), interne en externe processen efficiënt te laten verlopen en zorgvuldige besluitvorming te garanderen. In deze paragraaf worden de belangrijkste prioriteiten beschreven die gaan bijdragen aan het optimaliseren van de bedrijfsvoering in 2021.

4.4.2 Wat zijn de belangrijkste prioriteiten

- Gouda 2021;
- Benutten mogelijkheden van alternatieve financieringsbronnen;
- Verbetering aansturing programma's en projecten en optimalisaties;
- Verbeteren planning en control cyclus;
- Digitalisering;
- Informatiebeveiliging;
- Privacy;
- Aanbestedingsbeleid.

4.4.2.1 Gouda 2021: meegroeien met een snel veranderende samenleving

De sterk en snel veranderende samenleving vraagt om een ambtelijke organisatie die meebeweegt. Corona bevestigt dat nog een dubbel en dwars. Organisaties, en dus hun medewerkers, moeten zich immers steeds weer kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden en behoeftes. Van buiten naar binnen (leren) denken in plaats van anders om. De goede dingen doen. Flexibel kunnen reageren. Optimale dienstverlening met als resultaat tevreden burgers. Dit vraagt om wendbare medewerkers die mee kunnen bewegen met alle ontwikkelingen.

Voor 2021 zijn de volgende thema's belangrijk:

Continu ontwikkelen van medewerkers

Ook in 2021 is het belangrijk dat medewerkers zich blijven ontwikkelen. Door met de medewerkers het gesprek aan te gaan wordt dit gestimuleerd en wordt nagedacht over de toekomst. Ook wordt een intern programma aangeboden voor verschillende doelgroepen en bieden we vanuit de GoudAcademy diverse trainingen en cursussen, om zodoende op de korte maar ook op de lange termijn voldoende inzetbaar te zijn en te blijven. Hiervoor gaan we extra aandacht vragen.

Ook wordt in 2021 extra aandacht besteed aan het helder communiceren op B1 niveau. Hiervoor worden schrijfcoaches opgeleid en volgen medewerkers een Good Habitz training.

Aan de slag met data

Een belangrijke maatschappelijke ontwikkeling zijn de technologische ontwikkelingen en het toenemend gebruik van data. Ook voor de gemeentelijke organisatie is dit een belangrijk thema voor de komende periode. Naast wat er al gebeurd, gaan we in 2021 extra aan de slag met:

1. een aantal concrete dataprojecten;
2. de juiste kennis en kunde aantrekken;
3. vergroten van bewustwording van medewerkers van het belang van data en het versterken van hun digitale vaardigheden.

Werkomgeving samenwerken

Wat wordt het nieuwe normaal na Corona. Verwachting is nu dat dit een combinatie zal zijn van thuis en op kantoor werken. De behoefte en ervaringen willen we verder onderzoeken. En vervolgens moeten we bepalen wat dit betekent voor de organisatie.

Sociaal domein

Een eenduidige integrale toegang, ontschot en integraal werken en verbetering van de dienstverlening aan de inwoners van de gemeente Gouda, zijn de leidende principes op basis waarvan in 2020 plannen zijn gemaakt over hoe de uitvoeringsorganisatie sociaal domein er uit moet komen te zien. Per 1 januari 2021 start de nieuwe organisatie met één integrale toegang en afdelingen die zijn ingericht naar doelgroepen in plaats van wetgeving. Dit betekent dat vanaf 1 januari inwoners ook voor jeugdhulp bij de gemeente terecht kunnen. Door een indeling naar doelgroep te maken kunnen inwoners nog beter ontschot en integraal worden ondersteund. De doelen van de nieuwe sociale dienst, zoals klant in beeld en een integrale werkgeversbenadering, worden in deze nieuwe organisatiestructuur verankerd.

Omgevingswet

De komende tijd gaat de gemeentelijke organisatie zich verder voorbereiden op de introductie van de Omgevingswet. Deze wet vraagt van betrokken partijen en betrokken medewerkers een andere houding, andere kennis en vaardigheden. Er is een opleidingsplan opgesteld om de medewerkers mee te nemen in deze verandering. Daarnaast worden ook een aantal werkprocessen aangepast op deze nieuwe wet.

Gemeente Gouda als werkgever

Hoe kan worden geborgd dat onze medewerkers wendbaar blijven en dat ze kunnen worden gebonden en geboeid? Hoe worden daar waar nodig goed gekwalificeerde medewerkers aangetrokken? Als gevolg van corona is er sprake van een enorme omslag op de arbeidsmarkt. Dit biedt kansen.

Daarom wordt geïnventariseerd wat nodig is om de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid van Gouda als werkgever te vergroten.

4.4.2.2 Maximaal benutten mogelijkheden van alternatieve financieringsbronnen

We zijn alert op kansen om externe financieringsbronnen te benutten.

Maximaal benutten mogelijkheden

De omvang van de leningenportefeuille is groot. Daarom kijken we bij investeringen actief naar mogelijkheden om alternatieve financieringsbronnen te genereren, bijvoorbeeld door cofinanciering van EU, Rijk, provincie of door private partijen en ondernemers uit de stad.

Inschatten en volgen van de liquiditeitsbehoefte

Vanwege het belang een betrouwbaar inzicht te hebben in de (toekomstige) geldstromen zal bij investeringen en projectplannen een duidelijk inzicht worden verschaft in inkomende en uitgaande geldstromen.

4.4.2.3 Verbetering aansturing programma's en projecten en optimalisaties

Doel is het implementeren van een nieuwe werkwijze voor programmagericht en projectmatig werken. Ten eerste richt de nieuwe werkwijze zich op een zorgvuldige en integrale beleidsvoorbereiding en besluitvorming ten aanzien van de vastgestelde programma's en grote projecten. Ten tweede ondersteunt de nieuwe werkwijze resultaatgericht werken en voorziet in een uniforme aansturing van en rapportage over de vastgestelde programma's en grote projecten.

Implementeren programma en projectsturing

In het coalitieakkoord zijn 11 programma's benoemd (4 raadsprogramma's en 7 gewone programma's). Deze programma's worden nu programmatisch opgepakt. Hiervoor zijn programmamanagers benoemd en is in 2019 is een leer- en ontwikkeltraject gestart. Dit heeft resulteert in een meer methodisch en gestructureerde aanpak van de programma's. En betere samenwerking over de afdelingen heen. In 2021 wordt de nieuwe gestructureerde werkwijze voor meerdere programma's toegepast. Daarnaast start een nieuwe leer- en ontwikkeltraject met een nieuwe groep van 15 programmamanagers en projectleiders. De nieuwe werkwijze wordt zo breder geïmplementeerd.

4.4.2.4 Optimaliseren van de planning en control cyclus

Ook voor het jaar 2021 en verder zal de planning & control functie verder worden geoptimaliseerd, zodat de gemeente zijn middelen nog rechtmatiger, doelmatiger en doeltreffender kan inzetten. Daarnaast vindt deze optimalisatie plaats in het kader van de rechtmatigheidsverklaring, die vanaf 2021 door de gemeente zelf moet worden afgegeven. Een dergelijke verklaring vereist, dat de interne controle functie goed geborgd is binnen de organisatie en hiertoe zullen de nodige stappen gezet moeten worden.

Optimaliseren dashboard bedrijfsvoering

Doel van het dashboard bedrijfsvoering is het maandelijks geautomatiseerd kunnen rapporteren op de voortgang van de vastgestelde indicatoren bedrijfsvoering.

In 2021 wordt het dashboard verder geoptimaliseerd. Door het toevoegen van nieuwe indicatoren en verbeteren van bestaande indicatoren. De sturingswaarde van het dashboard wordt hiermee vergroot. Dit wordt vergemakkelijkt doordat steeds meer processen in het zaakstelsel komen en de managementinformatie daardoor verbeterd.

4.4.2.5 Digitalisering

Doel van digitalisering is het bouwen van een toekomstbestendige ambtelijke organisatie door het efficiënter maken van werkprocessen en verbeteren van de informatiehuishouding.

Verdere implementatie Geheugen van Gouda

Het doel van het programma "Geheugen van Gouda" is de (digitale) dienstverlening te verbeteren door informatie op een betere manier te verwerken en op te slaan en onze processen volledig te digitaliseren waarbij we uitgaan van digitale inclusie. Om de dienstverlening verder te digitaliseren wordt de digitale balie organisatie breed geïmplementeerd en worden samenwerkingsomgevingen ingericht. De verdere beschikbaarstelling van de digitale dienstverlening, met ondersteuning van de zaakoplossing, vindt plaats op basis van een organisatie brede inventarisatie van onze producten en diensten.

Voortzetten en uitbreiden van het ICT beheer

De samenwerking voor het ICT-beheer met de buurgemeenten Waddinxveen en Zuidplas wordt naar tevredenheid van alle partijen voortgezet. In 2021 zal de samenwerking worden uitgebreid door het ICT beheer voor de gemeenten Montfoort en IJsselstein te gaan uitvoeren. Daarnaast zal in 2021 voorzichtig verder worden samengewerkt op de gebieden van applicaties en informatiemanagement.

Standaardisatie ICT

De organisatie heeft zich ten doel gesteld door standaardisatie het aantal applicaties waar mogelijk terug te dringen. In 2021 wordt de lijn voortgezet om zo min mogelijk maatwerk en zoveel mogelijk gebruik te maken van standaard beheer en applicaties. In het informatieplan wordt aangegeven hoe de sturing op het aantal applicaties wordt ingericht en welke maatregelen worden genomen.

Uitfaseren overbodige applicaties

In 2019 zijn (proces)inventarisaties uitgevoerd binnen de diverse bedrijfsapplicaties. Na het uitfaseren van de eerste applicaties (WebNext en O3Spaces) in 2019 is in 2020 een vervolg gegeven met de uitfasering van Melddesk en LEEF. Tijdens de implementatie van de zaakoplossing zullen diverse applicaties tijdelijk parallel aan elkaar blijven functioneren, totdat alle processen hiernaar overgezet zijn. De historie van de uitgefaseerde applicaties wordt opgenomen in het digitale geheugen; het pre-depot.

Optimalisatie applicatie MOG

De processen voor meldingen openbaar gebied zijn, als onderdeel Geheugen van Gouda, ingericht in de zaakoplossing.

Digitalisering processen sociaal domein

Verbetering van de dienstverlening aan de inwoners en inzicht in de effectiviteit van onze maatregelen zijn belangrijke onderdelen van de opgave voor het sociaal domein. In 2020 is verder ingezet op het digitaliseren van de processen binnen het sociaal domein. Producten die direct door inwoners aan te vragen zijn, zoals de minima regelingen en de tijdelijke TOZO regelingen, zijn direct online aan te vragen. Dit is een meer jaren opgave die in 2021 doorloopt met het zoveel mogelijk digitaal werken in het primaire proces en daarmee de fysieke paperstream terug te brengen. Dossier zijn digitaal inzichtelijk (gebaseerd op rol/functie) zodat bijv. bij de gemeentelijk toegang inzichtelijk is dat er een voorziening loopt en wie de contactpersoon is. Daarnaast wordt informatievoorziening aangepast voor de nieuwe uitvoeringsorganisatie. Voor het beter inzicht te krijgen in de te behalen beleidsdoelen, te bereiken effecten en financiën worden dashboards ontwikkeld met stuur- en management informatie.

4.4.2.6 Informatiebeveiligingsbeleid

Uitgangspunt informatiebeveiligingsbeleid is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) die als gemeentelijk basisnormenkader voor informatieveiligheid is gekozen en sinds 01-01-2020 van kracht is en de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) opvolgt.

De eigen toezichthouder, de gemeenteraad, wordt in het jaarverslag geïnformeerd over informatieveiligheid. De evaluatie hiervoor vindt sinds 2017 plaats via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Eind 2020 zal voor het eerst volgens het nieuwe normenkader BIO worden geëvalueerd.

Evalueren en implementeren van de verbetermaatregelen vanuit ENSIA auditsine Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Tijdens de laatste zelfevaluatie is tevens een verschillenanalyse (GAP analyse) gemaakt tussen de normen van de BIG en de nieuwe normen van de BIO. De verbeterpunten hieruit en de verbeterpunten uit de voorgaande audits worden opgepakt en beveiligingsmaatregelen worden geactualiseerd op basis van nieuwe bedreigingen en kwetsbaarheden.

Aanpassen van de informatiebeveiligingsorganisatie en werkwijze.

De BIO bevat minder maatregelen maar maatregelen zijn wel altijd verplicht. Ook de wijze van verantwoording veranderd waardoor onder meer ENSIA opnieuw is ingericht. De veranderde en extra taken zijn aangepast aan de BIO en zijn voorsnog zonder formatieve uitbreiding binnen de informatiebeveiligingsorganisatie belegd. Lopende 2020 zal deze situatie geëvalueerd worden.

4.4.2.7 Privacy

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Het is een strenge wet die vereist dat Gouda aantoonbaar aan de nieuwe wet voldoet (compliance). Dit vergt organisatiebreed veel maatregelen. Een belangrijke maatregel is het in kaart brengen van gegevensverwerkingsrisico's. Op de meest privacygevoelige werkvelden, zoals binnen het sociaal domein en openbare orde en veiligheid, heeft dit inmiddels plaatsgevonden. Naar gelang de stand van zaken zijn in 2020 de bijbehorende beheersmaatregelen gerealiseerd of geoptimaliseerd, zodat binnen deze hoogste risico-aandachtsgebieden ook op operationeel niveau sprake is van passende waarborgen.

Personen hebben toegang tot de AVG-dienstverlening, zoals het recht op inzage en correctie. In 2020 is een toename te zien van de verzoeken tot inzage. Onlangs is toegevoegd aan de website Gouda.nl "Recht op privacy", waarbij digitaal middels DigiD personen hun rechten op grond van de AVG eenvoudig kunnen gebruiken en waarbij, omdat dit middels DigiD gaat, de identificatie gelijk heeft plaatsgevonden. Het blijft mogelijk om schriftelijk een verzoek tot inzage te doen, alleen dan moet de desbetreffende persoon zich nog in persoon komen identificeren in persoon.

Sinds de invoering van de AVG zijn er 17 Privacy Impact Assessments afgenomen. Met de PIA voor de bodycams is een aanvang genomen. Daarnaast zullen de komende periode de meest gevoelige processen van de werkvelden Services en Openbare orde en Veiligheid worden doorgelicht aan de hand van de AVG.

De ketenregie zal ook worden gecompliceerd. Met wie werkt Gouda samen op het gebied van persoonsgegevens en zijn daar nog acties voor nodig om aan de AVG te voldoen.

De Functionaris Gegevensbescherming heeft zijn tweede jaarverslag over 2019 uitgebracht, waarin hij concludeerde dat Gouda:

- aantoonbaar passende maatregelen treft om te waarborgen dat de verwerking van de persoonsgegevens in overeenstemming met de AVG wordt uitgevoerd; deze maatregelen worden geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd;
- transparant is over de gegevensverwerking en de bescherming van persoonsgegevens;
- de AVG-beleidsvoering integer en professioneel uitvoert.

4.4.2.8 Aanbestedingsbeleid

In het bestuursakkoord 2018-2022 is afgesproken expliciet aandacht te besteden aan de lokale economie en lokale ondernemers.

Uitgangspunt opgenomen in beleid

Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Gouda voorziet hierin met het uitgangspunt dat in gevallen waar een enkelvoudig onderhandse offerteaanvraag en/of een meervoudig onderhandse offerteaanvraag is toegestaan, we rekening houden met de lokale economie en de lokale ondernemers. Bij de meervoudig onderhandse offerteaanvragen streeft de gemeente ernaar minimaal 1 lokaal of regionaal bedrijf uit te nodigen om een offerte uit te brengen.

Uitvoeren steekproef

Jaarlijks wordt een steekproef uitgevoerd om de resultaten op dit vlak te meten, hier wordt over gerapporteerd bij de jaarrekening.

4.4.3 Personeel

4.4.3.1 Bezetting

De bezetting van de ambtelijke organisatie was 463,1 fte op 1 september 2020. Een stijging ten opzichte van de bezetting op 1 september 2019 (456,3). Een nadere toelichting over de stijging van de bezetting is opgenomen onder 4.4.3.2.

4.4.3.2 Loonkosten

Het loonkostenbudget betreft een inschatting van kosten voor de benodigde personele capaciteit om de gepresenteerde beleidsambities te realiseren. De verwachte loonkosten stijgen de komende jaren van € 42,5 miljoen (2020) naar € 42,7 miljoen (2024). Het algemene beeld is dat de begrote loonkosten door de tijd heen ongeveer op eenzelfde niveau blijven.

Ten opzichte van eerdere jaren zijn de loonkosten met 2,6% geïndexeerd en is er sprake van een stijging door opvolging van afspraken uit het coalitieakkoord. In het Ruimtelijk Domein betreft dit met name extra inzet op de afdelingen RBA en CVO vanwege een toename van het aantal ruimtelijke aanvragen, vooral voor woningbouw. Binnen het sociaal domein vindt extra inzet plaats op het gebied van contractmanagement, waarvoor vanuit de regio een bijdrage wordt ontvangen. Ook worden vanuit het rijk tijdelijke middelen voor landelijke programma's beschikbaar gesteld die leiden tot tijdelijke extra personeelsinzet zoals Perspectief op werk, Geweld hoort nergens thuis en Tel mee met taal.

In lijn met de besluitvorming uit de 1^e begrotingswijziging 2020 zijn de loonkosten van de gemeenteraad en griffie ten opzichte van eerdere jaren structureel verhoogd.

Bedragen * € 1.000	Begroting 2020 na wijziging	2021	2022	2023	2024
Ambtelijke organisatie	40.528	41.291	40.815	40.769	40.653
College van BenW	776	804	804	804	804
Gemeenteraad	744	769	769	769	769
Griffie	436	448	448	448	448
Rekenkamer	15	16	16	16	16
Totaal	42.499	43.328	42.852	42.805	42.690

4.4.4 Doelstellingen bedrijfsvoering

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2021
Personeel		
Verzuim	De afgelopen jaren is veel energie gestoken in het verlagen van het verzuim. Aandacht en heldere afspraken hebben geresulteerd in lager verzuim. Dit willen we zo houden.	4,6% inclusief langdurig verzuim frequentie 1,1. Verzuim anno september 2020: 4,7% en frequentie 0,7; Verzuim anno september 2019: 6,6% en frequentie 0,9
Salarislasten	De kosten aan salarissen inclusief sociale lasten zijn een belangrijke post in de begroting van de gemeente (2019: plm. 16% van totale lasten). Reden om actief te sturen op realisatie en uitputting.	De salarislasten blijven binnen het begrote budget.
Inhuur externen	In 2019 bedroegen de kosten van de inhuur van externen 24% van het totaal van salarislasten en kosten externe inhuur (dit is incl. projectmatige inhuur op de programma's). Door het verhogen van de interne flexibiliteit en door meer grip op het inhuurproces wordt beoogd om de kosten van inhuur te verlagen. Tegelijkertijd heeft de organisatie te maken met tijdelijke middelen voor programma's, vervanging vanwege tijdelijke uitval of vacatures die moeilijk te vervullen zijn of zeer specifieke expertise voor een bepaald thema waardoor inhuur nodig is.	De kosten van de inhuur van externen bedraagt maximaal 20 % van het totaal aan salarislasten en kosten externe inhuur.

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2021
Financiën		
Exploitatiesaldo	De meerjarenbegroting is sluitend als er goede verhouding is tussen baten en lasten.	Het verwachte saldo van baten en lasten in het meerjarenperspectief is > 0. Op basis van de voorliggende meerjarenbegroting wordt de verhouding tussen baten en lasten in 2024 positief.
Weerstandsvermogen	Een reservepositie is adequaat als de reserves voldoende zijn om mogelijke risico's (voor zover die te kwantificeren zijn) op te kunnen vangen.	De verhouding (ratio) tussen het aanwezige en het minimaal beschikbare weerstandsvermogen ligt minimaal tussen 1,0 en 1,4. Voor de actuele berekening zie paragraaf 4.2.
Schuldenplafond	De omvang van de leningenportefeuille (langlopend + kortlopend) van de gemeente Gouda is ten opzichte van andere gemeenten hoog. In het coalitieakkoord is afgesproken dit te bewaken middels een plafond.	Het gehanteerde schuldenplafond bedraagt: € 300 miljoen per 31/12/2021 en € 295 miljoen per 31/12/2022
Handremprocedure	Indien de sluitende meerjarenbegroting onder druk dreigt te komen, de ratio voor het weerstandsvermogen < 1 dreigt te worden of het schuldenplafond overschreden dreigt te worden (dan wel een combinatie van deze factoren) dan geldt een handremprocedure. Dat houdt in dat alles tijdig in werking moet worden gesteld om binnen de normen te blijven en dat reeds gemaakte inhoudelijke afspraken – ook die in voorliggend akkoord – allemaal ter discussie mogen worden gesteld. In aanloop naar de meerjarenbegroting 2021-2024 is de handremprocedure in werking getreden, aangezien de sluitende meerjarenbegroting onder druk staat.	Herstel van het opereren binnen de marges van het financieel kader uit het coalitieakkoord (sluitende meerjarenbegroting, weerstandsvermogen > 1 en schuldpositie onder schuldenplafond)

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2021
Factuur afhandeling	De wettelijke betalingstermijn voor facturen bedraagt standaard 30 dagen.	De gemeente Gouda betaalt ten minste 85% van de facturen binnen 30 dagen na ontvangst van de factuur
ICT		
Geheugen van Gouda	Gouda maakt een ontwikkeling door van taakgericht naar zaakgericht werken. Daartoe is het programma Het geheugen van Gouda opgezet.	In 2021 zijn de bouwstenen om volledig digitaal te kunnen werken, zoals de elektronische handtekening, beschikbaar.
ICT-infrastructuur	Om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen is en wordt in de ICT geïnvesteerd. Hierdoor is de performance geleidelijk verbeterd.	In 2021 is beschikbaarheid van de ICTinfrastructuur binnen de afgesproken gebruikstijden 99,5% (2020: 99,6%).

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2021
Privacy en datalekken	Op 25 mei 2018 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming in werking getreden. De AVG stelt stevige boetes op het onzorgvuldig omgaan met persoonsgegevens: 20 miljoen of 4% van de jaaromzet als dit hoger is. Het project Gouda Privacyproof is met haar implementatiemaatregelen ten behoeve van het aantoonbaar kunnen voldoen aan de AVG eind 2018 op 88%.	Alle maatregelen om te voldoen aan de AVG zijn ingevoerd, maar behoeven voortdurend aandacht en onderhoud, zoals bewustwording van de medewerkers, de ketenregie op het gebied van persoonsgegevens, het doen van Privacy Impact Assessments etc.
Juridische zaken		
Voorkomen van bezwaarschriften	<p>Het aantal en type bezwaarschriften geeft inzicht in de uitwerking van gemeentelijk beleid in de praktijk en de kwaliteit van de uitvoering.</p> <p>De gemeente stelt zich ook in 2021 ten doel om het aantal ingediende bezwaren terug te dringen door het verbeteren van de kwaliteit van besluiten. Daarnaast wordt in de primaire besluitvorming en ook bij planvorming gebruik gemaakt van mediationvaardigheden om vooraf duidelijkheid te geven over het waarom van een besluit of het geven van informatie over projecten in de openbare ruimte.</p> <p>Maar ook na de ontvangst van een bezwaarschrift is het uitgangspunt eerst de mogelijkheid van een oplossing via het informele traject in te zetten. Dit voorkomt formele procedures.</p> <p>De verwachting is dat het aantal bezwaarschriften stabiel zal blijven. Het effect van regelingen in verband met Covid-19 en mogelijke bezwaren tegen besluiten in dat kader wordt nauwlettend gevolgd. Er zijn geen tekenen dat dit tot een forse toename in het aantal bezwaarschriften zal leiden.</p>	Doelstelling is maximaal 400 bezwaarschriften per jaar te ontvangen en 100% binnen 18 weken af te doen, waarbij geldt dat de afdoeningstermijn mede afhankelijk is van ontwikkelingen en maatregelen in verband met COVID-19.

4.5 Financiering

4.5.1 Waarin geeft de paragraaf financiering inzicht?

De paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen in de financiering het begrotingsjaar en behandelt de beleidsvoornemens voor het komende jaar.

In de paragraaf komen achtereenvolgens aan de orde:

- De belangrijkste conclusies;
- Het wettelijk kader van de paragraaf financiering;
- Het gemeentelijke financieringsbeleid;
- De rente-ontwikkelingen;
- De ontwikkeling van de leningenportefeuille;
- Het risicobeheer.

4.5.2 Belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering

- De renteniveaus zijn historisch laag en voor looptijden van 20 jaar is de rente lager dan 0,50%.
- Uit hoofde van risicobeheersing wordt nagedacht over transacties die inspelen op de extreem lage renteniveaus.
- Verwacht renteresultaat over 2021 € 1,0 miljoen positief.
- Uit hoofde van risicobeheersing wordt nagedacht over transacties die inspelen op de extreem lage renteniveaus.
- Door het aantrekken van de 20-jarige lening van € 40 miljoen in maart 2020 (tegen 0,11%) bestaat momenteel een situatie van overliquiditeit, wat betekent dat de gemeente Gouda een saldo (tegen 0%) bij Rijks Schatkist uitzet. In 2021 zal daarom naar verwachting € 0 miljoen aan langlopende financieringsmiddelen worden aangetrokken.
- In verdere jaren ontstaat een substantiële financieringsbehoefte, met name door herfinanciering en investeringen in scholen en duurzaamheidsmaatregelen.
- Alternatieve financieringsconstructies (niet bancaire financiering) worden bij aangewezen projecten onderzocht.

4.5.3 Wettelijk kader

Het beheersen van de risico's die verband houden met de financiering is een belangrijke taak van de gemeente. In de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) is een aantal beheersmaatregelen vastgelegd die vervolgens nader zijn uitgewerkt in het gemeentelijk treasurystatuut. Het treasurystatuut wordt periodiek geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. Het statuut is in 2020 geactualiseerd en op 1 juli 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Voor de begroting 2021-2024 is deze actuele versie leidend.

Enkele belangrijke punten uit het treasurystatuut zijn:

- Het beleid is erop gericht dat er altijd voldoende financiële middelen beschikbaar zijn zodat de gemeente haar publieke taak op verantwoorde wijze kan uitvoeren;
- Het aangaan en verstrekken van geldleningen is alleen toegestaan als deze worden gebruikt in het kader van de publieke taak;
- Het alternatief financieren van daarvoor in aanmerking komende projecten is toegestaan;
- Het gebruik van financiële derivaten is toegestaan indien deze 1 op 1 zijn gekoppeld aan een lening;
- Het verstrekken van geldleningen groter dan € 500.000 wordt altijd voorgelegd aan de gemeenteraad om diens wensen en/of bedenkingen te vernemen;
- Uitzettingen (beleggingen) vinden alleen plaats bij Nederlandse overheidsinstellingen of financiële instellingen met een kredietwaardigheid van minimaal AA;
- Bij gebruik van financiële producten en samenwerking met financiële instellingen wordt de mate van duurzaamheid meegewogen in het keuzeprocess. In de praktijk wordt hierbij gekeken naar het beleid van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) van de instelling.

Daarnaast moet de gemeente zich conformeren aan de voorschriften uit de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) en het zogenaamde Schatkistbankieren.

- De Wet HOF is erop gericht om het begrotingstekort en de staatsschuld terug te dringen. Onder bepaalde voorwaarden (meerjarige overschrijding macronorm voor decentrale overheden) mag het structurele tekort niet meer bedragen dan 0,5% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Om dit te monitoren is aan gemeenten de verplichting opgelegd om een overzicht van het EMU-saldo in de programmabegroting op te nemen (zie paragraaf 5.3.11 EMU-saldo).
- In de spelregels van het schatkistbankieren is vastgelegd dat een gemeente tijdelijk overtollige middelen moet beleggen bij het Rijk (of bij andere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen). Het bedrag dat naar verwachting wordt uitgezet bij het Rijk is terug te vinden in het overzicht met uitgezette gelden.

4.5.4 Gemeentefinanciering

4.5.4.1 Financieringsbeleid

Het financieringsbeleid wordt uitgevoerd door de treasury van de afdeling Financiën en gedurende het jaar uitgevoerd in samenwerking met het treasurycomité.

Het treasuryproces wordt in control gehouden door een adequate administratieve organisatie en interne controle vastgelegd in het handboek treasury, dat in januari 2020 is geactualiseerd en vastgesteld door het college van BenW.

Het financieringsbeleid is gericht op het realiseren van een efficiënte financiering. De gemeente doet dat door op grond van de liquiditeitsplanning en de analyse van de meerjarige financieringsbehoefte te streven naar een optimale verhouding tussen kortlopende en langlopende financieringsmiddelen rekening houdend met marktontwikkelingen.

Uitgangspunten zijn:

- Kasgeldlimiet van ongeveer € 22 miljoen zoveel mogelijk benutten;
- Langlopende financieringsmiddelen aantrekken tegen looptijden welke in overeenstemming zijn met de periode dat deze benodigd zijn (in de afgelopen jaren vaak 20 jaar);
- Beheersen van renterisico's, eventueel door middel van financiële derivaten.

Daarnaast wordt permanent afgewogen op welke wijze er geprofiteerd kan worden van bijzondere marktomstandigheden, op dit ogenblik specifiek de extreem lage renteniveaus. Vanaf 2022 is de verwachting dat jaarlijks nieuwe langlopende geldleningen moeten worden aangetrokken (zie ook de tabel in het onderdeel leningenportefeuille). Door die volumes (al dan niet gedeeltelijk) eerder aan te trekken dan strikt noodzakelijk of door de renteniveaus waartegen op termijn wordt gefinancierd eerder vast te leggen kan enerzijds geprofiteerd worden van de lage rente en anderzijds het risico op stijgende rente wordt beperkt of afgewend.

In 2021 wordt aan het financieringsbeleid als volgt invulling gegeven:

Prioriteiten	Doelstelling	Activiteiten 2021
Beheersen omvang leningenportefeuille	Blijven onder het schuldenplafond van € 300 miljoen op 31-12-2021	<ul style="list-style-type: none">• Permanent bewaken of voorgenomen nieuwe besluitvorming in lijn blijft met meerjarig afnemend schuldenplafond;• Actief monitoren van mogelijkheden van alternatieve financieringsconstructies (balansverkorting).
Beheersen financieringsbehoefte	<ul style="list-style-type: none">■ Kasgeldlimiet: 8,5%■ Renterisiconorm op vaste schuld: 20%■ Limiet schatkistbankieren 0,75%	Verbeteren van inzicht in de cashflows van met name: <ul style="list-style-type: none">• de grondexploitaties;• de aanwendungen van reserves/voorzieningen;• investeringen uit het CIP.
Beheersen renterisico's	Zo goedkoop mogelijk en ≤ de rekenrente uit de begroting financieren, i.c.m. het tijdig signaleren en beperken van risico's	Rente-ontwikkelingen nauwgezet volgen; zo nodig renteniveaus voor in de toekomst benodigde financieringsmiddelen eerder vastleggen en/of inzetten van financiële derivaten.
Onderhouden administratieve organisatie van de treasuryfunctie	In control houden van de treasuryfunctie	Treasury-activiteiten worden uitgevoerd conform de procesbeschrijvingen in het handboek Treasury.
Onderhouden cashflowprognose	De cashflowprognoses met horizon van < 2 jaar is voldoende betrouwbaar	Verder optimaliseren informatievoorziening tussen de afdelingen beleid, uitvoering en financiën, o.a. binnen programma-/projectsturing. En waar mogelijk dienstverlening aan regio gemeenten.

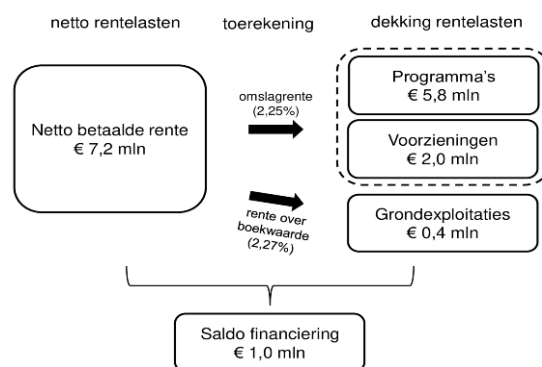
4.5.4.2 Rente

Voor de begroting 2021 wordt rekening gehouden met € 7,2 miljoen aan rentekosten (zie a) (begroting 2020: was het € 8,5 miljoen). Via de methodiek van de renteomslag wordt totaal € 7,8 miljoen aan rentelasten (zie e) omgeslagen over de activa en daarmee doorbelast aan de taakvelden; daarnaast wordt € 0,4 miljoen doorberekend aan de grondexploitaties (zie c). Het verwachte renteresultaat voor 2021 komt op circa € 1,0 miljoen (zie f) (2020: € 1,5 miljoen).

De rentekosten zijn € 1,3 miljoen lager dan in 2020, grotendeels als gevolg van herfinanciering tegen lage rentepercentages. Gevolg hiervan is dat ook minder rente wordt doorberekend aan de activa, hetgeen leidt tot lagere kapitaallasten in de programma's.

Schema rentetoerekening jaar 2021 (in €)

	Omschrijving		
a	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering		7.238.000
b	De externe rentebaten		-39.039
	Totaal door te berekenen externe rente		7.198.961
c	De rente die aan de grondexploitaties wordt worden doorberekend	-402.685	
c	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	Saldo door te rekenen externe rente		-402.685
d1	Rente over eigen vermogen	0	
d2	Rente over voorzieningen die gewaardeerd zijn op contante waarde	0	
			0
	De geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		6.796.276
e	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)		7.829.897
f	Renteresultaat op het taakveld treasury		-1.033.621



Bij de programmabegroting 2021-2024 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

	2021	2022	2023	2024
Omslagrente	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%
Rente over boekwaarden grondexploitaties	2,27%	2,12%	1,97%	1,97%
Rekenrente in de grondexploitaties	2,40%	2,40%	2,40%	2,40%
Rekenrente aan te trekken kort geld	0,10%	0,30%	0,50%	0,70%
Rekenrente aan te trekken lang geld	n.v.t.	0,80%	1,00%	1,20%

De hoogte van de omslagrente, de rente over de boekwaarden van de grondexploitaties en de hoogte van de rekenrente in de grondexploitaties zijn vastgesteld op basis van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) hiervoor stelt.

Ten aanzien van de meerjarige ontwikkeling van de omslagrente bestaat het risico dat deze, als gevolg van de lage renteniveaus waartegen we kunnen lenen, op de middellange termijn verder naar beneden moet worden bijgesteld. Bij de ijkmomenten zal steeds een nieuwe analyse van de verwachte toekomstige ontwikkeling plaatsvinden.

De rekenrentes voor aan te trekken kort en lang geld zijn afgeleid van de actuele marktverwachtingen.

De verwachting is dat zowel de korte als de lange rente in 2021 laag zullen blijven maar op enig moment wel iets zullen gaan oplopen. Vanwege de toenemende onzekerheid in de verdere toekomst is de verwachting dat het oplopen van de rente zich na 2021 zal voortzetten.

4.5.4.3 Leningenportefeuille

De afgelopen jaren is de bewustwording rond schuldposities, juist ook van overheden, sterk toegenomen. Het college heeft het verder beperken van de schuldpositie als belangrijke opgave benoemd waarbij een jaarlijks met € 5 miljoen dalend schuldenplafond is overeengekomen. In dit verband wordt een schuldenplafond per 31-12-2021 van € 300 miljoen als kader gehanteerd.

Op basis van het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen, grondexploitaties, investeringen en uitzettingen is een inschatting gemaakt van de ontwikkeling van het de komende jaren benodigde vreemd vermogen en van de verwachte gemiddelde rentevoet van het vreemd vermogen.

Onderstaande tabel maakt de ontwikkelingen in de omvang van de opgenomen gelden (inclusief de financieringsbehoefte) zichtbaar en toont ook de invloed daarvan op de gemiddelde te betalen rente. De mutaties die onder renterisico op vaste schuld vermeld zijn, zijn in deze tabel verwerkt.

Mutaties in opgenomen kortlopende en langlopende gelden (o/g) (bedragen * € 1.000.000)

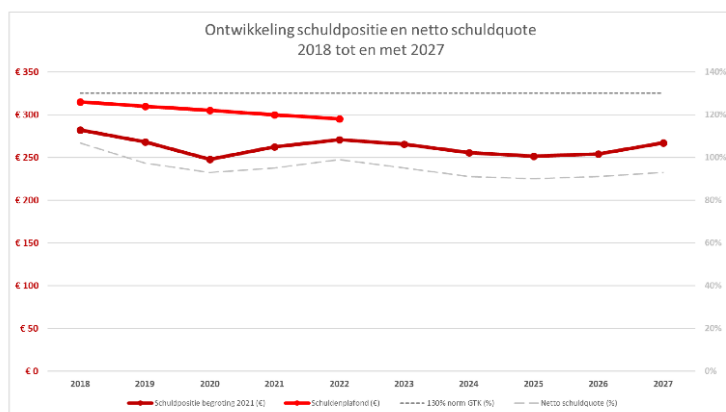
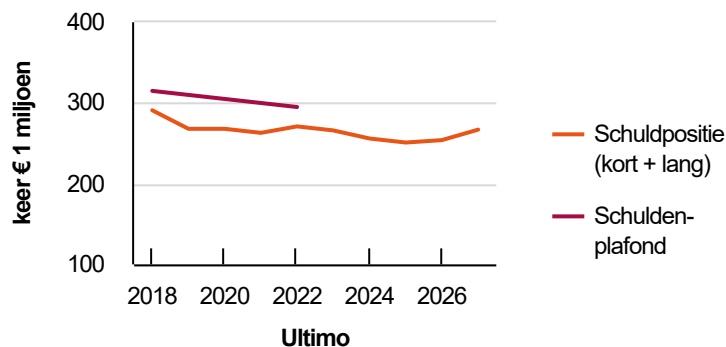
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verwachte stand per 1 januari							
Langlopende financiering	274,9	251,0	259,6	254,0	252,4	250,3	252,4
Kortlopende financiering	7,1	11,6	11,1	11,7	3,3	1,1	1,9
Uitzetting in 's Rijks schatkist	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omvang leningenportefeuille / schuldenplafond	248,0	262,6	270,7	265,7	255,7	251,4	254,3
Langlopende fin: reguliere aflossingen	-16,4	-16,4	-17,1	-17,7	-18,2	-18,6	-18,5
Langlopende fin: algehele aflossingen (contractueel)	-7,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Langlopende fin: nieuwe leningen	0,0	25,0	11,5	16,1	16,1	20,7	25,0
Kortlopende fin: mutatie korte financiering	4,5	-0,5	0,6	-8,4	-2,2	0,8	6,1
Uitzetting in 's Rijks schatkist, mutaties	34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mutaties in leningenportefeuille / schuldenplafond	14,6	8,1	-5,0	-10,0	-4,3	-2,9	12,6
Verwachte stand per 31 december							
Langlopende financiering	251,0	259,6	254,0	252,4	250,3	252,4	258,9
Kortlopende financiering	11,6	11,1	11,7	3,3	1,1	1,9	8,0
Uitzetting in 's Rijks schatkist	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omvang leningenportefeuille / schuldpositie	262,6	270,7	265,7	255,7	251,4	254,3	266,9
Schuldenplafond	300,0	295,0					
Ruimte onder het schuldenplafond	37,4	24,3					
Gemiddelde rente per 31 december	2,8%	2,6%	2,5%	2,4%	2,3%	2,4%	2,6%

In 2021 zullen naar verwachting geen langlopende financieringsmiddelen behoeven te worden aangetrokken. De voor 2021 benodigde financieringsmiddelen kunnen worden verkregen door aanwending van het bedrag dat per 1 januari 2021 bij 's Rijks schatkist is uitgezet.

De schuldpositie, bestaande uit langlopende en kortlopende aangetrokken financieringsmiddelen bedraagt eind 2021 naar verwachting ± € 263 miljoen, € 37 miljoen onder het in de Kadernota 2020 vastgelegde schuldenplafond.

Meerjarig wordt op basis van de actuele inzichten de volgende ontwikkeling van de (korte- en langlopende) leningenportefeuille verwacht:

Ontwikkeling leningenportefeuille 2018 t/m 2027



In bovenstaande grafiek is tevens de ontwikkeling van de netto schuldquote zichtbaar gemaakt .

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk toezichtkader (GTK) opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 gaat gelden. In het GTK 2020 is voor de netto schuldquote een signaleringswaarde van 130% als maximum opgenomen, aangeduid als meest risicovol. Ultimo 2019 had de gemeente Gouda een netto schuldquote van 97,3, wat valt binnen de categorie neutraal. Op basis van de huidige inzichten zal de gemeente Gouda gedurende de gehele periode 2021-2024 binnen de categorie neutraal blijven. De schuldquote vormt onderdeel van de kengetallen, zoals weergegeven in paragraaf 4.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

4.5.4.4 Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het financieringsbeleid bij de gemeente Gouda zijn renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.

De Wet Fido kent een tweetal wettelijke normen te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm, die beogen om de renterisico's van lagere overheden binnen de perken te houden en te beheersen. De kasgeldlimiet ziet hierbij op het beheersen van de kortlopende schuld (met een looptijd korter dan 1 jaar) en de renterisiconorm op het beheersen van de langlopende schuld (met een looptijd langer dan 1 jaar).

kasgeldlimiet

Om grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente te vermijden is de omvang van de korte financiering door de wet FIDO begrenst op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 0,3 miljoen. Het is hierbij niet toegestaan meer dan twee kwartalen achtereenvolgend de kasgeldlimiet te overschrijden.

Kasgeldlimiet

Bedragen * € 1.000.000 grondslag: omvang begroting per 1-1-2021	rekening 2019 ultimo	begroting 2020 gemiddeld	begroting 2021 1e kwartaal	begroting 2021 2e kwartaal	begroting 2021 3e kwartaal	begroting 2021 4e kwartaal
Begrotingstotaal	261	256	299	299	299	299
Norm (%)	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	22	22	25	25	25	25
Gemiddelde kortlopende schuld (negatief betekent schuld, positief betekent tegoed)	-12	-14	-14	-20	-10	-10
Ruimte (+) / overschrijding (-)	+10	+17	+11	+5	+15	+15

Bovenstaande tabel toont aan dat de gemeente Gouda de renterisico's op korte schuld beheerst binnen de daarvoor gestelde wettelijke kaders. Bij een eventuele transactie waarbij korte schuld wordt omgezet in lange schuld, beïnvloedt dit de ruimte onder de limiet positief.

Renterisico norm

Om grote fluctuaties in de rentelasten bij lange financiering te vermijden is door de wet FIDO bepaald dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag aflossen. Doel van de norm is dat gemeenten de renterisico's over de jaren spreiden.

Onderstaand de renterisico's met betrekking tot de vaste schuld.

Renterisico norm

Bedragen * € 1.000.000 grondslag: omvang begroting per 1-1-2021	2021	2022	2023	2024
Begrotingstotaal	299	282	276	277
Norm (%)	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	60	56	55	55
Aflossingsverplichtingen op vaste schuld	14	16	17	17
Ruimte (+) / overschrijding (-)	+36	+40	+38	+38

Bovenstaande tabel geeft aan dat het renterisico op de vaste schuld van de gemeente Gouda in de periode 2021 tot en met 2024 ruim binnen de wettelijk gestelde normen blijft.

Kredietrisico

De gemeenteraad heeft als algemeen uitgangspunt vastgesteld dat alleen leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet Fido niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij banken die voldoen aan de juiste kredietwaardigheid, de Rijksoverheid of medeoverheden.

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Kredietrisico op verstrekte gelden

Bedragen * € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024
Publieke taak							
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	60	71	57	47	43	43	43
Leningen aan woningbouwverenigingen	0	0	0	0	0	0	0
Prudent beheer							
Financiële instellingen (rating A en hoger)	2.314	16	16	16	16	16	16
Uitzetting in 's Rijks schatkist	10.000	0	34.000	0	0	0	0
Totaal	12.374	87	34.073	63	59	59	59

De uitzetting in 's Rijks Schatkist die in de loop van 2020 heeft plaatsgevonden was niet begroot. De tijdelijke overliquiditeit is het gevolg van de uit renterisico beheersende overwegingen aangetrokken langlopende geldlening van € 40 miljoen op 30 juni 2020. Het besluit daartoe is genomen na totstandkoming van de begroting 2020.

Naast het verstrekken van kredieten, verleent de gemeente Gouda uit hoofde van de publieke taak in uitzonderlijke gevallen een borgstelling richting derden (voor een toelichting, zie het onderdeel 6.7 Niet uit de balans blijvende verplichtingen uit de jaarstukken). Het kredietrisico op borgstellingen wordt periodiek gewaardeerd en meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen (zie paragraaf 4.2.3.2).

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat er onvoldoende middelen zijn om aan directe betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Dit doet zich voor indien de met BNG Bank overeengekomen kredietlimiet van € 10 miljoen op onze rekening-courant wordt overschreden. Dit risico wordt beheerst door een actief liquiditeitenbeheer dat wordt ondersteund door een permanent onderhouden liquiditeitsplanning met een horizon van ongeveer 2 jaar.

Op basis van onderbouwde voorspellingen van de in- en uitgaande geldstromen kan tijdig actie worden ondernomen om tekorten aan te vullen en overschotten uit te zetten. De liquiditeitsplanning wordt ook ingezet als hulpmiddel om de renterisico's te bepalen en het dagelijks saldo te beheren. Bovendien is een gemeente zeer kredietwaardig en altijd in staat geld uit de geld-en/of kapitaalmarkt te halen.

4.6 Investerings

4.6.1 Inleiding

De gemeente staat voortdurend voor de uitdaging om met beperkte middelen taken en investeringen uit te voeren. Gouda geeft hierbij prioriteit aan woningbouw, onderwijshuisvesting, verbetering kwaliteit bestaand groen, onderhoud sport, stadsmarketing en veiligheid.

De investeringen leveren een positieve bijdrage aan de fysieke leefomgeving, waardoor de stad voor inwoners, bedrijven en toeristen aantrekkelijk blijft. Daarom blijft het college in de begroting ruimte maken voor zowel investeringen met een economisch als een maatschappelijk nut.

4.6.2 Geldstromen door investeringen

In de begroting wordt jaarlijks een meerjarige investeringsplanning opgesteld. Met dit instrument wordt de omvang van de investeringskredieten en de kapitaallasten vastgesteld. Bij iedere programmabegroting wordt een inschatting van de verwachte operationele, investerings- en financieringskasstromen opgesteld, waardoor liquiditeits- en renterisico's beheersbaar blijven.

Op basis van prioriteiten uit de programmabegroting 2020-2023 en de kaders voor de programmabegroting 2021-2024 is een investeringsplanning tot stand gekomen.

Voor de leesbaarheid wordt in de presentatie onderscheid gemaakt tussen:

1. Investerings > € 500.000 met een incidenteel karakter;
2. Investerings > € 500.000 met een planmatig karakter
3. Investerings <= € 500.000

De kapitaallasten die uit deze investeringen voortvloeien zijn meegenomen in de exploitatielasten voor de jaren 2021 e.v.

Het totaalbedrag aan investeringen per jaar is als volgt:

Planning jaar gereed (bedragen in € mln.)	2021	2022	2023	2024
Investeringsbudget > € 500.000	31,0	54,9	27,3	25,0
Investeringsbudget <= € 500.000	2,9	1,9	1,8	2,7
Totaal investeringsbudget (CIP)	33,9	56,8	29,1	27,7

Overzicht met geplande investeringen met een incidenteel karakter > € 500.000

Omschrijving	Programma	Taakveld 2021	2021	2022	2023	2024
Vernieuwbouw De Ark	1	4.2 Onderwijshuisvesting	5,7	0,0	0,0	0,0
Renovatie De Goudse Waarden	1	4.2 Onderwijshuisvesting	0,0	20,7	0,0	0,0
Vorbereiding, niet-commerciële voorzieningen Westergouwe	1	4.2 Onderwijshuisvesting	0,0	0,0	0,5	0,0
Investerings Westergouw	3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0,0	0,0	0,0	0,0
Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	3	2.1 Verkeer en Vervoer	4,1	0,0	0,0	0,0
Maatregelen knelpunten verkeer en VCP (VerkeersCirculatieplan 2020-2021)	3	2.1 Verkeer en vervoer	0,0	5,8	0,0	0,0
Doorontwikkeling 2de verdieping Chocoladefabriek	3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0,9	0,0	0,0	0,0
Totaal			10,7	26,5	0,5	0,0

Overzicht met geplande investeringen met een planmatig karakter > € 500.000

Omschrijving	Programma	Taakveld 2021	2021	2022	2023	2024
Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP)	1	4.2 Onderwijshuisvesting	1,5	11,4	10,7	9,9
Rioleringskredieten	2	7.2 Riolerings	9,5	7,8	8,6	7,8
Verduurzaming Vastgoed	3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1,7	0,0	0,0	0,0
Onderhoudsinvestering Schouwburg	3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0,0	0,0	0,8	0,0
Vervanging Kade - en Walmuren	3	3. Wonen en leefomgeving	0,0	0,0	0,0	3,5
Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte	3	2.1 Verkeer en vervoer	7,6	8,6	6,7	3,8
Automatisering	7	0.4 Overhead	0,0	0,6	0,0	0,0
Totaal			20,3	28,4	26,8	25,0

4.7 Verbonden partijen

4.7.1 Inleiding

Gemeenten werken met elkaar in veel samenwerkingsverbanden. De gedachte daarachter is dat taken bij een gezamenlijke uitvoering effectiever en efficiënter kunnen worden uitgevoerd. Een van de vormen van samenwerkingsverbanden wordt gevormd door de verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waar de gemeente bestuurlijke invloed kan uitoefenen en waarmee financiële belangen gemoeid zijn.

Deze paragraaf geeft inzicht in de verbonden partijen van de gemeente en de risico's die hiermee (mogelijk) gelopen worden. Tevens worden de actuele beleidsontwikkelingen genoemd zoals opgenomen in de begrotingen 2021 van deze verbonden partijen.

De financiële gevolgen van de Corona pandemie voor de verbonden partijen zijn nog niet volledig bekend. In hoofdstuk 4.7.7.1 en 4.7.7.2 van deze paragraaf alsmede in hoofdstuk 4.2.3.2 van de paragraaf weerstandsvermogen wordt nader op ingegaan.

4.7.2 Belangrijkste conclusies

Uit de specifieke aandachtspunten en de nadere informatie die is opgenomen in onderstaande paragrafen komen geen aanwijzingen dat de gemeente voor bepaalde financiële risico's specifiek weerstandsvermogen zou moeten aanhouden.

Het weerstandsvermogen van de Veiligheidsregio Hollands Midden en het Streekarchief Midden-Holland is momenteel onder het gewenste niveau. Er worden maatregelen genomen om het weerstandsvermogen weer op peil te krijgen.

4.7.3 Belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen

4.7.3.1 Regio Midden Holland

Inhoudelijk is het netwerk binnen de Regio Midden-Holland georganiseerd langs vijf tafels, namelijk (1) economie, onderwijs en arbeidsmarkt, (2) ruimte en wonen, (3) verkeer en vervoer, (4) sociaal domein en (5) duurzaamheid. In toenemende mate doen zich echter opgaven voor die de grenzen van elk van de tafels overstijgen en die vragen om een bredere aanpak en een stevigere verbinding tussen de tafels. Daarvoor is de strategische agenda 'De kracht van Midden-Holland: regio van verbinding' opgesteld. In 2021 wordt hier verder uitvoering aan gegeven.

Daarnaast wordt met Alphen aan de Rijn, Gouda en Woerden gewerkt aan het opstellen van een nieuwe meerjarige agenda als basis voor de regionale samenwerking.

4.7.3.2 ODMH

Duurzaamheid

Het thema duurzaamheid staat prominent op de agenda bij gemeenten en provincie als gevolg van het VN-Klimaatakkoord van Parijs en de daaruitvolgende Klimaatwet. De ODMH adviseert en ondersteunt gemeenten bij energietransitie, klimaatadaptatie, wettelijke taken energiebesparing bij bedrijven, circulaire economie, duurzame mobiliteit en verduurzaming van de gebouwde omgeving. De bestuurlijke tafel duurzaamheid van Regio Midden-Holland adviseert het bestuur van de ODMH structureel te investeren in de ODMH als kennisinstituut en uitvoeringsorganisatie op het gebied van duurzaamheid.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet betekent dat er veel verandert. Bij het opstellen van Omgevingsvisies, gemeentelijke Omgevingsplannen en de provinciale Omgevingsverordening is de bij de ODMH aanwezige expertise en informatie over de fysieke leefomgeving benodigd. De wet treedt naar verwachting op 1 januari 2022 in werking. De ODMH bereidt zich, gezamenlijk met de opdrachtgevers en ketenpartners, voor op de toekomstige ontwikkelingen rondom de Omgevingswet.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden gemeenten bevoegd gezag over de bodem. Verschillende taken worden van de provincie overgedragen naar gemeenten. Dat heeft financiële en juridische gevolgen. In 2020 en 2021 wordt invulling gegeven aan de overdracht van bodemtaken om deze vanaf 2022 uit te voeren. Zorgpunt is de overdracht van middelen naar gemeenten voor deze taken. Duidelijkheid wordt pas eind 2020 verwacht.

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen treedt tegelijk in werking met de Omgevingswet. Afsproken is dat de gemeente naast de handhavingsbevoegdheid ook de bevoegdheid tot het uitvoeren van toezicht houdt. Dit omdat de handhavende taak alleen uitvoerbaar is als ook kan worden waargenomen en beoordeeld of tot interveniëren moet worden overgegaan. Verder is afgesproken dat de wet alleen in werking treedt als er voldoende waarborgen zijn dat bouwprojecten onder het nieuwe stelsel doorgang kunnen vinden.

4.7.3.3 Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

In alle gebieden van de Groenalliantie Midden-Holland zijn in 2020 verbeteringen en aanvullingen in de recreatieve voorzieningen uitgevoerd. In 2021 zet de Groenalliantie het uitvoeren van verbeteringen voort, waaronder de investeringen in het kader van het programma [Kwaliteitsimpuls Recreatiegebieden](#) (tot in 2021). In 2021 begint echter ook de geleidelijke afbouw van het programma, waarbij de vernieuwingen in alle gebieden in beheer komen bij de Groenalliantie. Sinds 2017 voert Staatsbosbeheer het beheer van de gebieden uit en biedt daarnaast andere professionele inbreng zoals de inzet van menskracht, middelen, kennis, ervaring en terreinen. Gezien de positieve ervaringen is een nieuwe horizontale samenwerkingsovereenkomst aangegaan per 1 januari 2019 tot 1 januari 2026.

De Groenalliantie wil ook in de periode 2021 blijven investeren in nieuwe projecten die recreatieve meerwaarde bieden. Dit gebeurt binnen de kaders van het Ontwikkel- en beheerplan (2020), voorzien van de bijbehorende (dynamische) investeringsagenda. Het Ontwikkel- en beheerplan (2020) geeft de richting en kaders aan voor het strategisch en tactisch handelen ten aanzien van investeringen, meerjarig beheer, omgang met maatschappelijke vraagstukken en samenwerking met andere partijen. Naast gebiedsgerichte investeringen wil de Groenalliantie ook positief bijdragen aan maatschappelijke opgaven als bewegen, gezondheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en de energietransitie. De opgaven zoals benoemd in het Ontwikkel- en beheerplan worden opgepakt en samen met gebiedspartners en maatschappelijke partijen uitgewerkt.

Groenalliantie wil in 2021 het effect van haar eigen handelen vergroten door de samenwerking te zoeken met andere gebiedspartijen en terreinbeheerders aan de Landschapstafel. In aanvulling op de eigen gebiedsgerichte investeringen kan het hierbij bijvoorbeeld gaan om een gepaste bijdrage van de Groenalliantie aan investeringen van derden in (recreatieve) verbindingen en transferia in en tussen de beheergebieden en hun omgeving. Dit type van samenwerking moet haar beslag krijgen in het nieuwe regionale recreatieprogramma Groene Hart 2021 e.v., waarvoor de voorbereiding in 2020 plaatsvindt.

4.7.3.4 Promen

Met Promen is het 'Hoofdlijnenbesluit 2018-2025' afgesloten. Hiermee is een financiële en juridische knip ingevoerd tussen de Sociale Werkvoorziening en de BV die Participatiewet (PW) dienstverlening uitvoert. De BV die de PW dienstverlening uitvoert (re-integratiemodules, diverse arbeidscontracten zoals 'Beschut Werk', Garantiebaan en Regulier contract) heet ProWork. Jaarlijks maakt de gemeente Gouda maatwerkafspraken met ProWork.

Voor de WSW, die wordt uitgevoerd door Promen, zal de kostprijs per WSW-fte de komende jaren stijgen. Daarnaast neemt het aantal WSW'ers af. Om te voorkomen dat de exploitatietekorten toenemen, wordt continue de formatie van leiding en staf teruggebracht en worden de bedrijfskosten verlaagd. Beide onderdelen (Promen en ProWork) zorgen ervoor dat – buiten onverwachte wijzigingen in wet- en regelgeving – er geen grote begrotingstekorten te verwachten zijn.

4.7.3.5 RDOG HM

Om aansluiting te houden bij de veranderende omgeving maakt de RDOG HM zich sterk voor een aantal thema's waaraan gemeenten de komende periode prioriteit geven.

De thema's zijn:

- Leefstijl en preventieakkoord
- Gezondheidspotentieel benutten
- Gezondheid in de sociale en fysieke omgeving

Ook is de GGD actief betrokken bij (beleids)advisering op het gebied van Huiselijk en seksueel geweld, de aanpak personen met verward gedrag, de Wet verplichte GGZ en het Zorg- en Veiligheidshuis.

4.7.3.6 Grondbank RZG Zuidplas

De Grondbank heeft thans ca. 300 ha aan grond en opstallen in eigendom. Deze zijn voor het overgrote deel gelegen binnen de gemeente Zuidplas. De huidige gemiddelde grondprijs in de Grondbank is hoger dan de waarde van de gronden zonder enig ontwikkelingsperspectief. Wanneer er geen enkele sprake meer is van een ontwikkelingsperspectief voor de in eigendom zijnde gronden van de Grondbank dan zal de waarde grofweg € 40 mln. lager liggen dan de huidige marktwaarde. In een dergelijke extreme situatie zal het totale verlies, inclusief de huidige verliesvoorziening, tussen de € 60 en € 70 mln. kunnen bedragen. Waarvan Gouda dan 6% voor zijn rekening moet nemen

Als belangrijkste ontwikkeling voor de Grondbank RZG Zuidplas geldt dan ook de bepaling van het (woon)programma in de Zuidplaspolder en de ruimtelijke vertaling daarvan naar de grondeigendommen van de Grondbank. In 2021 zullen de gronden van de Grondbank worden getaxeerd na de bestuurlijke besluitvorming over de ontwikkelingsvisie van het Middengebied. De verwachting is dat in 2021 ten opzichte van 2020 een positieve wijziging van de waarde van de voorraden zal plaatsvinden. Voor de meerjarenbegroting wordt verwacht dat de verliesvoorziening in de jaren 2022 en 2023 grotendeels ingelopen zal worden.

4.7.3.7 Veiligheidsregio Hollands Midden

Voor de Veiligheidsregio is voor 2021 een aantal punten van belang.

Meldkamer

Momenteel wordt toegewerkt naar een virtueel genetwerkte organisatie van alle meldkamers met maximaal tien meldkamerlocaties. Per 1 juli 2020 wordt per wet de Landelijke meldkamer een feit, aan de overdracht van mensen en middelen wordt op dit moment gewerkt. Verder zal er in de nabije toekomst veel meer ingespeeld worden op technische ontwikkelingen.

Brandweezorg

Voor de nabije toekomst zijn voor de brandweer zaken zoals het vrijwilligers werven, het blussen van complexere branden vanwege technologische ontwikkelingen, de mogelijke consequenties Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor vrijwilligers) en de Omgevingswet nog steeds nog steeds belangrijke onderwerpen. Een belangrijk punt blijft de toekomstbestendige bluswatervoorziening. Dit is samen met gemeenten en drinkwaterbedrijven middels een pilot met een combinatie van waterwagens en watertransportsystemen opgepakt.

Risico en crisisbeheersing

Vanuit het onderdeel risico- en crisisbeheersing wordt onder meer gewerkt aan het uitvoeren van risicoanalyses over fysieke veiligheid in de openbare ruimte, het opstellen van adviezen voor de vergunningverlening en het voorbereiden van de multidisciplinaire crisisorganisatie bij een grootschalig incident. Ook worden incidenten geëvalueerd. Inmiddels wordt er minder regelgericht en meer risicogericht gewerkt en richt de veiligheidsregio zich meer op risicomanagement van de veiligheidsketen.

GHOR

Samen met haar partners werkt de GHOR aan het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen. Daarnaast ligt de aandacht op het versterken van de informatiedeling tussen de zorgketen en de crisisorganisatie. Dit gebeurt onder meer door de introductie van het netcentrisch werken. Verder richt de GHOR zich in 2021 op ziekenhuizen traumacentrum, RAV, GGD, huisartsenposten/kringen en de caresector in de regio.

Bevolkingszorg

De praktijk leert dat andere hulpdiensten steeds meer van gemeenten verwachten dat ze 24/7 inzetbaar zijn. Binnen de mogelijkheden van gemeenten wordt dit opgepakt. Een kwetsbaar punt voor gemeenten is de overgang van gemeentelijke crisisorganisatie naar staande gemeentelijke organisatie en de nafase. De Coronacrisis is voor de gemeente Gouda en andere gemeenten dan ook een testcase. Door nu al te starten met de voorbereiding op de nafase wordt dit door gemeenten opgepakt.

Gevolgen Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor de brandweervrijwilligers

Een belangrijk punt voor de toekomst dat voor structurele kosten zal zorgen is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). Doel van deze wet is om de rechtspositie van ambtenaren zoveel mogelijk gelijk te stellen aan die van werknemers in het bedrijfsleven. Dit heeft ook gevolgen voor brandweervrijwilligers. Brandweervrijwilligers worden onder de Wnra als deeltijdwerkers gezien die in aanmerking komen voor een arbeidscontract, pensioen moeten opbouwen enz. Momenteel is de veiligheidsregio bezig met een paar oplossingsrichtingen uit te werken.

Financiële kaderstelling

Het financiële kader betreffende de indexering en de eventuele algemene taakstelling voor 2021 wordt gevormd door de Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen Hollands-Midden (FKGR) voor de begrotingen 2021, opgesteld door het financieel overleg van de gemeenten in Hollands-Midden onder voorzitterschap van de Goudse wethouder Michiel Bunnik. In de systematiek van de FKGR ligt vanaf begroting 2020 besloten dat er geen nacalculatie op de toegekende indexering meer zal plaatsvinden. Wel stelt de FKGR dat als de reële ontwikkeling van de loonkosten of de materiele kosten te zeer afwijken van het indexpercentage dat op basis van de septembercirculaire wordt berekend, de bestuurlijke werkgroep de participanten en de gemeenschappelijke regelingen kan adviseren om af te wijken van het septembercirculaire percentage. Daarnaast zal in 2020 de huidige besluitvormingssystematiek door de FKGR nader worden bezien.

4.7.3.8 Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland

van 2021 ten opzichte van 2020 is bepaald door een indexatie voor lonen en prijzen o.b.v. de verwachting prijs overheidsconsumptie van het CPB in de septembercirculaire. De deelnemersbijdrage is een voorschot. Na afloop van het jaar vindt een afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal aanslagen, aanslagregels, getaxeerde objecten e.d.

Uit de jaarcijfers van 2019 bleek dat Gouda meer kosten heeft gemaakt dan inmiddels betaald was via de deelnemersbijdrage. Hogere kosten veroorzaakt door de invoering van Diftar, en hogere kosten bij de uitvoering van parkeerbelasting. Ook is er sprake van een toename van het aantal woningen waardoor meer aanslagen zijn opgelegd. De bijdrage voor 2021 is daarom naar boven bijgesteld. De bijdrage is echter nog steeds lager dan de deelnemersbijdrage in 2018, toen deze nog niet werd bepaald door de uitkomsten van het kostprijscalculatiemodel. Er zijn veel ontwikkelingen op het gebied van ICT en basisregistraties. Voor wat betreft de BAG, WOZ en BGT speelt er landelijke een discussie om deze administraties integraal in plaats van afzonderlijk te beheren. Op het vlak van ICT zijn er ontwikkelingen, zoals Common Ground, GDI en GGI die ook gevolgen gaan hebben voor de bedrijfsvoering van de BSGR.

Door meer schaalgroottes vermindert de kwetsbaarheid, blijven de kosten zo laag mogelijk, en kan worden voorzien in de hogere eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de medewerkers. Informatiebeveiliging en privacy bijvoorbeeld vragen om speciale kennis en expertise.

In 2020 is de gemeente Leiderdorp toegetreden. In 2021 treedt ook De gemeente Velsen toe tot de gemeenschappelijke regeling BSGR. Dit levert voor de huidige deelnemers een klein financieel voordeel op. Hoe groot het voordeel voor de gemeente Gouda zal zijn, is nog niet aan te geven. Omdat de definitieve bijdrage achteraf wordt vastgesteld aan de hand van de totale kosten in relatie tot de producten die een deelnemer bij de BSGR heeft afgenomen is de kostprijscalculatie inclusief de kosten van de gemeente Velsen begin 2022 beschikbaar.

Vanaf 1 januari 2022 is het verplicht om WOZ-objecten te waarderen op gebruiksoppervlakte. Dit kan leiden tot onverwachte verschuivingen in de WOZ waarden ten opzichte van de huidige modellen en systematiek. Iedere conversie leidt immers tot verschillen; een uitdaging voor de specialisten taxaties en de taxateurs om deze omslag de komende jaren op een onderbouwde wijze vorm te gaan geven en optredende verschillen zoveel mogelijk te mitigeren.

4.7.4 Aspecten jaarrekening 2019

4.7.4.1 Algemene aspecten

De gemeente heeft de beschikking over alle vastgestelde jaarrekeningen 2018 van de verbonden partijen inclusief de accountantsverklaringen. In de accountantsverklaringen wordt aandacht besteed aan de continuïteit van de ondernemingen. Per verbonden partij wordt inzicht gegeven in het financieel belang van de gemeente en wordt aandacht besteed aan het financieel risico.

Daarbij is uitgangspunt dat de verbonden partij zelf zorgt voor borging van haar financiële risico's middels een weerstandsvermogen. Dit om te voorkomen dat deelnemende gemeenten in verbonden partijen financiële nadelen moeten bekostigen.

4.7.4.2 Specifieke aspecten

Streekarchief Midden-Holland

SAMH sloot het jaar 2019 af met een negatief saldo van € 28.406. Dit is het bedrag van de egaliseringsreserve welke hiermee is uitgeput. In de Programmabegroting 2021 zijn de opbrengsten met 5% verhoogd, om de noodzakelijke financiële balans te herstellen. Sinds 1 januari voert de ODMH het financieel beheer voor SAMH uit. Op grond van een analyse van de kosten en de baten in de afgelopen vijf jaar, is vast komen te staan dat sprake is van een negatief gat in de cijfers van de SAMH, omdat de noodzakelijke personele kosten structureel te laag zijn ingeboekt in de begroting. Nu er echter geen buffervermogen meer is en tegelijk kan worden vastgesteld dat het SAMH een sobere en doelmatige kostenstructuur bezit, kan de financiële situatie slechts in balans worden gebracht door de bijdrage van de deelnemers op het niveau van de noodzakelijke kosten te brengen. Deze verhoging zal ook voor de begroting van het lopende boekjaar nog worden verwerkt in een begrotingswijziging 2020.

4.7.5 Beleidskader

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en daaruit voortvloeiende richtlijnen geven specifieke voorschriften mee over aspecten inzake verbonden partijen. Voorschrift is dat gemeenten in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening de visie op en beleid omtrent verbonden partijen opnemen. De visie en het beleid zijn beschreven in de door de raad vastgestelde nota verbonden partijen.

In het najaar van 2019 wordt een actuele beleidsnota verbonden partijen ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Met deze kadernota vindt vernieuwing plaats van de in 2012 vastgestelde kadernota.

4.7.6 Soort verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen te weten:

- publiekrechtelijke verbonden partijen
- privaatrechtelijke verbonden partijen

4.7.6.1 Publiekrechtelijke verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid: het openbaar lichaam en de bedrijfsvoeringsorganisatie. Geregeld in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr).

Gouda neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:

1. Regio Midden Holland;
2. Omgevingsdienst Midden-Holland;
3. Groenalliantie Midden-Holland en omstreken;
4. Streekarchief Midden-Holland;
5. Promen;
6. Bedrijfschap Regio Gouda;

7. Grondbank RZG Zuidplas;
8. Regionale dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden;
9. Veiligheidsregio Hollands Midden;
10. Belasting samenwerking Gouwe Rijnland.

4.7.6.2 Privaatrechtelijke verbonden partijen

Een besloten vennootschap (B.V.) of naamloze vennootschap (N.V.) waarin de gemeente aandelen heeft. Dit is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Ook stichtingen of een (coöperatieve) verenigingen kunnen verbonden partij zijn.

Voor Gouda gaat dit om de volgende partijen:

1. B.V. Sport.Gouda;
2. N.V. BNG;
3. Oasen N.V.;
4. N.V. Cyclus;
5. Coöperatieve Parkeerservice U.A..

4.7.7 Lijst Verbonden Partijen

Met de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in 2016 is de gemeente voortaan verplicht om in de paragraaf Verbonden Partijen een overzicht op te nemen.

Per verbonden partij is een overzicht opgenomen met daarin opgenomen:

- Doel en openbaar belang
- Wijze van dienen gemeentebelang
- Beleidsvoornemens
- Risico's
- Financiële gegevens

4.7.7.1 Gemeenschappelijke regelingen

4.7.7.1.1 Regio Midden Holland

Naam verbonden partij	Regio Midden Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.regiomiddenholland.nl
Programma(s)	7. Bestuur en organisatie
Taakveld	0.1 Bestuur
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20% (Ieder AB lid heeft 1 stem)
Doel en openbaar belang	Regionale beleidsvorming en strategische belangenbehartiging van de aangesloten gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Beleidsvoornemens 2021	Uitvoering van de in 2019 opgestelde nieuwe agenda voor regionale samenwerking "De kracht van Midden-Holland: de regio van verbinding" met 4 thema's: - Op weg naar 2050: regio Midden-Holland energieneutraal; - Vitale regio en bereikbare woon-werklocaties; - Toekomstbestendige economie; - Voldoende passende woningen van goede kwaliteit Met Alphen aan de Rijn, Gouda en Woerden het opstellen van een nieuwe meerjarige agenda als basis voor de regionale samenwerking;
Risico's	
Bijdrage in 2021	€ 128.799
Bijdrage t.o.v. totaal	31%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	696	628	404
Vreemd vermogen	ultimo	484	400	625
Resultaat		184	133	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.2 Omgevingsdienst Midden-Holland

Naam verbonden partij	Omgevingsdienst Midden Holland

Naam verbonden partij	Omgevingsdienst Midden Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.odmh.nl
Programma(s)	2. Energie en klimaat 3; Wonen en leefomgeving
Taakveld	7.4 Milieubeheer; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	GR
Deelnemerspercentage	17,0% (Stemverhouding op basis van budget € 100.000 = 1 stem)
Doel en openbaar belang	Bijdrage leveren aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen, waarvan 1 lid zitting heeft in het DB.
Beleidsvoornemens 2021	In 2021 wordt invulling gegeven aan de overdracht van de bodemtaken als voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Ondersteuning gemeenten bij de implementatie van de Omgevingswet, en de realisatie van milieu- en duurzaamheidsdoelstellingen. Verbeteren dienstverlening aan burgers en bedrijven
Risico's	De ODMH heeft een risicoanalyse uitgevoerd volgens de systematiek van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR), welke uitwijst dat het ODMH over een adequaat weerstandsvermogen beschikt. Dit betekent dat alle additionele resultaten terugvloeien naar de deelnemers. De risicoanalyse zal jaarlijks worden herhaald, om te kunnen beschikken over een actueel risicobeeld en een richtpunt te hebben bij de weging van de financiële buffer.
Bijdrage in 2021	€ 3.065.892
Bijdrage t.o.v. totaal	17%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	2.746	3.179	2.207
Vreemd vermogen	ultimo	8.763	8.009	8.804
Resultaat		292	825	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.3 Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

Naam verbonden partij	Groenalliantie Midden-Holland en omstreken
Vestigingsplaats	Schiedam
Website	https://www.groenalliantiemiddenholland.nl/
Programma(s)	1.Economie en onderwijs; 2 Energie en klimaat; 5.Cultuur, sport en recreatie;
Taakveld	3.4 Economische promotie; 7.4 Milieubeheer; 5.1 Sportbeleid en activering
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20%; 5 deelnemende gemeenten met elk 2 AB-leden; ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang	Beheer van recreatieterreinen voor regionale dagrecreatie in Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Krimpenerwaard en enkele kleinere gebieden. Daarnaast is men beheerder en ontwikkelaar van routestructuren in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee leden die door de raad en het college zijn aangewezen. In de gebiedsadviescommissies zitten 2 raadsleden.
Beleidsvoornemens 2021	Uitvoeren van investeringen o.b.v. de Kwaliteitsimpuls in vrijwel alle beheergebieden en blijven investeren in nieuwe projecten die recreatieve meerwaarde bieden binnen de kaders van het Ontwikkel- en beheerplan (2020). Daarnaast wil de Groenalliantie ook positief bijdragen aan maatschappelijke opgaven als bewegen, gezondheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en de energietransitie. Groenalliantie wil in 2021 het effect van haar eigen handelen vergroten door de samenwerking te zoeken met andere gebiedspartijen en terreinbeheerders aan "de Landschapstafel" en het nieuwe regionale recreatieprogramma Groene Hart 2021.
Risico's	De geprognoseerde stand van de Algemene Reserve per eind 2021 bedraagt ca. € 1,4 miljoen. De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 20.000. De claims op de Algemene reserve zijn € 0 (nihil). Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen. Wel wordt de financiële bijdrage van de provincie Z-H afgebouwd naar 90%; onduidelijk is wat er gebeurt vanaf 2026 met de provinciale bijdrage. Bij de herijking van de begroting in 2019 zal het bestuur de eerste stappen zetten om de dekking van het eventueel voorzienbare tekort in 2026 meerjarig te vertalen naar concrete (begrotings-)maatregelen. Aanname is dat er vanaf 2026 tenminste 25% structureel minder wordt ontvangen.
Bijdrage in 2021	€ 533.800
Bijdrage t.o.v. totaal	37%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	8.230	8.202	4.346
Vreemd vermogen	ultimo	4.349	4.633	3.750
Resultaat		172	400	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.4 Streekarchief Midden-Holland

Naam verbonden partij	Streekarchief Midden-Holland
Vestigingsplaats:	Gouda
Website:	www.samh.nl
Programma(s):	5. Cultuur sport en recreatie
Taalveld(en):	5.5 Cultureel erfgoed
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	20% Ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Beleidsvoornemens 2021:	<p>De focus van het Streekarchief is duidelijk. Ze adviseert vanuit de wettelijke verantwoordelijkheid over goede inrichting van de archiveringsprocessen met het oog op toegankelijkheid, ze zijn een betrouwbare kennis (een kennisplatform) voor burgers op zoek naar (overheids)informatie en zijn partner in lokale erfgoedprojecten die door burgers opgezet worden.</p> <p>Woo (Wet open overheid). In 2020 bereidt het Streekarchief zich voor op de effecten van deze nieuwe wetgeving om zodoende in 2021 de gemeenten te kunnen ondersteunen bij het oplossen van complexe vraagstukken die Woo met zich meebrengt.</p> <p>Een tweede uitdaging is de dienstverlening aan de burger constant te monitoren op betrouwbaarheid in een deels onbetrouwbaar digitaal informatielandschap.</p> <p>Een derde en laatste uitdaging is het voeling houden en actief ondersteunen van lokale initiatieven rond historie en erfgoed.</p>
Risico's:	Een verdampt weerstandsvermogen. Door verhoging bijdrage deelnemende gemeenten zou de financiële problematiek tot het verleden moeten behoren.
Bijdrage in 2021	€ 511.847
Bijdrage t.o.v. totaal	37%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	260	222	213
Vreemd vermogen	ultimo	272	369	343
Resultaat		10	-28	3
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.5 Promen

Naam verbonden partij	Promen
Vestigingsplaats	Capelle aan den IJssel
Website	www.promen.nl
Programma(s)	4. Sociaal domein,
Taakveld	6.4 Begeleide participatie; 6.5 Arbeidsparticipatie
Aard	GR
Deelnemerspercentage	36%
Doel en openbaar belang:	Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast het uitvoeren van re-integratieactiviteiten voor werkzoekenden met een Participatiewet-uitkering.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het DB en AB zit een collegelid dat door het college is aangewezen.
Beleidsvoornemens 2021	Volgen in een ondernemingsplan 2021 dat in november naar de raad komt voor een zienswijze.
Risico's	De onderdelen Promen en ProWork zorgen ervoor dat – buiten onverwachte wijzigingen in wet- en regelgeving - er geen grote begrotingstekorten te verwachten zijn. Voor de wetswijzigingen die mogelijk leiden tot begrotingstekorten kan in dit verband genoemd worden de af te sluiten CAO voor nieuw beschut werk en mensen die vallen onder de banenafpraak en door Promen gedetacheerd worden.
Bijdrage in 2021	€ 9.722.000
Bijdrage t.o.v. totaal	37%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	1.855	2.524	2451
Vreemd vermogen	ultimo	8.233	9.749	7200
Resultaat		110	708	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	Ondernemingsplan

4.7.7.1.6 Bedrijvenschap Regio Gouda

Naam verbonden partij	Bedrijvenschap
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.gouwepark.nl
Programma(s)	1. Economie, werk en onderwijs
Taakveld	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Aard	GR
Deelnemerspercentage	33,3% (Ieder AB-lid heeft 1 stem)
Doel en openbaar belang	Het in een samenwerkingsverband van Gouda, Waddinxveen en Zuidplas ontwikkelen van een bedrijventerrein Gouwe Park.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De leden van het AB worden uit de colleges aangewezen. De gemeente Gouda wijst de plaatsvervangend voorzitter aan.
Beleidsvoornemens 2021	Inzet op het voor eind 2022 uitgeven van de resterende bedrijfsgronden en realiseren van de hiermede verband houdende civieltechnische werken.
Risico's	Vertraging in de verwachte uitgifte van de resterende bedrijfsgronden onder andere als gevolg van de Coronacrisis.
Bijdrage in 2021	0
Bijdrage t.o.v. totaal	0

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	€ 9.040	€ 10.369	€ 11.860
Vreemd vermogen	ultimo	530	€ 632	€ 0
Resultaat		0	0	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.7 Grondbank RZG Zuidplas

Naam verbonden partij	Grondbank RZG Zuidplas
Vestigingsplaats:	Den Haag
Website:	www.ontwikkelingzuidplaspolder.nl
Programma(s):	3. Wonen en leefomgeving
Taalveld(en):	8.3 Wonen en bouwen
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	6% Ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	In 2011 heeft de Grondbank een gewijzigde opdracht gekregen en functioneert primair als beheer- en gronduitgiftebedrijf. Momenteel bezit de Grondbank ca. 300 ha aan gronden en deze zijn bijna allemaal gelegen in de Zuidplaspolder binnen de gemeente Zuidplas. Haar belangrijkste doelstelling is om de in eigendom zijnde gronden te verkopen in het kader van de gewenste en vastgestelde Zuidplaspolderontwikkelingen.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen. Het college van Gouda doet een bindende voordracht voor het DB-lid.
Beleidsvoornemens 2021:	In 2021 zullen de gronden worden getaxeerd na de bestuurlijke besluitvorming over de ontwikkelingsvisie van het Middengebied. Momenteel is niet de verwachting dat het nieuwe ontwikkelingsperspectief in 2021 leidt tot veel grondverkoop. Deze zal immers na de besluitvorming over de ontwikkelingsvisie van het Middengebied in planologische kaders vertaald moeten worden. Dit vergt enige jaren. De grondverkoop zullen, zoals vastgelegd in het USK 2018, marktconform plaats dienen te vinden.
Risico's:	De huidige gemiddelde grondprijs in de Grondbank is hoger dan de waarde van de gronden zonder enig ontwikkelingsperspectief. Wanneer er geen enkele sprake meer is van een ontwikkelingsperspectief voor de in eigendom zijnde gronden van de Grondbank dan zal de waarde grofweg € 40 mln. lager liggen dan de huidige marktwaarde. In een dergelijke extreme situatie zal het totale verlies, inclusief de huidige verliesvoorziening, tussen de € 60 en € 70 mln. kunnen bedragen. Gouda draagt daarvan 6%.
Bijdrage in 2021	114.000
Bijdrage t.o.v. totaal	6%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	-17875	-17253	0
Vreemd vermogen	ultimo	93.187	92.509	95.500
Resultaat		3.583	623	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.8 Regionale dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden

Naam verbonden partij	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden
Vestigingsplaats	Leiden
Website	www.rdog.nl
Programma(s)	4. Sociaal domein; 6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; 1.2 Openbare orde en veiligheid
Aard	GR
Deelnemerspercentage	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de burgers in de regio Hollands Midden in normale en crisistomstandigheden. Daarnaast zet de RDOG in om effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het algemeen bestuur zit een lid dat door de raad is aangewezen. Het lid maakt deel uit van het college en is lid van het dagelijks bestuur.
Beleidsvoornemens 2021	Organisatie: versterking informatiemanagement en datagedrevenheid, strategische wendbaarheid. Inhoud: vitale ouderen: zo lang mogelijk gezond zelfstandig wonen. Verkleining van gezondheidsverschillen: verschillen overbruggen tussen lage inkomens en opleiding. Bevorderen van een gezonde omgeving: kwaliteit van leefomgeving door o.a. Omgevingswet. Versterking van sociale en fysieke veiligheid: beschermen tegen gevaar in de openbare ruimte.
Risico's	Onbeheersbaarheid bestrijding coronavirus, bron- en contactonderzoek, testen op virus. Implementatie digitaal dossier, strak projectmanagement; Veilig Thuis: capaciteit vs taken cq meer meldingen; Wegvallen markt taken: smallere capaciteitsbasis; Onrechtmatige aanbestedingen: beheersbaarheid van complexe materie; Project RDOG 2024 (toekomstbestendige RDOG HM); governance goed invullen; Continuïteit: door groei medewerkers opleiden; aansluiting JGZ op Jeugdhulp: permanente aandacht; indexeringsproblematiek; budgetproblematiek voor uitvoering wettelijke taken.
Bijdrage in 2021	€ 4.513.000
Bijdrage t.o.v. totaal	9%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	3.627	3.948	3.533
Vreemd vermogen	ultimo	27.207	29.237	29.983
Resultaat		705	516	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.9 Veiligheidsregio Hollands Midden

Naam verbonden partij	Veiligheidsregio Hollands Midden
Vestigingsplaats	Leiden
Website	www.vrhm.nl
Programma(s)	6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	1.2 Openbare orde en veiligheid
Aard	GR
Deelnemerspercentage	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	Belangenbehartiging van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast aan het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Beleidsvoornemens 2021	
Risico's	
Bijdrage in 2021	€ 4.256.919
Bijdrage t.o.v. totaal	8,2%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2019	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	5.837	5.496	5.094
Vreemd vermogen	ultimo	27.334	28.105	34.524
Resultaat		300	557	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.10 Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland
Vestigingsplaats:	Leiden
Website:	www.bsgr.nl
Programma(s):	1 economie, werk en onderwijs ; 2.Energie en klimaat; 3 wonen en leefomgeving; 5 cultuur, sport en recreatie; 7 bestuur en organisatie 8. Financiering en algemene Dekkingsmiddelen
Taalveld(en):	3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (marktgeden) 3.4 economische promotie (toeristenbelasting) 7.4 Milieubeheer; (7.2 riolering; 7.3 afval; 8.3 wonen en bouwen (leges bouwvergunningen) 2.3 recreatieve havens (haven- en liggelden) ; 0.2 burgerzaken 0.61 OZB woningen; 0.62 OZB niet woningen; 0.63 Parkeerbelasting; 0.64 Belastingen overig
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	10,67% Aantal stemmen gerelateerd aan bijdrage in kalenderjaar
Doel en openbaar belang:	Het heffen en invorderen van lokale belastingen voor de deelnemers. Daarnaast het bepalen van de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in deze gemeente.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zit een collegelid die door het college benoemd is.
Beleidsvoornemens 2021:	
Risico's:	
Bijdrage in 2021	€ 1.314.368
Bijdrage t.o.v. totaal	11%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2220
Eigen vermogen	ultimo	2.055	1.524	1.034
Vreemd vermogen	ultimo	4.825	10.873	5.361
Resultaat		624	85	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.2 Overige verbonden partijen

4.7.7.2.1 B.V. Sport.Gouda

Naam verbonden partij	B.V. Sport.Gouda
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.sportpuntgouda.nl
Programma(s)	5. Cultuur, Sport en recreatie
Taakveld	5.1 Sportbeleid en activering; 5.2 Sportaccommodaties
Aard	BV
Deelnemerspercentage	100% stemrecht als aandeelhouder
Doel en openbaar belang:	Het realiseren, beheren en exploiteren van voorzieningen en accommodaties op het gebied van sport, ontspanning en recreatie, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en velden. Daarnaast worden voor derden activiteiten uitgevoerd zoals buitenschoolse activiteiten, organisatie en uitvoering van sportevenementen, arrangementen voor bedrijfssporten en advies & consult.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
Beleidsvoornemens 2021	
Risico's	
Bijdrage in 2021	Gelijk aan bijdrage 2020 verhoogd met indexering
Bijdrage t.o.v. totaal	n.v.t.

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	1.228	1.252	1.255
Vreemd vermogen	ultimo	1.427	2.398	1.883
Resultaat		-239	24	4
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.2.2 N.V. BNG

Naam verbonden partij	N.V. BNG
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	www.BNG.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.8 Overige baten en lasten
Aard	NV
Deelnemerspercentage	0,15%. Er is stemrecht via de aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het uitvoeren van gespecialiseerde financiële dienstverlening voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
Beleidsvoornemens 2021	De coronapandemie heeft vergaande financiële en maatschappelijke gevolgen voor de klanten van BNG Bank. De bank doet wat mogelijk is. Het gaat dan bovenal om zorgen voor continuïteit van de dienstverlening. De bank heeft voldoende toegang tot liquiditeit om kredieten te verstrekken.
Risico's	De Coronacrisis en enkele kredietverliezen zetten de winstverwachting van de BNG onder druk. Dit zal gevolgen kunnen hebben voor de dividenduitkering over het boekjaar 2020 en verdere jaren.
Bijdrage in 2021	geen
Bijdrage tov het totaal	nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	4.991.000	4.887.000	nb
Vreemd vermogen	ultimo	132.518.000	144.802.000	nb
Resultaat		337.000	163.000	nb
Bron		jaarrekening	jaarrekening	Begroting wordt niet opgesteld

4.7.7.2.3 Oasen N.V

Naam verbonden partij	Oasen N.V.
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.oasen.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.8 Overige baten en lasten
Aard	NV
Deelnemerspercentage	9,63% stemrecht als aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het leveren van drinkwater voor de inwoners van Gouda en een groot aantal andere gemeenten in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid.
Beleidsvoornemens 2021	In relatie tot de Coronacrisis werkt Oasen samen met hun crisispartners op landelijk en regionaal niveau om de continuïteit van de drinkwatervoorziening te borgen.
Risico's	
Bijdrage in 2021	geen
Bijdrage t.o.v. totaal	nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	108.494	112.187	nb

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Vreemd vermogen	ultimo	159.959	168.537	nb
Resultaat		4.826	3.693	nb
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.2.4 N.V. Cyclus

Naam verbonden partij	N.V. Cyclus
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.cyclusnv.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	5.7 Openbaar groen; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	NV
Deelnemerspercentage	Stemrecht als aandeelhouder 23,5 %
Doel en openbaar belang	Advisering en uitvoering afvalbeheer (inzameling, verwerking), reiniging en gladheidsbestrijding. Daarnaast wordt ook informatie en advies gegeven over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij ook een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten.
Beleidsvoornemens 2021	Op basis van de DVO's wordt de prestatie gemonitord. Waar nodig worden aanvullende afspraken gemaakt.
Risico's	De recent afgesloten DVO's bieden voor de komende jaren uitvoerings- en financiële zekerheid. De effecten van landelijke nieuwe wet- en regelgeving kunnen consequenties hebben op de DVO-afspraken en daarmee ook voor Gouda een financiële impact hebben.
Bijdrage in 2021	
Bijdrage tov totaal	nb

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	9.513	9.105	nb
Vreemd vermogen	ultimo	21.763	21.946	nb
Resultaat		408	426	nb
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.2.5 Coöperatieve Parkeerservice U.A.

Naam verbonden partij	Coöperatieve Parkeerservice u.a.
Vestigingsplaats	
Website	www.Parkeerservice.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	2.2 Parkeren
Aard	Coöperatie
Deelnemerspercentage	6,25%
Doel en openbaar belang	ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente wordt vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV).
Beleidsvoornemens 2021	
Risico's	
Bijdrage in 2021	€ 250.000
Bijdrage tov totaal	nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2018	2019	2020
Eigen vermogen	ultimo	-109	-85	nb
Vreemd vermogen	ultimo	118	113	nb
Resultaat		20	112	nb
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.8 Grondbeleid

4.8.1 Inleiding

Deze paragraaf bevat:

- Algemene prijs- en marktontwikkelingen;
- Actuele ontwikkelingen rond grondbeleid;
- Actuele ontwikkelingen binnen projecten.

4.8.2 Algemene prijs- en marktontwikkelingen

Het jaar 2020 staat volledig in het teken van COVID19. Voorspellingen bij het Meerjarenperspectief Grondexploitaties leken plotseling waardeloos en onbetrouwbaar. Een periode met een intelligente lockdown waarbij thuisonderwijs en thuiswerken snel gewoonged werden. Helaas met grote consequenties voor diverse branches. Mensen die werkzaam zijn binnen de horeca, detailhandel en voor evenementen kregen te maken met werkloosheid, minder inkomen en het wegvallen van opdrachten. De impact op de economie is groot. Nederland is van een economisch topjaar snel weggezakt in een stevige recessie.

De impact op grondexploitaties is wisselend. Veel bouwbedrijven hebben te maken met teruglopende orderportefeuilles en moeten hierdoor bezuinigen. Er vallen op veel plekken gedwongen ontslagen of er gaan bedrijven failliet. Andere bedrijven (bouwbedrijven met het accent op woningbouw) draaien redelijk normale omzetten. De bedreigingen uit 2019 lijken uiteindelijk bepalender voor de bouwnijverheid te zijn: stikstof en PFAS. De impact daarvan is stevig: vertraging en extra kosten als gevolg van onderzoeken en het vernieuwen van het materieel (vermindering van dieselgebruik op de bouwplaats).

De woningmarkt reageert vooralsnog niet negatief op de Corona-crisis. Nog altijd is de vraag groter dan het aanbod en stijgen de woningprijzen. Wel voorziet onder andere de Rabobank op korte termijn een daling van de woningprijzen. De werkloosheid neemt namelijk snel toe en het consumentenvertrouwen krijgt een stevige deuk als gevolg van stijging zorgpremie en onzekerheid over de economie.

Bij een daling van de VON prijzen en een stijging van de bouwkosten zal de grondwaarde dalen. Hoeveel invloed Corona uiteindelijk krijgt op de woningmarkt en de grondprijzen zal de komende maanden blijken. Mogelijk zal de vraag naar huurwoningen toenemen en een terugval bij de vraag naar koopwoningen kunnen opvangen.

Voor het eerste kwartaal van 2021 is de volgende actualisatie van de grondexploitaties Spoorzone en Westergouwe gepland.

4.8.3 Actuele ontwikkelingen rond grondbeleid

In Gouda wordt de methode van residueel rekenen toegepast. Deze methode houdt maximaal rekening met de actuele marktomstandigheden. In economisch gunstige tijden stijgt de grondwaarde bij een stijging van de VON prijzen. Bij een dalende VON waarde, daalt uiteindelijk de gemiddelde grondwaarde. Deze methode stelt partijen in staat om de productie van woningen op peil te houden en marktconforme waarden te behalen. Wel kan een lagere grondwaarde binnen een project tot lagere projectresultaten (veelal verliezen binnen een project) leiden. Soms kan door het wijzigen van bouwprogramma's, verkleinen van projecten of het slim faseren (uitstellen, versnellen of prioriteiten bijstellen) het resultaat van een project positief worden beïnvloed en/ of de financiële nadelen worden beperkt.

4.8.4 Actuele ontwikkelingen binnen projecten

Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. Daarbij worden plannings herzien, indexen geactualiseerd en gerealiseerde kosten en opbrengsten verwerkt. Inhoudelijke beleidskeuzes en of planscope wijzigingen worden voorafgaand aan de actualisatie afzonderlijk ter besluitvorming aangeboden.

De actualisatie van grondexploitaties geeft per project een resultaat op eindwaarde. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel worden voorzieningen getroffen bij projecten die sluiten met een financieel tekort. De gemeente is terughoudend ten aanzien van winstnemingen. In principe wordt pas winst genomen bij het afsluiten van een project.

Per project volgt een overzicht van de stand van zaken en de geplande activiteiten.

Stationsomgeving Spoorzone

De grondexploitatie wordt begrensd door spoorlijn, Burgemeester Jamessingel, Technolotion en Rabobank. In dit gebied liggen nog twee bouwrijpe kavels. De NS heeft een partij gecontracteerd voor de nieuwbouw van een hotel met woningen. De gemeente heeft een woningcorporatie gecontracteerd voor het realiseren van circa 150 sociale huurwoningen. In 2020 is het bestemmingsplan voor de sociale woningbouw in procedure gebracht. In 2021 zal het bestemmingsplan voor de hotelkavel in procedure worden gebracht. De startbouw van beide projecten is voorzien in het jaar 2022.

Westergouwe

Westergouwe 1^e fase is gereed en fase 2 wordt gebouwd. In oktober 2020 komen het stedenbouwkundig plan en het bestemmingsplan voor fase 3 in de gemeenteraad. In 2021 start de verkoop voor fase 3. De programmering past binnen de kaders van de Regionale Woonagenda en sluit aan bij de Goudse woningbehoefteraming.

5 Financiële begroting

5.1 Inleiding

In de financiële begroting wordt ingegaan op de exploitatie en de balans. Dit met als doel het inzicht in de gemeentelijke financiën te vergroten.

Allereerst worden de actuele uitgangspunten van het financieel beleid toegelicht. Daarna wordt een uitgebreide toelichting op de financiële positie gepresenteerd, waarbij aandacht wordt besteed aan de totstandkoming van het begrotingssaldo, het meerjarenperspectief, de geprognosticeerde balans en het EMU-saldo. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal specificaties (per programma, incidentele baten en lasten, concerninvesteringsplan, financieringspositie, reserves, voorzieningen en arbeidskosten gerelateerde verplichtingen).

5.2 Financieel beleid en indicatoren

De uitgangspunten voor het financieel kader zijn vastgelegd in het coalitieakkoord 2018-2022.

De sturing van de financiële positie van de gemeente Gouda wordt langs drie invalshoeken vormgegeven:

1. een sluitende meerjarenbegroting (exploitatie);
2. een adequate reservepositie (weerstandsvormen) en
3. een solide schuldbestand (leningen).

Ten aanzien van de programmabegroting 2021-2024 geldt het volgende:

- In de periode 2021-2023 is sprake van afnemende begrotingstekorten. In 2024 is er een sluitende begroting.
- De weerstandsratio bevindt zich binnen de bandbreedte van 1,53 (in jaar 2021) en 1,83 (in jaar 2024) op basis van de verwerking van het rekeningresultaat 2019 en de 1e begrotingswijziging 2020;
- De leningenportefeuille (kortlopende en langlopende geldleningen) neemt in 2021 naar verwachting af met € 19 miljoen tot € 263 miljoen. In 2022 wordt een toename tot € 271 miljoen verwacht; vanaf 2023 is sprake van een afname naar € 256 miljoen eind 2024.

5.3 Uiteenzetting van de financiële positie en toelichting

5.3.1 Ontwikkeling van het meerjarenperspectief 2021-2024

De basis voor het meerjarenperspectief 2021-2024 ligt in de 1e begrotingswijziging 2020 die 9 september 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld. Aanvullend is de meicirculaire 2020 verwerkt, waarover de raad al op hoofdlijnen is geïnformeerd in de Raadsinformatiebrief 2020 van 26 juni 2020. Op basis van het bijgestelde meerjarenperspectief zijn vervolgens de financiële effecten van diverse ontwikkelingen en inzichten in 2020 verwerkt, wat resulteert in het geactualiseerde meerjarenperspectief 2021-2024. Zie daartoe de volgende tabel.

Deze en andere tabellen in dit hoofdstuk moeten worden gelezen vanuit het perspectief van het begrotingssaldo. Een positief bedrag betekent een overschot of voordeel. Bij een negatief bedrag geldt het omgekeerde. De in de tabel geschetste ontwikkelingen worden hierna verder uitgewerkt en toegelicht.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Meerjarenperspectief 2021-2024 na 1e begrotingswijziging 2020	2.317	2.776	3.229	5.124
Aanvullend:				
Meicirculaire 2020	-808	-273	-1.540	-2.844
Bijgesteld meerjarenperspectief t.b.v. programmabegroting 2021-2024 (na verwerking meicirculaire)	1.510	2.503	1.689	2.280
2e ijkmoment 2020:				
Raadskeuzes	-260	-260	-260	-260
Raadsinformatiebrief 2020 uitwerking	-5.416	-2.487	-1.679	-489
College- en raadsbesluiten	26	-12	-13	-68
Voortgang 2020	-2.476	-996	-217	-539
Budgetneutrale wijzigingen	0	0	0	0
sub-totaal	-8.126	-3.754	-2.169	-1.355
Geactualiseerd meerjarenperspectief programmabegroting 2021-2024	-6.616	-1.251	-480	925

Sluitende begroting jaarschuif 2024

Het perspectief wordt gekenmerkt door afnemende begrotingstekorten in de periode 2021-2023 en een sluitende begroting in 2024.

5.3.2 Meicirculaire 2020

Onder verwijzing naar de [Raadsinformatiebrief 2020 van 26 juni jl.](#) worden de effecten van de meicirculaire 2020 met navolgende tabellen in beeld gebracht.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Meicirculaire - mutatie t.o.v. decembercirculaire 2019	-4.703	-3.369	-4.113	-5.088
Waarvan geormerkte bedragen:				
A. Loon- en prijscompensatie	-952	-1.462	-2.024	-2.307
B. Mutaties in de niet-geïntegreerde onderdelen van de voormalige integratie-uitkering sociaal domein	5.297	5.168	5.233	5.187
C. Taakmutaties en wijzigingen in gelabelde uitkeringen en/of geïntegreerde onderdelen m.b.t. het sociaal domein	-449	-609	-636	-636
Sub-totaal	3.896	3.097	2.573	2.244
Effect meicirculaire op financieel perspectief	-808	-273	-1.540	-2.844

De meicirculaire leidt tot lagere bruto-inkomsten. Door het oormerken van bedragen conform bestaande regels en werkwijzen resteert uiteindelijk een minder negatief netto-effect.

Een nadere uitwerking van de geormerkte bedragen staat in de volgende overzichten.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Mutaties in de niet-geïntegreerde onderdelen voormalige integratie-uitkering sociaal domein (+ betekent verlaging bestaand budget)				
Beschermd wonen	4.332	4.328	4.328	4.328
Jeugdzorg/Voogdij 18+	1.185	1.185	1.185	1.185
Participatie	-221	-346	-281	-326
Totaal geormerkte bedragen	5.297	5.168	5.233	5.187

Een deel van lagere inkomsten uit het gemeentefonds wordt veroorzaakt door het weghalen van taken bij de gemeente. Zo krijgen mensen met een psychische stoornis vanaf 2021 zorg vanuit de Wlz in plaats van de Wmo. Hierdoor kunnen bestaande gemeentelijke budgetten worden verlaagd, hetgeen positief uitwerkt op het begrotingsperspectief.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Overige taakmutaties sociaal domein (+ betekent verlaging van bestaand budget):				
Armoedebestrijding kinderen	-17	-17	-17	-17
Maatschappelijke opvang	10	10	10	10
Vrouwenopvang	-5	-5	-5	-5
WLZ-indiceerbare FOKUS-woning	-2	-2	-2	-2
Verrekening Voogdij/18+	72	72	72	72
Versterking arbeidsmarktregio's	-385	-399	-399	-399
Inburgering	-121	-268	-295	-295
Toezicht voorschoolse educatie	-1			
Totaal geormerkte bedragen	-449	-609	-636	-636

5.3.3 2e ijkmoment 2020

Bij het 2^e ijkmoment 2020 worden onder andere de financiële afwijkingen in beeld gebracht die voortvloeien uit de eerste acht maanden van 2020. Belangrijk onderdeel daarvan vormt de uitwerking van de Raadsinformatiebrief 2020 van 26 juni jl. en de Informatiememo keuzevraagstukken ombuigingen van 1 september jl. Daarnaast worden de financiële gevolgen van de reguliere exploitatie in beeld gebracht. De afwijkingen die betrekking hebben op het jaar 2020 zijn verwerkt in de 2^e begrotingswijziging 2020, die afzonderlijk door de raad wordt vastgesteld. De financiële afwijkingen die betrekking hebben op 2021 en latere jaren komen aan de orde in deze programmabegroting.

5.3.4 Raadskeuzes

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Raadskeuzes:				
P5: Erfgoedvisie	-180	-180	-180	-180
P7: Griffie	-80	-80	-80	-80
Totaal	-260	-260	-260	-260

P5: Erfgoedvisie

Op 29 januari 2020 heeft de raad de Subsidieverordening instandhouding Erfgoed Gouda 2020 vastgesteld. Uitvoering van deze subsidieverordening leidt tot een budgettaire nadeel. Door het ontbreken van een Kadernota 2021 en besluitvorming daarover wordt de raad nu voorgesteld het budgettaire nadeel van € 180.000 per jaar te verwerken in de meerjarenbegroting 2021-2024.

P7: Griffie

Vanwege Raadsbreed werken met 4 werkgroepen en de nieuwe vergaderstructuur met 3 vaste commissies bestaat de bemensing van de griffie uit 1 griffier en 3 commissiegriffiers. In de eerste begrotingswijziging 2020 heeft de raad derhalve besloten het budget ter dekking van de afdelingskosten van de griffie voor 2020 met € 80.000 te verhogen. Ter dekking van de structurele meerkosten wordt nu voorgesteld om ook in de meerjarenbegroting 2021-2024 deze post op te nemen.

5.3.5 Raadsinformatiebrief 2020 uitwerking

De raad is door middel van de [Raadsinformatiebrief 2020 van 26 juni jl.](#) op de hoogte gebracht van onder andere de (ontwikkeling van de) financiële positie mede als gevolg van de voorziene tekorten in het sociaal domein (jeugdzorg en Wmo). Daarop aansluitend heeft het college op 1 september jl. de [Informatiememo keuzevraagstukken ombuigingen](#) met de raad gedeeld. In de voorliggende begroting is een en ander financieel uitgewerkt. Zie daartoe navolgende tabel.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Raadsinformatiebrief, waarvan:				
A. Coalitieakkoord - lasten	-30	-30	-855	-2.278
B. Coalitieakkoord - baten	220	220	220	1.130
C. Bijstelling huidig beleid	-10.307	-10.260	-10.644	-11.055
D. Nieuw beleid	-880	-830	-325	-349
E. Ombuigingen	5.581	8.413	9.925	12.063
Totaal	-5.416	-2.487	-1.679	-489

De onderscheiden regels in deze tabel worden in de navolgende paragrafen nader uitgewerkt.

5.3.5.1 Coalitieakkoord lasten

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Coalitieakkoord - lasten:				
P1: Stadsmarketing (tbv capaciteit)	0	0	0	-185
P1: Stadsmarketing (werkbudget)	0	0	-100	-100
P1: Uitvoering triple helix agenda (capaciteit)	-30	-30	-30	-80
P1: Uitvoering triple helix agenda (werkbudget)	0	0	0	-30
P2: Capaciteit energietransitie	0	0	0	-240
P2: Fonds Duurzaam Funderingsherstel	0	0	0	-140
P5: Evenementen	0	0	0	-50
P5: Kinderbibliotheek	0	0	0	-170
P5: Kinderboerderij	0	0	0	-35
P5: Onderhoud Binnensport	0	0	-725	-725
P6: Ondernijning	0	0	0	-104
P6: Ondersteuning stadsmarinier	0	0	0	-81
P6: Impulsbudget leefbaarheid (incl. Buurt Bestuurt)	0	0	0	-71
P6: Aanpak woninginbraken	0	0	0	-164
P6: Aanpak radicalisering	0	0	0	-104
Totaal	-30	-30	-855	-2.278

5.3.5.2 Coalitieakkoord baten

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Coalitieakkoord - baten:				
P1: Extra reclame-inkomsten	0	0	0	100
P1: Verhoging 1xtra reclame-inkomsten	170	170	170	170
P3: Energie openbare verlichting	0	0	0	50
P3: Extra parkeerinkomsten Stationsgarage	0	0	0	50
P3: Groenalliantie	0	0	0	20
P3: Taakterugname Cyclus	0	0	0	500
P3: Toename extra parkeerinkomsten Stationsgarage	50	50	50	50
P5: Ontwikkeling grondbank	0	0	0	40
P7: Taakstelling coalitieakkoord 2018-2022	0	0	0	150
Totaal	220	220	220	1.130

5.3.5.3 Bijstelling huidig beleid

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Bijstelling huidig beleid:				
P3: Aanvullende indexering contracten dagelijks onderhoud (bestaande contracten 2020-2021)	-300	-300	-300	-300
P4: Stijging kosten a.g.v. toenemende zorgzwaarte en aantallen jeugdzorg	-7.609	-7.757	-8.150	-8.561
P4: Stijging kosten a.g.v. toenemende zorgzwaarte en aantallen Wmo	-2.098	-1.903	-1.894	-1.894
P7: Geheugen van Gouda: noodzaak tot verdere implementatie van digitale processen. Ook is het voor de implementatie van de Omgevingswet nodig dat processen gedigitaliseerd worden.	-250	0	0	0
P7: Licenties boekhoudpakket	-50	-50	-50	-50
P7: P-budget RBA	0	-250	-250	-250
Totaal	-10.307	-10.260	-10.644	-11.055

5.3.5.4 Nieuw beleid

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Nieuw beleid:				
P1: Onderzoek stadsdistributie	-50	0	0	0
P1: Realiseren campus Gouda	-200	-200	0	0
P1: Regionale economie Midden Holland - uitvoeringsagenda	-50	-50	-50	-50
P1: Totstandkoming onderwijsagenda / formateur	-25	0	0	0
P3: Omzetten bestemmingsplannen naar omgevingsplannen. Nieuwe bestemmingsreserve,	-250	-250	0	0
P3: Wonen - onderzoeksbudget	-45	-45	-45	-45
P3: Kwaliteitsverhoging binnenstad jaarschijven 2021 t/m 2025	0	-25	-50	-74
P5: Planologisch Kader Evenementen	0	0	0	0
P5: MJOP Vastgoed: onderhoudsvoorzieningen o.b.v. geactualiseerde MJOPs	-180	-180	-180	-180
P6: 0,5 fte voor thema mensenhandel + 0,5 fte seksuele uitbuiting	-80	-80	0	0
Totaal	-880	-830	-325	-349

5.3.5.5 Ombuigingen

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Ombuigingen:				
P1: Inboeken onderschrijding vandalismeschade. De afgelopen jaren neemt de (vandalisme)schade aan de gebouwen af en is er een onderschrijding op dit onderdeel.	30	30	30	30
P1: Onderwijs: huur school Wereldwijs	15	15	15	15
P1: Triple helix, realiseren Gouda campus en regionale economie MH	0	0	50	50
P1: Verlagen budget reguliere EZ-activiteiten	10	10	10	10
P1: Verlagen toerismebudget	12	12	12	12
P1: Bijstellen budget stadsmarketing: verlaging van het beschikbare budget en het uitvoeren van minder activiteiten.	50	50	50	50
P2: Verlagen ambitie m.b.t. verbeteren kwaliteit bestaand groen	250	750	0	0
P2: Verlagen budget Fonds Duurzaam Funderingsherstel	85	85	85	85
P2: Verlagen budget in Fonds Energietransitie	75	75	0	0
P3: Extra parkeerinkomsten door werken met scanauto	50	100	100	100

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
P3: Mobiliteit / VCP - kapitaallasten voorbereidingskrediet	0	39	38	37
P3: Ruimtelijke ontwikkeling / inzetten op anterieure ontwikkelingen	40	80	80	80
P3: Loslaten van behoud speelplekken	50	0	0	0
P3: Verlagen budget schieffstand straatmeubilair (behoudens veiligheid)	90	90	90	90
P3: Vermindering reiniging vaste kunstwerken (per 3 jaar i.p.v. per 2 jaar)	48	48	48	48
P4: Aanscherpen toegangspoort individuele begeleiding (- 5%) en HbH (-1%) - generieke maatregel	165	330	330	330
P4: Alternatief aanbod mantelzorgwaardering	15	15	15	15
P4: Anders vormgeven ouderenadvies	0	0	14	45
P4: Omvorming Wmo van inkooprelatie naar subsidierelatie	-70	120	140	140
P4: Efficiencyvoordeel uitvoering integrale uitvoeringsorganisatie	300	300	300	300
P4: Hulpmiddelen algemeen gebruikelijk verklaren	5	5	20	40
P4: Inkrimpen assortiment scootmobielen (alleen 12 km/h)	10	10	10	10
P4: Jeugdhulp van 1 op 7 naar 1 op 8	177	1.924	4.785	6.874
P4: Bijstellen budget Laptop-regeling door levering refurbished laptops in plaats van nieuwe laptops door stichting Leergeld .	40	40	40	40
P4: Omzetten individuele begeleiding naar groep	0	135	135	135
P4: Re-integratiebudget: al enige jaren sprake van een onderbesteding/ onderschrijving	80	80	80	80
P4: Stoppen subsidie voor financiële educatie op scholen	10	10	10	10
P4: Subsidie brede basis en JOS	0	400	400	400
P4: Subsidies eenmalig niet indexeren	200	200	200	200
P4: Uitvoering BW	245	245	245	245
P4: Bijstellen budget inclusie zonder dat teruggekomen hoeft te worden op gedane toezeggingen.	20	20	0	0
P4: Bijstellen budget preventie door het leggen van creatieve verbindingen o.a. met sport.	35	35	0	0
P4: Verminderen inzet administratieve ondersteuning ZNW	0	0	15	15
P4: Verminderen inzet Debiteuren en verhaal	0	35	35	35
P4: Verminderen inzet Handhaving	0	49	49	49
P4: Vroegsignaleren van schulden niet via huisbezoek maar per brief	150	0	0	0
P4: WSW, al enige jaren is sprake van onderbesteding/onderschrijving.	250	250	250	250
P5: Onderhoud (Binnen)sport	516	582	0	0
P5: Verlagen bijdrage aan Groen Alliantie	11	11	11	11
P6: Aanpak woninginbraken, subsidie hangsluitwerk en camera's	50	50	50	50
P6: Donkere dagen offensief	30	30	30	30
P6: Impulsbudget leefbaarheid	35	35	35	35
P6: Veiligheid ondersteuning (hardware)	40	40	40	40
P7: Organisatiebrede taakstelling: deze wordt gerealiseerd door te besparen op onder andere contributies, abonnementen, directiebudget en door taken anders vorm te geven.	300	300	300	300
P7: Onderschrijving participatiebudgetten	20	20	20	20
P8: Lokale heffingen, terugdraaien verlaging OZB 2018	1.008	1.008	1.008	1.008
P8: Lokale heffingen, verhogen toeristenbelasting	0	15	15	15
P8: Onttrekking reserve MO/VO/BW (Goudse deel)	735	735	735	735
P8: Programma versnelling woningbouw en (gebieds)transformatie: vrijval reserve	400	0	0	0
Totaal	5.581	8.413	9.925	12.063

5.3.6 College- en raadsbesluiten

In de loop van het jaar nemen het college en de gemeenteraad op grond van hun bevoegdheden besluiten waar financiële consequenties aan zitten. Deze worden dan verwerkt in het eerstvolgende ijkmoment van de PenC-cyclus. De besluiten uit 2020 met financiële gevolgen voor 2021 en verder staan in de volgende tabel.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
College- en raadsbesluiten:				
P1+P3: MPG 2020	0	0	0	0
P3: Conversie erfpacht appartementencomplex Bodegraafsestraatweg 1 -3	0	0	0	0
P3: Conversie erfpacht appartementencomplex Bodegraafsestraatweg 1 -3 : vrijvallende kapitaallasten	0	0	0	0
P3: Grondbank: effecten begroting 2021	26	26	26	26
P3: MJOP Vastgoed: exploitatie	0	0	0	0
P3: MJOP Vastgoed: kapitaallasten van investeringen in levensduur verlengend vervangingsonderhoud	0	-15	-17	-72
P3: Investeringsbudget Parkeerplan 2020	0	-22	-22	-21
Totaal	26	-12	-13	-68

P1+P3: MPG2020

Op 3 juni 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met de actualisatie van de grondexploitaties (MPG). De meerjarige financiële gevolgen van de herziene grondexploitaties zijn in deze begrotingswijziging verwerkt.

P3: Conversie erfpacht appartementencomplex Bodegraafsestraatweg 1-3

De gemeente heeft de grond op de hoek van de Bodegraafsestraatweg en de Burgemeester van Reenensingel in erfpacht uitgegeven. Op de erfpachtgrond zijn een appartementencomplex en bijbehorende voorzieningen gevestigd. Vanuit de VvE Flatgebouw Bodegraafsestraatweg 1-3 te Gouda is het verzoek gekomen voor de aankoop van het bloot eigendom van de (erfpacht)grond voor 19 van de 21 appartementseigenaren. Van deze 19 verkopen heeft één juridische overdracht in de tweede helft van 2020 plaatsgevonden.

P3: Grondbank effecten begroting 2021

In het verleden is door de deelnemers aan de Grondbank RZG Zuidplas besloten om de kosten en de rente niet meer te activeren op de boekwaarden van de voorraden (gronden) maar deze ten laste te brengen van de deelnemers. Uit de meest recente begroting van de Grondbank blijkt dat de jaarlijkse kosten voor de gemeente Gouda dalen.

P3: MJOP Vastgoed exploitatie

Bij besluit van 26 mei 2020 heeft het college besloten om het overschot op de voorzieningen Planmatig Onderhoud en Huis van de Stad, respectievelijk groot € 43.370 en € 106.000, te reserveren en te betrekken bij de nog te voeren discussie over het MJOP Schouwburg in relatie tot de business case. Vanwege het feit dat de discussie ten aanzien van het MJOP Schouwburg (als onderdeel van de business case Schouwburg) als gevolg van de coronacrisis is opgeschort, worden de gereserveerde bedragen om boekhoudkundige redenen nu toegevoegd aan de voorziening Schouwburg. Daarnaast is ten behoeve van de (concept) Programmabegroting 2021 een claim van € 250.000 opgenomen. Dit bedrag is door de ombuigingen verlaagd tot € 180.000.

P3: MJOP Vastgoed kapitaallasten van investeringen in levensduur verlengend vervangingsonderhoud

In de Meerjaren Onderhoudsbegroting 2019 tot en met 2058 Planmatig Onderhoud Vastgoed, die op 26 mei 2020 door het college is vastgesteld, is het levensduur verlengend vervangingsonderhoud van de diverse gebouwen apart inzichtelijk gemaakt. Deze investeringen zijn opgenomen in het Concerninvesteringsplan en de bijbehorende kapitaallasten zijn administratief verwerkt.

P3: Investeringsbudget Parkeerplan 2020

Bij raadsbesluit van 29 januari 2020 bij het vaststellen van het Parkeerplan Gouda 2020 is besloten een investeringsbudget groot € 100.000 te openen en in het Concerninvesteringsplan op te nemen. De bijbehorende kapitaallasten als gevolg hiervan zijn administratief verwerkt.

5.3.7 Voortgang 2020

Over de voortgang 2020 wordt gerapporteerd aan de hand van de onderscheiden categorieën in de onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Voortgang 2020, waarvan:				
A. Voortgang eerste 8 maanden	-3.149	-1.375	-1.071	-1.092
B. Voortgang CIP	673	379	854	554
C. Doorschuifbudgetten	0	0	0	0
Totaal	-2.476	-996	-217	-539

5.3.7.1 Voortgang eerst acht maanden 2020

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
A. Voortgang eerste 8 maanden:				
P1: Tarieven toeristen- en precariobelasting 2021 naar nul	-257	0	0	0
P2: Bijstelling BSGR budgetten (aangepast aan actuele kostenverdeling)	-49	-49	-49	-49
P2: Voorziening groot onderhoud openbare ruimte	-366	-258	-353	-349
P4: Bovenregionale verbeteragenda JB-West	-118	0	0	0
P4: Budget regionaal programma 'Sturen op kosten'	-500	-500	0	0
P4: Onttrekking reserve MO/VO/BW 'Sturen op kosten'	500	500	0	0
P4: Korting rijksbijdrage 18+/voogdij	-1.185	0	0	0
P5: MJOP investeringen buitensport correctie 1e ijkmoment 2019 en 2020	-516	-582	0	0
P7: Applicatiekosten concernstaf	-5	-5	-5	-5
P8: Aangepaste raming rente grexen	47	98	89	29
P8: Financieringsfunctie	-112	23	-147	-1
P8: Reserve afschrijvingen investeringen in OR met MN	-368	-373	-378	-478
P8: Schrappen spaaroptie	0	0	500	500
P8: Stelpost sluitende begroting 2022	0	0	-500	-500
P8: Uitwerking actualisatie kostenverdeelstaat 2020 en verder	-304	-309	-305	-313
P8: Uitwerking loon- en prijsindexatie 2021 en verder	84	81	78	73
Totaal	-3.149	-1.375	-1.071	-1.092

P1: Tarieven toeristen- en precariobelasting 2021 naar nul

Als uitwerking van het collegevoorstel van 4 september 2020, welke een wijziging van de verordeningen voor precario- en toeristenbelasting 2020 betrof, is het tarief voor toeristenbelasting en zijn sommige belastingtarieven voor precario voor 2021 op nul gesteld.

P2: Bijstelling BSGR budgetten (aangepast aan actuele kostenverdeling)

Voor de actuele kostenverdeling in de factuur van de BSGR is aansluiting gezocht bij de in de begroting opgenomen bedragen voor 2020. De begroting wordt bijgesteld op basis van deze actuele kostenverdeling.

P2: Voorziening Groot Onderhoud Openbare Ruimte

Eenzijds, voortvloeiend uit een constatering bij de werkzaamheden voor de jaarrekening 2019, is een aanvullende dotatie van de voorziening benodigd om te voorkomen dat de voorziening Groot Onderhoud Openbare Ruimte niet toereikend is en de kosten voortvloeiend uit onderliggende plannen niet kan dekken. Anderzijds is een lagere dotatie aan deze voorziening benodigd als gevolg van het ombuigen van de verbetering van de kwaliteit van bestaand groen.

P4: Bovenregionale verbeteragenda JB-West

Naar aanleiding van het landelijk Inspectierapport over Jeugdbescherming (november 2019), waarin o.a. werd geconstateerd dat de werkdruk bij de Gecertificeerde Instellingen te groot is en de case load niet op de norm is, is in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid een bovenregionaal verbeterplan opgesteld en wordt de komende 1,5 jaar geïnvesteerd in case load verlaging. Of structureel case load verlaging nodig is, zal afhangen van de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot de jeugdbeschermingsketen.

P4: Budget regionaal programma 'Sturen op kosten' en onttrekking reserve MO/VO/BW

Voorgesteld wordt om aan de reserve MO/VO/BW € 1.000.000 te onttrekken ter dekking van het regionale programma 'Sturen op kosten'.

P4: Korting rijksbijdrage 18+/voogdij

Gemeente Gouda ontvangt vanaf 2021 € 1,2 miljoen minder voor Voogdij/18+ ten opzichte van het jaar 2020. De rijksbijdrage wordt vastgesteld op de aantallen van T-2, die sterk worden bepaald door de rechterlijke uitspraken. Vanwege de fluctuaties in de aantallen en omdat vanaf 2022 een grote wijziging plaatsvindt bij de vaststelling van dit budget (het woonplaatsbeginsel), is deze post vanaf 2022 opgenomen in de risicoparagraaf.

P5: MJOP investeringen buitensport correctie 1e ijkmoment 2019 en 2020

De coalitie heeft voor de periode tot en met 2022 in totaal € 2.000.000 beschikbaar gesteld voor de aanpak van achterstallig onderhoud bij de sportaccommodaties. Het betreft in veel gevallen investeringen in de buitensport. In eerste instantie is ervoor gekozen de kapitaallasten van deze investeringen ook binnen deze vier jaar te dekken. In het kader van de Keuzevraagstukken Ombuigingen is voorgesteld deze kapitaallasten conform gemeentelijk beleid over een langere periode af te schrijven. Het effect is dat de kapitaallasten per jaar lager worden. Als uitwerking daarvan wordt de administratieve verwerking, zoals deze oorspronkelijk bij het eerste ijkmoment 2019 en het eerste ijkmoment 2020 heeft plaatsgevonden, teruggedraaid.

P7: Applicatiekosten concernstaf

Vensters voor Bedrijfsvoering is een instrument dat helpt inzicht te krijgen in het presteren van de bedrijfsvoering en bijbehorende verbetermogelijkheden. De tool maakt het mogelijk om specifieke elementen van de bedrijfsvoering te vergelijken met die van andere gemeenten. Het verbetert de sturing, doordat indicatoren vanuit het dashboard bedrijfsvoering meer duiding gegeven kunnen worden door deze te benchmarken met vergelijkbare gemeenten. Ook vergelijking met de voorgaande jaren wordt hiermee mogelijk. Data van Vensters is ook gebruikt voor verdiepende analyses, zoals de analyse naar ziekteverzuim en inhuur.

P8: Aangepaste raming rente grexen

Op basis van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2020 en een aanpassing in het BBV is de toegestane rente over de boekwaarden opnieuw berekend.

P8: Financieringsfunctie: actualisatie financieringsbehoefte

Het saldo van de financieringsfunctie is geactualiseerd op basis van de nieuwste inzichten in het verloop van (toekomstige) investeringen en wijzigingen in afschrijvingstermijnen. Ook de jaarlijks uit te voeren analyse op de ontwikkeling van de financieringsfunctie is hierin betrokken. Hiermee wordt tevens structureel invulling gegeven aan de organisatiebrede taakstelling uit eerdere begrotingen.

P8: Reserve afschrijvingen investeringen in OR met MN

Op 1 juli 2020 heeft de raad de Nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Administratief dient het effect daarvan voor onder andere de reserve Afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte, hierna: reserve AVOR, nu verwerkt te worden.

Bij de verwerking van de nieuwe richtlijnen van de Nota reserves en voorzieningen is gebleken dat het besispunt bij de Egalisatiereserve openbare ruimte (blz. 12 uit de Nota reserves en voorzieningen) breed interpreteerbaar is, waardoor het risico bestaat dat afgeweken wordt van de bedoeling van deze reserve met de nieuwe naam reserve AVOR.

De bedoeling van de reserve AVOR is dat enkel afschrijvingslasten van de reeks Investerings Maatschappelijk Nut Openbare Ruimte 2017-2019 met deze reserve verrekend worden. In de periode 2017-2019 werd voor deze reeks zowel de afschrijvingslasten als de rentelasten onttrokken aan deze reserve.

Met ingang van 2020 is een nieuwe reeks investeringen maatschappelijk nut openbare ruimte, gesplitst naar levensduur (10 jaar / 15 jaar / 20 jaar / 40 jaar), opgenomen. In de nota staat: "Ten behoeve van de financiering van de boekwaarde van die investeringen moet de waarde van de egalisatiereserve per balansdatum daaraan gelijk zijn." Dit uitgangspunt had betrekking op de investeringsreeks 2017-2019.

Om verwarring te voorkomen wordt aan de raad voorgesteld om bovengenoemde vernieuwde werkwijze omtrent de reserve AVOR vast te stellen en te besluiten dat de relatie tussen boekwaarde investeringen maatschappelijk nut openbare ruimte en de omvang van de reserve (blz. 12 uit de Nota Reserves en Voorzieningen) alleen betrekking had op de investeringsreeks 2017-2019, die in de periode 2017-2019 onderdeel was van de financiële verslaglegging. De koppeling van de boekwaarde met de hoogte van de reserve AVOR wordt voor de reeks investeringen maatschappelijk nut openbare ruimte vanaf 2020 losgelaten en evenals de verrekeningen met de voorziening groot onderhoud openbare ruimte.

P8: Spaaroptie

De spaaroptie wordt vanaf 2023 ingezet ter compensatie van de stelpost sluitende begroting (eveneens programma 8) uit voorgaande programmabegrotingen. Dit betreft derhalve een technische aanpassing.

P8: Stelpost sluitende begroting 2022

De spaaroptie (zie hiervoor) wordt vanaf 2023 ingezet ter compensatie van de stelpost sluitende begroting uit voorgaande programmabegrotingen. Dit betreft derhalve een technische aanpassing.

P8: Uitwerking actualisatie kostenverdeelstaat 2020 en verder

Vanwege het lagere investeringsniveau mede op grond van realistisch begroten kunnen minder uren worden toegeschreven aan investeringen en projecten, hetgeen nadelig uitwerkt nadelig op het meerjarig perspectief (2020-2026),

P8: Uitwerking loon- en prijsindexatie 2021 en verder

Betreft een voordelig uitwerkingsverschil van de eerder uitgevoerde berekening van de middelen voor loon- en prijsindexatie in 2021 op basis van de meicirculaire 2020 gemeentefonds.

5.3.7.2 Voortgang CIP

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Voortgang CIP:				
P1: Doorontwikkeling 2e verdieping Chocoladefabriek jr gereed naar 2021	51	-1	-1	-1
P1: IHP: Jaar gereed Triangel naar 2024	0	0	510	-6
P3: Vervangingsinvesteringen Openbare ruimte	468	472	496	693
P3: Besturing Selectieve Toegang Binnenstad - STB - Zakpalen	0	0	0	0
P3: Verduurzaming Vastgoed 2018 en 2019: wijziging jaar gereed	117	-2	-2	-2
P3: Mobiliteit / VCP - kapitaallasten voorbereidingskrediet - correctie	0	-39	-38	-37
P5: Aanpassen terreininrichting tijdelijke sporthal Tobbe Dick van Dijk	8	8	8	8
P5: Aanpassen renovatie hockeyveld 3 GMHC	-5	-5	-5	-5
P5: Aanpassingen investeringen buitensport in verband met Spuk	-8	-8	-7	-7
P7: Niet doorgaan van vervanging paternosterkasten 2022	0	0	11	11
P7: Automatiseringskredieten aanpassen jaren 2022 t/m 2024	0	-46	-117	-99
P7: Automatiseringskredieten opvoeren voor 2025 en 2026	0	0	0	0
P7: Werkplek concept aanpassing HvdS: jaar gereed naar 2022	42	-1	-1	-1
Totaal	673	379	854	554

P1: Doorontwikkeling 2e verdieping Chocoladefabriek jaar gereed naar 2021

Bij raadsbesluit op 22 mei 2019 is een investeringskrediet beschikbaar gesteld om de tweede verdieping in de Chocoladefabriek door te ontwikkelen en gereed te maken voor de programmatische invulling van de business case "Leren en Creëren, doorontwikkeling Chocoladefabriek Gouda". De destijds in 2020 verwachte realisatie wordt echter 2021. Het meerjarige financiële effect op de kapitaallasten hiervan dient administratief verwerkt te worden. Het voordeel in 2021 betreft het wegvallen van kapitaallasten in dat jaar, het nadeel in de navolgende jaren betreft het effect op de rentelasten.

P1: IHP jaar gereed Triangel naar 2024

De geplande realisatie van de clustering- en nieuwbouwwerkzaamheden voor De Traingel op de huidige locatie, waartoe de Raad op 19 februari 2020 besloten heeft, zal niet in 2023 maar in 2024 gereed zijn. Het meerjarige financiële effect op de kapitaallasten hiervan dient administratief verwerkt te worden. Het voordeel in 2023 betreft het wegvallen van kapitaallasten in dat jaar, het nadeel in de navolgende jaren betreft het effect op de rentelasten.

P3: Vervangingsinvesteringen Openbare ruimte

De wijze van registreren van vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut is gewijzigd naar een systematiek die gebaseerd is op de levensduur van de investeringen. De berekening van de kapitaallasten is hiermee zuiverder en de boekwaarde nauwkeuriger. Het meerjarige financiële effect betreft het verschil tussen de kapitaallasten volgens de oude systematiek en die volgens de nieuwe systematiek.

P3: Besturing Selectieve Toegang Binnenstad - STB - Zakpalen

Investering in het Selectief Toegangssysteem Binnenstad (zakpalen), waarvoor een krediet in het Concerninvesteringsplan 2020-2024 staat opgenomen van EUR 350.000, zou in het jaar 2023 gereed zijn. De realisatie wordt echter in het jaar 2024 verwacht, waardoor de begrote kapitaallasten in het jaar 2024 vrijvallen en vanaf 2025 begroot worden.

P3: Verduurzaming Vastgoed 2018 en 2019: wijziging jaar gereed

Het jaar van gereedkomen van de investeringen Verduurzaming Vastgoed 2018 en Verduurzaming Vastgoed 2019, uiteindelijk voortvloeiend uit de door de Raad op 9 december 2015 vastgestelde vergoeringsagenda, was aanvankelijk naar verwachting 2020. Door een latere start is deze verwachting bijgesteld naar 2021. Het voordeel in 2021 betreft het wegvallen van kapitaallasten in dat jaar, het nadeel in de navolgende jaren betreft het effect op de rentelasten.

P3: Mobiliteit / VCP - kapitaallasten voorbereidingskrediet - correctie

Betreft de verwerking van het niet doorgaan van een aanvankelijk ingeboekte ombuiging, zie hoofdstuk 5.3.5.5.

P5: Aanpassen terreininrichting tijdelijke sporthal Tobbe Dick van Dijk

De (financiële) afwikkeling van de terreininrichting bij de Sporthal Dick van Dijk (de nieuwe sporthal in het Groenhovenpark) heeft in 2020 binnen het budget plaatsgevonden.

P5: Aanpassen renovatie hockeyveld 3 GMHC

De aanbesteding van de renovatie van het derde hockeyveld van GMHC is tegengevallen waardoor een ophoging van het investeringsbudget noodzakelijk is.

P5: Buitensport in verband met Spuk

Bij het 1^e ijkmoment 2020 heeft de raad ingestemd met het ophogen van een aantal investeringsbudgetten in de buitensport. Bij de berekening voor de jaarschijf 2020 was rekening gehouden met een SPUK-bijdrage. Deze kon echter niet meer in de subsidieaanvraag worden meegenomen waardoor het nu noodzakelijk is de bijbehorende verwachte inkomsten af te ramen.

P7: Niet doorgaan van vervanging paternosterkasten 2022

Vanwege het digitaliseren van het archief zijn begin januari 2020 in het Huis van de Stad vier van de zes lektriever-kasten gesloopt en afgevoerd. De vervangingsinvesteringen nog die op het Concerninvesteringsplan waren opgenomen kunnen daarmee vervallen.

P7: Automatiseringskredieten aanpassen jaren 2022 t/m 2024

De investeringsbudgetten voor de jaren 2022, 2023 en 2024 geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten.

P7: Automatiseringskredieten opvoeren voor 2025 en 2026

De investeringsbudgetten voor automatisering voor de jaarschijven 2025 en 2026 zijn in het Concerninvesteringsplan opgenomen.

P7: Werkplek concept aanpassing HvdS: jaar gereed naar 2022

Door de coronapandemie zijn de investeringen in het werkplekconcept voor het Huis van de Stad vertraagd.

5.3.7.3 Doorschuifbudgetten

bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Doorschuifbudgetten:				
P1: Programma Gouda-750	-160	0	0	0
P1: Onderhoudsbudget Burg. Martenssingel 15	-200	0	0	0
P3: Programma Duurzaamheid vastgoed	0	-170	0	0
P3: Programma Omgevingswet: implementatiebudget	-190	0	0	0
P4: Doeluitkering: budget Transformatiefonds	-200	0	0	0
P4: Rijksmiddelen: budget Perspectief op Werk (regionale gelden)	-1.685	0	0	0
P5: Rijksmiddelen: budget Kerkennisie	-25	0	0	0
P6: Rijksmiddelen: Radicalisering	-225	0	0	0
Verrekening via de algemene reserve	2.685	170	0	0
Totaal	0	0	0	0

P1: Onderwijs: onderhoudsbudget BM 15 doorschuiven naar 2021

Betreft programmagelden. Het meerjarig onderhoud aan de Burgemeester Martenssingel 15 (vanwege gebruik door de GSG) werd tot en met 2019 voldaan uit de voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen. Aan het einde van 2019 is gebleken dat deze voorziening niet (meer) voldoet aan de richtlijnen van het BBV en is opgeheven. In 2020 is in de exploitatie een onderhoudsbudget beschikbaar van € 200.000. Dit budget zal niettemin benodigd zijn in 2021 voor het onderhoud aan dit schoolgebouw en daar ook weer voor worden gealloceerd op basis van een herijkt MJOP.

P1: Gouda-750 doorschuif 2020 2020-2021

Betreft programmagelden. In verband met de beperkende corona-maatregelen konden activiteiten niet in 2020 uitgevoerd worden.

P3: Vastgoed - doorschuiven van budget duurzaamheid naar 2021

Betreft incidentele middelen met bestedingsplan. Gouda is actief aan de slag met het thema duurzaamheid. In 2017 zijn daarvoor via het Programmaplan verduurzaming gemeentelijk vastgoed financiële middelen beschikbaar gesteld, onder andere voor het aanvullen van de onderhoudsvoorziening in 2019 voor een bedrag van € 1.100.000. Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 is gebleken dat dit volgens de BBV-voorschriften niet is toegestaan. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2019 is voorgesteld om dit bedrag via de exploitatie opnieuw beschikbaar te stellen in de jaarschijven 2020 (50%) en 2021 (50%). Uit een inventarisatie van de werkzaamheden blijkt dat naar verwachting hiervan voor € 170.000 niet zal worden uitgevoerd in 2020, maar in 2022.

P3: Omgevingswet-implementatie doorschuif 2020-2021

Betreft incidenteel budget met bestedingsplan. Het opschuiven van de invoeringsdatum Omgevingswet naar 1 januari 2022 zorgt voor temporisering van de voorbereidende activiteiten.

P4: Perspectief op Werk doorschuif 2020-2021

Betreft een regionaal programma, waarvoor door het Rijk regionaal geld beschikbaar is gesteld, waarvan de besteding moet plaatsvinden in de periode tot en met het derde kwartaal 2021. Er is ook een convenant met o.a. UWV, VNO-NCW en de regiogemeenten waarin activiteiten zijn afgesproken over de besteding van deze middelen. Als gevolg van corona kunnen niet alle geplande activiteiten in 2020 plaatsvinden. Zowel met SZW als met de regio wordt nu overlegd of verlenging van de afgesproken periode mogelijk is. Indien verlenging mogelijk is, zullen de middelen in een volgend ijkmoment deels doorgeschoven worden naar 2022.

P4: Budget Transformatiefonds

Betreft programmagelden en regiomiddelen. Per 1 april 2018 is het landelijke actieprogramma "Zorg voor de Jeugd" gestart. Het hoofddoel is de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen. Om deze ontwikkeling te ondersteunen is vanuit het Rijk een transformatiefonds beschikbaar gesteld. Eind 2018 heeft de regio € 509.714 per jaar voor de periode 2018, 2019 en 2020 toegekend gekregen. Het bedrag is via een decentralisatie-uitkering uitgekeerd aan de gemeente Gouda. In de decembercirculaire 2018 was in één keer het budget voor 2018, 2019 en 2020 opgenomen. Eén van de voorwaarden is dat het plan regionaal opgesteld en uitgevoerd wordt. Omdat het bedrag pas eind 2018 is uitgekeerd heeft de regio besloten dit geld in 2019, 2020 en 2021 in te zetten voor de transformatie programma's gewoon thuis jeugd (voorkomen uithuisplaatsingen) en jeugdigen beter beschermen en het terugdringen van de kosten. Door de corona crisis is de transformatie bij de jeugdhulpaanbieders vertraagd, waardoor € 200.000 van het budget van 2020 naar 2021 wordt doorgeschoven.

P5: Kerkenvisie

Betreft incidentele middelen met een bestedingsplan. Gouda ontvangt € 50.000 bijdrage van OCW via in meicirculaire 2020. Dit wordt besteed aan inhuur en onderzoek in 2020 en 2021, ieder jaar voor € 25.000.

P6: Radicalisering

Betreft rijks gelden met een bestedingsverplichting. Bij onderbesteding vloeit geld terug naar het Rijk. Op 24 augustus 2020 heeft Gemeente Gouda van het NCTV bericht ontvangen dat de toegekende versterkingsgeldten Radicalisering 2020, in verband met opgelopen vertragingen in de uitvoering door COVID-19, overgeheveld mogen worden naar 2021.

Verrekening via de algemene reserve

Het doorschuiven van niet-bestede budgetten in 2020 naar 2021 en verder verloopt in 2021 via een onttrekking aan de algemene reserve.

5.3.8 Budgetneutrale wijzigingen

De voorgaande secties van dit hoofdstuk bevatten voorstellen die effect hebben op het (meerjaren)perspectief. Hierna volgen de voorstellen voor de zogenaamde budgetneutrale wijzigingen. Het gaat bijvoorbeeld om aanpassingen van de exploitatiebudgetten aan de lasten- en batenkant voor dezelfde bedragen of het overhevelen van budgetten van het ene programma naar het andere. Ofschoon geen enkele wijzigingen effect heeft op het financieel perspectief, valt de vaststelling onder het budgetrecht van de gemeenteraad.

Programma 2

Actualisatie kosten en baten riolering meerjarig

Betreft een actualisatie van de meerjarige kosten en baten uit hoofde van riolering, welke verrekend worden met de voorziening Riolering, groot € 291.000 voor 2021.

P-budget uit exploitatiebudgetten Duurzaamheid en Milieu

Betreft een meerjarige ophoging van personeelsbudget ten laste van een niet-personeelsbudget voor € 90.000 binnen dezelfde afdeling.

Groenfondsen - verrekening lasten met Reserve Groenfondsen

Het actualiseren van de meerjarige uitvoeringsplannen binnen het Groenfondsen en het bijstellen van de begroting daarop geschiedt budgetneutraal, doordat dit verrekend wordt met de reserve Groenfondsen. Voor 2021 en 2022 betreft de aanpassing € 315.000 resp. € 1.136.000.

Programma 3

Budgetten Kunstwerken onder een kostenplaats

Herschikking van budgetten voor € 10.000 zodat alle budgetten die gerelateerd zijn aan kunstwerken onder een noemer gepresenteerd staan.

Programma 4

2016 mei taakmutatie: Wmo

Voorgesteld wordt om voor de dekking van de voorziene tekorten Wmo in 2021 en verder de resterende middelen in te zetten voor dit onderwerp op de stelpost Nog toe te wijzen taakmutaties algemene uitkering gemeentefonds (groot € 257.000).

Bijdrage regiogemeenten JOS

De actualisatie van de bijdrage van de regiogemeenten aan JOS wordt administratief verwerkt (groot € 464.000).

Actualisatie budget Jeugdmatch

De actualisatie van de bijdrage van de regiogemeenten aan Jeugdmatch wordt administratief verwerkt (groot € 456).

Actualisatie bijdrage CP/ZVP

De actualisatie van de bijdrage van de regiogemeenten aan CP/ZVP wordt administratief verwerkt (groot € 41.000).

Programma Rechtmatigheid en Kwaliteit

Evenals in 2020 wordt in 2021 € 150.000 onttrokken uit de reserve MO/VO/BW ter dekking van het programma Rechtmatigheid en Kwaliteit.

Ambulantisering GGZ

Vanaf 2019 zijn extra middelen toegevoegd aan het gemeentefonds, met name gericht op ambulante hulpverlening. Het gaat om een oplopende reeks van in totaal landelijk € 50 miljoen in 2019 tot € 95 miljoen in 2022, die daarna structureel wordt ingeboekt. Voor de gemeente Gouda is dit in 2019 € 51.000 en vanaf 2022 € 100.000. Bij collegebesluit op 7 juli 2020 zijn deze middelen in Gouda bestemd voor het verbinden van de GGZ-behandelzorg en het sociaal domein.

KOPPI/KVO

De kosten voor KOPPI/KVO (kinderen van ouders met psychische problemen) worden met ingang van 2021 op een aparte kostenplaats verantwoord.

Verslavingspreventie

De kosten voor verslavingspreventie worden met ingang van 2021 op een aparte kostenplaats verantwoord.

Programma 5

Ontvangen subsidie inzake Spuk en Sportakkoord uitbetaald aan Sport Gouda

Als compensatie van gewijzigde BTW-wetgeving is de Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK) geïntroduceerd. In 2020 is een bijdrage van € 540.000 van het ministerie van VWS ontvangen en doorbetaald aan Sport.Gouda. In het kader van de uitvoering van het Sportakkoord ontvangt de gemeente in 2020, 2021 en 2022 jaarlijks € 40.000 van het Ministerie van VWS. De afspraak is dat Sport.Gouda het bedrag van de gemeente ontvangt en het verdeelt over projectaanvragen die binnenkomen in het kader van de SportakkoordPOT.

P-budget urenuitbreiding Depotbeheer uit exploitatiebudget Archeologie

Betreft een overheveling van budgetten groot € 9.000, waarbij het budget voor Depotbeheer wordt uitgebreid ten laste van het budget van Archeologie.

RRE

De ontvangen rijksbijdrage Regeling Reductie Energieverbruik wordt evenals in 2020 budgettairneutraal in de begroting 2021 opgenomen. Het betreft zowel de ontvangst van dit bedrag als alle lasten die verbonden zijn aan deze regeling.

Programma 7

Budgetoverhevelen t.b.v. kosten ENSIA

De ENSIA-audit betreft een audit die jaarlijks onder regie van de CISO wordt uitgevoerd naar de informatieveiligheid. Een jaarlijkse doorlichting is voorgeschreven om het juiste niveau van informatiebeveiliging te borgen. Hoewel deze audit al een aantal jaar wordt uitgevoerd, zijn de budgetten hiervoor nooit geformaliseerd in het meerjarenperspectief. Het betreft een budgetneutrale aanpassing van € 8.000 doorverschuiving tussen afdelingsbudgetten/taakvelden.

Dekking 80 uur GO-leden

Voor een vijftal personen van verschillende afdelingen worden twee uren per week (ca. 80 uren per persoon per jaar) voor de jaren 2021 en 2022 verrekend met het budget Lokale Arbeidsvoorwaarden (groot € 20.000).

Programma 8

Onttrekking reserve MO/VO/BW (regio-deel)

In 2021 wordt € 3.060.000 aan de reserve MO/VO/BW onttrokken ten gunste van de regio. Voor de Goudse begroting is dit budgetneutraal.

5.3.9 Financiële gevolgen per programma

In onderstaand overzicht zijn per programma de financiële gevolgen opgenomen van het bestaande beleid en van het 1e en 2e ijkmoment 2020 op de programmasaldi.

bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
01 Economie, werk en onderwijs				
Bestaand beleid	12.622	12.508	12.792	11.757
Eerste ijkmoment	-197	-392	1.016	1.856
Tweede ijkmoment	515	-15	-647	-189
Saldo programma	12.940	12.101	13.161	13.424
02 Energie en klimaat				
Bestaand beleid	-2.488	-2.334	-2.445	-2.642
Eerste ijkmoment	0	0	0	0
Tweede ijkmoment	27	-6	-98	529
Saldo programma	-2.461	-2.340	-2.543	-2.113
03 Wonen en leefomgeving				
Bestaand beleid	25.115	26.339	25.364	26.090
Eerste ijkmoment	1.540	-707	16	-5
Tweede ijkmoment	639	1.037	666	-136
Saldo programma	27.294	26.669	26.046	25.949
04 Sociaal domein				
Bestaand beleid	93.535	92.443	92.057	93.114
Eerste ijkmoment	2.579	1.916	2.004	1.999
Tweede ijkmoment	11.473	2.801	-333	-2.010
Saldo programma	107.587	97.160	93.728	93.103
05 Cultuur, sport en recreatie				
Bestaand beleid	16.083	14.826	14.119	13.850
Eerste ijkmoment	-1.191	-327	135	134
Tweede ijkmoment	405	417	1.134	1.352
Saldo programma	15.297	14.916	15.388	15.336
06 Leefbaarheid en veiligheid				
Bestaand beleid	8.940	8.922	9.110	8.601
Eerste ijkmoment	457	447	233	193
Tweede ijkmoment	758	531	343	862
Saldo programma	10.155	9.900	9.686	9.656
07 Bestuur en organisatie				
Bestaand beleid	24.942	24.728	24.113	24.015
Eerste ijkmoment	370	328	504	544
Tweede ijkmoment	220	215	516	520
Saldo programma	25.532	25.271	25.133	25.079
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen				
Bestaand beleid	-178.749	-177.432	-175.110	-174.786
Eerste ijkmoment	-3.558	-1.265	-3.909	-4.721
Tweede ijkmoment	-14.036	-4.980	-1.580	-979
Saldo programma	-196.343	-183.677	-180.599	-180.486

5.3.10 Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de bezittingen en de schulden van de gemeente.

Activa

bedragen * € 1.000	01-01-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
VASTE ACTIVA					
Materiele vaste activa	334.040	339.355	347.505	346.091	342.786
Immateriele vaste activa	13.096	12.666	12.236	11.806	11.376
Financiële vaste activa	3.190	3.190	3.190	3.190	3.190
TOTAAL VASTE ACTIVA	350.326	355.211	362.930	361.087	357.352
VLOTTENDE ACTIVA					
Voorraden/ bouwgrond in expl.	23.589	12.292	10.398	6.808	2.457
Voorzieningen grondexploitaties	-2.600	-2.600	-2.600	-2.600	-2.600
Totaal voorraden	20.989	9.692	7.798	4.208	-143
Uitzettingen	51.800	17.800	17.800	17.800	17.800
Liquide middelen	15	15	15	15	15
Overlopende activa	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	76.804	31.507	29.613	26.023	21.672
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	427.130	386.718	392.543	387.109	379.023

Passiva

bedragen * € 1.000	01-01-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
VASTE PASSIVA					
Algemene reserve	34.620	25.122	25.156	26.336	28.633
Bestemmingsreserves	24.036	19.012	16.874	16.136	15.398
Totaal eigen vermogen	58.656	44.134	42.031	42.472	44.031
Voorzieningen	37.463	32.876	32.728	31.849	32.226
Opgenomen langlopende geldleningen	274.859	250.999	259.588	253.998	252.379
Waarborgsommen	142	142	142	142	142
Totaal vreemd vermogen	312.464	284.016	292.457	285.989	284.748
TOTAAL VASTE PASSIVA	371.120	328.150	334.488	328.461	328.779
VLOTTENDE PASSIVA					
Kortlopende schulden:					
Opgenomen kasgeldleningen	7.100	11.568	11.145	11.738	3.335
Overige kortlopende schulden	20.900	20.900	20.900	20.900	20.900
Totaal kortlopende schulden	28.000	32.468	32.045	32.638	24.235
Totaal overlopende passiva	28.000	26.000	26.000	26.000	26.000
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	56.000	58.468	58.045	58.638	50.235
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	427.120	386.618	392.533	387.099	379.013

5.3.11 EMU-saldo

Het overzicht van het EMU-saldo is een verplicht onderdeel in de begroting. Samen met de geprognosticeerde balans geeft het inzicht in toekomstige ontwikkelingen van de financieringsbehoefte van de gemeente Gouda.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
		Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.238	-6.617	-1.252	-1.252	-1.252
Mutatie (im)materiële vaste activa	22.930	41.165	43.893	43.893	43.893
Mutatie voorzieningen	-8.687	-1.647	-4.149	-4.149	-4.149
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.451	10.356	2.487	2.487	2.487
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-32.404	-59.785	-51.781	-51.781	-51.781

De begroting van Gouda is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo van Gouda voor 2021 komt uit op € 59.785.000, wat betekent dat in EMU-termen de inkomsten € 59.785.000 lager zijn dan de uitgaven.

In de jaren tot en met 2015 werden er een individuele referentiewaarden van het EMU-tekort vastgesteld. Voor 2019-2022 is het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op 0,4%. Er is geen onderverdeling naar gemeenten, provincies en waterschappen vastgesteld. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

5.4 Grondslagen

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten die zijn gebruikt bij de totstandkoming van de ramingen in de financiële begroting.

In de ramingen voor 2021 is rekening gehouden een loonindexatie van 2,6% en een prijsindexatie van 1,8% conform de raadsinformatiebrief van 26 juni 2020. Voor de jaren erna is de verwachte loonindex 2,2%, 2,1% en 1,7%. De verwachte prijsindex voor alle jaren vanaf 2020 bedraagt 1,5%.

Voor de berekening van de financieringslasten in 2021 wordt uitgegaan van:

- de door de budgethouders aangegeven uitputtingsritmes voor kredieten, reserves en voorzieningen;
- (vastgestelde) grondexploitaties die gefinancierd worden afhankelijk van de mogelijkheid/wenselijkheid tot het fixeren van het renterisico in de respectievelijke projecten en/of afhankelijk van het specifieke cashflowverloop;
- rekenrente aan te trekken kort geld van 0,10% in 2021 oplopend tot 0,70% in 2024;
- rekenrente aan te trekken lang geld van 0,50% in 2021 oplopend tot 1,20% in 2024;
- een omslagrente van 2,25%;
- rekenrente grondexploitaties 2,40%;
- het ten laste brengen van de rente 'tijdens de bouw' aan het krediet;
- concerninvesteringsplan 2021-2024 dat is opgenomen als bijlage bij deze programmabegroting;
- geraamde dotaties en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen die met deze programmabegroting worden vastgesteld, waarbij het kapitaalbeslag als gevolg van de aanwending van reserves en voorzieningen en investeringen uit het concerninvesteringsplan wordt gefinancierd door middel van langlopende en kortlopende geldleningen.

De ramingen in deze financiële begroting zijn gebaseerd op de bedragen voor 2020 inclusief de 1e begrotingswijziging 2020. Deze bedragen zijn aangevuld met de financiële gevolgen van de ontwikkelingen na het vaststellen van die 1e begrotingswijziging. Zie daarvoor elders in het hoofdstuk Uiteenzetting van de financiële positie en toelichting.

5.5 Overzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht worden meerjarig per programma alle lasten, baten en het saldo weergegeven. Ook de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn gespecificeerd per programma. Onderaan het overzicht staat het totaal resultaat, dat administratief technisch wordt afgewikkeld ten gunste van de algemene reserve.

Bedragen * € 1.000		Rekening 2019	Begroting 2020	2021	2022	2023	2024
01 Economie, werk en onderwijs	Lasten	19.119	20.454	21.527	19.993	20.306	20.623
	Baten	-8.477	-8.007	-8.584	-7.889	-7.143	-7.145
	Saldo	10.642	12.447	12.943	12.104	13.163	13.478
02 Energie en klimaat	Lasten	24.768	26.320	27.888	28.363	28.258	28.789
	Baten	-27.045	-28.945	-30.348	-30.703	-30.803	-30.903
	Saldo	-2.277	-2.625	-2.460	-2.340	-2.545	-2.114
03 Wonen en leefomgeving	Lasten	47.153	42.161	50.560	42.602	40.555	40.547
	Baten	-24.684	-16.726	-23.275	-15.945	-14.517	-14.605
	Saldo	22.469	25.435	27.285	26.657	26.038	25.942
04 Sociaal domein	Lasten	122.951	123.125	135.467	126.232	122.797	120.887
	Baten	-29.115	-27.388	-27.882	-29.069	-29.069	-27.782
	Saldo	93.836	95.737	107.585	97.163	93.728	93.105
05 Cultuur, sport en recreatie	Lasten	17.632	18.228	17.969	17.594	18.025	17.972
	Baten	-3.098	-2.634	-2.677	-2.677	-2.637	-2.637
	Saldo	14.534	15.593	15.292	14.917	15.388	15.335
06 Leefbaarheid en veiligheid	Lasten	9.699	9.157	10.281	10.027	9.816	9.780
	Baten	-184	-171	-124	-124	-124	-124
	Saldo	9.515	8.986	10.157	9.903	9.692	9.656
07 Bestuur en organisatie	Lasten	30.085	28.471	29.147	28.892	28.755	28.695
	Baten	-4.239	-3.163	-3.616	-3.616	-3.616	-3.616
	Saldo	25.846	25.308	25.531	25.276	25.139	25.079
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	Lasten	453	38	1.234	3.761	5.081	7.705
	Baten	-182.521	-180.286	-189.760	-186.494	-186.601	-188.823
	Saldo	-182.068	-180.248	-188.526	-182.733	-181.520	-181.118
Totaal van baten en lasten	Lasten	271.860	267.953	294.092	277.471	273.598	274.086
	Baten	-279.363	-267.321	-279.659	-275.278	-274.039	-275.645
	Saldo	-7.503	632	14.432	2.193	-441	-1.559
Dotatie reserve P 03	Lasten	5.003	3.870	4.089	2.434	1.741	1.453
Dotatie reserve P 04	Lasten	1.000	0	0	0	0	0
Dotatie reserve P 05	Lasten	54	0	31	0	0	0
Dotatie reserve P 07	Lasten	620	660	557	557	557	557
Dotatie reserve P 08	Lasten	0	500	1.000	1.800	0	0
	Totaal	6.677	5.029	5.677	4.791	2.298	2.010
Onttrekking reserve P 01	Baten	-79	-303	-1.022	-36	-37	-37
Onttrekking reserve P 03	Baten	-2.124	-721	-1.245	-2.347	-40	-40
Onttrekking reserve P 04	Baten	-3.590	-4.400	-7.914	-2.772	-735	-735
Onttrekking reserve P 05	Baten	-146	-350	-2.342	-8	0	0
Onttrekking reserve P 06	Baten	-1.178	-2	-226	-1	0	1
Onttrekking reserve P 07	Baten	-748	-955	-743	-568	-565	-565
Onttrekking reserve P 08	Baten	-259	0	0	0	0	0
	Totaal	-8.124	-6.732	-13.492	-5.732	-1.377	-1.376
Saldo mutaties reserves	Saldo	-1.447	-1.702	-7.815	-941	921	634
Totaal Resultaat	Voordeel	8.951	1.070	0	0	0	925
	Nadeel	0	0	-6.617	-1.252	-480	0
	Saldo	8.951	1.070	-6.617	-1.252	-480	925

5.6 Incidentele baten en lasten

Artikel 189 van de Gemeentewet schrijft voor dat de raad erop toeziet dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Daarmee wordt bedoeld dat in de begroting de structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van structureel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. Daartoe is in de begroting een limitatief overzicht van de incidentele lasten en baten opgenomen en zijn deze per programma inzichtelijk gemaakt. Daarnaast worden toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves vermeld, zowel incidenteel als structureel.

Het overzicht van baten en lasten dient niet alleen voor het horizontale toezicht door de raad, maar is voor de financiële toezichthouder, de provincie Zuid-Holland, een belangrijk overzicht bij de bepaling of de gemeente in aanmerking komt voor het gewenste repressieve toezicht.

In de onderstaande tabel is aangegeven wat het saldo van het totaal van de incidentele baten en de incidentele lasten is in het meerjarenperspectief.

Lasten	2021	2022	2023	2024
Programma 1				
Planvoorbereiding	53	36	-	-
Bouw- en woonrijpmaken	692	659	-	-
Ondernemen in Gouda	50	-	-	-
Gouda-750	367	207	207	-
Exploitatie bruikleenscholen	267	89	60	-
Beleid m.b.t. onderwijshuisvesting	268	-	-	-
Tijdelijke voorzieningen WG	171	-	-	-
Mutatie boekwaarde	784	-	-	-
Programma 2				
Dagelijks onderhoud bruin	207	111	14	-
GO Bruin - algemeen	-250	-250	-250	-
Baggeren - niet nautisch	288	144	-	-
Energie en Klimaat	225	225	-	-
Regeling Reductie Energieverbruik	250	-	-	-
Programma 3				
Beheer onroerende zaken	51	51	-	-
Verduurzamen gemeentelijke objecten	550	170	-	-
Omgevingswet	190	-	-	-
Wonen boven winkels	57	57	-	-
Versnelling Woningbouw	52	52	-	-
Programma 4				
Sociale cooperatie PTO	20	-	-	-
Perspectief op Werk	1.500	-	-	-
Perspectief op Werk	185	-	-	-
Transformatiefonds Jeugd (regionaal)	822	-	-	-
Reg. Progr. Sturen op kosten	500	500	-	-
Gezondheidsbeleid	27	27	-	-
Inclusie, diversiteit en burgerschap	41	41	-	-
Programma 5				
Cultuurhistorie en Monumenten	25	-	-	-
Programma 6				
Radicalisering	65	-	-	-
Programma 7				
MBL, Overig bedrijfsvoering	136	-	-	-
Portfoliomanagement Geheugen v Gouda	114	-	-	-

Lasten	2021	2022	2023	2024
Totaal incidentele exploitatielasten	7.707	2.119	31	-
Totaal incidentele toevoegingen aan reserves	3.094	2.606	557	1.480
Totaal incidentele lasten	10.801	4.725	588	1.480

Baten	2021	2022	2023	2024
Programma 1				
Gronduitgiften	-1.350	-	-	-
Bijdragen derden	-25	-	-	-
Programma 2				
Regeling Reductie Energieverbruik	-250	-	-	-
Programma 3				
Beheer onroerende zaken	-9	-	-	-
Programma 8				
Precario kabels en leidingen	-2.046	-	-	-
Totaal incidentele exploitatiebaten	-3.680	-	-	-
Totaal incidentele onttrekkingen aan reserves	20.030	6.905	1.780	1.299
Totaal incidentele baten	16.350	6.905	1.780	1.299

	2021	2022	2023	2024
Totaal baten	299.768	282.262	275.896	277.021
Totaal lasten	299.768	282.262	275.896	277.021
Saldo	0	0	0	0
Mutaties reserves				
Onttrekkingen reserves incidenteel	20.030	6.905	1.780	1.299
Stortingen reserves incidenteel	3.094	2.606	557	1.480
Saldo reserves	16.936	4.299	1.223	-181
waarvan Incidentele baten en lasten (bedragen * € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Totaal incidentele baten	3.680	0	0	0
Totaal incidentele lasten	7.707	2.119	31	0
TOTAAL	-4.027	-2.119	-31	0
structurele baten en lasten (bedragen * € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Totaal structurele baten	276.058	275.357	274.116	275.722
Totaal structurele lasten	288.967	277.537	275.308	275.541
TOTAAL	-12.909	-2.180	-1.192	181
	-4,3%	-0,8%	-0,4%	0,1%
Structureel saldo	-12.909	-2.180	-1.192	181
+ = positief saldo				
- = negatief saldo	-4,3%	-0,8%	-0,4%	0,1%

Geconcludeerd kan worden dat in de periode 2021 - 2023 de structurele lasten niet volledig worden gedekt door structurele baten en dat in 2024 wel sprake is van structureel evenwicht.

5.7 Concerninvesteringsplan

Investerings hebben als kenmerk dat zij duurzaam zijn. Een investering gaat meerdere jaren mee. Op het moment dat een investering plaatsvindt (aanschaf c.q. bouw van een object) worden de uitgaven gedaan. Deze uitgaven leiden echter niet direct tot lasten in de exploitatiebegroting. Toerekening van de kapitaallasten (afschrijving en rentekosten) vindt voor de eerste keer plaats in het jaar nadat een investering is opgeleverd. Het aantal jaren dat de kapitaallasten worden toegerekend is afhankelijk van het soort investering.

Met het vaststellen van deze programmabegroting autoriseert de raad de investeringen uit de jaarschijf 2021. Zie hiervoor de bijlage Concerninvesteringsplan 2021-2025.

De investeringen, die nu in het CIP zijn opgenomen, leiden bij gehele realisatie tot de volgende kapitaallasten:

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Staat van Activa	23.959	22.815	21.525	20.553
Investerings met jaar gereed 2020	854	839	824	809
Investerings met jaar gereed 2021	0	1.903	1.872	1.841
Investerings met jaar gereed 2022	0	0	2.864	2.824
Investerings met jaar gereed 2023	0	0	0	1.243
Totaal	24.814	25.557	27.084	27.269

Op de bovenste regel staan de kapitaallasten van de huidige staat van activa, dus de investeringen die in het verleden gedaan zijn. Daaronder staan de kapitaallasten die voortvloeien uit de jaarschijven (jaar gereed 2020) 2021 tot en met 2024.

5.8 Financiering

De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de toekomstige ontwikkeling van de omvang van de leningenportefeuille (het lange vreemd vermogen). Uit de onderstaande investerings- en financieringsstaat blijken de verwachte financieringstekorten voor de jaren 2020 tot en met 2023. Deze verwachte tekorten zijn gefixeerd op de omvang van de kasgeldlimiet.

Gedetailleerde informatie over financiering, treasury, leningenportefeuille etc. is opgenomen in de zogenaamde paragraaf financiering binnen deze programmabegroting.

Bedragen * € 1.000	ultimo 2021	ultimo 2022	ultimo 2023	ultimo 2024
INVESTERINGEN				
(Im)materiële vaste activa	352.021	359.741	357.897	354.162
Financiële vaste activa	3.190	3.190	3.190	3.190
Totaal vaste activa	355.211	362.930	361.087	357.352
Onderhanden werk (grondexploitaties)	12.292	10.398	6.808	2.457
TOTAAL VASTE ACTIVA EN ONDERHANDEN WERK	367.503	373.328	367.894	359.808
FINANCIERING				
Eigen vermogen:				
Algemene reserve (inclusief reserve Sociaal Domein, reserve 3D's en Egalisatiereserve Openbare ruimte)	25.212	25.156	26.336	28.633
Bestemmingsreserves	19.012	16.874	16.136	15.398
Vreemd vermogen:				
Voorzieningen (inclusief voorzieningen grondexploitaties)	35.476	35.328	34.449	34.826
Opgenomen langlopende geldleningen	250.999	259.588	253.998	252.379
Waarborgsommen	142	142	142	142
TOTAAL FINANCIERINGSMIDDELEN	330.840	337.088	331.061	331.379
FINANCIERINGSTEKORT (+) OF OVERSCHOT (-)	36.663	36.240	36.833	28.430

5.9 Stand en verloop reserves

Hieronder volgt een overzicht per programma van het geprognosticeerde verloop van de reserves. Hierin zijn de beginstanden, de mutaties en de eindstanden voor de periode 2021-2024 opgenomen. Het begrotingssaldo c.q. het meerjarenperspectief is afgewikkeld ten gunste van de algemene reserve, die gekoppeld is aan Financiering en algemene dekkingsmiddelen. Aanvullend is op grond van wettelijke voorschriften in de bijlagen een overzicht opgenomen met een specificatie per reserve.

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	2.933	2.895	2.858	2.821
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	38	37	37	36
Stand per 31 december	2.895	2.858	2.821	2.785

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	9.740	9.029	8.183	8.224
Vermeerderingen	1.588	331	81	82
Verminderingen	2.299	1.177	40	40
Stand per 31 december	9.029	8.183	8.224	8.266

Programma 4 Sociaal domein

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	10.384	6.089	4.854	4.119
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	4.295	1.235	735	735
Stand per 31 december	6.089	4.854	4.119	3.384

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1	31	24	24
Vermeerderingen	30	0	0	0
Verminderingen	0	7	0	0
Stand per 31 december	31	24	24	24

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	703	703	703	703
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	703	703	703	703

Programma 7 Bestuur en organisatie

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	276	265	253	245
Vermeerderingen	557	556	557	556
Verminderingen	568	568	565	564
Stand per 31 december	265	253	245	237

Programma 8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	34.620	25.212	25.156	26.336
Vermeerderingen	3.500	3.902	1.660	2.297
Verminderingen	12.908	3.958	480	0
Stand per 31 december	25.212	25.156	26.336	28.633

Totaal programma's

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	58.656	44.224	42.031	42.472
Vermeerderingen	5.676	4.791	2.298	2.935
Verminderings	20.108	6.984	1.857	1.376
Stand per 31 december	44.224	42.031	42.472	44.031

5.10 Stand en verloop voorzieningen

Hieronder volgt een overzicht per programma van het geprognosticeerde verloop van de voorzieningen. Hierin zijn de beginstanden, de mutaties en de eindstanden voor de periode 2021-2024 opgenomen. Aanvullend is op grond van wettelijke voorschriften in de bijlagen een overzicht opgenomen met een specificatie per voorziening.

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	21.433	17.674	16.424	14.697
Vermeerderingen	5.584	6.664	6.995	7.413
Verminderings	9.343	7.914	8.722	7.854
Stand per 31 december	17.674	16.424	14.697	14.256

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	10.184	9.997	11.561	12.906
Vermeerderingen	4.828	4.820	4.821	4.822
Verminderings	5.015	3.256	3.476	3.581
Stand per 31 december	9.997	11.561	12.906	14.147

Programma 4 Sociaal domein

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	52	52	52	52
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderings	0	0	0	0
Stand per 31 december	52	52	52	52

Programma 7 Bestuur en organisatie

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	6.931	7.112	7.472	7.798
Vermeerderingen	579	579	579	579
Verminderings	398	219	253	180
Stand per 31 december	7.112	7.472	7.798	8.197

Totaal programma's

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	38.601	34.836	35.510	35.453
Vermeerderingen	10.990	12.063	12.395	12.813
Verminderings	14.755	11.389	12.452	11.614
Stand per 31 december	34.836	35.510	35.453	36.652

5.11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Overeenkomstig de artikelen 20 en 22 van het BBV dient afzonderlijk aandacht te worden besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Alle bedoelde verplichtingen zijn in de exploitatiebegroting verwerkt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die niet jaarlijks terugkeren of niet van vergelijkbaar volume zijn, gebruikt Gouda de voorziening spaarurenverlof (uitsterfconstructie voor een verlofspaarregeling voor medewerkers tot 1 april 2006) en de voorziening APPA voor (voormalig) wethouders.

6 Besluit bij Programmabegroting 2021-2024

(voorgesteld) besluit van
de gemeenteraad

voorstelnummer: 4355

onderwerp: Programmabegroting 2021-2024

De raad van de gemeente Gouda;

gelezen het voorstel van 6 oktober 2020;

gelet op artikel 189 en 191 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De programmabegroting 2120-2024 vast te stellen;

2. Het onttrekken van € 6 mln aan de reserve Maatschappelijke Opvang/VrouwenOpvang/Beschermd wonen, waarvoor € 3.060.000 aan de regio-gemeenten in 2021 en € 2.940.000 voor de gemeente Gouda, in gelijke delen uit te nemen in de jaren 2021-2024 (jaarlijks € 735.000);

3. Het onttrekken van € 500.000,- in 2021 en in 2022 (in totaal € 1 mln) aan de reserve Maatschappelijke Opvang/VrouwenOpvang/Beschermd wonen ter behoeve van het regionale programma 'Sturen op kosten jeugdhulp en Wmo';

4. Het opnemen van een claim Rijk, ter hoogte van € 24.600.000, als onderdeel van de programmabegroting 2021 – 2024;

5. Het in te stellen van de reserve Omgevingswet.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 11 november 2020.

De raad der gemeente voornoemd,

, griffier ,voorzitter

mr. drs. E.J. Karman-Moerman mr. drs. P. Verhoeve

7 Bijlagen

7.1 Concerninvesteringsplan 2021-2025

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025
Investerings economisch nut							
Vernieuwbouw De Ark	2021	5.653.899	0	409.908	403.547	397.186	390.826
Vorbereiding, niet-commerciële voorzieningen Westergouwe (2007) gesloten deel	2023	517.500	0	0	0	24.582	24.291
Voorzieningencluster (School) 1 bouwkosten	2025	1.865.000	0	0	0	0	0
WesterG: Totaal (opsomming van alle onderdelen)	2028	37.285.798	0	0	0	0	0
40 jrs renovatie DGW Heemskerckstr (2020)	2022	20.684.488	0	0	982.513	970.878	959.243
IHP 2021 (Calvijn)	2021	1.526.000	0	72.485	71.627	70.768	69.910
IHP 2022 (Triangel)	2023	10.745.700	0	0	0	510.421	504.377
IHP 2022 (Kesper)	2022	9.993.300	0	0	474.682	469.061	463.440
IHP 2022 (Al Qalam)	2022	1.381.000	0	0	65.598	64.821	64.044
IHP 2024 (Livingstone)	2024	6.341.000	0	0	0	0	301.198
IHP 2024 (Casimir)	2024	3.605.000	0	0	0	0	171.238
1e inrichting 4 extra groep Kesper (2020)	2020	59.224	5.281	5.192	5.103	5.014	4.925
Totaal investeringen met economisch nut		99.657.909	5.281	487.585	2.003.070	2.512.731	2.953.492

Programma 2 Energie en klimaat

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025
Investerings economisch nut							
Investerings afvalinzamelingen	2020	336.297	29.987	29.482	28.978	28.473	27.969
Rioleringskrediet 2020 - 15jr	2020	0	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2020 - 40jr	2020	9.802.250	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2021 - 15jr	2021	0	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2021 - 40jr	2021	9.515.000	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2022 - 15jr	2022	0	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2022 - 40jr	2022	7.772.000	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2023 - 15jr	2023	0	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2023 - 40jr	2023	8.603.000	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2024 - 15jr	2024	0	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2024 - 40jr	2024	7.793.000	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2025 - 15jr	2025	0	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2025 - 40jr	2025	7.793.000	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2026 - 15jr	2026	0	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2026 - 40jr	2026	7.793.000	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2027 - 15jr	2027	0	0	0	0	0	0
Rioleringskrediet 2027 - 40jr	2027	7.793.000	0	0	0	0	0
Vorbereidings krediet ECO park	2020	64.606	14.375	14.084	13.793	13.502	13.212
Totaal investeringen met economisch nut		67.265.153	44.362	43.566	42.771	41.975	41.181
TOTAAL PROGRAMMA 2		67.265.153	44.362	43.566	42.771	41.975	41.181

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Investerings met maatschappelijk nut	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025
GP: Afrit Goudse Poort - reconstructie	2020	85.000	10.413	10.221	10.030	9.839	9.648
Herinrichting Sportlaan	2022	235.000	0	0	17.038	16.773	16.509
Herinrichting Agnietenstraat	2022	400.000	0	0	29.000	28.550	28.100
Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	2021	4.057.000	0	294.133	289.568	285.004	280.440
Inn.openb.gebied Fietsveiligheid 2020	2020	250.000	55.625	54.500	53.375	52.250	51.125

Investerings met maatschappelijk nut							
Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP 2020-2021	2022	5.824.300	0	0	422.262	415.709	409.157
Mobiliteitsplan js 2020	2020	230.000	51.175	50.140	49.105	48.070	47.035
Mobiliteitsplan js 2021	2021	280.000	0	62.300	61.040	59.780	58.520
Verv.invest. Openbare Ruimte 2020 10jr	2020	228.173	27.951	27.438	26.924	26.411	25.897
Verv.invest. Openbare Ruimte 2020 15jr	2020	79.364	7.077	6.958	6.839	6.720	6.601
Verv.invest. Openbare Ruimte 2020 20jr	2020	3.280.040	237.803	234.113	230.423	226.733	223.043
Verv.invest. Openbare Ruimte 2020 40jr	2020	389.020	18.479	18.260	18.041	17.822	17.604
Verv.invest. Openbare Ruimte 2021 10jr	2021	505.896	0	61.973	60.834	59.696	58.558
Verv.invest. Openbare Ruimte 2021 15jr	2021	632.166	0	56.368	55.419	54.471	53.523
Verv.invest. Openbare Ruimte 2021 20jr	2021	5.679.420	0	411.758	405.369	398.979	392.590
Verv.invest. Openbare Ruimte 2021 40jr	2021	851.920	0	40.466	39.987	39.508	39.029
Verv.invest. Openbare Ruimte 2022 10jr	2022	318.733	0	0	39.044	38.327	37.610
Verv.invest. Openbare Ruimte 2022 15jr	2022	557.149	0	0	49.679	48.843	48.007
Verv.invest. Openbare Ruimte 2022 20jr	2022	6.842.144	0	0	496.055	488.358	480.660
Verv.invest. Openbare Ruimte 2022 40jr	2022	1.261.534	0	0	59.923	59.213	58.503
Verv.invest. Openbare Ruimte 2023 10jr	2023	278.701	0	0	0	34.141	33.514
Verv.invest. Openbare Ruimte 2023 15jr	2023	613.427	0	0	0	54.697	53.777
Verv.invest. Openbare Ruimte 2023 20jr	2023	2.709.570	0	0	0	196.443	193.395
Verv.invest. Openbare Ruimte 2023 40jr	2023	3.343.383	0	0	0	158.811	156.930
Verv.invest. Openbare Ruimte 2024 10jr	2024	457.238	0	0	0	0	56.012
Verv.invest. Openbare Ruimte 2024 15jr	2024	240.622	0	0	0	0	21.455
Verv.invest. Openbare Ruimte 2024 20jr	2024	3.722.104	0	0	0	0	269.852
Verv.invest. Openbare Ruimte 2024 40jr	2024	48.686	0	0	0	0	2.312
Vervanging Kade - en Walmuren 2023	2024	3.500.000	0	0	0	0	166.250
Vervanging VRI Goejanverwelledijk - Fluwelensingel - Haastrechtsebrug, nr 24 (2017)	2023	395.000	0	0	0	35.221	34.628
Vervanging VRI Graaf Florisweg - Zwarteweg - Steijnpad, nr 40 (2018)	2021	180.750	0	16.117	15.846	15.575	15.304
Kwaliteitsverhoging binnenstad. Js 21	2021	345.000	0	25.013	24.624	24.236	23.848
Kwaliteitsverhoging binnenstad. Js 22	2022	345.000	0	0	25.013	24.624	24.236
Kwaliteitsverhoging binnenstad. Js 23	2023	345.000	0	0	0	25.013	24.624
Kwaliteitsverhoging binnenstad. Js 24	2024	360.000	0	0	0	0	26.100
Brug Winterdijk 14	2020	250.000	11.875	11.734	11.594	11.453	11.313
Parkeerplan Gouda 2020	2021	100.000	0	22.250	21.800	21.350	20.900
Totaal investeringen met maatschappelijk nut		63.169.520	420.398	1.403.742	2.518.832	2.982.620	3.476.609
TOTAAL PROGRAMMA 3		67.575.472	432.465	1.583.505	2.698.429	3.214.412	3.816.823

Programma 4 Sociaal domein

Omschrijving	Jaar gerekend	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023	Kapitaal- lasten 2024	Kapitaal- lasten 2025
Investerings economisch nut							
Aanpassing Lekkenburg: Bouwkundig 20 jr	2020	221.789	16.079	15.830	15.580	15.331	15.081
Aanpassing Lekkenburg: Installaties 15jr	2020	330.220	29.445	28.950	28.454	27.959	27.464
Totaal investeringen met economisch nut		552.009	45.524	44.780	44.034	43.290	42.545
TOTAAL PROGRAMMA 4		552.009	45.524	44.780	44.034	43.290	42.545

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Omschrijving	Jaar gerekend	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023	Kapitaal- lasten 2024	Kapitaal- lasten 2025
Investerings economisch nut							
Mammoet/handbalveld Vires (2021)	2021	0	0	0	0	0	0
Sportvelden (2023)	2023	305.000	0	0	0	32.280	31.708
Sportvelden (2024)	2024	305.000	0	0	0	0	32.280
Sportvelden (2025)	2025	305.000	0	0	0	0	0

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025
Vervanging hekwerken (2020)	2020	0	0	0	0	0	0
Vervanging hekwerken (2021)	2021	0	0	0	0	0	0
Zonnecollectoren (480 m2) Groenhovenbad	2020	-16.100	-1.167	-1.149	-1.131	-1.113	-1.095
Zonnepanelen (325) Mammoet	2020	44.654	3.238	3.187	3.137	3.087	3.037
Zonnepanelen (600) Groenhovenbad	2020	37.260	2.701	2.659	2.618	2.576	2.534
Zonnepanelen (88) Zebra	2020	8.628	625	615	606	596	586
Brug sportpark Oosterwei (2020)	2020	57.687	2.740	2.708	2.675	2.643	2.610
Ledverlichting Sportpark Uiterwaard 2020	2020	63.942	4.636	4.564	4.492	4.420	4.348
Renovatie trainingsveld Olympia (2020)	2020	288.434	30.526	29.985	29.444	28.903	28.363
Renovatie hockeyveld 3 GMHC (2020)	2020	433.041	45.830	45.018	44.207	43.395	42.583
Renovatie hoofdveld sportveld Ona (2021)	2021	458.905	0	48.567	47.707	46.846	45.986
Renovatie veld 7 sportveld Ona (2021)	2021	107.182	0	11.344	11.143	10.942	10.741
Renovatie veld 4 sportveld Ona (2022)	2022	457.864	0	0	48.457	47.598	46.740
Totaal investeringen met economisch nut		2.856.497	89.129	147.498	193.355	222.173	250.421
Investeringen met maatschappelijk nut							
Terreininrichting tijdelijke sporthal Tobbe	2020	53.824	6.593	6.472	6.351	6.230	6.109
TOTAAL PROGRAMMA 5		2.910.321	95.722	153.970	199.706	228.403	256.530

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025
Investeringen economisch nut							
Vervanging camera toezicht js 2019	2020	30.601	6.809	6.671	6.533	6.395	6.258
Vervanging camera toezicht js 2020	2020	51.000	11.348	11.118	10.889	10.659	10.430
Vervanging camera toezicht js 2021	2021	45.000	0	10.013	9.810	9.608	9.405
Vervanging camera toezicht js 2022	2022	42.000	0	0	9.345	9.156	8.967
Vervanging camera toezicht js stadstoezicht 2023	2023	42.000	0	0	0	9.345	9.156
Vervanging camera toezicht js stadstoezicht 2024	2024	42.000	0	0	0	0	9.345
Vervanging camera toezicht js stadstoezicht 2025	2025	44.000	0	0	0	0	0
Vervanging randapparatuur Meldkamer STZ	2022	40.000	0	0	8.900	8.720	8.540
Vervanging Video managem syst Stadstoezicht	2021	125.000	0	27.813	27.250	26.688	26.125
Totaal investeringen met economisch nut		461.601	18.157	55.615	72.727	80.571	88.226
TOTAAL PROGRAMMA 6		461.601	18.157	55.615	72.727	80.571	88.226

Programma 7 Bestuur en organisatie

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025
Investeringen economisch nut							
Audiovisuele middelen vergadercentrum raad	2020	488.749	108.747	106.547	104.348	102.149	99.949
Automatisering 2020	2020	400.000	89.000	87.200	85.400	83.600	81.800
Automatisering 2021	2021	480.000	0	106.800	104.640	102.480	100.320
Automatisering 2022	2022	600.000	0	0	133.500	130.800	128.100
Automatisering 2023	2023	480.000	0	0	0	106.800	104.640
Automatisering 2024	2024	387.000	0	0	0	0	86.108
MIVOP 2020	2020	0	0	0	0	0	0
MIVOP 2021	2021	0	0	0	0	0	0
MIVOP 2022	2022	0	0	0	0	0	0
Verv / inrichting archiefruimten 2032	2032	60.000	0	0	0	0	0
Verv.koffieautomaten HvdS	2020	25.000	3.063	3.006	2.950	2.894	2.838
Verv.meubilair/ losse inrichting HvdS	2027	0	0	0	0	0	0

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023	Kapitaal- lasten 2024	Kapitaal- lasten 2025
Vervanging meubilair HvdS	2020	125.000	11.146	10.958	10.771	10.583	10.396
Vervanging paternosterkasten 2022	2022	0	0	0	0	0	0
Werkplek concept aanpassing HvdS - 15 jr	2021	475.000	0	42.355	41.642	40.930	40.217
Zonwering HvdS	2020	9.383	837	823	809	795	781
AV middelen (MIVOP 2025)	2025	450.000	0	0	0	0	0
Automatisering 2025	2025	707.000	0	0	0	0	0
Automatisering 2026	2026	1.420.000	0	0	0	0	0
Onderhoudsinvesteringen 2021 HvdS	2021	207.000	0	15.008	14.775	14.542	14.309
Totaal investeringen met economisch nut		6.314.132	212.793	372.697	498.835	595.573	669.458
TOTAAL PROGRAMMA 7		6.314.132	212.793	372.697	498.835	595.573	669.458

7.2 Specificatie per reserve en voorziening

7.2.1 Verloop per reserve

Reserve Revitalisering Goudse Poort: programma 1

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.005	967	930	893
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	38	37	37	36
Stand per 31 december	967	930	893	857

Reserve Onderwijshuisvesting: programma 1

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.928	1.928	1.928	1.928
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.928	1.928	1.928	1.928

Reserve Wijkontwikkeling: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	674	674	674	674
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	674	674	674	674

Reserve Investerings Riool: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.130	1.130	1.130	1.130
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.130	1.130	1.130	1.130

Reserve Investerings Afval: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	260	260	260	260
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	260	260	260	260

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden 3 Notenboomen: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	234	234	234	234
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	234	234	234	234

Reserve Omgevingswet: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	0	250	500	500
Vermeerderingen	250	250	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	250	500	500	500

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	479	479	479	479
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	479	479	479	479

Reserve versnellen woningbouw en (gebieds)transformatie: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	3.796	2.809	2.808	2.808
Vermeerderingen	957	0	0	0
Verminderingen	1.944	1	0	0
Stand per 31 december	2.809	2.808	2.808	2.808

Reserve parkeren: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	747	788	829	871
Vermeerderingen	81	81	82	81
Verminderingen	40	40	40	40
Stand per 31 december	788	829	871	912

Reserve Zuidelijk Stationsgebied: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	730	1.030	1.030	1.030
Vermeerderingen	300	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.030	1.030	1.030	1.030

Reserve Nog uit voeren werkzaamheden Middenwillens: programma 3

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	150	150	150	150
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	150	150	150	150

Reserve Groenfonds: programma 4

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.539	1.224	88	88
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	315	1.136	0	0
Stand per 31 december	1.224	88	88	88

Reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang: programma 4

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	10.384	6.089	4.854	4.119
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	4.295	1.235	735	735
Stand per 31 december	6.089	4.854	4.119	3.384

Reserve cultuur- en erfgoedfonds: programma 5

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1	31	24	24
Vermeerderingen	30	0	0	0
Verminderingen	0	7	0	0
Stand per 31 december	31	24	24	24

Reserve niet gesprongen explosieven WO2: programma 6

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	703	703	703	703
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	703	703	703	703

Reserve organisatieontwikkeling: programma 7

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	276	265	253	245
Vermeerderingen	557	556	557	556

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Verminderingen	568	568	565	564
Stand per 31 december	265	253	245	237

Algemene reserve: programma 8

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	22.614	11.306	10.355	9.875
Vermeerderingen	1.000	1.800	0	924
Verminderingen	12.308	2.751	480	0
Stand per 31 december	11.306	10.355	9.875	10.799

Egalisatiereserve openbare ruimte: programma 8

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	9.788	12.289	14.392	16.052
Vermeerderingen	2.501	2.103	1.660	1.372
Verminderingen	0		0	0
Stand per 31 december	12.289	14.392	16.052	17.424

Reserve Sociaal Domein: programma 8

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.807	1.207	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	600	1.207	0	0
Stand per 31 december	1.207	0	0	0

Reserve Cofinanciering Regionale Projecten: programma 8

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	410	410	410	410
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	410	410	410	410

Totaal programma's

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	58.656	44.224	42.031	42.472
Vermeerderingen	5.676	4.791	2.298	2.935
Verminderingen	20.108	6.984	1.857	1.376
Stand per 31 december	44.224	42.031	42.472	44.031

7.2.2 Verloop per voorziening

Programma 1 Voorziening riolering

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	21.069	17.311	16.065	14.347
Vermeerderingen	5.466	6.526	6.885	7.362
Verminderingen	9.224	7.772	8.603	7.793
Stand per 31 december	17.311	16.065	14.347	13.916

Programma 1 Voorziening verwerking afvalstoffen

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	364	362	359	350
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	2	3	9	10
Stand per 31 december	362	359	350	340

Programma 3 Voorziening deelname grondbank Zuidplas

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.260	1.260	1.260	1.260
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.260	1.260	1.260	1.260

Programma 3 Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	6.703	6.581	8.206	9.937
Vermeerderingen	3.441	3.441	3.441	3.441
Verminderingen	3.563	1.816	1.710	1.709
Stand per 31 december	6.581	8.206	9.937	11.669

Programma 3 Voorziening onderhoud stationsgarage

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	246	258	270	281
Vermeerderingen	46	46	45	46
Verminderingen	34	34	34	34
Stand per 31 december	258	270	281	293

Programma 3 Voorziening verhuurdersonderhoud schouwburg

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	27	143	133	441
Vermeerderingen	506	506	507	508
Verminderingen	390	516	199	629
Stand per 31 december	143	133	441	320

Programma 3 Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.947	1.755	1.692	986
Vermeerderingen	835	826	827	826
Verminderingen	1.027	889	1.533	1.207
Stand per 31 december	1.755	1.692	986	605

Programma 4 Voorziening pijporgel aula begraafplaats

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	52	52	52	52
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	52	52	52	52

Programma 7 Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	6.802	7.124	7.446	7.768
Vermeerderingen	500	500	500	500
Verminderingen	178	178	178	178
Stand per 31 december	7.124	7.446	7.768	8.090

Programma 7 Voorziening spaaruren verlof

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	14	14	14	14
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	14	14	14	14

Programma 7 Voorziening onderhoud Huis van de Stad

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	116	-26	13	16
Vermeerderingen	78	79	78	79
Verminderingen	220	40	75	2
Stand per 31 december	-26	13	16	93

Totaal programma 's

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	38.601	34.836	35.510	35.453
Vermeerderingen	10.990	12.063	12.395	12.813
Verminderingen	14.755	11.389	12.452	11.614
Stand per 31 december	34.836	35.510	35.453	36.652

7.3 Financiële onderbouwing taakvelden

Gemeenten zijn verplicht om een overzicht op te nemen waarin de lasten en baten van de gemeente verdeeld worden naar (hoofd)taakvelden. Deze (hoofd)taakvelden zijn door het Rijk vastgesteld. Hierdoor kunnen gemeenten makkelijker met elkaar vergeleken worden. De volgende hoofdtaakvelden worden onderscheiden:

Nummer	Omschrijving taakveld
0.	Bestuur en ondersteuning
1.	Veiligheid
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
3.	Economie
4.	Onderwijs
5.	Sport, cultuur en recreatie
6.	Sociaal domein
7.	Volksgesondheid en milieu
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De programmabegroting 2021 ingedeeld naar taakvelden ziet er als volgt uit:

LASTEN							
Taakvelden: Lasten	Progr.	realisatie 2019	2020	2021	2022	2023	2024
0.1 Bestuur	7	4.823	3.704	4.438	4.436	4.434	4.432
0.10 Mutaties reserves	8	6.676	5.029	5.676	4.791	2.298	2.010
0.11 Resultaat vd rekening baten/lasten	8	8.951	1.070	0	0	0	925
0.2 Burgerzaken	7	2.041	1.959	2.203	2.185	2.185	2.185
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	6.438	4.953	5.279	5.042	4.773	4.784
0.4 Overhead	7	23.221	22.808	22.507	22.267	22.131	22.078
0.5 Treasury	8	-1.755	-2.094	-1.203	-1.631	-2.496	-2.872
0.61 OZB woningen	8	610	693	715	715	715	715
0.62 OZB niet-woningen	8	179	179	184	184	184	184
0.63 Parkeerbelasting	8	188	117	122	122	122	122
0.64 Belastingen overig	8	83	87	90	90	85	86
0.8 Overige baten en lasten	8	1.107	1.056	1.327	4.280	6.471	8.544
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	40	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	4.631	4.790	5.226	5.216	5.215	5.203
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	5.068	4.366	5.054	4.809	4.596	4.578
2.1 Verkeer en vervoer	3	14.957	14.260	14.450	15.069	16.157	15.968
2.2 Parkeren	3	1.149	1.249	1.226	1.202	1.208	1.197
2.3 Recreatieve havens	5	255	257	269	269	251	251
2.4 Economische havens en waterwegen	1	749	831	1.028	1.150	1.311	1.244
2.5 Openbaar vervoer	3	127	125	112	111	109	108
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	239	1.240	1.643	804	54	53
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	189	176	194	194	194	194
3.4 Economische promotie	1	2.304	2.759	2.528	2.259	2.110	2.193
4.2 Onderwijshuisvesting	1	8.084	7.412	7.614	7.100	8.430	8.684
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	7.554	8.037	8.518	8.486	8.207	8.253
5.1 Sportbeleid en activering	5	6.649	6.646	6.082	6.075	6.748	6.748
5.2 Sportaccommodaties	5	2.702	2.990	2.847	2.777	2.799	2.801
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en -part	5	3.705	3.809	3.786	3.772	3.518	3.506
5.4 Musea	5	2.134	2.155	2.267	2.256	2.265	2.245
5.5 Cultureel erfgoed	5	328	460	731	411	412	394
5.6 Media	5	1.858	1.910	1.992	2.033	2.033	2.028
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	3	4.972	5.431	5.779	6.586	5.207	5.508
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	8.004	7.298	8.286	7.748	7.530	7.503
6.2 Wijkteams	4	6.327	6.586	6.007	6.002	5.994	5.990
6.3 Inkomensregelingen	4	31.495	32.605	33.290	32.973	32.966	32.965
6.4 Begeleide participatie	4	11.056	11.017	10.456	10.478	10.213	9.957
6.5 Arbeidsparticipatie	4	4.077	3.598	5.294	3.680	3.781	3.881
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	4	2.782	2.932	2.975	2.950	2.922	2.893
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	13.848	12.802	13.674	13.308	13.291	13.287

LASTEN							
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	21.559	18.850	26.928	23.557	20.589	18.907
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	18.061	21.069	21.352	18.669	18.658	18.652
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	3.175	3.723	4.011	3.861	3.852	3.848
7.1 Volksgezondheid	4	2.537	2.612	3.151	2.971	2.971	2.971
7.2 Riolering	2	13.883	15.240	16.361	17.054	17.051	17.297
7.3 Afval	2	8.784	8.756	8.941	9.005	9.106	9.206
7.4 Milieubeheer	2	2.102	2.324	2.584	2.302	2.102	2.286
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	31	32	48	33	33	33
8.1 Ruimtelijke ordening	3	1.932	2.401	1.997	1.741	1.793	1.678
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	3	13.039	10.304	17.042	9.972	8.530	8.607
8.3 Wonen en bouwen	3	4.539	3.438	4.687	2.897	2.790	2.710
Subtotaal lasten		287.487	274.053	299.768	282.262	275.897	277.021

BATEN							
Taakvelden: Baten	Progr.	realisatie 2019	2020	2021	2022	2023	2024
0.1 Bestuur	7	-310	-61	-61	-61	-61	-61
0.10 Mutaties reserves	8	-8.124	-6.732	-13.493	-5.733	-1.377	-1.376
0.2 Burgerzaken	7	-1.109	-830	-6.616	-1.251	-480	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	-5.043	-4.247	-891	-891	-891	-891
0.4 Overhead	7	-2.819	-2.272	-3.996	-3.998	-4.010	-4.022
0.5 Treasury	8	-350	-262	-2.665	-2.665	-2.665	-2.665
0.61 OZB woningen	8	-7.160	-7.460	-186	-185	-183	-179
0.62 OZB niet-woningen	8	-7.751	-7.268	-8.297	-8.415	-8.540	-8.671
0.63 Parkeerbelasting	8	-4.142	-3.876	-7.707	-7.825	-7.949	-8.079
0.64 Belastingen overig	8	-2.533	-2.554	-3.986	-4.036	-4.046	-4.046
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	8	-159.696	-158.223	-2.433	-525	-534	-543
0.8 Overige baten en lasten	8	-891	-643	-159.129	-161.950	-164.462	-166.898
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	-33	-47	-1.408	-2.308	-408	-408
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	-151	-124	-48	-48	-48	-48
2.1 Verkeer en vervoer	3	-836	-111	-77	-77	-77	-77
2.2 Parkeren	3	0	-10	-414	-114	-114	-114
2.3 Recreatieve havens	5	-111	-105	-10	-10	-10	-10
2.4 Economische havens en waterwegen	1	0	-1	-107	-107	-107	-107
2.5 Openbaar vervoer	1	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	-1.071	-1.191	-1.587	-749	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	-138	-153	-153	-153	-153	-153
3.4 Economische promotie	1	-637	-551	-600	-743	-745	-748
4.2 Onderwijshuisvesting	1	-880	-302	-307	-307	-307	-307
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	-5.751	-5.809	-5.938	-5.938	-5.938	-5.938
5.1 Sportbeleid en activering	5	-544	0	-40	-40	0	0
5.2 Sportaccommodaties	5	-2.440	-2.529	-2.530	-2.530	-2.530	-2.530
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurparticipatie	5	-3	0	0	0	0	0
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	3	0	-100	-100	-100	-100	-100
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	-323	-290	-860	-860	-860	-860
6.2 Wijkteams	4	-1.057	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4	0	-25.609	-25.511	-25.411	-25.411	-25.411
6.5 Arbeidsparticipatie	4	-26.078	0	0	0	0	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	-296	-429	-436	-436	-436	-436
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	-619	0	0	-1.287	-1.287	0
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	-895	-890	-890	-890	-890	-890
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	-170	-170	-185	-185	-185	-185
7.2 Riolering	2	-17.494	-17.919	-18.853	-19.358	-19.358	-19.358
7.3 Afval	2	-9.485	-11.026	-11.244	-11.344	-11.444	-11.544
7.4 Milieubeheer	2	-66	0	-250	0	0	0
8.1 Ruimtelijke ordening	3	-150	-1	-41	-81	-81	-81
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	3	-14.457	-10.304	-17.042	-9.972	-8.530	-8.607
8.3 Wonen en bouwen	3	-3.876	-1.953	-1.676	-1.676	-1.676	-1.676
Subtotaal baten		-287.487	-274.052	-299.768	-282.262	-275.897	-277.021

Onderstaande tabel toont de samenhang tussen de programma's en de taakvelden voor de jaarschijf 2021.

Programma's/taakvelden	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Totaal
Lasten										
01 Economie, werk en onderwijs	0	0	1.028	4.365	16.132	0	0	0	0	21.525
02 Energie en klimaat	0	0	0	0	0	0	0	27.886	0	27.886
03 Wonen en leefomgeving	5.279	0	15.789	0	0	5.779	0	0	23.726	50.573
04 Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	132.273	3.199	0	135.472
05 Cultuur, sport en recreatie	0	0	269	0	0	17.705	0	0	0	17.973
06 Leefbaarheid en veiligheid	0	10.280	0	0	0	0	0	0	0	10.280
07 Bestuur en organisatie	29.148	0	0	0	0	0	0	0	0	29.148
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	6.911	0	0	0	0	0	0	0	0	6.911
Subtotaal lasten	41.338	10.280	17.086	4.365	16.132	23.484	132.273	31.085	23.726	299.768

Programma's/taakvelden	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Totaal
Baten										
01 Economie, werk en onderwijs	0	0	0	-2.339	-6.246	0	0	0	0	-8.585
02 Energie en klimaat	0	0	0	0	0	0	0	-30.347	0	-30.347
03 Wonen en leefomgeving	-3.996	0	-424	0	0	-100	0	0	-18.759	-23.279
04 Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	-27.884	0	0	-27.884
05 Cultuur, sport en recreatie	0	0	-107	0	0	-2.570	0	0	0	-2.677
06 Leefbaarheid en veiligheid	0	-125	0	0	0	0	0	0	0	-125
07 Bestuur en organisatie	-3.617	0	0	0	0	0	0	0	0	-3.617
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	-203.254	0	0	0	0	0	0	0	0	-203.254
Subtotaal baten	-210.867	-125	-531	-2.339	-6.246	-2.670	-27.884	-30.347	-18.759	-299.769

Colofon
uitgave: gemeente Gouda

Foto voorkant VVV Gouda
© gemeente Gouda, oktober 2020